

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 199

Poznań, sobota dnia 30 kwietnia 1932

Rok XXVII

Na otwarciu XI. Międzynarodowych Targów Poznańskich

Co roku witamy na tem miejscu otwarcie Targów Poznańskich. Często z radością i ufnością, niekiedy, a zwłaszcza w ostatnich latach, z pewnym niepokojem. Wszakże czasy są tak ciężkie, wszakże kryzys między coraz gruntowniej podstawy naszego bytu gospodarczego, że zwiątanie może się zakraść nawet do umysłów najlepiej zaprawionych do ciężkiego zmagania się z życiem. Jesteśmy świadkami dezercji jednostek i instytucji z szeregow walczących, poddawania się nastrojom pesymistycznym, albo zgola defetyzystycznym, zataczania woli do dalszych wysiłków do obrony zagrożonych placówek; patrzymy na rozprężanie się stopniowe wszystkich niemal wiązań życia gospodarczego pod uderzeniami bezprzykładnego kryzysu, spoglądamy w przyszłość ponurą i posępną, nie ożywioną nadzieją ani jednym promieniem nadziei.

W tych warunkach otwarcie Targów Poznańskich, jak co roku, jak za dawnych, dobrych czasów, dowodzi niemałej odwagi, nielada hartu i odporności ich kierownictwa. Niesposób nie wyrazić mu za tę decyzję uznania, bo wszak z faktu tego można czerpać tylko otuchę, bo dowodzi on, że nie ustajemy mimo piętrzących się trudności w pracy nad pokonywaniem kryzysu, że mobilizujemy nasze siły, że potrafimy przystosować się do nowych warunków.

Targi Poznańskie są dokumentem inicjatywy naszego miasta, dowodem jego szczególnych zdolności organizacyjnych, któremi nieraz już zadziwiliśmy inne miasta i inne dzielnice, że wspomnimy tutaj tylko Powszechną Wystawę Krajową. Istnieją one od 1921 roku i przechodziły czasy dobre i złe, żyjąc tym samym rytmem, co cały nasz organizm gospodarczy. Jeżeli w przyszłości pełnić mają swą pożyteczną misję, zapewniona musi być ciągłość ich pracy, nie można dopuścić do przerw w ich działalności. Bo przecież celowość istnienia periodycznych targów nigdzie nie jest kwestjonowana. Jeżeli powstają niekiedy wątpliwości, odnoszą czy odnosily się one raczej do nadmiernej ilości instytucji targowych, których się i w Polsce namnożyło ponad istotną potrzebę pod wpływem ambicji lokalnych, czy regionalnych.

Targi Poznańskie mają swoją dobrze ugruntowaną tradycję jako pierwsza ogólnopolska instytucja tego rodzaju. Gdy przekształciły się na targi międzynarodowe zajęły z czasem jedno z przodujących miejsc w Europie, czego wyrazem jest ich udział w radzie Związku Targów Międzynarodowych i ten nagromadzony z biegiem czasu kapitał zaufania obowiązująco do dalszej pracy nawet, jeśli warunki zewnętrzne przejściowo oddziałują niekorzystnie na ich rozwój. Nie można w tych rozważaniach pominąć jeszcze jednego momentu, a mianowicie faktu włożenia przez miasto Poznań w rozbudowę budynków targowych — należących do najokazalszych i najsolidniejszych w świecie — stosunkowo wielkich inwestycji kapitałowych.

Oceniamy często wartość pewnych instytucji pod kątem widzenia zbyt ciasnym, związanym jedynie z chwilą bieżącą. Brak często w naszych rozważaniach właściwej perspektywy, na której tle dopiero rysuje się istotne znaczenie danej instytucji.

W odniesieniu do Targów Poznańskich pragnęlibyśmy się ustrzec błędów krótkowzroczności, nie tylko dlatego, że dla każdego Poznańczyka przedstawiają one pewną wartość, powiedzielibyśmy uczuciową, przedmiot dumy, wyraz zdolności organizacyjnej, przedsiębiorczości i inicjatywy społeczeństwa wielkopolskiego, ale i dlatego, że w kraju 32-miljonowym o wielkiej przyszłości gospodarczej, którego oblicze ekonomiczne jeszcze się ostatecznie nie skryształizowało, istnienie Targów ma bardzo realne uzasadnienie.

Jakkolwiek bowiem obecnie jesteśmy świadkami nie tylko już zastój, ale wprost upadku życia gospodarczego, wyrażającego się w znacznym obniżeniu się ogólnego poziomu produkcji a jeszcze silniej w zmniejszaniu się rentowności wszystkich warsztatów pracy i w kurczeniu się dochodów szerokich mas społeczeństwa, to jednak stan ten wiecznie trwać nie może. Chociaż nie wróci już przedwojenna pomyślność gospodarcza dla wielu z państw wielkokapitałistycznych Europy zachodniej, pomyślność oparta na eksploatacji prymitywnych krajów zamorskich, Polska może spokojnie spoglądać w przyszłość.

Tę wiarę w przyszłość opieramy na następujących rozważaniach: Jesteśmy hojnie wyposażeni przez przyrodę w to wszystko, co jest potrzebne do życia, do zaspokojenia materialnych potrzeb ludności. Produkcja naszego rolnictwa dostarcza w nadmiarze ar-

tykułów potrzebnych dla wyżywienia nawet znacznie większej ludności, niż nasza. Przy dzisiejszym stanie wiedzy i techniki uprawy rolniczej możliwości rozwojowe rolnictwa polskiego są znaczne, a samowystarczalność w dziedzinie aprowizacji jest zapewniona na długie lata.

Ludność nasza wzrasta bardzo szybko, a przyrost ten nie może znaleźć ujścia poza granicami naszego państwa wobec restrykcji imigracyjnych, stosowanych na całym niemal świecie. W tych warunkach i wobec dającego się już zaznaczyć przeludnienia wsi, konieczność skierowania przyrostu ludności do zajęć miejskich, do przemysłu, handlu i rzemiosła jest nieodparta.

Polska z państwa rolniczego musi przekształcić się w państwo rolniczo-przemysłowe. Oczywiście ta przemiana odbywać się będzie stopniowo, powoli i napotykać będzie na poważne trudności wobec ubóstwa kapitałowego Polski, która przez długie jeszcze lata będzie skazana na dopływ kapitałów zagranicznych. Trzeba zdać sobie sprawę, że stopa życiowa w Polsce wzrastać będzie bardzo powoli, że istniejącymi kapitałami dysponować trzeba będzie bardzo ostrożnie i rozważnie, że polityka gospodarcza państwa wystrzegać się musi wszelkich nieprzemysłanych eksperymentów i narzucania społeczeństwu sztucznych programów, nie mających na celu podniesienia ogólnego dobrobytu. Nie jest tu miejsce na rekryminacje, stwierdzamy więc tylko, że polityka gospodarcza państwa popełniła szereg błędów, których kontynuować nie wolno.

Jeżeli jednak, w co wierzymy niezłomnie, dojdą do głosu elementy na-

rodowe, rozważne, cieszące się zaufaniem społeczeństwa, zdolne z niego wykręsać zapal do pracy nad wspólnym dobrem, organizm gospodarczy Polski zdoła opanować obecne ciężkie przesilenie i rozszerzyć wszechstronnie swą działalność, zapewnić wzrastającej ustawicznie ludności chleb i zarobek.

Tej wiary w naród, w jego siły moralne i zdolności pokonywania przeszkód nie mogą pozbawić nas przejściowe trudności. Targi Poznańskie będą odgrywały w przyszłości wielką rolę, gdyż na nich, jak na sejsmografie, odbijać się będą te przemiany, jakie dokonywać się będą w ustroju gospodarczym naszego kraju a ponadto będą one współdziałały w przyspieszaniu tych procesów.

Jeżeli cierpliwy Czytelnik dobrnie do końca tych rozważań, powie sobie zapewne: toż to ucieczka od szarej teraźniejszości w różową przyszłość, która niewiadomo, kiedy nadejdzie. Zgoda, a jednak nie trzeba nam z tego robić zarzutu, bo marną i kruchą jest ta działalność ludzka, która nie sięga w daleką przyszłość.

Spis artykułów w części, poświęconej Targom Poznańskim

Na otwarciu XI. Międzynarodowych Targów Poznańskich — art. wstępny,

Trzy oblicza Targów Poznańskich — Stefan Ropp,

Produkcja i handel wełną krajową — T. K-j,

Targi międzynarodowe w dobie kryzysu,

Przykład Targów Praskich.

Wejście na Targi przez westybul reprezentacyjny.

Trzy oblicza Targów Poznańskich

Od prof. Stefana Roppa, dyrektora Międzynarodowych Targów Poznańskich otrzymaliśmy z okazji ich otwarcia następujący artykuł:

Kryzys pogłębiło szczególnie wytwarzanie przez świat cały tych samych standaryzowanych artykułów, upodobnienie gustów i popytu przez wszechpoteżną reklamę na usługach produkcji masowej. Stąd pochodzi zanik warsztatu średniego, na jakim oparło się bogactwo ostatnich lat 40 przed wielką wojną. Warsztaty średnie są bardziej elastyczne, łatwiej przystosowują się na inne artykuły i kurczą lub rozszerzają produkcję, w zależności od koniunktury, mniej mają stałych kosztów i dlatego są kośćcem państwowym dobrobytu Francji, Lombardji, Czechosłowacji i Belgii. Są one najodporniejsze w okresie złej koniunktury. Dla warsztatów tych, nieposiadających funduszy na własną akcję propagandową, o zasięgu światowym, Targi stanowią zbiornik racjonalnej zbiorowej propagandy wyrobu i jednostkowej reklamy przedsiębiorstwa.

Ponadto przed handlem polskim stoją w chwili obecnej dwa zadania: jedno z nich w zakresie wewnętrznej polityki handlowej zmusza do znalezienia źródeł krajowych w podaży towaru, który do importu został zakazany, jako remedium na odciecie się każdego kraju od reszty świata. Nowe nastawienie produkcji i stosunku do dawniejszego, nowe artykuły wytwórczości naszej, nowe desenie, modele i typy, a przede wszystkim nowe ceny, oto zakres reklamy targowej, która się

przejawi we wzmożonych obrotach. Hasłem jest tu życiowe i skuteczne przedstawienie produkcji.

Drugim handlowym zadaniem Targów, to przedstawienie handlu zagranicznego na wymianę handlową z temi krajami, które w szerszych ramach uskuteczniają w Polsce swoje zakupy z którymi Polska ma czynny bilans handlowy. Takimi są Anglia, Austria, Belgia, Czechosłowacja i Szwajcaria, nie mówiąc o szeregu krajów o mniejszej pojemności, jak Finlandja, Jugosławia, Estonia i inne. Szczególnie powinno to się odnosić do Anglii, która wytwarza wszelkie towary zakupowane przez Polskę w Niemczech, a która przez spadek waluty ogromnie zniżyła ceny eksportowe swej wytwórczości.

Podstawą tegorocznej akcji Targów Poznańskich są właśnie powyższe zadania, które z XI Targów Międzynarodowych uczynią rewję towarów polskich, przedtem importowanych z zagranicy, a z drugiej strony stworzą pokaz tego, co nam oferują kraje, czyniące u nas poważne zakupy i od których w znacznej mierze zależy dobrobyt Polski. Jako międzynarodowe, starają się Targi Poznańskie uratować od zagłady kryzysu to wszystko w stosunkach handlowych z zagranicą, co Polsce przynosi korzyść.

Stefan Ropp.

Produkcja i handel wełną krajową

Na pierwszy jarmark wełniany w Poznaniu

W ramach tegorocznych Targów odbędzie się pierwszy w powojennym Poznaniu jarmark wełniany. Poznań, słynny ongiś ze swych targów na wełnę, podejmuje przerwana nie dawniej tradycję w czasie, w którym trudno lepiej zasłużyć się Polsce, jak przez przyjsię z pomocą jej rolnictwu.

Zamieszczamy poniżej artykuł, oświecający znaczenie jarmarku wełnianego na tle dzisiejszego stanu owczarstwa polskiego, któremu — dla dobra kraju — życzyć należy szybkiego rozwoju. Red.

Produkcja i konsumpcja wełny w Polsce

Statystyka pogłowia owczego z dnia 30. VI. 1930 r. wykazuje ilość 2.500.000 owiec, które posiadamy w kraju. Przyjmując przeciętny roczny wydatek wełny z owiec należących do większej własności rolnej na 3 i pół kg. wełny brudnej oraz z owiec drobnej własności rolnej na 2 kg. wełny, otrzymamy około 3.300.000 kg. brudnej wełny wyprodukowanej w roku ze wszystkich owiec krajowych. Z tej cyfry przypada około 1 milj. kg. na wełnę szlachetną i uszlachetloną, pochodzącą z produkcji gospodarstw większej własności i to przeważnie z woj. poznańskiego i pomorskiego, oraz około 2.300.000 kg. na wełnę grubą, pochodzącą z gospodarstw drobnych. Przyjmując, że drobna własność rolna konsumuje w tej lub innej formie we własnych gospodarstwach około 80 proc. produkowanej wełny, pozostaje w obrocie handlowym około 1.500.000 kg. niepranej wełny, która (w myśl oświadczenia przedstawicieli przemysłu włókienniczego) w całości nadaje się do przeróbki. Wełna ta da się rozdzielić na około 700.000 kg. wełny szlachetnej czesankowej oraz około 800.000 kg. wełny grubej, zgrzebnej, zupełnie niejednolitej.

Wysokość zapotrzebowania dla instytucji państwowych wynosi rocznie około 2.700.000 kg. wełny brudnej (900.000 m. sukna).

Jak wynika zatem z powyższego, wełna krajowej produkcji nie wystarcza nawet na potrzeby wojska i kolei, i zaledwie w około 10 proc. pokrywa zapotrzebowanie naszego przemysłu wełnianego.

Przytem należy mieć na uwadze, że obecna konsumpcja wełny w Polsce jest znikomo mała, wynosiła bowiem podczas dobrej koniunktury (w latach 1298/29), mniej więcej 1,23 kg. na głowę ludności. Niski stopień spożycia wełny jest dowodem pauperyzacji szerokich mas, pokrywających swe potrzeby odzieżowe bawełną i mniej wartościowymi surowcami tekstylnymi. Ale przyjdzie kiedyś czas, kiedy zwiększy się dobrobyt w Polsce i wzrośnie konsumpcja wełny. Męża wzwyż jest wysoka, w państwach zachodu spożycie przekracza 4 kg. wełny niepranej rocznie. Jakby wówczas wyglądał nasz bilans handlowy, gdybyśmy nadal gros zapotrzebowania na wełnę pokrywali importem?

Lecz po cóż sięgać w przyszłość? Wystarczy teraźniejszość, by zademonstrować znaczenie przywozu wełny dla bilansu handlowego.

Wartość rocznego importu wełny, przeciętnie: 183 miljn. zł.

W „normalnych” latach, za które przyjmujemy lata 1927 — 1929, wartość przywozu surowców wełnianych wynosiła przeciętnie, rocznie 183 miljn. zł, mianowicie:

w r. 1927 — 191.797 tys. zł,
w r. 1928 — 171.124 tys. zł,
w r. 1929 — 189.293 tys. zł.

Jak, na nasze stosunki, olbrzymi jest przywóz wełny i przedzy wełnianej, o tem niechaj zaświadczą następujące porównania:

Na opłacenie importu wełny i przedzy nie starczy wartość całkowitego eksportu zwierząt żywych, ani też całkowitego eksportu wyrobów przemysłu rolnego! Wartością swoją import wełny i przedzy, razem wzięty, klasyfikuje się na 3-cię miejscu w rzędzie pozycji importu przemysłowego.

Chyba zbyt wiele są dalsze komentarze! Chyba zrozumiała jest konieczność czempresznego odciążenia bilansu handlowego przez zdjęcie zeń ciężarów z tytułu (w gruncie rzeczy) zbędnego importu wełny! Chyba przekonującym jest postulat podniesienia owczarstwa krajowego!

Konieczność reformy z uwagi na interesy rolnictwa

Produkty owcze nie odgrywają poważniejszej roli w polskiej produkcji rolniczej. Prof. Wacław Ponikowski, który obliczył wartość produkcji rolniczej w Polsce w roku gospodarczym 1927/29, stwierdził, że wyniosła wartość:

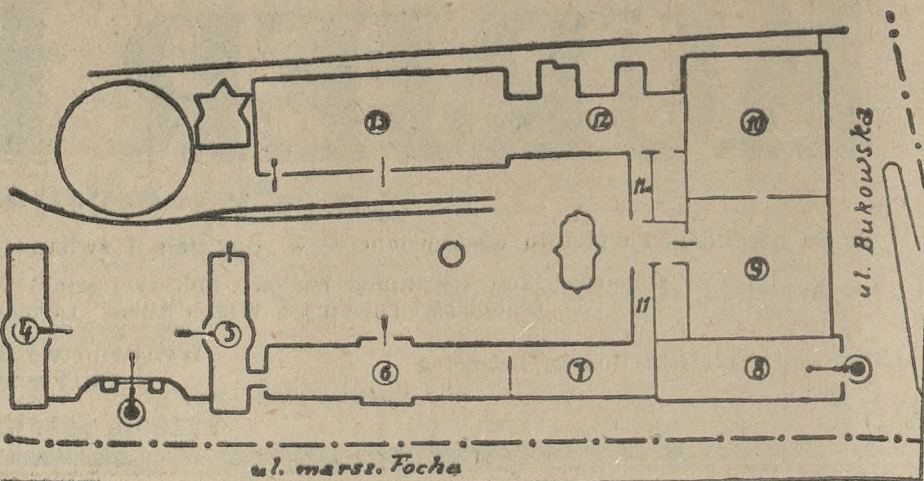
wytwórczości roślinnej 6.431.269.761 zł,
„ „ zwierzęcej 4.765.764.479 zł,
razem 11.197.034.240 zł.

W powyższych cyfrach produkty owcze

figurują kwotą 64.566.256 zł,
na którą składa się:
wartość przyr. żywej wagi 26.644.312 zł,
wartość wełny 27.271.644 zł,
wartość nawozu 10.650.300 zł.

Braknie w powyższym zestawieniu wartości skór owczych, mleka i lanoliny. Poprawiając przeto, zaokrąglamy końcową sumę do 70 milionów złotych. Okazuje się, że wartość produktów owczych wynosi 0,67 proc. ogólnej wartości wytwórczości rolniczej, zaś 1,57 proc. wartości wytwórczości zwierzęcej. Jak widzimy, są to odsetki znikome, stojące w rażącym przeciwieństwie do znaczenia, jakie hodowla owiec dla rolnictwa mieć może i mieć powinna.

Rozmieszczenie eksponatów na Targach Poznańskich

Przejrzystość Targów Poznańskich zyska dużo przez rozłożenie eksponatów w zwartym bloku pawilonów, okalających lub przylegających do wystawowego placu kolumnowego.

Wejście główne znajduje się przy ul. Marszałka Focha. Na lewo od głównego portalu, w pawilonie nr. 4, znajdować się będzie dział wełny i kino propagandowe. W pawilonie nr. 5 urzęduje delegat min. przemysłu i handlu; tam będą wydawane pozwolenia na przywóz. W tymże pawilonie znajdują się stacje użyteczności publicznej; „Orbis”, Czerwony

Krzyż, biura spedytatorów, posterunek policji, telefony itp. Pawilon nr. 6 — dział spożywczy; nr. 7 — przemysł chemiczny i papierniczy; nr. 8 — pokaz kwiatów, nasiennictwo, zdobienie balkonów; nr. 9 — samochody, motocykle, rowery, opony, turystyka i sport; nr. 10 — gospodarstwo domowe, a więc meble, urządzenia wnętrz, artykuły codziennego użytku; nr. 12 — szkło i porcelana oraz pokazy gazowni i elektrowni; nr. 13 — obce państwa, urzędy oficjalne i dział metalowy. Maszyny rolnicze pod gołym niebem, na placu kolumnowym.

Bardzo niski poziom cen zbożowych oraz nadprodukcja bydła i nierogacizny powodują katastrofalny stan naszego rolnictwa. Zdawałoby się, że troska o przyszłość rolnictwa znaleźć powinna wyraz w całkowitem wyczerpaniu wszelkich środków, zdolnych do sprowadzenia choćby częściowej poprawy położenia. Tak jednak nie jest. Przynajmniej w odniesieniu do owczarstwa, powiedzieć można, iż rolnictwo polskie nie poznało się na znaczeniu, jakie dla niego przedstawia rozwój hodowli owiec. Wprawdzie, w ostatnich czasach, ministerstwo rolnictwa podjęło pewne prace, wyrażając zrozumienie dla tej kwestji, jednak ogół rolniczy pozostał biernym.

A przecież Polska sprowadza wełny z zagranicy za 180 miljn. rocznie! Wiele skłonności rynku krajowego jest znaczących. Również widoki na zbyt mięsa owczego są niezgorzłe. Istnieje więc naturalne, gospodarcze podłoże dla chowu owiec. Trzeba tylko chcieć i... umieć rozwinąć chów owiec i zapewnić mu opłacalność przy pomocy pewnych posunięć, o których mowa poniżej.

Środki naprawy

Przyszłość hodowli owiec w Polsce leży w popieraniu wybitnego kierunku owiec mięsno-wełnistych. Otrzymamy w ten sposób wełny odpowiadające wymogom przemysłu i mięso, które będzie chętnie jadane w kraju i z łatwością eksportowane.

Wogóle bowiem za naczelną produkt owcy uważać należy nie wełnę, lecz mięso. W dużej mierze przyczyną opłakanego stanu owczarstwa krajowego jest właśnie zapoznanie znaczenia mięsa w hodowli owiec. Konserwatywni rolnicy polscy najniepotrzebniej w świecie, z uporem godnym lepszej sprawy, zachowali wierność rasom owiec cienko-wełnistych, tj. owiec produkujących wyłącznie wełnę. Tymczasem, wszędzie w Europie, rasy merinosprecocy i im podobne zanikają, ustępując miejsca rasom o bardziej zdecydowanym charakterze mięsnym. Specjalnie porównanie z Niemcami zasługuje na uwagę, ze względu na te same mniej więcej warunki klimatyczne, co w Polsce.

Chwała Bogu, powyższy, nowoczesny pogląd na właściwość kierunku hodowlanego zyskuje sobie coraz więcej zwolenników. Miło nam móc podnieść na tem miejscu zasługę p. dyr. Witolda Alkiewicza z Poznania, który dobrze zasłużył się owczarstwu polskiemu, wskazując jako pierwszy na potrzebę przedstawienia kierunku hodowlanego i walcząc z dużą energią o uznanie swej tezy.

Obok posunięć w dziedzinie hodowlanej wymienić należy niemiernie ważne, niemniej potrzebne poczynania z zakresu organizacyjno-handlowego.

Niestety, wszystkie dotychczasowe próby zorganizowania handlu wełną kończyły się fiaskiem. Zawiodły nadzieje, związane z kontrolowaną przez rząd i sprawnie przez p. inż. Katelbacha prowadzoną sp. akc. „Polskie Runo” w Warszawie, która uległa li-

kwidacji. Dzisiejszy stan handlu wełną trudno określić inaczej niż: chaotyczny. Za wyjątkiem b. dz. pruskiej, gdzie spoczywa w rękach nielicznych kupców tej branży, handel wełną odbywa się w kierunkach niemożliwych, stanowiąc domę pośrednictwa żydowskiego.

Droga wyjścia z mizerji dzisiejszej wiedzy do jarmarków wełnianych.

Jarmarki wełniane

Praktyka, jaką posiadamy w dziedzinie powojennego jarmarcznictwa wełnianego, potwierdza opinię, iż jarmarki są najzdrowszą formą handlu wełną. Ostatnie jarmarki, jakie odbyły się w Polsce, zostały zorganizowane przez sp. akc. „Polskie Runo”. Odbyło się ich cztery: dwa w Toruniu i dwa w Warszawie (1928—1930). Akcję jarmarczną cechowała pierwotnie duża nieufność, którą jednak udało się przezwyciężyć. Usiłowania „P. Runa” dały ten skutek, że liczba uczestników i obrotów na każdym jarmarku wełnianym wzrastała, i to w stosunku 1:2:4. Równocześnie wzrastało zaufanie ze strony przemysłowców i hodowców. Hodowcy uzyskiwali z reguły wyższe ceny na jarmarkach, niż przy sprzedaży z wolnej ręki, co siłomaczy wyeliminowanie kosztownego pośrednictwa.

Doceniając sprawność organizacji jarmarków wełnianych, ministerstwo p. i h. udzieliło „Polskiemu Runo” generalnej koncesji na jarmarki w całej Polsce bez ograniczenia czasu i miejsca. Niestety, „P. R.” uległo likwidacji. W jego miejsce wstępują obecnie Targi Poznańskie.

Jarmark poznański dochodzi do skutku dzięki długotrwałym zabiegom Miejskiego Urzędu Targów Poznańskich i życzliwemu ustosunkowaniu się do tej imprezy kompetentnych czynników rządowych, banków państwowych i związków hodowców. Targi Poznańskie posiadają odpowiednio suche hale i fachowców branży wełnianej; zapewniona jest najdalej idąca pomoc kolei i bezpłatne magazynowanie. Państwowy Bank Rolny w porozumieniu z M. S. Wojsk. przeznacza specjalny fundusz na cele finansowania zakupu wełny, wreszcie Targi za zajęcie się sprzedażą policzą sobie minimalny procent, pobierany dopiero po skutecznym sprzedaży.

Targom Poznańskim należy życzyć pełnego powodzenia dla nowej tej imprezy, mającej odtąd stale odbywać się w ich ramach. M. U. T. P. nawigował do świetnej tradycji dawnego Poznania, który ongiś był sławnym ośrodkiem handlu wełną.

Dzisiejszy Poznań jest stolicą tej dziedziny, w której hodowla owiec znajduje się ilościowo i jakościowo na najwyższym w Polsce poziomie. To też byłoby dobrze, gdyby Poznań przyczynił się do rozwoju owczarstwa krajowego, co jest niezbędne dla bilansu handlowego Rzeczypospolitej, dla rolnictwa, przemysłu i dla potrzeb obrony kraju.

T. K-J.

Targi międzynarodowe w dobie kryzysu

Uchwały „Zjednoczenia Targów Międzynarodowych“

Celem targów międzynarodowych jest, było i będzie krzewienie rozwoju handlu światowego. Takim było zadanie targów w średniowieczu, takim pozostało i w naszych czasach. W dziesięcioleciu, następującym po zakończeniu wojny światowej, targi międzyn. z podstawowego swojego zadania wywiązały się w sposób poprawny, gdyż walczyły przyczyniły się do nawiązania zerwanych stosunków handlowych między państwami.

A dzisiaj? Jakże w czasach największych kłopotów gospodarczych targi międzynarodowe spełnić mają swoją misję? Wszak utrudnienia w obrotach towarowych i pieniężnych hamują niezmiennie wykonywanie funkcji targowych!

Wszystkie instytucje targowe państw europejskich zadają sobie te same pytania. Aby znaleźć na nie odpowiedź, „Zjednoczenie Targów Międzynarodowych“ (Union des Foires Internationales) zwołało specjalną konferencję, która odbyła się w Bazylei w dniu 26 lutego r. b. Wzięli w niej udział przedstawiciele targów istniejących w następujących miastach: Bazylei, Bordeaux, Bratysławie, Brukseli, Budapeszcie, Frankfurtu, Królewcu, Liberecu, Lipsku, Londynie, Ljublanie, Lwowie, Lyonie, Medjolanie, Osioku, Padwie, Poznaniu, Salonikach, Tallinie, Tripolisie, Utręcie, Walencji, Weronie, Wiedniu i Zagrzebiu.

Myśli, które nurtowały zebranie, znalazły pełny odbiór w rezolucjach, uchwalonych jednogłośnie. Warto je zarejestrować, bowiem kiedyś, w przyszłości będą stanowiły cenny materiał dla historyka gospodarczego, jako charakterystyczna ilustracja stosunków, które wytworzyły się w 13 lat po zakończeniu wojny światowej. Oto one: „Zjednoczenie Targów Międzynarodowych, zrzeszające wszystkie targi wzorów, po przeprowadzeniu dyskusji i z uwagi na to, że większość rządów, pragnąc ochronić swe gospodarstwa narodowe, poczyniła zarządzenia natury celnej i reglamentacyjno-dewizowej, powodujące ograniczenie i zahamowanie wymiany międzynarodowej, oraz

z uwagi na to, że wiekową misją targów jest pobudzanie i rozwijanie tejże wymiany międzynarodowej, wyraża życzenie,

1) aby targi nadal mogły korzystać z ułatwień, z jakich korzystały we wszystkich czasach i pod wszystkimi rządami;

2) aby — do czasu powrotu normalnych stosunków — władze publiczne umożliwiły im podtrzymanie międzynarodowego ruchu towarowego na targach.

W szczególności domagają się Targi od swych rządów, aby jaknajprędzej zarządziły, co następuje:

1) aby kupcom i producentom, udającym się na targi zagraniczne, wzgl. biorącym w nich udział, wolno było zabrać w podróż ilość pieniędzy, potrzebną na ten cel,

2) aby firmom zagranicznym, pragnącym dokonać zakupów na targach, wolno było dysponować należnościami, jakie posiadają w kraju, w którym targ się odbywa,

3) aby wolno było dysponować dewizami wzgl. innymi środkami płatnościami, w celu dokonania zakupów na targach, i to w ilości, odpowiadającej potrzebom danego rynku,

4) aby umożliwiono wymianę wierzytelności międzynarodowych, na wypadek, gdyby zapłata zakupów, dokonanych na targach, w walucie własnej lub obcej, okazała się niemożliwą,

5) aby w krajach, posiadających kontyngenty przywózowe, przyznawano kwantum dodatkowe wzgl. określony procent kontyngentu dla transakcji zawartych na targach“.

W rezolucji powyższej, jak rzekliśmy, wiernie odzwierciedla się dzisiejszy stan międzynarodowych stosunków gospodarczych.

PRZED TARGAMI POZNAŃSKIMI

(t) Walne zebranie drogerzystów w czasie Targów Poznańskich. Związek Drogerzystów R. P. urządził z okazji Targów Poznańskich roczne walne zebranie delegatów w Poznaniu w czwartek 5 maja o godzinie 10 rano w Domu Kupiectwa Polskiego. Program zjazdu przewiduje m. in. sprawozdanie gen. sekretarza, gen. skarbnika, komitetu redakcyjnego oraz komisji rewizyjnej.

(t) Zwiedzanie Targów. Donoszą nam, że Targi będą otwarte dla publiczności codziennie od godz. 9 rano do godz. 7 wieczorem.

Przykład Targów Praskich

Już w niedzielę, 1 maja otworzą uroczyste swe podwoje zasłużone XI z rządu Międzynarodowe Targi Poznańskie. Dlatego nie od rzeczy będzie przytoczyć, jak w dobie obecnego kryzysu minęły ostatnie XXIV międzynarodowe targi wzorów w stolicy bratniej Czechosłowacji — Pradze. Targi te pozostające pod sprężystym kierownictwem generalnego dyr. Dr. Franciszka Ziżki w życiu gospodarczym Czechosłowacji spełniają podobną rolę, jak Targi Poznańskie w stosunkach ekonomicznych naszego kraju.

Ostatnie Targi Praskie (znane pod skrótem P. V. V.) zgromadziły 2394 wystawców, którzy zajęli pod swe ekspozycje 34 112 m. kw. powierzchni, co w porównaniu z rokiem ubiegłym oznacza spadek o 12,5 proc., wywołany przez kryzys i rygorystyczne przepisy dewizowe, które musiały wpłynąć hamująco, mimo stosowanych ułatwień na rozwój stosunków z zagranicą pod egidą zasłużonych P. V. V. W ciągu tygodnia zwiedziło targi Praskie 438 tysięcy osób, w czym Polacy stanowili 9,23 proc. Najwięcej zwiedzających od lat 12 dostarczała Targom Praskim przede wszystkim państwa sąsiednie, a więc Austria, Niemcy, Jugosławia, Węgry, Rumunia, Polska, dalej Francja i Holandia z których frekwencja stanowiła 87,01 proc. ogółu zwiedzających cudzoziemców.

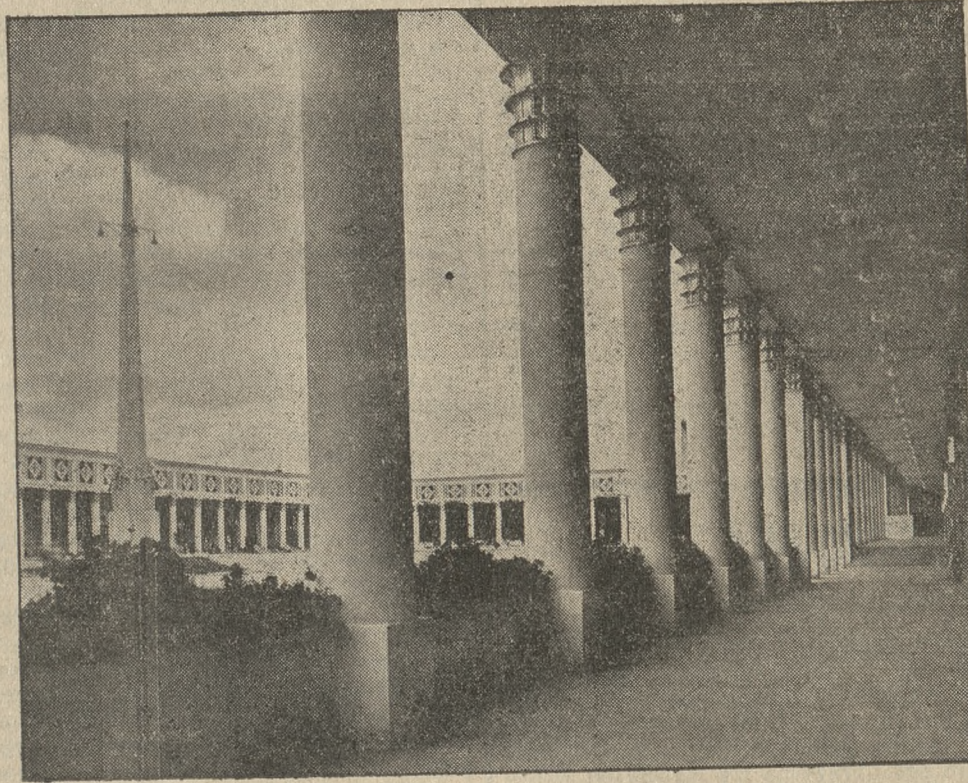
Wystawcy zagraniczni, którzy wzorem lat ubiegłych dość licznie obestali P. V. V. sprzedali ekspozatów na podstawie specjalnych zezwoleń komisji dewizowej ministerstwa skarbu na sumę 9 294 270,30 koron czeskich. Wszyscy wystawcy odnieśli poważne korzyści przez uzyskanie zamówień bezpośrednich, lecz doniosłe praktyczne znaczenie posiada dla nich reklama targowa, która zwykle działa jeszcze przez długi szereg miesięcy po zamknięciu targów. Jako charakterystyczny objaw Targów Praskich podkreślić

należy, że zamówień dokonywano we wszystkich dziedzinach, a nawet nawiązano b. liczne nowe stosunki handlowe poprzednio zupełnie nieistniejące. O poważnej roli międzynarodowych targów w dobie kryzysu najlepiej świadczyć może szereg poważnych transakcji, jakich dokonano na tegorocznych Targach w Pradze, z których najcharakterystyczniejsze wymienimy. I tak jedna z firm szklanych otrzymała na P. V. V. zamówień na sumę przeszło 2 miliony koron i firma prowadząca nowoczesną reklamę świetlną przy jednym tylko zamówieniu uzyskała ¼ miliona koron, kalendarze reklamowe na przeszło sto tysięcy koron podobnie jak artystyczny przemysł drzewny (dla zagranicy); a szczególnie wysokich zamówień udzielono w dziale meblowym. Poszczególne wystawcy sprzedali po 100 aparatów fotograficznych, 22 motocykle, 20 pianin, instrumentów muzycznych, jedna tylko firma za 750 tysięcy koron itp. itp. Jak z tego wynika, wszelkie obawy i przypuszczenia o przeżyciu się targów nie znajdują potwierdzenia w praktyce codziennego życia.

Jesteśmy pewni, że podobnie jak Targi Praskie tak i nasze w Poznaniu spełnią należycie swe zadanie, które jest szczególnie doniosłe w okresie przeżywanego depresji gospodarczej.

Targi wskazują na nowe niewyżyskane drogi prowadzące do zyskania nowych odbiorców i są niejako źródłem najbardziej do celu prowadzącej reklamy.

Poważne rezultaty Targów są nowym impulsem dla przemysłu i handlu, skutecznie walcząc z bezrobociem. Dlatego też oczekujemy, że XI Targi Poznańskie przyniosą korzyści rodzimej produkcji i choć w części przyczynią się do zażegnania obecnego przesilenia. Wszyscy więc tłumnie pośpieszmy na gospodarce święto Polski w prastarym grodzie Przemysława.

Plac kolumnowy na Targach Poznańskich.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Kajety ilustrowane znów na wiodni.** Sprawa kajetów ilustrowanych, o której donosiliśmy szczegółowo, zdawała się być definitywnie pogrzebana. Okazuje się teraz, że tak nie jest. Donoszą nam z kół papierniczych, że w tych dniach zjawił się na terenie Poznania przedstawiciel wydawnictwa kajetów ilustrowanych, który oferuje wspomniane kajety. Przedstawiciel ten grozi kupiectwu, że o ile kupcy-papiernicy odmówią nabycia zeszytów, wówczas wydawcy postarają się o dostawę wprost do szkół (!?) z pominięciem kupiectwa papierniczego. Sprawa ta zajmie się Stow. Polskich Kupców Papierniczych na zebraniu w dniu 2 maja; zebranie odbędzie się o godz. 8 w Domu Kupiectwa Polskiego, ul. Zwierzyniecka 12.

(k) **Towarzystwa kredytu ziemskiego starają się upłynnić swe kapitały.** W tych dniach obradowała w Warszawie konferencja przedstawicieli Towarzystw Kredytowych Ziemskich: warszawskiego, lwowskiego, poznańskiego. Na zebraniu zastanawiano się nad stanem interesów Towarzystw Kredytowych, domagając się uwzględnienia funkcji tych instytucji w programie polityki gospodarczej rolnictwa. Pełna sprawność Towarzystw kredytu ziemskiego będzie wtedy zapewniona, jeżeli rolnictwo w własnym interesie będzie

dokłada wszelkich wysiłków, aby punktualnie regulować zobowiązania wobec tych instytucji. Konferencja podkreśliła konieczność opracowania programu, mającego na celu uregulowanie sprawy załagłości, któryby stworzył dla rolnictwa możliwości normalnego wywiązania się z bieżących zobowiązań wobec tych instytucji. W związku z tem konferencja stwierdziła, że instytucje kredytu długoterminowego powinny posiadać odpowiednie środki prawne egzekwowania swych należności. Do obrad tych przywiązuje się w kołach rolniczych wielką wagę. Jedno z pism informuje, że instytucje kredytu długoterminowego przystąpią niebawem do rozważania możliwości obniżenia kosztów kredytu długoterminowego.

(k) **Kartel wytwórców papieru.** Prowadzone od dłuższego czasu rokowania o zsyndykalizowanie przemysłu papierniczego zostały pomyślnie zakończone w drodze utworzenia wspólnej organizacji kartelowej „Centropapier“, obejmującej wszystkie papiernie w Polsce. Produkcja zrzeszonych w związku zawodowych papierni polskich fabryk w miesiącu lutym i marcu wyniosła 694, względnie 722 wagony papieru.

(k) **W sprawie świadectw pochodzenia na drzewo do Francji.** Według otrzymanych informacji komunikujemy, że świadectwa pochodzenia na drzewo do Francji

będą w myśl porozumienia między Polską a Francją wydawane tylko przez min. przemysłu i handlu celem zaliczenia wywożonych z Polski ilości drzewa na kontyngent przywózowy francuski. Zainteresowane firmy winny się zgłosić do rady naczelnej Związków drzewnych w Polsce, Warszawa, ul. Al. Ujazdowskie nr. 39. (A2)

(k) **Ustawa o rybołówstwie.** W nr. 35 Dziennika Ustaw R. P. z dnia 25 kwietnia r. b. ogłoszona została ustawa z 7 marca 1932 r. o rybołówstwie. Ustawa określa charakter wód zamkniętych oraz otwartych, ściśle ustanawia prawo własności rybołówstwa, urządzenie gospodarstwa rybackiego na wodach otwartych. Poza tem ustawa podaje przepisy o ochronie rybołówstwa, a w szczególności o nadzorze nad wykonaniem rybołówstwa, o zakazach i ograniczeniach połowu ryb, o ochronie od szkodliwego użytkowania wody, o ochronie od szkodników, o ochronnych związkach obwodów rybackich i o funduszu ochrony rybołówstwa. Ustawa wprowadza postanowienia karne za nieprzestrzeganie postanowień tejże ustawy. Wchodzi ona w życie w miarę po jej ogłoszeniu na całym obszarze R. P. z wyjątkiem województwa śląskiego. Wykonanie ustawy poruczone zostało ministrowi rolnictwa w porozumieniu z zainteresowanymi ministerstwami.

(k) **Uregulowanie ilościowych stosunków młodocianych pracowników do dorosłych.** Zostały wypracowane przez min. pracy i opieki społecznej projekty rozporządzeń, mające regulować w każdym dziale osobno stosunek ilościowy młodocianych pracowników do dorosłych. Projekty stanowią wykonanie znolizowanej ustawy o pracy młodocianych i kobiet i mają na celu zwalczanie bezrobocia przez zatrudnianie większej ilości dorosłych pracowników, utrzymujących rodziny. Projekty rozporządzeń zostały rozesłane Izbowi p.-h. do zaopiniowania. (1)

Z ZAGRANICY

(z) **Włókiennictwo angielskie przed nowym zatargiem.** Zlikwidowany dopiero w marcu poważny konflikt w angielskim przemyśle bawełnianym nabrał ostatnio znowu ostrości w związku z inicjatywą przemysłowców, zmierzających do obniżenia płac robotniczych. Podjęte w tej sprawie pertraktacje natrafiły na zdecydowany opór organizacji robotniczych, które oświadczyły, iż na redukcję płac pod żadnym pozorem się nie zgodzą. Przemysłowcy motywują swą inicjatywę koniecznością obniżenia produkcji, która pomimo spadku funta nie wytrzymuje konkurencji z całym szeregiem zagranicznych przemysłów.

(z) **Kontyngentowanie produkcji włókienniczej w Anglii.** Podpisany został układ, obejmujący 15 milj. wrzecion angielskiego przemysłu bawełnianego w sprawie dobrowolnego ograniczenia produkcji. Układ ten, który narazie zawarty został na 6 tygodni przewiduje na podstawie dobrowolnego porozumienia wyzyskanie zdolności produkcyjnej fabryk tylko do 80 proc. Chodzi tu o zabezpieczenie gromadzeniu się zbyt wielkich zapasów towarów, które ujemnie wpływają na kształtowanie się poziomu cen.

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły tydzień sprawozdawczy od 22 do 28 kwietnia minął bez znaczących zmian, jednakowoż na ogół rynki były cechowane słabszą tendencją. Ceny sprzedaży masła polskiego w uzależnieniu od gatunku wahały się od zł 2,90—3,10. W wyjątkowych wypadkach osiągnęto zł 3,15 za kg. Ceny hurtowe w Warszawie i Łodzi pozostały bez zmiany.

Notowanie berlińskie pozostało na poprzednim poziomie t. zn. mk. 113,— per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk. 106,— per 50 kg. franko stacja odbiorcza za II gatunek, mk. 96,— per 50 kg. franko stacja odbiorcza za III gatunek przy stałej tendencji. Przysłały dewizowe zostaną za maj r. b. ponownie uszczuplone. Dowóz masła w marcu r. b. wyniósł ca. 138 000 beczek wobec ca. 123 000 beczek w marcu r. ub. W pierwszym kwartale zmniejszył się dowóz masła do Niemiec o ca. 40 000 beczek w porównaniu z pierwszym kwartałem ub. r.

Na rynku angielskim notowano spokojną tendencję. Masło kolonialne obniżono o 2—4 sh, duńskie o 5—6 sh, masło holenderskie zwykłało o 2 sh per cwt. Dowozy z dominionów angielskich pozostają w dalszym ciągu poniżej poziomu zeszłorocznego. Sprzedaż masła duńskiego na Anglię opadła na 90—92 sh per cwt. feb, co również i w bieżącym tygodniu spowodowało obniżenie notowania kopenhaskiego, które wynosi obecnie 158,— koron wobec 166,— koron per 100 kg. w ubiegłym tygodniu.

Zanotować należy dalsze ograniczenia dowozowe, które tym razem ustanowiono w Holandji i Belgji. W Holandji ogłoszono zakaz dowozu w dniu 18 kwietnia r. b., lecz z mocą obowiązującą wstecz od 1 kwietnia do 30 czerwca r. b. Zaliczone prztem będą do kontyngentu przyznanego importerom również te ilości masła, które nadeszły w okresie od 1 marca do 19 kwietnia r. b. Temsamem już w dniu ogłoszenia ograniczeń dowozu kontyngenty były przeważnie wyczerpane. W Belgji obowiązują zakaz dowozu z dniem 25. b. m. Kontyngenty opierają się na dostawach z 1931 r. i przydzielone zostają importerom belgijskim. Ołbrzymia większość belgijskiego kontyngentu dla masła polskiego powinna temsamem przypaść na Związek Gospodarczy Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu, który jedynie w większych rozmiarach uprawia eksport masła do Belgji.

O podstawy ustroju społeczno-gospodarczego

Najciekawszym i najważniejszym momentem zjazdu samorządu gospodarczego było wystąpienie prof. Adama Krzyżanowskiego. Wiadomo, że prof. Krzyżanowski był dwukrotnie wybrany posłem do Sejmu z listy B. B., że w latach 1928—1931 był referentem generalnym kilku z kolei budżetów, że z ramienia B. B. był przewodniczącym komisji skarbowej. W wystąpieniach swoich na terenie sejmowym prof. Krzyżanowski podkreślał swoją samodzielność, a nie rzadko i znaczny krytycyzm wobec kursu „radosnej twórczości”. Po proteście profesorów uniwersytetu krakowskiego w sprawie brzeskiej prof. Krzyżanowski złożył mandat. W zjeździe gospodarczym brał udział jako delegat krakowskiej izby przemysłowo-handlowej.

Wobec starannej cenzury prasy, której poddane były referaty i rezolucje zjazdu, a która wyraziła się w sposób jaskrawy w skonfiskowaniu możliwości przygotowanej i uzgodnionej rezolucji, traktującej o zaufaniu i walkach politycznych, zapowiedź wystąpienia prof. Krzyżanowskiego wzbudziła zainteresowanie, graniczące niemal z sensacją.

Czas przemawiania w dyskusji został tak silnie skomprimowany, że prof. Krzyżanowski nie mógł wypowiedzieć się obszerniej o całokształcie sytuacji gospodarczej. Tem bardziej zatem zasługuje na podkreślenie to, co uznał on za najważniejsze.

Należy przyznać, że prof. Krzyżanowski nie zawiódł zainteresowania prasy i uczestników zjazdu. Krótkie swoje — z konieczności — przemówienie poświęcił on najbardziej zasadniczej sprawie samego ustroju gospodarczego. Podkreśliwszy, że występuje nie w imię dobrej państwa, jako całości, prof. Krzyżanowski zgłosił i uzasadnił rezolucję, stwierdzając, że „jedynie ustrój społeczno-gospodarczy, oparty o zasadę własności prywatnej, a więc zapewniający rentowność gospodarki prywatnej, jest w stanie zabezpieczyć państwo w formie podatków i pożyczek środki niezbędne gwałtowności utrwalenia jego mocarstwowego stanowiska, ziszczenia jego misji cywilizacyjnej.” „I cóż to za sensacja?” — zapyta rozzaczony czytelnik. „Wszak to jest „abc” gospodarcze, wszystkim znane i w konstytucji naszej ustalone. Czyż zjazd gospodarczy i prof. Krzyżanowski nie mieli nic pilniejszego nad powtarzanie ustalonych pewników ekonomicznych?”

Otóż właśnie, — uznanie tej sprawy za aktualną i potrzebną do podkreślenia stanowi bardzo znamienity rys zjazdu gospodarczego. Uczestnicy czuli, że trzeba było to powiedzieć i temu swemu uczuciu dali wyraz w dwukrotnej owacji na cześć mówcy i jego rezolucji.

Rezolucja ta i jej uzasadnienie, utrzymane w formie ogólniej i ogólnikowej, wniknęło w samą istotę naszej rzeczywistości polityczno-gospodarczej. Albowiem są w Polsce czynniki, bynajmniej nie komuniści i socjaliści z PPS., które na sprawę kryzysu i jego koniec zapastrują się zupełnie inaczej, aniżeli zebrani w sali Senatu przedstawiciele izb rolniczych, rzemieślniczych i przemysłowo-handlowych. Czynniki te znajdują się w tym samym obozie politycznym, do którego przynależy się ogromna większość uczestników zjazdu gospodarczego.

Nie chodzi tu tylko o warszawskich hebesowców, czy poznańskich cizakowców, przedzierzgniętych świeżo w „narodowych socjalistów”. Nawet radykalna grupa Moraczewskiego, głosząca skrajnie hasła socjalistyczne, nie była powodem wystąpienia prof. Krzyżanowskiego. Chodziło tu o czynnik ważniejszy, a mianowicie o ideową lewicę obozu rządowego, grupującą się około wskrzeszonego na nowo pisma „Przełom”, a mającą bliskie stosunki z osobistościami, wywierającymi decydujący wpływ na politykę gospodarczą rządu, w szczególności z t. zw. „pierwszą brygadą gospodarczą”, zwaną inaczej także „frontem gospodarczym”.

Grupa ta dysponuje licznymi wydawnictwami politycznymi i gospodarczymi, w których członkowie jej wypowiadają się w sposób, daleki od zasad, reprezentowanych przez samorząd gospodarczy. Mówi się tam nie tylko o „gospodarcze planowej” i dalszej rozbudowie etatyzmu, ale o zupełnej zmianie obecnego ustroju gospodarczego. „Przełom” z dnia 17 kwietnia b. r. zadaje pytanie: „Przetrawienie czy przebudowa społeczna?”, na które odpowiada: „Obecny kryzys nie może prowadzić z powrotem do tego samego układu stosunków, jaki istniał przed przesieleniem. Musi on prowadzić do przebudowy społecznej w kierunku zastąpienia ustroju kapitalistycznego nowym ustrojem, opartym na przywilejach klasy pracującej i produkującej.”

Wyraźnie. Mamy tutaj nie tylko zapowiedź ustroju socjalistycznego, ale nawet rodzaj „dyktatury proletariatu”.

Słusznie postąpił prof. Krzyżanowski, że odpowiedział na to z przeciwnego biegu. Jak na jego wystąpienie zareaguje „Przełom”, to się niedługo okaże. W każdym razie nie zawadzi pamiętać, że radcowie samorządów gospodarczych, to przeważnie czwarta brygada, a w „Przełomie” rej wodzą pierwszobrygadziści.

Zanotowaliśmy te dwa wystąpienia dlatego, aby unaoocnić głębokość naszego kryzysu. Śięga on do samych podstaw ustroju gospodarczo-społecznego. I dlatego jest tak ciężki i — niebezpieczny.

M. K.

Nowe formy państwowe?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Berlin, 29 kwietnia.

Ostatnie wypadki wewnętrzno-polityczne w Niemczech wstrząsnęły nie tylko układem stronników, ale wywołały w ogóle przyspieszenie biegu ogólnych tendencji rozwojowych w narodzie niemieckim, i to zarówno na wewnątrz, jak i na zewnątrz. W Genewie polityka kanclerza Brüninga ześrodkowała się na dwóch już zupełnie jasno stawianych kwestiach: po pierwsze, że Niemcy nie zapłacą odszkodowań, po drugie, że uzyskać muszą równouprawnienie w sprawie zbrojeń. Żąda się oczywiście rozbioru innych, ale w gruncie rzeczy wychodzi na to, ponieważ nikt się lekko-myślnie rozbrajać nie będzie, że Niemcy chcą otrzymać prawo zbrojenia się na równi z innymi. Koła, pielegnujące w Niemczech „myśl zbrojną” — a koła te reprezentują w istocie naród niemiecki — przygotowują się już do urzeczywistnienia tego radosnego faktu. Walka wewnętrzna w Niemczech toczy się głównie z tego punktu widzenia, kto będzie stał na czele narodu niemieckiego, zorganizowanego na sposób nowy, nie z demokracją w dawnym tego słowa znaczeniu nie mający wspólnego. W gruncie

rzeczy jednak to nowe uformowanie dokona się i dokonywa nawet już dzisiaj bez względu na osoby i bez względu na to, kto się ostatecznie wysunie na czoło.

Trzeba jednak stwierdzić, że źródło tego przeobrażenia się wyszło od Hitlera i jego ludzi. Oni to pokusili się o zorganizowanie narodu niemieckiego na nowych podstawach, oni stworzyli formację S. A., obejmującą ogromną sieć całe Niemcy, oni tym formacjom dali treść nie tylko militarną, jaką posiadał już przedtem n. p. „Stahlhelm”, ale uformowali je na podstawie pewnej treści ideowej, ogarniającej, oczywiście w lapidarnych hasłach, główne zagadnienia narodu niemieckiego. Wpili im oni zwłaszcza myśl społeczną, która w wysokim stopniu, bez względu na jej w dużym stopniu demagogiczny co do formy charakter, przyczyniła się do scementowania tych formacji i nadania im ogromnego rozpędu.

S. A. wykreśliły w pewnym kierunku rozwiązanie kwestii bezrobotnych, których ujęły w karby myśli narodowej, nie dopuszczając do nich anarchicznego rozkładu. S. A. nie były tylko wojskiem. Organizacja ta zbierała swoich ludzi w

specjalnych towarzyskich punktach zbórnych („S. A. - Heim”) i formowała bez przerwy z nich pewną całość psychiczną, posługując się oczywiście straszącą bądź co bądź tyle miejsc, że nie starczyło go już w umyśle jej członków na idee anarchiczne i rozkładowe. W ten sposób te bezkształtne masy scalone zostały w pewien wyraźny blok. Poza tym hitlerowcy powzięli już dawno myśl zorganizowania „służby pracy” (Arbeitsdienst), którą zamierzali wcielić w życie i ustawowo dokładnie opracować po dojściu do władzy. W ten sposób niebezpieczna masa bezrobotnych została przed jej późniejszą ujętą w organizację ogromną, o charakterze państwowym, i zużyta do prac, które trudno byłoby wykonać obecnie przy wolnym werbunku robotników. Złożyłyby się na jej utrzymanie między innymi sumy, wypłacane dzisiaj bezrobotnym nieproduktywnie. Może to ktoś nazwać militaryzacją pracy, może to nawet byłoby czymś w rodzaju ograniczenia wolności podaży i popytu pracy, ale jest rzeczą pewną, że program ten wynikał z faktu istnienia wielkich mas bezrobotnych i z całokształtu przesilenia i dzisiejszego układu stosunków społecznych.

General Groener rozwiązał S. A. Nie znaczy to jednak, że sama zasada przetrwała w Niemczech istnieć. Pomijamy to, że rozwiązane oddziały S. A. w rzeczywistości nie rozluźniły zgola swojej spójności organizacyjnej i w innej formie istnieją jako wspólnota organizacyjna nadal. Ale ciekawy jest program, opracowywany obecnie całą siłą pary przez podlegające gen. Groenerowi ministerstwa Reichswehry i spraw wewnętrznych. Jeżeli tam myśli się o rozwiązaniu poszczególnych „Wehrverbände”, to tylko dlatego, ażeby stworzyć na ich miejsce nowe, zależne od rządu, a mające jak najszersze objąć wszystkie żywioły, które się do nich nadają, czyli poprosu zrobić coś w rodzaju „państwowej S. A.”

Otóż zasada upaństwowienia organizacji tego typu jest właściwie zawarta również w zamiarach hitlerowców. Przeciwwstawienie hitleryzmu zasadom państwowym nastąpiło ze strony ich przeciwników tylko dlatego, że hitleryzm, nie będąc dotychczas u władzy, usiłuje ją odebrać grupie rządzącej, która zajmuje stanowiska państwowe. Z chwałą, gdyby znalazł się u władzy, wszystkie jego formacje stałyby się natchnionymi formacjami państwowymi. Groener tedy właściwie robi to, co przygotowywała Partia Narodowo-Socjalistyczna, a tylko pragnie zastąpić organizację Hitlera organizacją rządową.

Podobnie rzecz ma się z tworzeniem organizacji służby pracy (Arbeitsdienstorganisation), która ma się wyłonić z planowanej reformy Groenera. Zasadniczą myślą jest dążenie do uchwycenia w ramy państwowe owych mas bezrobotnych oraz ludzi młodych, o których się — mylnie zresztą — przypuszcza, że tylko dlatego idą do Hitlera, ponieważ nie mają żadnej bezpartyjnej organizacji do wyboru. I w tym kierunku więc Partia Narodowo-Socjalistyczna stworzyła przykład. To, co się zamierza dzisiaj robić oficjalnie, pojęte jest w gruncie rzeczy jako konkurencja dla Hitlera, nawet tu i tam wprost od niego skopjowana.

W kołach hitlerowskich mało jest coprawda obawy, że organizacja oficjalna rozłoży formację Hitlera, albo im poważniej zaszkodzi. Narodowi socjaliści rozumują, że właściwa treść, z której się te formy organizacyjne zrodziły, wpływa z ruchu narodowo-socjalistycznego, i że ludzie są zbyt silnie z nią związani, ażeby iść do „konkurencji”. Poza tym przeciwstawienie „państwowości” organizacji urzędowej „antypaństwowości” organizacji Hitlera uważane jest za szkodliwe. Słowo „państwowe” — powiada się w kołach hitlerowskich, — jest pojęciem czysto formalnym, które nikogo bez innej treści ideowej nie zdola przywiązać, ani rozgrzać. A zresztą nie można jakiegóżby rzeczy zwalczać w ten sposób, że się ją kopiuje. Można by to uczynić jedynie przeciwstawieniem rzeczy i idei naprawdę nowej i oryginalnej, a odpowiadającej lepiej duchowi czasu i przez to żywej. A tego właśnie naszym przeciwnikom brak — powiadają hitle-

Ostrzeżenie!

Istnieje tylko jeden oryginalny i niezawodny, we wszystkich kulturalnych państwach używany preparat

DARMOL
czekoladki przeczyszczające

znany od kilkudziesięciu lat.

Prosimy więc żądać wyraźnie „Darmol” gdyż preparat ten bywa często podrabiany!

nr 953

rowcy. Rzecz inna, że rzecz będzie dopiero w porządku, gdy nasz ruch zleje się z formą państwową. Ale właśnie dlatego dążymy do władzy.

Dzisiaj położenie tak wygląda, że hitleryzm wpływa już decydująco na postępowanie drugiej strony, której pewne rzeczy narzuca, i to zarówno w polityce zagranicznej, jak też i wewnętrznej. Pojawia się równoległość pewnych zasadniczych momentów rozwojowych. Obie strony walczą o to, kto będzie urzędowym. Hitlerowcy uważają się za istotny i twórczy ruch, który te przeobrażenia w samej swojej istocie zawiera, w części już wyrażone, w części rozpoczęte. I na tej właśnie podstawie pragnie sam je realizować, uważając, że strona przeciwna nawet tam, gdzie usiłuje czynić to samo, nie robi tego z bezpośredniego przekonania, tylko z konieczności, i dlatego nieszczerze, pacząc właściwą treść, niezdolna w ten sposób porwać za sobą mas. Poza tym partia uważa, że reprezentuje młodą generację Niemiec, i że automatycznie władza przypaść jej musi, tak, albo inaczej.

JERZY DROBNIK.

Po wyborach w Prusiech Wschodnich

Liczba głosów polskich

Według ostatecznych obliczeń lista polska w Prusiech Wschodnich uzyskała nie 4 057, jak poprzednio podawano, lecz tylko 3 694 gł. Strata więc w porównaniu do poprzednich wyborów, w których Polacy skupili 4 176 gł., jest bardzo poważna, wynosi bowiem 482 gł. — biorąc zaś pod uwagę, że w r. 1930 część Polaków głosowała przez pomyłkę na listę litewską, jest jeszcze większa i stanowi około 800 gł., czyli 18 procent poprzedniego stanu posiadania.

Głosy polskie przy ostatnich wyborach rozdzielają się między poszczególne powiaty następująco (w nawiasach cyfry z r. 1930):

Warmja: Olsztyn miasto — 121 (136) gł., Olsztyn powiat 1 680 (1 629), Reszel 165 (186).

Mazury: Ostród — 9 (34) gł., Ządz-bork — 15 (30), Jańsbork — 6 (21), Lec — 4 (13), Elk 12 (21), Szczytno miasto — 6, Szczytno powiat — 151 (113), Nibork — 38 (21).

Razem w całej regencji olsztyńskiej, obejmującej zarówno Warmję, jak większą część Mazur, Polacy dostali 2 207 gł.

Powiaty (regencja kwidzińska, czyli zachodnio-pruska): Sztum — 1 235 (1 516) gł., Kwidzyn — 123 (202), Susz — 26 (25), Malbork — 1 (6), Elbląg — 14 (23). Razem na Powiślu — 1 394 gł.

Regencja królewiecka: 68 (128) gł.

Regencja gabińska: 25 (78) głosów.

Jak widać z powyższego zestawienia, pewien przybytek głosów polskich zaznaczył się tylko w powiatach: olsztyńskim na Warmji i szczyńskim na Mazurach.

Z pośród wsi warmińskich największej głosów polskich dały: Purda (81 gł. na ogólną liczbę 331), Butryny (79 na 318), Szafald (77 na 297), Gietrzwałd (76 na 418), Pluski (74 na 279), Woryty (66 na 225), Skajboty (51 na 249).

Nalepki T. C. L. na „3 Maja”

są do nabycia w cenie 10 gr za sztukę w biurze centralnym T. C. L., św. Marcina 37, II ptr., oraz we wszystkich księgarniach i składach papieru.

Akademja Obozu Wielkiej Polski

W dniu święta narodowego, t. j. 3-go maja, odbędzie się w sali Kina-teatru „Apollo”

wielka akademja

Początek o godz. 13.30. Bilety wstępu można odbierać w sekretarjacie O. W. P., św. Marcin 65, m. 6 od godz. 13-16 i od 19-21.

Zdrowotne

PIWO GRODZISKIE

gasi pragnienie, pobudza apetyt i nie wywołuje otyłości.

Piwo grodziskie zalecają powagi lekarskie cierpiącym na złe trawienie i chorym na cukrzycę!

dw 3479

Francja wobec nawałnicy hitleryzmu

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Paryż, 29 kwietnia.

Zwycięstwo hitleryzmu odbiło się we Francji bardzo głośnie echem. Wszystkie koła polityczne, trzeźwo patrzące na sytuację, widzą w tym triumfie pangermanizmu realną groźbę dla pokoju światowego. To też zdając sobie sprawę z konsekwencji, jakie może on za sobą pociągnąć, środowiska narodowe przypominają, iż bardziej niż kiedykolwiek Francja powinna pamiętać o ostatnim ostrzeżeniu zmarłego ministra Maginota: „Nous n'avons plus une faute à commettre”.

A teraz przypatrzmy się, jak ocenają ważne przemiany, dokonywane się w Niemczech, różne stronnictwa francuskie. Powiedzmy zaraz na wstępie, iż prawica tutejsza stawia kwestię jasno, oświadczając, że ostatnie wybory niemieckie stanowią sukces Hitlera, który przeszedł wszelkie oczekiwania; lewica natomiast stara się wszelkimi siłami umniejszyć znaczenie zwycięstwa „nazi”.

W kołach narodowych w ten sposób kreśli się bilans wyborów niemieckich: kolosalny wzrost potęgi „nazi”, lekkie wzmocnienie się sił komunistycznych, porażka wszystkich stronnictw mieszczańskich za wyjątkiem centrum i katastrofalne załamanie się socjaldemokracji. „Niesłychane zwycięstwo Hitlera — stwierdza „Figaro” — oznacza z jednej strony koniec w Prusach panowania socjalistycznego, a z drugiej koniec systemu parlamentarnego i demokratycznego. Niemcy wchodzą obecnie w fazę decydującą doświadczenia hitlerowskiego”.

Bawiący w Berlinie znany pisarz polityczny, Henri Massis w temże samem piśmie, pisze: „Mówiono mi często w Berlinie, że dzień 24 kwietnia będzie dla Niemców dniem najważniejszym, jaki przeżyli od czasów rewolucji 1918 r. Dzisiaj znaczenie tego twierdzenia występuje w całej pełni. Hitler zadał bowiem socjal-demokracji najcięższą porażkę, jaką kiedykolwiek poniosła. Można też powiedzieć, iż w praktyce przewrócił on gabinet Brauna. Spowodował też, iż trudno będzie teraz rządzić Rzeszą bez uciekania się do środków antyparlamentarnych. Kto wie, czy nie przyjdzie do rozwiązania Reichstagu. W tym wypadku wybory zwiększyłyby napewno milionowe zastępy zwolenników Hitlera. Wówczas zaś rewolucja 1918 roku zostałaby definitywnie obalona i Trzecia Rzesza nie byłaby już mirażem”.

We wszystkich organach narodowych spotykamy się z tem samem stwierdzeniem: republika parlamentarna, jaka zrodziła się w Niemczech z konstytucji weimarskiej, już nie istnieje. Niemcy, bardziej niż kiedykolwiek żadne odwetu, przygotowują się do ataku; legenda o Rzeszy „demokratycznej” przeżyła się zupełnie; prawdziwe aspiracje germańskie wyraziły się w ostatnich wyborach, w których hitlerowcy zadali cios rządowi Ottona Brauna, wyrażając swą pogardę dla parlamentaryzmu, niezdołnego przeprowadzić „Anschlusu”, rozbroić zupełnie Francję, rozciągnąć Polskę. To też obecnie bardziej, niż kiedykolwiek, występuje fakt iż niema dwóch Niemiec, ale jedno, dążące do tego samego celu. Co zatem w tych warunkach jutro przyniesie?

Pytanie to jest oczywiście na ustach wszystkich. Pod tym względem nikt nie byłby obserwatorem polityki niemieckiej we Francji, jak i specjalni korespondenci dzienników paryskich, wysłani obecnie do Berlina, przewidują utworzenie się nowej koalicji, a mianowicie zbliżenie się „nazi” do centrowców. Jacques Bainville idzie nawet tak daleko, że utrzymuje, iż prawdopodobnie rozwiązanie szturmowych oddziałów hitlerowskich było wynikiem uprzedniego porozumienia pomiędzy pralatem Kaasem, a Hitlerem! Jest zatem gestem niełojalnym, chłoroformować opinię i wyborców francuskich twierdzeniem, że cel, jaki sobie stawiał szef „nazi”, nie został dopięty. Dojdzie bowiem do rządu hitlerowców jest możliwe, a to chociażby ze względu na stanowisko centrum katolickiego, gotowego przejść z jednej kombinacji do drugiej. Wszak nie jest ono przywiązane do instytucji republikańskich — czyż bowiem p. Brüning nie uprawiał dyktatury? W obliczu ruchu nacjonalistycznego będzie on wyl razem z wilkami, obawiając się ponad wszystko, aby nie być uważanym za „Reichsfeind”. Nie zapomnijmy zresztą, iż w chwili, w której Niemcy głosowali, minister finansów

Dietrich oświadczył, że po ukończeniu moratorium, Niemcy nie podejmą wypłat, że reparacje zostały pogrzebane, i że zresztą rewizja traktatów jest kwestją krótkiego już czasu. Hitlerowcy przecież nic innego nie mówią...

To wszystkie jednak ostrzeżenia nie przejmują lewicy francuskiej. Nie chce ona uwierzyć, iż zwycięstwo hitlerowców stanowi dla Francji rzeczywiste niebezpieczeństwo, iż rezultatem przyjsia ich do władzy, jak kategorycznie oświadcza generał René Tournès, będzie natychmiastowe odbudowanie armji niemieckiej, która w niedługiej przyszłości może zjawic się na granicy francuskiej równie groźna swą siłą, jak i materialem, którym dysponuje.

Tymczasem radykali są nawet gotowi do uczynienia nowych koncesyj na ołtarzu triumfującego hitleryzmu; uważają, że dla uspokojenia mółocha pangermanistycznego, należy rozprzążyć w przyjaznym duchu pretensje niemieckie, a mianowicie: 1) zawrzeć układ co do rozbrojenia, dzięki któremu odciążą się budżety wojskowe; 2) podjąć „wspaniałomyślną inicjatywę” co do dawnych kolonij niemieckich, która rozprószy rzekomo wiele nieporozumień; 3) zawrzeć nowy „modus vivendi” w kwestji t. zw. „korytarza”, który wzmocni pokój...

Projektowi temu przyklaskuje naturalnie Gustaw Hervé, oświadczając, iż jedynym wyjściem z obecnej zawiłanej sytuacji, jest zgodzić się na rewizję traktatu wersalskiego. Domagają się jej francuscy socjaliści bardziej natarczywie, niż kiedykolwiek. W ocenie jednak ostatnich wypadków, jakie rozegrały się w Niemczech, skompromitowali się na całej linii, oświadczając przez usta swych leaderów, że „republika niemiecka i pokój europejski zostały ocalone dzięki bohaterstwu socjal-demokracji”!

I. BRIARES.

Zjazd studentów niemieckich w Katowicach

Prasa niemiecka donosi, że w dniach 15—19 kwietnia r. b. odbył się w Katowicach doroczny zjazd Związku Kół Akademików Niemieckich w Polsce (Verband der Vereine Deutscher Hochschüler Polens). W zjeździe wzięło udział około 150 studentów z kół w Poznaniu, Warszawie, Lwowie, Krakowie i Gdańsku. Jak stwierdza bydgoska „Deutsche Rundschau” zjazd urządzono w Katowicach w tym celu, by zbliżyć jego uczestników z Niemcami śląskimi. Powodzenie swe zjazd zawdzięcza staraniom śląskiego koła seniorów organizacji.

Po otwarciu zjazdu w dn. 15 kwietnia, dnia następnego odbyły się na boisku miejskim w Katowicach zawody sportowe jego uczestników. Popołudniu w sali „Christliches Hospiz” dyrektor śląskiego „Volksbundu”, znany ze swych procesów poseł Ulitz, wygłosił odczyt o żywiole niemieckim na Śląsku, poświęcając specjalną uwagę obecnemu położeniu mniejszości niemieckiej.

Wieczorem odbył się uroczysty komers, zagajony przez prezesa Związku, studenta filozofji Beckmanna z Poznania. Obecni byli liczni goście oraz przedstawiciele korporacji niemieckich także z Rzeszy Niemieckiej, którym zgłoszono specjalne powitanie. Imieniem śląskiego koła seniorów organizacji przemawiał dr. Poralla z Katowic, a następnie dłuższe przemówienie wygłosił senator dr. Pant, podkreślając, że student niemiecki w Polsce winien być krzewicielem niemieckiego ducha narodowego.

Z kolei przemawiali przedstawiciele różnych organizacji. Pisma z życzeniami nadesłali m. in.: ksiądz Pszczyński, niemiecki konsul generalny w Poznaniu dr. Lütgens, niemieccy studenci z Rumunii, oraz dorpacki „Chargierten-Convent” (niemieckie koło międzykorporacyjne). Na zakończenie rozdzielono nagrody sportowe i zebrano przeszło 300 zł na rzecz pogorzelców w Anhalcie.

W niedzielę uczestnicy wzięli udział w obchodzie ku czci Goethego, odbyłym w teatrze katowickim. W poniedziałek odbyły się dwa odczyty: dr. Grünberga z Frankfurtu p. t. „Młode pokolenie i państwo”, oraz dr. Brandta z Pragi p. t. „Państwo i gospodarstwo”. Na zakończenie zjazdu w sali hr. Redena w Król. Hucie odbył się bal z udziałem licznych Niemców śląskich.

Tyle prasa niemiecka. Jak widać z tego sprawozdania, które umyślnie re-

cytowaliśmy obszernie, studenci niemieccy w Polsce rozwijają żywą i niekrepowaną przez nikogo działalność, nawiązując ścisły kontakt z mniejszo-

ścią niemiecką w Polsce i ciesząc się w swej pracy poparciem Niemców z Rzeszy.

Aresztowania Młodych O. W. P. w powiecie radomskim

„Gazeta Warszawska” donosi:

Nad ranem dn. 19 kwietnia r. b. w kilkunastu wsiach powiatu radomskiego zaaresztowano stu kilkunastu chłopców wiejskich, członków Obozu Wielkiej Polski. Policjanci nie wykazywali się przy tem żadnymi poleceniami władz sądowych lub prokuratorskich, powoływali się jedynie na zarządzenie miejscowego starosty, p. Maćkowskiego. Aresztowań dokonali miejscowe posterunki, przy udziale zwolanych z całego powiatu funkcjonariuszów policji. Aresztowanych doprowadzono na posterunki policyjne, gdzie umieszczono ich grupami po kilkunastu lub kilkunastu ludzi, trzymając o chłodzie i głodzie do późnego popołudnia. Przed wieczorem przystąpiono do przesłuchań.

Badano każdego z zatrzymanych oddzielnie, zadając jedne i te same, szablonowe pytania. Pytano przeważnie o rzeczy notorycznie wiadome, o zadania O. W. P., o organizację, o organizatorów, o treść przemówień, interesowano się szczególnie stosunkiem O. W. P. do Żydów, próbując w rozmowie przekonać obozowców o wyższości handlu żydowskiego nad polskim i skłonić do porzucenia hasła kupowania u chrześcijan (na posterunku policji w Skaryszowie). Wmawiano w nich, że O. W. P. jest organizacją komunistyczną i bandycką. Próbowano też różnymi metod „pedagogicznymi”;

perswadowano, że O. W. P. jest organizacją „dla adwokatów, sędziów, księży i wogóle wyższych uczelni”, nieodpowiednią dla ludu, wiejskiego. Straszono chłopców widmem „drugiego Brześcia”, grożono im i ich rodzicom więzieniem, karami sądowymi i policyjnymi.

Wieczorem tego samego dnia zwolniono wszystkich po kilkunastogodzinnem przetrzymaniu, nie wdrażając żadnego postępowania karnego.

Cała ta nieobmyślana akcja na nie się nie przydała. Zatrzymano chłopców ideowych, dzielnych, narodowo-doskonale uświadomionych. Ani jeden z aresztowanych nie dał się zastraszyć lub zdezorientować, ani jeden nie wyparł się należeńia do O. W. P. Wszyscy chłopcy zdawali sobie doskonale sprawę z legalności swego stanowiska. Nie gorzej od przesłuchujących ich policjantów rozumieli, że demonstracyjne wodenie ich pod karabinami po wsi ma na celu odstraszenie ludności, sparatyzowanie szerzej się żywiłowo akcji organizacyjnej Obozu.

Skutku zamierzonego starosta p. Maćkowski nie osiągnął. Aresztowanych musiał zwolnić tego samego dnia z braku wszelkiej winy.

W ciągu najbliższych dni po coup d'état pana starosty na terenie powiatu radomskiego powstał szereg nowych placówek O. W. P.

Uwolnienie działacza narodowego

Sąd apelacyjny w Toruniu rozprawywał w ub. czwartek, dnia 28 b. m. głośną sprawę przeciwko red. „Słowa Pomorskiego” i kontrolerowi rejonomu Obozu Wielkiej Polski, p. Edwardowi Piszczowi o przemówienie wygłoszone na zebraniu narodowym w dniu 11 października ub. r. w Zieleniu pow. wąbrzeskiego.

W związku z tem przemówieniem p. red. Piszcz został w dn. 15 października ub. roku aresztowany i osadzony w więzieniu toruńskim, gdzie przesiedział do dnia 7 stycznia b. r., czyli bez mała trzy miesiące. Aresztowaniu red. Piszczu towarzyszyły niewybredne w formie napaści prasy „sanacyjnej”. Pisano i mówiono wiele o rzekomo „antypaństwowym działaniu” aresztowanego, rzucając nań oskarżenia o... zdradę państwa i jego interesów gospodarczych.

Już rozprawa, przeprowadzona w dniu 7 stycznia przed sądem okręgowym w Toruniu, wykazała bezpodstawność tych zarzutów. Powołani przez prokuratora świadkowie nie potwierdzili zarzutów stawianych przez akt oskarżenia, który domagał się ukarania za przestępstwo z par. 1 (szpiegostwo i zbrodnia przeciw państwu) oraz z par. 131 u. k. Sąd okręgowy nie przyjął wówczas kwalifikacji prawnej aktu oskarżenia, a zasądził red. Piszczu jedynie z par. 131 k. k. (rozpowszechnianie przekręconych i fałszywych faktów o urządzeniach państwowych) na dwa miesiące więzienia, z zaliczeniem aresztu śledczego.

Od tego wyroku obrońcy red. Piszczu pp. adwokaci dr. Władysław Burek i Stefan Michałek wnieśli apelację. Sąd apelacyjny po czwartkowej rozprawie ogłosił wyrok uwalniający red. Piszczu od winy i kary z braku dowodów i cech przestępstwa.

Wyrok toruńskiego sądu okręgowego przeciw p. Piszczowi był jedynym wyrokiem zasądzającym w dotychczasowych procesach przeciw członkom Obozu Wielkiej Polski. We wszystkich innych (około 150) procesach zapadły wyroki uwalniające. Obecnie i w tej sprawie stwierdzono bezpodstawność oskarżenia i uwolniono pod sąd.

Nowa kłapa

„Sanacyjny” „Rekord Polski”, ukazujący się od pewnego czasu w Poznaniu na miejsce również „sanacyjnego” „Gońca Wielkopolskiego” — ostatecznie przestał wychodzić z dniem dzisiejszym. Po upadku „Przeglądu Porannego”, „Gazety Zachodniej”, „Gazety Polskiej Zachodniej” — nie mówiąc o bankruc-

twie „sanacyjnych” pism prowincjonalnych — jest to nowa kłapa organu obozu majowego na terenie Poznania.

P. Tekla Miłska, żegnając się w imieniu wydawnictwa „Rekordu Polskiego” z czytelnikami, wyraża goręcy, że skazana była na własne siły, gdyż znikąd z obozu „sanacyjnego” nie mogła uzyskać poparcia.

„Ludzie o głośkich karkach partyjnych — pisze z bólem p. Miłska — ludzie konjunkturalni potrafili wydobywać korzyści materialne na efemerydy wydawnicze przez nikogo nieczytane. — „Gońca Wielkopolskiego” o to nie zabiegał. — Stawał tylko na drodze formalnej — kupieckiej, zwracając się do czynników miarodajnych o dopuszczenie i naszych ofert do przetargów na druki, aby drukarnia mogła pokryć niedobory pisma. — Stale, celowo nas pomijano, nie zadając sobie nawet trudu zwrócenia się do nas o oferty. — Monopolizowała to jedna drukarnia stojąca bliżej, jak to się mówi ołtarza, lub drukarnie niezwiązane żadną nicią z ruchem polityczno-ideowym.

„Była w tem i złośliwość intrygi i niska zawziętość konkurencyjna. — Gdy inne wydawnictwo korzystało z zadziwiających ulg, przemożną protekcją wyrobianych, nasze wydawnictwo nie mogło się doczekać ulgi w sprawach podatkowych”.

Tak, tak, bez odpowiedniego „poparcia”, bez różnych „ulg”, żadne pismo „sanacyjne” nie mogłoby się w Polsce utrzymać.

Samobójstwo wybitnego „sanatora”

Jak już pokrótce donosiliśmy, o negdaj o godz. 3 po poł. zastrzelił się we Lwowie w miejskich zakładach elektrycznych radca prawny tych zakładów, Alfred Tęczarowski, osobistość znana w całym Lwowie, jako najwybitniejszy działacz „sanacji”.

Samobójca pełnił funkcje sekretarza B. B. na Lwów. Mówią, że kierował on wszystkimi posunięciami, jakie „sanacja” wykonywała na lwowskim terenie.

Przyczyną samobójstwa były podobno braki gotówkowe, z których Tęczarowski nie umiał się wyliczyć, a które sięgały sumy 3.500 zł.

Zaznaczyć należy, że również z powodu niedokładności finansowych musiał Tęczarowski opuścić stanowisko po dochodzeniu dyscyplinarnym w lwowskim „Ossolineum” i mimo, że było publiczną tajemnicą, iż wyszły na jaw niedokładności jego urzędowania — jako mąż zaufania „sanacji” dostał się najpierw do magistratu lwowskiego a następnie do miejskich zakładów elektrycznych.

Samobójstwo Tęczarowskiego wywarło ogromne wrażenie we Lwowie i uważane jest jako silny cios dla „sanacji” w Małopolsce Wschodniej.

Podstawy niemiecko-włoskiej współpracy

Rewelacje Pertinaxa — Specjalna umowa ma zawierać trzy punkty i wrócona jest przeciwko Francji

Paryż, 30. 4. (PAT.) Komentując ostatnie wypadki w Genewie, Pertinax zaznacza m. in., że podczas pobytu Brueninga i Curtiusa w Rzymie we wrześniu ub. r. sprawa współpracy niemiecko-włoskiej została uregulowana.

Ministrowie niemieccy przez długi czas zachowywali oporne stanowisko wobec propozycji włoskich; wreszcie ulegli.

Jasnym jest — pisze Pertinax — że

Znamienny artykuł „Corriere della Sera” — Włoskie sympatie dla hitlerizmu

Medjolan, 30. 4. (PAT.) „Corriere della Sera” w artykule wstępnym p. t. „Ostatni etap” omawia rezultat ostatnich wyborów w Prusach, opierając swe wywody na fakcie, że hitlerowcy, którzy posiadali 6 mandatów, osiągnęli obecnie 162.

Dziennik twierdzi, że opinia publiczna włoska patrzy z wielkim obiektywizmem na walkę polityczną w Niemczech i nie może nie skłaniać się ku partii, której zadaniem jest odrodzenie duchowe narodu niemieckiego, pogrążonego w chaosie moralnym.

Z punktu widzenia historycznego — pisze dziennik — jesteśmy zainteresowani w tem, aby Niemcy byli e-

sprawy tej wagi otacza najściślej tajemnicą.

Pertinaxowi udało się jednak dowiedzieć, że umowa zawiera 3 punkty: wspólna akcja obu rządów na południo-wschodzie Europy, celem przeciwdziałania przyjaźni francusko-jugosłowiańskiej, rozbrojenie Francji do minimum oraz wspólne stanowisko co do udziału Rosji sowieckiej w programie unji europejskiej.

fektywną siłą międzynarodową, gdyż nie możemy zapomnieć, że zjednoczenie Niemiec dokonało się współcześnie z naszym. Z powodów czysto humanitarnych, jak również ze względów, dotyczących równowagi kontynentalnej, musimy pragnąć, aby naród niemiecki nie był ograniczony w przejawach swej żywotności lub zmuszony przez desperację do bolszewizujących eksperymentów.

Artykuł ten w pewnych sferach uważany jest za odpowiedź pod adresem pism zagranicznych, które wspominały niedawno o sympatiach włoskich dla hitlerizmu.

Echa zamachu bombowego w Szanghaju

Opowiadanie naocznego świadka — Rewizja w koncesji francuskiej

Paryż, 30. 4. (PAT.) Prasa francuska zamieszcza opowiadanie naocznego świadka zamachu w Szanghaju, oficera oddziałów wolontariuszów japońskich.

Rewja odbywała się we wzorowym porządku. Gen. Szikawa był otoczony sztabem generalnym i zaproszonymi gośćmi, attachés wojskowymi Anglii, Francji, Ameryki i Włoch. Około godz. 11-tej rozpoczęła się druga część uroczystości, w której nie brali już udziału cudzoziemcy. Tłumy rozlokowały się w pobliżu trybuny, wzniesionej na dwa m. ponad trawnik, ozdobionej dwoma ogromnymi sztandarami japońskimi. Orkiestra marynarki zaintonowała hymn narodowy, podchwycony przez publiczność.

Wtem dał się nagle słyszeć huk eksplozji. Pocisk padł u stóp gen. Szikawę, raniąc go ciężko w nogi. Inni oficerowie, ciężej lub lżej ranni, mieli jeszcze dość siły, aby zejść ze schodów.

Konsul japoński Muray, który do-

strzegł gest Koreańczyka, rzucającego bombę, cofnął się. Dwaj żołnierze, pełniący służbę za trybunami, widzieli ruch terrorysty i rzucili się nań, lecz nie mogli już przeszkodzić zamachowi.

Paryż, 30. 4. (PAT.) Z koncesji francuskiej w Szanghaju donoszą:

Podczas przesłuchiwania sprawcy zamachu udzielił on pewnych wyjaśnień, w związku z którymi władze lokalne zwróciły się do policji francuskiej w sprawie przeprowadzenia śledztwa w sferach Koreańczyków. — Policja dokonała rewizji w miejscu wskazanym przez Koreańczyka, lecz aresztowała tylko 1 osobę. Policja stwierdziła, że z chwilą, gdy rozeszła się wieść o zamachu wiele podejrzanych żywiołów opuściło pospiesznie teren francuski, udając się na obszar chiński, gdzie władze bezpieczeństwa znajdują się w stanie zupełnej dezorganizacji.

Zaniepokojenie wśród ludności chińskiej — Wstrzymanie podpisania umowy wstępnej o rozejmie — Aresztowany wypiera się

Londyn, 30. 4. (Tel. wł.) Zamach bombowy na generalicję i dyplomatów wywołał w całym Szanghaju ogromne poruszenie. Zwłaszcza ludność chińska jest do pewnego stopnia zaskoczona tem wydarzeniem i obawia się obecnie stanowczego zwrotu w polityce japońskiej w stosunku do Chin, a nawet tymczasowego przerwania negocjacji się rokowań. Nie ulega żadnej wątpliwości narazie, że nie odbędzie się przewidywane na dziś podpisanie umowy wstępnej o zawarciu rozejmu.

Władze japońskie są zajęte przeprowadzeniem dochodzeń w sprawie zamachu. Jedna z ofiar zmarła w ciągu dzisiejszej nocy. Niewiadomo, czy

Rząd japoński nie zamierza wyciągać żadnych konsekwencji — Śledztwo dotychczas nie dało wyniku

Londyn, 30. 4. (Tel. wł.) Jak donoszą z Tokio, według oświadczeń z kół miarodajnych, zamach bombowy w Honkewparku w Szanghaju, nie pociągnie za sobą żadnych zaostreżeń w obecnych stosunkach chińsko-japońskich.

Władze japońskie uwzględniając fakt, że zamach wydarzył się na gruncie okupowanym przez ich wojska, oraz że popełnił go prawdopodobnie Koreańczyk, nie zamierzają pogłębiać obecnego konfliktu. Opinia publiczna jest co prawda silnie zdenerwowana i oburzona. Jednak rząd i władze japońskie w Szanghaju ograniczą się do przyjęcia wyrażonego ubolewania.

uda się utrzymać przy życiu posła japońskiego w Chinach Shigemitsu, który ogółem odniósł aż 32 rany. Natomiast dwóm ciężko rannym generałom nie zagraża śmierć.

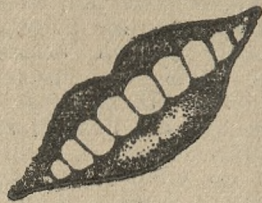
W wyniku dotychczasowych badań i przesłuchań nie zdołano się jeszcze zorientować czy istotnym sprawcą jest Koreańczyk Yinkokitsu. W każdym bądź razie istnieją podejrzenia, że aresztowani utrzymują stosunki z organizacjami antyjapońskimi. Yinkokitsu zaprzecza narazie jakoby popełnił zamach i należał do antyjapońskich rewolucyjnych organizacji, a zwłaszcza podobnego pokroju stowarzyszeń chińskich.

Co do faktu samego, że zbliżające się ku końcowi pertraktacje o zawarcie rozejmu nagle wstrzymano z niewiadomych dotąd przyczyn — władze tokijskie wstrzymują się od wszelkich komentarzy.

Według doniesień z zainteresowanych kół japońskich, dotychczas nie ustalono, co było istotnym powodem zamachu w Honkewparku.

Sztab generalny postanowił w związku ze wzrastającą i niepokojącą działalnością chińskich oddziałów dywersyjnych oraz licznych band wysłać z Ossaki i Kobe dalsze posiłki w sile 6000 ludzi do południowej i północnej Mandżurji.

Zęby Twoje będą białe jak perły,

jeżeli będziesz je czyścić codziennie rano i wieczorem pastą do zębów Odol. Jest ona produkowana z najlepszych składników nie niszczących emalii, a przytem nadających zębom piękny połysk.

ODOL

PASTA DO ZĘBÓW

znana i ceniona w 98 krajach!

eksportu bekonów duńskich co zmniejszy w przybliżeniu o 1 milj. koron wpływy bilansu handlowego. Znaczenie lokautu duńskiego porównywalne jest z angielskim strajkiem węglowym.

Londyn, 30. 4. (PAT.) „Times” donosi z Kopenhagi, że lokaut w przemyśle bekonowym jaki rozpoczął się wczoraj popołudniu obejmuje 81 fabryk i 4000 robotników. „Times” ogłasza następujący znamienny telegram, jaki rząd duński otrzymał od swego posła w Londynie:

Powszechnie utrzymują między wszystkimi sferami angielskimi, że nawet kilkodziwne tylko zahamowanie eksportu bekonów do W. Brytanji wyrządzi Danji niepowetowane straty

i że powinniśmy pamiętać o groźnych skutkach angielskiego strajku węglowego.

Depesza posła duńskiego w Londynie czyni zupełnie niedwuznaczną aluzję do niebezpieczeństwa konkurencji Polski, która jest po Danji drugim z kolei importem bekonów do Anglii.

Przyp. redakcji: Lokaut w duńskim przemyśle bekoniarstwie może mieć poważne znaczenie dla naszego eksportu, o ile potrwa czas dłuższy. Oczywiście korzyści mogą się zmniejszyć w razie szybkiego załatwienia targu i obniżenia plac w tym przemyśle, co zwiększy konkurencyjność Danji na terenie angielskim.

Zamknięcie nadzwyczajnej sesji Ligi Narodów

Zalecenie powołania do życia specjalnej komisji mieszanej w związku z zatargiem na Dalekim Wschodzie

Genewa, 30. 4. (Tel. wł.) Dziś przed południem zakończyła swoje obrady nadzwyczajna sesja Ligi Narodów zwołana dla przyjęcia raportów w sprawie konfliktu na Dalekim Wschodzie.

Dzisiejsze obrady, którym przewodniczył belgijski minister spraw zagranicznych Hymans były bardzo krótkie. Po przyjęciu sprawozdania oraz stwierdzeniu, że obecny stan pozwala żywić nadzieje ostatniego pokojowego załatwienia kwestji przyjęto jednogłośnie przy wstrzymaniu się Japonji rezolucję, w której zgromadzenie zaleca utworzenie komisji mieszanej, składającej się z państw zainteresowa-

nych w konflikcie, oraz przedstawicieli mocarstw obcych w Szanghaju.

Komisja ta musi czuwać nad obustronnym wykonaniem zobowiązań przez Chiny i Japonję w razie dojścia do ugody i zawarcia rozejmu, przy czem rozstrzygnięcia jej mogą być powzięte zwyczajną większością głosów. Ponadto komisja ma ustalić również w razie potrzeby w własnym zakresie termin wycofania wojsk japońskich z terenów okupowanych.

Na tem odroczone sesję nadzwyczajną na czas nieokreślony aż do terminu, który ustali się w związku z pracami poszczególnych komisji na Wschodzie.

Sensacyjne fotografie Poznańczyka z nieznanej krainy Arabji

Niezwykle wprost odkrycia i fotografie przywiózł ostatnio z kilkumiesięcznej podróży p. Jan Pomorski z Poznania, który jako wysłannik Uniwersytetu Poznańskiego udał się celem badań naukowych do Hadramutu, niezbadanej dotąd krainy południowej Arabji, nad brzegami oceanu Indyjskiego. Fantastyczne miasta o wysokich budowlach, niby amerykańskie niebotyki, wyrastają tam z obszarów pustyni, podobne raczej do sennych wizyj, niż do rzeczywistości. Pierwsze sensacyjne zdjęcia z tej ekspedycji przyniesie, jak się dowiadujemy, już najbliższy numer tygodnika „Ilustracja Polska”.

Kłajpeda stolicą Litwy?

Berlin, 30. 4. (PAT.) Z Kowna donoszą, że przywódca partji klerikalnej Pakstos wygłosił odczyt, w którym z naciskiem domagał się przeniesienia stolicy Litwy do Kłajpedy i skierowania całej polityki litewskiej w kierunku stworzenia silnej floty nadbałtyckiej. Mówca żądał wzmocnienia żywiołu litewskiego w okręgu Kłajpedy.

Groźna szajka

Paryż, 30. 4. (Tel. wł.) Jak donosi „Journal” z Marsylji, przesłuchano

aresztowanych bandytów, którzy dokonali napadu rabunkowego na pocztę w Saint Barnabé i stwierdzono, że obaj podejrzani są o współudział, a nawet dokonanie zamachu na pociąg pocztowy Paryż - Marsylja. Aresztowani przyznają się do popełnienia napadu na pocztę w celach rabunkowych.

Zawiadomienie.

„EUREKA” patentowana za nr. 11155 samoczynna maszyna do domowego wyrobu pap erosów znana z P. W. K. udoskonalona będzie demonstrowana na Targach Poznańskich w pawilonie 13. „Eureka” jest jedynym w świecie automatem.

zw 13 475

Powazna fabryka opakowań blaszanych

i artykułów reklamowych poszukuje zastępcy z dokładną znajomością tej branży i wprowadzonego dobrze u klienteli woj. poznańskiego. Zgłoszenia pod „Wprowadzony 100” do biura ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego nr. 11. Pw 17076-70,33

HAZ-ELITE

BEZTŁUSZCZOWY KREM HAZELINOWY

UDELIKATNIA MATUJE CERE

zw 9 978

Lokaut w przemyśle bekonowym w Danji

Kopenhaga, 30. 4. (PAT.) Dzisiejszej nocy w rzeźniach urzędowych i prywatnych wybuchł lokaut na tle

konfliktu o płace, co spowoduje zatrzymanie pracy dla 4.000 robotników. Lokaut pociągnie za sobą wstrzymanie

„Strzelec” w Gnieźnie rozwiązany

Charakterystyczne tło konfliktu

Z Gniezna donoszą nam:

Związek Strzelecki w Gnieźnie miał zawsze złą reputację. Chociaż sfery „sanacyjne” starały się wszelkimi sposobami przyciągać młodzież do Związku, szanujący się młodzi ludzie stronili od tej organizacji.

Urządzono „Strzelcowi” świetlicę na Krzywem Kole, starano się dla jego członków o pracę i to niejednokrotnie ze szkodą żonatych bezrobotnych, jak to miało miejsce w czasie zeszłorocznej kampanji w cukrowni gnieźnieńskiej. Tymczasem jednak organizacja rozkładała się od wewnątrz. W ostatnich tygodniach doszło do rewolucji pałacowej. Opiekunowie i członkowie „Ko-

ła Przyjaciół Strzelca” poczęli mówić pomiędzy sobą, że członkowie „Strzelca” to komuniści, że nie uznają wybranego zarządu, nie chcą słuchać zarządzeń.

Doszło wreszcie do tego, że w ubiegłym tygodniu z polecenia zarządu okręgowego w Poznaniu zawieszono w czynnościach cały oddział „Strzelca” w Gnieźnie. Likwidatorem oddziału mianowany został rendant masztalarni w Gnieźnie strzelec Idziński.

Zatem tegoroczna defilada z okazji 3 Maja odbędzie się w Gnieźnie bez udziału „Strzelca”, co tutejsze społeczeństwo przyjmie z zadowoleniem do wiadomości. (br.)

Porozumienie Mac Donalda ze Stimsonem w sprawie rozbrojenia?

Genewa, 30. 4. (Tel. wł.) „Journal des Nations” w uzupełnieniu komunikatu, wydanego w związku z konferencją w Bessinge stwierdza, że ustalono dzień 13 maja jako termin następnej narady pięciu państw.

Propozycja Mac Donalda odroczenia obrad konferencji rozbrojeniowej, a specjalnie prac komisji głównej aż do czasu zwołania konferencji w Lozannie nie znalazły poprzednio aprobaty niektórych państw, a zwłaszcza Niemiec. Wówczas Mac Donald w porozumieniu ze Stimsonem zainicjował spotkanie w Bessinge celem ściślej-szego skonkretyzowania najważniejszych jego zdaniem dwóch problemów konferencji rozbrojeniowej, a mianowicie zagadnienia stosunków francusko-niemieckich, oraz przystąpienia Francji i Włoch do układu londyńskiego w sprawie zbrojeń morskich.

Rozpoczęte wczoraj rozmowy będą podjęte na nowo 13 maja. Utwierdza-

się przekonanie, że Mac Donald do pewnego stopnia uzgodnił ze Stimsonem trzy punkty nowego projektu w którym m. in. punkt drugi traktuje o zmniejszeniu liczby poszczególnych wojsk lądowych z uwzględnieniem podania w przybliżeniu mogących wchodzić w rachubę cyfr.

W związku z temi nowymi rozmowami i z uwagi na ich doniosłość Stimson odroczył swój odjazd na dalsze 48 godzin.

Londyn, 30. 4. (Tel. wł.) Omawiając wczorajszą konferencję Mac Donalda, Stimsona oraz innych mężów w Bessinge pisze korespondent „Daily Telegraphu”, Pertinax, że Stimson przy tej okazji przedstawił zebrany nowy, szczegółowo opracowany plan techniczny rozbrojenia lądowego z uwzględnieniem danych liczbowych. W myśl tego projektu Francji przysięga się prawo posiadania 100 tysięcy żołnierzy.

Znow trzyp wypadki samobójstwa!

Zastrzelił się b. dyrektor Ossolineum — Odebrał sobie życie syn b. dyrektora P. K. P. we Lwowie — Tragedja na emigracji — Śmierć wskutek uduszenia

Lwów, 30. 4. (PAT). W biurze dyrekcji miejskich zakładów elektrycznych popełnił samobójstwo urzędnik tej dyrekcji, starszy radca magistratu Alfred Tęczarowski.

Denat pozabawił się życia wystrzałem z rewolweru, w pozostawionym liście podaje jako przyczynę samobójstwa niechęć do życia. Tęczarowski był przez szereg lat dyrektorem Ossolineum.

Lwów, 30. 4. (PAT). Na cmentarzu Łyczakowskim zadał sobie cios nożem w serce syn dyrektora P. K. P. we Lwowie Aleksander Barwicz. Był on absolwentem wyższych kursów handlo-

wych w Krakowie. Śmierć nastąpiła natychmiast.

Paryż, 30. 4. (PAT). Zamieszkały w Paryżu Polak Czechowicz w czasie gwałtownej sprzeczki dał kilka strzałów z rewolweru do swej żony. Sądząc, że ją zabił, skierował rewolwer do własnej skroni i celnym strzałem pozabawił się życia. Żona przewieziona została do szpitala. Stan jej zdrowia jest poważny.

Lwów, 30. 4. (PAT). Donoszą z Czortkowa, że w Świerzkowcach pow. Zaleszczyki, obsunęła się ziemia i przysypała dwie kobiety, które poniosły śmierć skutkiem uduszenia. Powodem wypadku była nieostrożność.

Na dożywotnie ciężkie więzienie

Zasądzenie zbrodniarza, który wymordował całą rodzinę i podpalił dla niepoznaki dom

Łomża, 30. 4. (PAT). W sądzie okręgowym odbyła się rozprawa przeciwko 23-letniemu Andrzejowi Duchnowskiemu ze wsi Truszki-Pikule, pow. łomżyńskiego, oskarżonemu o wymordowanie swego rodzeństwa oraz usiłowanie spalenia chaty, celem zatarcia śladów zbrodni.

Oskarżony, który w śledztwie przyznał się do winy, na rozprawie zaprze-

czył wszystkiemu, rzucając podejrzenia na swych rodziców i sąsiada. — Duchnowski był już karany dwu miesięcznym więzieniem za pobicie swego ojca.

W wyniku rozprawy, na której przesłuchanych było ponad 20 świadków, sąd wydał wyrok, skazujący Duchnowskiego na dożywotnie ciężkie więzienie.

miastom i powiatom wschodniej części Wielkopolski.

Krwawa rozprawa

Łódź, 30. 4. (PAT). W lasku Marysin z Radogoszczy miała miejsce krwawa zbrodnia na tle osobistych porachunków między 2 włamywaczami Fr. Rajskim i Fr. Kieleką.

Rajski strzelił z odległości kilku kroków do Kieleką, raniąc go śmiertelnie w serce poczem zbiegł. Za mordcę rzucili się w pościg chłopci i policja. Widząc, że nie zdoła umknąć, Rajski zatrzymał się i strzelił sobie w usta, zabijając się na miejscu.

Lekarz stwierdził zgon obu bandytów. Obaj włamywacze skazani byli przez sąd w Kielcach na 6 lat więzienia za napad rabunkowy i gwałt.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 30. 4. 1932 r.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało tendencję spokojną.

Z pożyczek państwowych płacono za 5 proc. Poż. Konwers. 37 proc., natomiast od dawano 4 proc. Poż. inwest. po 90 proc. i niżej, jednakże bez obrotu. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. dokonano mniejszych obrotów 8 proc. listami dol. starami po 65% w zaofiarowaniu, jednakże bez notowania. Również ofiarowano 4 proc. listy zast. konwertowane po 29%, natomiast płacono za 6 proc. listy żytnie 13%.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych ofiarowano Bank Polski po 74.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 37% P.

4% listy zast. konw. Pozn. Ziemstwa Kred. 29.25 O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziemstwa Kredyt. 13.50 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Polski I em. 74.— O.

Tendencja spokojna.

Urzędowa cedula

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 30. 4. 1932 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznań, ładunki wagonowo. dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierci litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskiego 71.3 kg (121 f w h.); 2) żyta pomorskiego 69.95 kg (119 f w h.); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127. f w h.); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126.4 f w h.); 5) jęczmienia poznańskiego i pomorskiego: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg. 6) owsa poznańskiego i pomorskiego: a) 64 do 66 kg., b) 68 kg. 7) owsa w h.).

Ceny orientacyjne

Żyto	27,75—28,00
Uspokobienie stałe.	
Pszenica	28,50—28,75
Uspokobienie stałe.	
Jęczmień 64—66 kg.	22,25—23,25
Jęczmień 68 kg.	23,25—24,25
Uspokobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	25,00—26,00
Uspokobienie spokojne.	
Owies	21,75—22,25
Uspokobienie stałe.	
Maka żytnia 65% w work.	41,25—42,25
Uspokobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% w work.	42,75—44,75
Uspokobienie spokojne.	
Otręby żytnie	18,00—18,25
Otręby pszenne	15,50—16,50
Otręby pszenne (grube)	16,50—17,50
Rzepak	32,00—33,00
Gerczyca	30,00—35,00
Wyka latowa	21,50—23,50
Wyka zielona	25,00—27,00
Groch Victoria	23,00—26,00
Groch Folgera	32,00—36,00
Lubin niebieski	11,00—12,00
Lubin żółty	14,00—15,00
Ziemiaki jadalne	3,50—3,75
Ziemiaki fabryczne	0,00—0,17
Makuch lniany 36—38%	26,00—28,00
Makuch rzepakowy 36—38%	18,00—19,00
Makuch słonecznikowy 46—48%	19,50—20,50

Ogólne uspokobienie stałe.

Transakcje na odmiennych warunkach:

żyta 30 tonn, pszenicy 15 tonn, owsa 10 t.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.91. zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 guld. gd. w dewizach 174.06 do 174.32 zł., gotówką 173.72 złotych.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 30. 4. 1932 r.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zł.: tr. 8.89, sp. 8.91, kup. 8.87.

Dewizy:

	trans.	przed.	kup.
Belgia	124,80	125,11	124,49
Holandja	361,10	362,00	360,20
Londyn	32,50	32,66	32,34
Nowy Jork			
czek	8,904	8,924	8,884
Nowy Jork			
kabel	8,909	8,929	8,889
Paryż	35,07	35,17	34,99
Praga	26,37	26,43	26,31
Szwajcaria	173,00	173,43	172,57
Włochy	46,00	46,23	45,77
Berlin	212,00		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest. 88,00—88,25
6% pożycz. dol. 56,00
7% pożycz. stabil. 51,25—57,00
w odcinkach po 100.

Tendencja słabsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 00,00—73,00
Ostrowieckie serie B 00,00—22,00
Lilpop bez kuponu za rok 1931.
Tendencja niejednolita.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, 30. 4. 1932 r.

Pszenica march 75—76 kg. 269,00—271,00

Tendencja mocna.

Zyto march 72—73 kg. 198,00—200,00

Tendencja stała

Zyto rosyjskie ci. Berlin tr.

i sp. 195,00

Tendencja stała.

Jęczmień brow. 189,00—194,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień pastewny i przemyślowy 179,00—183,00

Tendencja spokojna.

Owies march. 161,00—166,00

Tendencja spokojna.

Maka pszena 32,50—36,25

Tendencja mocniejsza.

Maka żytnia 70% 25,90—27,60

Tendencja cicha.

Otręby pszenne 11,60—11,90

Tendencja słabsza.

Otręby żytnie 10,00—10,35

Tendencja spokojna.

Groch Victoria 17,00—23,00

Groch drobny jadalny 21,00—24,00

Groch pastewny 15,00—17,00

Pełuska 16,00—18,00

Bób 15,00—17,00

Wyka 16,00—18,00

Lubin niebieski 10,00—11,50

Lubin żółty 14,00—15,50

Seradela nowa 28,00—34,00

Kuchy lniane 37% 10,80

Kuchy z orzecha ziemnego 11,80

Kuchy mielone (mączka) 11,60

Wyłoki suche parvt Berlin 9,30

Srót Soja ekstrahowany 46% 11,50

Srót Soja ekstrahowany 46% 12,20

Platki ziemniacz. w wolnych obrotach 16,70—17,20

Ogólna tendencja niejednolita.

Jak już o tem donieśliśmy, na podstawie umowy wydawnictwa naszego z Drukarnią i Księgarnią św. Wojciecha. Czytelnicy pisma naszego mogą otrzymać jako premjum — podobnie, jak w swoim czasie tom pierwszy — obecnie tom drugi dzieła

Marjana Seydy
p. t.

„Polska na przełomie dziejów”

którego cena księgarska wynosi 26 zł

za cenę 17 zł.

a z przesyłką za cenę 18 zł.

Tom drugi stanowi w pewnej mierze całość w sobie zamkniętą. Objętość jego wynosi stronice 666.

Kto chce premjum otrzymać, musi wyciąć poniższy kupon premjowy, wypisać w nim dokładnie swój adres i przesłać kupon administracji „Kurjera Poznańskiego”.

Przy odbiorze książki osobiście w administracji pisma naszego należy się wylegitymować kwitem abonamentowym albo kuponem premjowym.

Kto nie odbierze książki osobiście w administracji, niechaj pieniędzy nie wysyła. Przesyłamy bowiem książkę wyłącznie za zaliczką pocztową.

Przyjmujemy zgłoszenia tylko do 30 czerwca.

KUPON PREMJOWY

(Wyciąć i nalepić na pocztówkę).

Administrację „Kurjera Poznańskiego” proszę o przesłanie za zaliczką pocztową drugiego tomu książki Marjana Seydy p. t.

„Polska na przełomie dziejów” za cenę 18 zł.

Imię i nazwisko

Miejscowość i poczta

Powiat, woj.

W myśl rzuconego przez nas hasła

Inicjatywa nasza w kierunku ściślej-szego zespolenia ziem wielkopolskich, położonych po obu stronach dawnych kordonów granicznych, której pierwszym przejawem było ukazanie się w ubiegłą sobotę specjalnego numeru „Kurjera Poznańskiego”, poświęconego Kaliszowi i Ziemi Kaliskiej — wywołała żywy oddźwięk w szerokich kołach społeczeństwa.

Zarówno z Poznańskiego, jak i Ziemi Kaliskiej otrzymaliśmy liczne wyrazy uznania i zachęty, by podjęta przez nasze wydawnictwo akcja prowadzona była nadal, jako posiadająca doniosłe znaczenie narodowe i kulturalne.

W myśl naszej zapowiedzi w niedługim czasie ogłosimy szereg dalszych artykułów, poświęconych pozostałym

Polska tolerancja a niemiecki szowinizm

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Pila, 29 kwietnia.

Tolerancja polska jest przysłowio-
wa. Historia nasza świadczy o tem
wymownie. Sprowadzanie do Polski
przez jej królów Żydów, ściąganie do
Polski przez dziedziców polskich nie-
mieckich kolonistów i darzenie ich
rozmaitemi przywilejami — oto dowo-
dy historyczne tolerancji religijnej i
narodowej, którą żaden inny naród w
Europie poszczycić się nie może.

A co dopiero w Polsce współczesnej,
odbudowanej po wojnie światowej?
Wspaniałomyślność polska w stosun-
ku do mniejszości narodowych jest na-
prawdę rozczulająca. Miliony Żydów,
którym traktat pokojowy przywrócił
własną ojczyznę, nie myśli do niej po-
wrócić, bowiem lepiej im w Polsce, niż
we własnym kraju. A jeżeli kilku sy-
nów Izraela zdobędzie się na odwagę i
wyjedzie do Palestyny, to tylko na
krótki czas, i po to, aby stąd przywieźć
do Polski innych, którzy jej jeszcze
nie widzieli.

Jak zaś dobrze w Polsce jest Niem-
com, o tem mówić nie trzeba. Wystar-
czy przypomnieć sprawę 80 tysięcy
optantów, którzy optowali w swoim
czasie na rzecz Niemiec, a przekonaw-
szy się o dobrociach „raju” niemiec-
kiego, za nic w świecie do swej oj-
czyzny powrócić nie chcieli i dziś im w
Polsce lepiej, niż w Niemczech.

My tu w Niemczech niestety tego o
sobie powiedzieć nie możemy. Większa
część Niemców, szczególnie od czasu
przewrotu majowego, czuje się w Pol-
sce lepiej od własnych rodaków. Na-
wet sławny proces polityczny w Słup-
sku w Pomeranii i niewinne zasądze-
nie działacza polskiego na Kaszubach
pruskich p. Bauera na więzienie nie
znalazło w Polsce odpowiedniego echa.
W Polsce nie potrzebaby zmyślać fak-
tów, jak to uczynił sąd niemiecki w
Słupsku, bo w Bydgoszczy one na-
prawdę istnieją. Niewinnie zasądzony
Bauer w Słupsku dawnoby opuścił po-
nure mury więzienia pruskiego, gdyby
w Polsce postępowano podobnie i gdy-
by nie było „polskiej tolerancji”.

Świeżo mamy do zanotowania no-
wy bardzo poważny jej dowód. Oto
biskup chełmiński ks. Okoniewski za-
mianował Niemca generalnym wika-
riuszem diecezji chełmińskiej. Jest
nim ks. Paweł Kurowski, długoletni
kapelan ś. p. ks. biskupa Rosentretera,
profesor w Collegium Marianum w
Pelplinie, proboszcz w Rumji pod Kar-
tuzami i od 1925 r. kanonik kurji bi-
skupiej w Pelplinie. Znamy go dobrze.
Nazwisko wprawdzie polskie, świad-
czące o polskim pochodzeniu, ale du-
sza niemiecka. Uchodził zawsze za

gorliwego Niemca; z uczniami polski-
mi w Collegium Marianum w godzi-
nach wolnych od nauki nie rozmawiał
po polsku, chociaż czynili to inni księ-
ża niemieccy (jak ks. prałat dyr. Tel-
chert, ś. p. ks. prof. Hugon Tetzlaff).
Nie krył się nigdy ze swymi niemiec-
kimi przekonaniami.

Warto na to zwrócić uwagę admini-
straturze apostolskiej w Pile, władzy
duchownej na pograniczu polskim,
odciętem od Macierzy, której się wiec-
nie zdaje, że w Polsce prześladowane
księży Niemców, że posyła się ich na
najgorsze posady i że wreszcie nie do-
puszcza się ich do piastowania poważ-
niejszych stanowisk. A czyż w hierar-
chji kościelnej na terenie diecezji ist-
nieje wyższe i bardziej zaufane stano-
wisko od wikariusza generalnego?

W Polsce otrzymuje je z rąk bisku-
pa polskiego Niemiec. A w Niem-
czech? Konsystorz diecezjalny w Pile
składa się z 5 radców Niemców, z któ-
rych 4 wogóle nie zna języka polskie-
go. Na czele prowincji kościelnej stoi
prałat, Nadreńczyk z pochodzenia,
który także nie zna języka polskiego.
Ludność polska stanowi jedną czwartą
część ogółu katolików na Pogranic-
zu, a nie jest w konsystorzu pilskim
reprezentowana przez jednego choćby
kapłana-rodaka, choć jest ich tam
przecież kilku. Coprawda w niedale-
kiej przyszłości może ich zabraknąć
zupełnie. Zmierzają ku temu wszyst-
kie pociągnięcia władzy duchownej w
Pile.

Od początku powstania administra-
tury apostolskiej domagamy się przed-
stawiciela w konsystorzu polskiej na-
rodowości, który umiałby bronić słusz-
nych praw ludności polskiej na Pogra-
niczu w kościele. Ludność polska bo-
wiem, stanowiąca tu element tubyl-
czy, zasiedziała od przeszło tysiąca lat,
w swych prawach przyrodzonych jest
przez władze duchowne coraz bardziej
krzywdzona. Administratura w Pile
ogranicza nabożeństwa polskie w po-
lskich parafiach do minimum i narzu-
ca ludowi polskiemu nabożeństwa w
języku niemieckim, na opróżnione pa-
rafie posyła księży Niemców, sto-
jących pod wpływem propagandy szo-
winistycznej i dlatego uprzedzonych
do wszystkiego, co polskie. Księża ci
nie rozumieją potrzeb ludu polskiego
i z nim żyć nie chcą. Odczuwamy tu
ten bicz Boży coraz silniej. A byłoby
napewno i w Pile inaczej i nie potrze-
bowalibyśmy się skarżyć na nasz los i
narzekać na germanizację w kościele,
gdyby nie „polska tolerancja” i gdyby
w Polsce Niemców naśladować umia-
no. (z)

Konferencje rozbrojeniowe

Amerykanin: Narody, precz z wojną! Postanówmy, że od jutra za-
czniemy wytwarzać armaty o lufach krótszych o pół milimetra!

Awans wiceprokuratora Grabowskiego

Jak słyhać, wiceprokurator sto-
leckiego sądu okręgowego W. Grabow-
ski, który występował ostatnio w sze-
regu głośnych procesów politycznych,
a między innymi, jako oskarżyciel w
procesie brzeskim, opuszcza dotych-
czasowe stanowisko i przechodzi do
warszawskiego sądu apelacyjnego. P.
Grabowski mianowany zostanie wice-
prokuratorem sądu apelacyjnego na
miejsce p. Krzychowskiego, który
przeszedł do sądu najwyższego.

Policja wiedeńska za Hitlerem

Dnia 16 kwietnia odbyły się w
Wiedniu wybory do ciała reprezenta-
cyjnego tamtejszych władz bezpieczeń-
stwa (policja). Niezwykle i wprost o-
szalniające zwycięstwo odniosła lista
hitlerowska, która uzyskała 38 manda-
tów na ogólną liczbę 58. Chreść-
so-
cjaliści dostali 12 mandatów, socjal-
demokraci 2.

Wyniki te — jak stwierdza „Völki-
scher Beobachter” — dopiero teraz
przedostały się do prasy, gdyż rząd
austriacki zabronił ich ogłoszenia.

Z Stronnictwa Narodowego

Zebranie Koła w Główniej

Miesięczne zebranie Koła Stronnict-
wa Narodowego w Główniej odbyło
się w ubiegły czwartek. Przy liczny
udziale członków zagali zebranie pre-
zes Koła p. Stelmazyk. Po odczyta-
niu protokołu z ostatniego zebrania
przez sekretarza p. Sosińskiego, wy-
głosił p. poseł Kawecki referat na te-
mat naszego budżetu. Nad referatem
wywiązała się bardzo ożywiona dys-
kusja, w której głos zabierali m. in.
pp. Kirschke, Rogaliński i Konieczny.
Po komunikatach zarządu, oraz załat-
wieniu szeregu spraw lokalnych za-
kończył p. prezes zebranie. (jas)

Pięć zebrań w pow. rawickim.

Zakrzew. Zebranie odbyło się w po-
łudnie. Po zagajeniu licznego zgromadze-
nia przez przewodniczącego p. Ponieckiego
zabrał głos p. poseł Witkowski, który w
przeszłości godzinie przemówieniu zilustro-
wał obecną sytuację kraju pod względem
politycznym i gospodarczym. Prelegenta
nagrodzono gorącymi oklaskami. Wywią-
zała się następnie ożywiona dyskusja, w
której mówcy podkreślali swoją solidar-
ność z programem obozu narodowego.

Konary. W tym samym dniu o godz.
15 odbyło się u nas w sali parafialnej ze-
branie. Po zagajeniu przez przewodniczą-
cego p. Jęskowiaka przeszło półgodzinny
referat wygłosił p. poseł Witkowski. Licz-
nie zebrani z uwagą wysłuchali prelegenta
i na zakończenie wznosili żywiołowe
okrzyki na cześć Stronnictwa Narodowego
oraz przywódców.

Grabków. O godz. 17 odbyło się zebranie
w sali p. Wachowiaka. Zagali je i
przewodniczył p. Pawletta, który udzielił
głosu p. posłowi Witkowskiemu. Wywo-
dy mówcy trafiły do przekonania licznie
zabranych, którzy w dyskusji wypowiedzie-

li się całkowicie za Stronnictwem Nar.

Na specjalne uznanie zasługuje znany
działacz narodowy p. Mral ze Sarnow,
który organizując powyższe zebrania przy-
czynił się wydatnie do tych imponujących
demonstracji narodowych. Wywiązała się
dyskusja, w której przemawiali pewien
inwalida, referent oświatowy wydziału po-
wiatowego Obozu Młodych, oraz prezes
miejscowy Str. Narod. Po ożywionej dys-
kusji przyjęto nast. rezolucję: „Zebrani
wyrażają posłom Klubu Narodowego za
ich ofiarną pracę w Sejmie i Senacie w
obronie słusznych praw narodowych swe
gorące uznanie i głębokie zadowolenie. Po
uchwaleniu rezolucji wiec zakończono w
poważnym nastroju.

Bojanowo. Odbył się tu w sali Hotelu
Centralnego o godz. 11 w poł. wiec. Obser-
na sala, oraz przyległe pokoje nabite for-
malnie licznymi zgromadzeniami słuchacza-
mi. Zagali prezes miejscowego Koła p.
Łuczkiwicz, oddając głos przybyłemu z
Poznania pos. Z. Kaweckiemu. W prze-
szłości dwugodzinny referacie zobrazował
prelegent stan gospodarczy i polityczny
Polski, za który to w zupełności odpowia-
da „sanacja”. Przemówienie posła Ka-
weckiego spotkało się z gorącym aplauzem
zebranych, poczem wiec zakończono.

Miejska Górka. Tego samego dnia od-
był się po południu o godz. 16.30 również
wiec w sali miejskiej przy bardzo liczny
udziale tutejszego społeczeństwa. Zagali
prezes miejscowego Koła p. Teodor Za-
remba, oddając głos p. posłowi Kaweckie-
mu. Ten na samym wstępie w serdecz-
nych słowach dziękował p. Bartkiewiczowi
— dotychczasowemu sędziemu przeswoi
za ofiarną pracę narodową, poczem w pół-
toragodzinnym referacie scharakteryzował
obecną sytuację w kraju, przyczem ze-
brani nie szczędzili słów i okrzyków obu-
rzenia pod adresem „sanacji”. Jeden z
mówców następnie dobitnie określił rolę
filara „sanacji” na tut. gruncie — kierow-
nika szkoły Marcinkowskiego — prezesa
„Ogniska” na powiat rawicki, oraz jego
przyboczną „gwardji”. Po wyczerpującej
dyskusji zabrał głos poseł Kawecki wy-
jaśniając niektóre sprawy i udzielając
licznie zgromadzonemu rolnikom rad. Na
wniosek zebranych uchwalono tą samą
rezolucję co w Bojanowie.

Dzieci polskie z Niemiec

Warszawa, 30. 4. (PAT.) Na
tegoroczne kolonie letnie, organizowa-
ne przez Towarzystwo Pomocy Dzie-
ciom i Młodzieży Polskiej w Niem-
czech, sprowadzonych zostanie około
8 tysięcy dzieci polskich z Niemiec
(Śląsk Opolski, Saksonia, Pogranicze,
Prusy Wschodnie, Berlin, Westfalia i
Nadrenja), oraz ze Śląska. Kolonie roz-
poczną się w połowie czerwca i trwać
będą do końca sierpnia.

Dotychczas od roku 1923 towarzy-
stwo sprowadziło na kolonie do kraju
blisko 63 tysiące dzieci.

Nowy tydzień pracy

Genewa, 30. 4. (PAT.) Między-
narodowa konferencja pracy przyjęła
48 głosami przeciwko 37 wniosków dele-
gata robotników francuskich Joubeux
w sprawie wprowadzenia we wszyst-
kich państwach za pomocą układów
międzynarodowych 40-godzinny ty-
godnia pracy.

T. zw. wychowanie państwowe

Zajmujące uwagi o biednym t. zw.
wychowaniu państwowem ogłasza
„Ziemia Rzeszowska” (nr. 17):

T. zw. wychowanie państwowe, za-
inicjowane przez ś. p. min. Czerwiń-
skiego, a surowo egzekwowane przez
min. Jędrzejewicza, jest od szeregu mie-
sięcy obwarowane setkami rozporząd-
zeń, okólników, odezw i t. p. — wy-
jaśniane w różnych naukowych roz-
prawach (p. Galeckiego, p. Ziemiowic-
za), które nauczyciele muszą znać, jak
„pacierz”, i precyzowane na konferen-
cjach, które dyrektorowie, inspektoro-
wie, względnie wizytatorowie odbywa-
ją. Nie jest więc dziś rzeczą trudną
zdać sobie sprawę z istoty tego „wy-
chowania, co jeszcze przed paru mie-
siącami było rzeczą prawie niemożli-
wą.

„Całe „wychowanie państwowe”
sprowadza się do „kultu” (tak się o tem
mówi i pisze) marsz Piłsudskiego. Ka-
żdy przedmiot winien go uprawiać. Nie
tylko historia i język polski, ale gra-
matyka, nawet rachunki i trygonome-
tria. Czy możliwe? Jeszcze jak!

„Pytano nauczyciela gramatyki,
jak się z „wychowaniem państwowem”
załatwia?

„Bardzo prosto — odpowiadał...
Zamiast odmieniać „Słowacki”, od-
mieniam z dziećmi „Piłsudski”. To mi
pozwala opowiedzieć dzieciom jego ży-
cie i walki.

„Trudniejsza jest sytuacja nauczy-
ciela zoologii. Musi przez cały rok cze-
kać na jeden odpowiedni moment, kie-
dy przy „koniach” będzie mógł powie-
dzieć coś o „kasztance” i o — p. Pił-
sudskim...

„Kto myśli, że są to „kawaty” ten
się myli. Okólniki władz szkolnych
wyrażają niekiedy, że „każdy przedmiot
szkolny” musi prowadzić „wychowa-

nie państwowe”. Nauczyciele więc si-
łą się na sposoby, byle tylko móc o
„marszałku” coś powiedzieć. Zwła-
szcza tam, gdzie dyrektor szczególnie
o to dba. Najbardziej trapieni są o-
czywiście historycy i poloniści.
Wszystko na ich lekcji musi się kon-
centrować około osoby „marszałka”.
Każda postać historyczna czy literac-
ka musi dać okazję do snucia uwag
nad „wielkością” naszego „bohatera
narodowego”. A więc „Pan Tadeusz”
i Dr. Judym, Kościuszko i Aleksander
Wielki, Stefan Batory i Iwan Groźny.

„Trudniej jest z postaciami nie-
wieściemi. Ale od czegoż pomysło-
wość? Jeśli jakaś „Marja” lub „Anie-
la” pochodziła z Litwy, to trudność u-
sunięta; wszak „z Litwy pochodzi nasz
bohater narodowy”. Gorzej, jeśli cho-
dzi o „Wandę” z Małopolski, zwłaszcza
że „Wanda nie chciała Niemca”. Ale,
że Wanda utopiła się w Wiśle. Wisła
zaś płynie przez Warszawę, w której
mieszka nasz „bohater narodowy”,
więc i tu „wychowanie państwowe”
jest możliwe”.

Przypadek czy cynizm?

„Gazeta Polska”, czołowy organ
„sanacji”, w nr. z dnia 29 kwietnia
ogłosiła na str. 4 list pasterski J. E.
ks. Prymasa Hłonda, na str. 1 dała
kilka powściągliwych o nim uwag,
lecz na czele numeru umieściła apo-
teozę Brześcia, pióra śp. Hołówki, któ-
ry, pisząc o wrażeniu, jakie wśród lu-
du wywołał Brześć, robi uwagę „Vox
populi — vox Dei”...

Czy to zestawienie Brześcia z li-
stem pasterskim o „Chrześcijańskich
zasadach życia państwowego” jest
czysto przypadkowe, czy też mamy do
czynienia z cyniczną odpowiedzią?

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

LAUREAT NAGRODY MUZYCZNEJ PRYZNANEJ PRZEZ WARSZAWĘ

Z Warszawy donoszą nam: Przyznanie miejskiej nagrody muzycznej dyr. Emilowi Młynarskiemu nie przyszło niespodziewanie. Około kultury muzycznej w stolicy Polski nasz laureat w istocie się zasłużył i to już za czasów zaburczonych, jako kapelmistrz opery i zwłaszcza Filharmonji. Przybył z końcem wieku ubiegłego dyr. Młynarski do Warszawy mianowicie na stanowisko kapelmistrza opery, które władze rosyjskie powierzały wówczas z reguły tylko obcokrajowcom, najchętniej Włochom (Spettino, Trombini) — a przybył z Odessy, gdzie był profesorem skrzypiec w konserwatorium. Potem, gdy powstała Filharmonja, ujął w niej batutę i przez pierwsze sezony był jej dyrygentem filarem, mając oczywiście głos decydujący w doborze sił, układzie programów itd.

Jako skrzypek był dyr. Młynarski uczniem konserwatorium petersburskiego, jako kompozytor — Liadowa. Pozostawał w stolicy Rosji dziesięć lat, następnie studiował w Londynie i Berlinie. Jako kapelmistrz dyrygował wielokrotnie w Anglii (orkiestra w Glasgow), Paryżu, Moskwie, Petersburgu, Wiedniu, Pradze, Kopenhadze i innych śródmiejskich muzyki symfonicznej. Po wojnie, którą przeżył w Anglii, wrócił do oswobodzonej już Polski jako dyrektor Opery i przez jakiś czas dyrektor Konserwatorium. Ostatnio bawił przez czas dłuższy w Ameryce, w Filadelfji. (tw)

TEATR

„Sprawa Szywałowej” z „Niespodzianki”. Z Krakowa donoszą nam: Na odbytym u nas pierwszym ogólnopolskim kongresie młodych prawników dokonano interesującej próby prawniczego krasnomówstwa. Mianowicie zorganizowano jakby rozprawę sądową przeciw Katarzynie Szywałowej, bohaterce „Niespodzianki” K. H. Rostworowskiego, która to sztuka została uwieczniona, jak wiadomo, państwową nagrodą literacką. Dzieciwemu młodym prawnikom przemawiało jako prokuratorzy i obrońcy Szywałowej, która była oskarżoną o zamordowanie własnego syna (tak jak to w „Niespodziance” się dzieje). Turniej wykazał dużą biegłość prawniczą młodych mówców i niemałe talenty oratorskie. (kt)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

O tkaniny wileńskie. Piszą nam z Wilna: Doroczne walne zebranie Tow. Popierania Przemysłu Ludowego odbyło się pod znakiem kryzysu. Ubytek subwencji rządowych zmusił Towarzystwo np. do zlikwidowania kursu wtkackich, jakie były prowadzone. Natomiast udało się zorganizować wspólnie z pokrewnymi Towarzystwami: białostockim, poleskim i nowogrodzkim, zbiorową dostawę płótna lnianego do wojska, przez co ludność wiejska otrzymała pewien zarobek. Bazar utrzymywany przez Towarzystwo rozwija się pomyślnie, pokup na wspaniałe tkaniny wileńskie jest coraz większy. (wz)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Wspaniały dar na Muzeum Narodowe. Z Krakowa donoszą nam: Budowa gmachu dla Muzeum Narodowego jest, jak wiadomo, sprawą bardzo pilną, gdyż zbiory leżą masami w pakach. Funduszy brak wszelako. To też z wdzięcznością i uznaniem przyjęła gmina m. Krakowa dar 100.000 złotych, ofiarowany na budowę gmachu muzealnego przez p. Edmunda Kaleńskiego, konsula Rzplitej w Nowym Jorku. P. Kaleński złożył sumę w gotówce i zastrzegł sobie tylko dożywocie siedmiu procent rocznie.

Zbiory Muzeum wzbogaciły się również pięknym darem: J. E. ks. kardynał Karkowski ofiarował 60 cennych sztichów z wieku XVII, zaś p. Michał Januszkiewicz cztery obrazy Matejki. (kt)

LITERATURA

„Trzy pary jedwabnych pończoch”, powieść Pantalejmona Romanowa, jednego z wybitnych pisarzy sowieckiej Rosji, (przekład: Warszawa, Bihl. Groszowa) przedstawia życie bolszewickie na dwóch płaszczyznach. Jedna — to stosunek „inteligentów” do komunizmu, na drugiej widzimy stosunki komunistów do siebie nawzajem. Główny bohater taki właśnie inteligent, który chce znaleźć swoje miejsce w systemie sowieckim, udaje komunistę, podlizuje się, jest tchórzem i plazem. Inny znów przeciwstawia się sowiectwom w duszy; ale bezpłodnie, teoretycznie, wśród analizującego gadulstwa, do żadnego oporu niezdolny. Na tem tle ukazują się brutalnie, ale napełniały młodemi siłami komunizm, który kształtuje życie. Romanow wyraża tę tendencję sprytnie, maskując ją od czasu do czasu ukazaniem słabych stron systemu, walk wewnętrznych między różnymi żywiołami komunizmu itd. Ludzie przedwojenni (wiekiem lub myślą), wychodzą w każdym razie ujemnie, beznadziejnie. Najmniej jest ważną wplątana w to historia młodej kobiety, która ludzi się kariera filmowa i po zawrocie popełnia samobójstwo. Czytając krytycznie, można z tej powieści dowiedzieć się niejednego o istocie sowiectwizmu. (ha)

NAUKA

Z Polskiego Twa Geologicznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe z referatami: Dra Stanisława Weigera: „O pewnym rodzaju poprzecznych dyslokacji w Karpatach fliszowych”; p. Włodzimierza Wawryka: „Mikroskopowo — chemiczna analiza fosforytów kambryjskich z gór „Pieprzowych”; i prof. Wojciecha Rogala: „Pokaz fauny z okolicy Sanoka”.

Krakowskie Tow. Lekarskie odbyło wspólnie z towarzystwem Balneologicznym posiedzenie naukowe z wykładem prof. dr. L. Korczyńskiego, p. t.: „Ujemne wpływy klimatu wysokogórskiego — Choroba górska”.

RUCH NAUKOWY WE LWOWIE

Towarzystwo Naukowe lwowskie objawia stale ogromną żywotność. Wszystkie wydziały pracują z równą energią — jak o tem wiadomo czytelnikom naszego Działu z pomieszczeń stale programów posiedzeń. Hetmani temu całemu wysiłkowi Balcer. Z prac przedstawionych na posiedzeniach zwraca uwagę studjurn Eugenjuś Kucharskiego o pieśni „O pani co zabiła pana”. Autor odrzuca hipotezę aby pieśń ta była dziełem poezji ludowej. Analiza archaizmów, rozpatrzenie stosunków prawnych, rekonstrukcja tekstu, analiza formy stwierdzają, że to ekipa rodzima o wysokim zakroju. Sztuka postaciowania i kompozycji stoi na poziomie tak wysokim, że dla „ch oceny brak nam przedmiotu porównania w ówczesnej poezji dworskiej. Na podobny utwór mogło się zdobyć tylko wybitne środowisko kulturalne, może wrocławskie za Henryka Brodatego i Pobożnego. Autor widzi twórcę pieśni w warstwie wielmożów śląskich, np. przykład Świebodzieców, których ród miał godło rodowe Gryf czyli „inog”, który jest w pieśni obrońcą prawa i mścicielem zbrodni.

Poza tem przeważają w sprawozdaniach tematy historyczne odnoszące się szczególnie do dziejów ziem kresowych w przeszłości dawnej i nowej. Do takich należy zagadnienie niewoli na Rusi Czerwonej u schyłku średniowiecza Wojciecha Hełnośa lub historia Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie. Towarzystwo rozpoczęło drugie dziesięciolecie działalności. Ubyli niesiety z jego grona tacy uczeni, jak s. p. Prochaska, Finkel, Łomnicki, Tarnawski. Akcja wydawnicza objęła dwa tomy publikacji źródłowych i dwanaście rozpraw. Horoskopy co do przyszłości przedstawiają się jednak, jak wszędzie dość ponuro wobec klęski gospodarczej. Sprawa unji naukowych instytucji akademickich w Polsce jest w toku. (T. Gr.)

RUCH REGIONALISTYCZNY

O dawnych dziełach Pomorza, kiedy miało swych udziałnych książąt i nie znało jeszcze niemieckiego jarzma, mówi w osobnych artykułach „Gryfa pomorskiego” Al. Labuda. Wspomniane pismo, ukazujące się jako dodatek do kwartalnika „Gryf” i jest przeznaczone dla ludu kaszubskiego. Obok artykułów Labudy spotykamy w omawianych zeszytach wiadomości o książętach Świętopelku, Mestwinie, oraz o przyłączeniu Pomorza do Polski. Poza tem są nowelki i żarciki. (J. St.)

VARIA

Od pańszczyzny do niepodległości. W ostatnim numerze „Ilustracji Polskiej” znajdujemy artykuł o „Pamiętniku włościanina od pańszczyzny do dni dzisiejszych”. Napisał go chłop Jan Słomka, wójt z Dzikowa pod Tarnobrzegiem. Podobne pamiętniki pisali ostatnimi czasy inni włościanie, jak Ferdynand Kuraś z Wieloski i Franciszek Magryś z Handzłówek pod Łanem; biografja tego ostatniego zajmował się szczegółowo Zygmunt Wasilewski na łamach Działu Kultury i Sztuki. Jan Słomka, urodzony 1842 roku zmarł w ostatnich dniach marca r. b., przedstawia w „Pamiętniku” dzieje swej rodzinnej gminy, Dzikowa, jej życie, pracę, zwyczaje, utarczki z Żydami, którzy z ludnością polską staczali istnie ekonomicznie boje, aż ostatecznie musieli wycofać się ze wsi do miasta. Po zniesieniu pańszczyzny w 1848 r. trudno było dla włościanina z pańszczyźnianego chłopca stać się odrazu uświadomionym obywatelem, tem trudniej, że panowała wielka nędza w Galicji, wyzyskiwanej przez Austrię. W pamiętniku s. p. J. Słomki przebiega się ciągle tęsknota za połączeniem obu brzegów Wisły, nad którą leżał Dzików, a która była granicą rozbiorowa: przez jego kartki rozbrzmiewa nieustanny protest przeciw krzywdzie wyrządzonej Polsce. Gdy Słomka został wójtem pracował dla gminy niezmordowanie i przekształcił ją w dzisiejszą wzorową wieś z murywanymi domami, szkołą. Kółkiem Rolniczym, strażą pożarną itd. „Gdy by dawni ludzie z grobu wstali — pisze w pamiętnikach — nie mogliby poznać swej dawnej wsi”. Praca społeczna dzielnego włościanina — obywatela przyniosła niemałe korzyści, a on sam żyć będzie w swych cennych „Pamiętnikach”. (kg)

Książki nadesłane

„Leon Wyczółkowski”. Księga Pamiętnikowa, wydana w 80 rocznicę urodzin. Poznań, 1932.

MĄDRY REJ, STARY OLTARZ I MAŁA NAUKA

(Groźne dla nauki pomysły)

Jeżeli zajmowałem się niedawno szczegółowo „rekonstrukcją” ołtarza w Zieloncu, uczyniłem to jedynie dlatego, że uważałem ten wyczyn restauratorski razem z innemi podobnemi za groźny przejaw choroby, grasującej w szczególnie ostrej formie na naszych ziemiach zachodnich, którą nazwałbym „restauritis acuta”. Zając głos w tej sprawie miałem zarówno prawo, jak wręcz obowiązek — przedewszystkiem jako profesor historii sztuki na tutejszym uniwersytecie — by później nie można mi zarzucić, że nie spieszyłem na ratunek „gdy płonęły lasy”.

Tymczasem stanął w obronie swej nieszczęsnej „rekonstrukcji” zielonieckiego p. restaurator St. Smogulecki — którego nazwiska zresztą nigdzie nie wymieniałem — jako bezsprzecznie odpowiedzialny jej redaktor. Powołał się na orzeczenia „krytyków” (sic!) i „komisji rzeczoznawców”, podobno zachwyconych jego dziełem, podał nawet tekst pisma generalnego konserwatora p. J. Remera z Min. W. R. i O. P., pochwalającego rzekomo prace p. restauratora w Chełmnie, Środzie itd., choć z tego pisma wyczytać można jedynie motto, którego zwykł używać pewien mój znajomy, optymistycznie niepoprawny: „Gorzej było, a chwalili!” Niestety przynajmniej muszę, że owe „krytyki” czy „komisje” ani mnie ziębią, ani grzeją, bo o co innego mi chodzi: o naukowe podstawy takich czy podobnych konserwacji.

Dyskutować z p. S. na ten temat nie będę, chociaż istotnie rozrzucał mnie ten ustęp z jego odpowiedzi, w którym pragnie dowiedzieć się koniecznie, jak sobie taką rekonstrukcję do użytku kościelnego wyobrażam? A zatem jeszcze nie wszystko stracone. Jakże to powiedział nasz Rej?

Aczem był nieuczony, przedsiem jednak czytał. A czegom nie rozumiał, inszychem się pytał.

Ciekawość p. S. byłaby była odrazu zaspokojoną, gdyby nie nożyce redaktorskie, które ucięły bezlitośnie to wszystko, co ze względu na układ graficzny Działu Kultury i Sztuki nie mieścił się w przepisowych dwóch łamach artykułu. Tam też miało się znaleźć uzasadnienie szczegółowe ustępu, który brzmiał jak następuje:

A zatem facit „rekonstrukcji” ołtarza zielonieckiego: 1) całkiem nowa szafa ze skrzydłami, 2) dwie stare figurki, przeniesione z innego ołtarza, 3) cztery dorobione „na „staro”, 4) wszystkie pozłoczone, z góry do dołu.

Dzisiaj — dzięki uprzejmej gościnności Działu Kultury i Sztuki — mogę tamten wyłożony tekst zamieścić a temsamem objęć moje pozytywne uzupełnienie. Oczywiście nie dla p. S., którego zapewne nie przekonam, ale dla czytelników, których ta sprawa naukowa i artystyczna zajmuje z punktu widzenia kultury. A zatem:

Ad 1) Nie było w dziełach sztuki takiego okresu, w którym ona, pragnąc zachować dawne zabytki innego stylu, byłaby się uciekała do powtarzania form minionych; naturalnie poza kompilatorsko-romantycznym okresem wieku ubiegłego, na którego neoromanizm czy neogotyizm patrzymy dziś z niesmakiem i politowaniem. To też np. gotyckie „Zaśnięcie Matki Boskiej” w Koźminie oprawiono z końcem XVII wieku w architekturę barokową na tamten okres współczesną; nikomu wówczas nie przyszło pewno na myśl, by „zrekonstruować” dawny ołtarz gotycki. Dziś istnieje już nowe formy twórcze, które zastosował i pokazał m. in. także nasz Szczepkowski z powodzeniem w Paryżu. T. zw. modernizm — inaczej mówiąc, czysta rzeczowość w sztuce — to obecnie już nie jest straszak na niegrzeczne dzieci, lecz wyraźny styl doby obecnej, którym młodsza generacja artystów włada z całą swobodą.

Ad 2) Obie figurki, św. Doroty i św. Małgorzaty, choćby pochodziły z tego samego mniej więcej czasu, co należące do ołtarza zielonieckiego, wbrew twierdzeniu p. dr. Brosiga wcale nie „łączą się stylowo” z odpowiednimi figurami tegoż ołtarza, bo są i większe i plastyczniejsze i silniej poruszone. Powinny one więc pozo-

stać tam, skąd je wzięto. Wyobrażam sobie w Krakowie jednomyślny protest, gdyby jakikolwiek restaurator odważył się np. uzupełnić Chrystus w Jordanie na ołtarzu św. Jana w kościele św. Florjana, jakąś innego artysty figurą Chrystusa z tego samego czasu, gdyby ta podobnie, jak w „rekonstrukcji” poznańskiej, „łączyła się stylowo” z resztą.

Ad 3) Ponieważ ołtarz „zrekonstruowany” ma służyć znów celom kościelnym, należało uzupełnić jego figuralny program teologiczny. Niema chyba dwóch zdań, że nie wolno było tego robić w sposób, który nazywa się pospolitem podrabianiem. Naznaczenie krzyżykami nowych figurek „na odwrotną stronę” (czego, ołtarzowej szafy czy samych postaci?) jest zbyt naiwne, by je brać poważnie. Przecież nieświadomy stanu rzeczy historyk sztuki, który kiedyś, gdy dzieje sławetnej tej „rekonstrukcji” pójdą w niepamięć, potrzebował będzie tej plastyki do celów porównawczych, za ołtarz wziąć nie będzie, ani „dochodzić znaczenia owych znaków tajemniczych. Otóż artysta, zdając sobie sprawę, że historyzm przy rekonstrukcji zabytków sztuki dawno minął bezpowrotnie, a nie lekający się t. zw. modernizmu, byłby znalazł zgola inny sposób uzupełnienia całości figuralnej ołtarza zielonieckiego. Skoro bowiem istniejące stare figury byłyby się znalazły w obramieniu nowoczesnym, nie trudno byłoby znaleźć dla niego również postaci o formach dzisiejszych, które z łatwością nagiąć się dadzą do dość pierwotnych form oryginalnych.

Ad 4) Rzeźba średniowieczna, nie wyłączając rzeźby włoskiego quattrocenta, była z założenia swego polichromiczna, przyczem używano przeważnie barw zdecydowanych o niezbyt szerokiej skali tonów. Jeżeli więc stosowano złoto czy srebro — w zastępstwie koloru białego, to było ono tylko jednym z tonów, w zespole kolorystycznym polichromji do reszty ich dostosowanym. Nie miało ono zaś polyskiem swym natrętnie rzucać się w oczy, ani zacierać plastycznych form rzeźby, wskutek czego obramowywało np. szaty złożone czy srebrzone wzorami barwnymi. Kto ciekaw dowiedzieć się czegoś bliższego, jak taka polichromja średniowieczna wyglądała, niech przestudjuje katalog wrocławskiej wystawy z 1926 r. pod tytułem „Schlesische Malerei und Plastik des Mittelalters” (H. Braune i E. Wiese), gdzie także dla okresu powstania figur zielonieckich znajdzie niezwykle zajmujący materiał. Naturalnie zebrane tam wskazówki należy ująć w syntezę, co niestety nie stało się w wypadku zielonieckim. To też wskutek tego braku orientacji naukowej zdarzyło się, że np. cała polichromja jednej ze złożonych figurek średniowiecznych w pelplińskim pałacu biskupim ogranicza się do karminowego — czubka bucika. Dlaczego zresztą pozamieniał tam p. restaurator S. wcale interesujące rzeźby pomorskie na same laki złożone, choć służyć one miały jedynie celom muzealnym, to już jego tajemnica, ale niestety i przewina wobec nauki.

Tyle w tej smutnej sprawie dla informacji czytelnika, którego ona zajmuje. Może nadszedł czas na założenie „Towarzystwa ochrony przed ochroną zabytków”?

Ks. Dr. SZCZESNY DETTLOFF.
Poznań.

Pisma nadesłane

„Przegląd Graficzny, Wydawniczy i Piśmienniczy”. Nr. 14. Treść: J. Kuglin: „Leon Wyczółkowski”. — J. Kuglin: „Profesor Leon Wyczółkowski przy kamieniach”. — Projekt rozporządzenia. — P.: „Ujemny wpływ opilków cynkowych na metal odlewany”. — L.: „Podstawowe zasady drukowania farbami dwutonowymi”. — Z filatelistyki. — S. Jarkowski: „Prasa w książnicach w Polsce”. — „Prasa prasy”. — „Zagadnienia prasowe w prasie”. — „Prasa dwóch potęg, walczących na Dalekim Wschodzie”. — „Prasa o Prasie prasy”. — „Słow. Pol. Kupców Papierniczych w Poznaniu”. — „Wystawa prasy, drukarstwa i papieru w Koszycach”. — „Zawieranie tranzakcji z podróży”. — Porozumienie polsko - niemieckie w sprawie obrotu towarowego. — „Z rosyjskiej produkcji papieru”. — Rozmaitości. — Wiadomości z firm. — Adr. Red. Poznań, Maślarska 5.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wielki proces o fałszowanie 20 złotych

17 oskarżonych z osławionym fałszerzem „Siwkiem” na czele

Dziś o godz. 9 rozpoczął się w Poznaniu sensacyjny proces przeciwko szajce fałszerzy 20-złotowych banknotów z Józefem Tlustowskim na czele.

Tlustowski, główny sprawca podrabiania biletów Banku Polskiego, znany jest doskonale na terenie Sosnowca, gdzie dokonał już całego szeregu przestępstw natury kryminalnej. Ukrywał on się do niedawna pod przybranym nazwiskiem nieżyjącego Stanisława Kalkusa. Tlustowski wszedł w porozumienie z niejakim Stanisławem Wojciechowskim, grasującym pod pseudonimem „Siwek”. Mając do dyspozycji maszynę drukarską, t. zw. „bostonkę”, postanowili obydwoj wybić na niej banknoty 20-złotowe. „Siwek” okazał się pierwszorzędnym organizatorem w puszczaniu w obieg fałszyfikatów. Służył mu do tego cały sztab zakonspirowanych ludzi, na czele których stała jego kochanka, Irena Sneiderówna, która miała bezpośrednią łączność z Wojciechowskim („Siwkiem”) i Tlustowskim.

Tajna fabryka banknotów zmontowana została w mieszkaniu Naumowiczów przy ul. Wierzbicice 58, gdzie mieszkał Tlustowski. Tu też wieczorami gromadzili się wspólnicy właścicieli tajnej fabryki banknotów.

Ogólna liczba fałszyfikatów sięga sumy około 60 tys. zł. Pieniądze te specjalnie zaangażowaną ludźmi usiłowali puszczać w obieg, gdzie się tylko dało, lecz czynili to bardzo zrećnie. Około 28 tys. zł. otrzymał „Siwek” celem dalszego rozpowszechniania ich, a pewien Żyd dysponował sumą 25 tys. zł. W czasie kiedy „fabryka” zaczęła na dobre prosperować, jednemu z członków szajki powinięła się noga. W popłochu starano się zatrzeć ślady tajnej fabryki, przycem „Siwek” zniknął zupełnie. Wkrótce w ręce policji dostała się owa „bostonka”, na której bito banknoty, a powoli w ręce jej wpadli fałszerze jeden po drugim. Najdłużej ukrywał się „Siwek”, ale i

on dostał się wkońcu w ręce policji.

Na ławach oskarżonych zasiadło dzisiaj 17 osób. Rozprawie przewodniczył sędzia dr. Japa. Oskarżonych bronią adwokaci Fitzner, Przystaszewski, Gajewski, Kwiczala, Bojakowski, Galiński i Lompa. Po stwierdzeniu personalij oskarżonych sąd odczytał karty karne, z których wynika, że notorycznymi przestępcami byli Leon i St. Braunowie, którzy za różne przewinienia karani byli ciężkimi więzieniami nawet do 4 lat, zaś Stefan Wojciechowski rokiem więzienia za fałszowanie pieniędzy.

Po załatwieniu szeregu formalności, sąd odczytał obszerny akt oskarżenia, który podsądnym zarzuca, że podrabiali krajowe pieniądze wzgl. puszczali je w obieg. Sneiderówna świadomie dopomagała „fabrykantom” przez pełnienie roli łącznika a gdy sprawa wyszła na jaw, ukrywała przedmioty, służące do fałszowania pieniędzy, jak chemikalia i t. p.

Oskarżeni Weber, Golak, Braunowie, W. Wojciechowski, W. Weber, Sokółowscy, St. Mendykówna i Kaczorowska stanęli pod zarzutem że w listopadzie i grudniu 1931 r. po Poznaniu, Ostrowie, Gnieźnie, Szamotułach, Czarnkowie i t. d. pojedynczo względnie wspólnie puszczali w obieg fałszywe 20-złotówki. Dalej akt oskarżenia zarzuca głównym inicjatorom fałszowania pieniędzy, że prowadzili oni życie bardzo wystawne; dysponowali grubą gotówką i przebywali w towarzystwie kobiet w licznych lokalach, puszczając lekko na wszystkie strony pieniądze.

Następnie badano oskarżonych, którzy do żadnej winy się nie poczuwają. Oskarżony Kazimierz Weber, przypierany do muru, płacze się jednak. Sąd stwierdza, że pierwotne jego zeznania odbiegają znacznie od dzisiejszych. Przesłuchiwanie oskarżonych trwa. (z)

Zwierzyniec poznański w odświeżonej szacie

Od 1 maja koncert w ogrodzie

Z dniem 1 maja rozpoczyna się sezon letni, a z nim sezon koncertowy. Pomimo bardzo trudnych warunków gospodarczych, postanowiła dyrekcja podtrzymać niedzielne i świąteczne koncerty, aby zgotować przez to zwiedzającym chwile miłego wypoczynku przy dźwiękach muzyki. Dnia 1 maja koncertować będzie orkiestra „Bratniej Pomocy” Miejskich Pracowników światła i wody pod kierownictwem kapelmistrza p. Sternalskiego.

Tak ogród koncertowy jak i zwierzyniec przybrały szatę odświeżoną, przedstawiając się w świeżej wiosennej zieleni z uporządkowanymi gankami, tudzież krzesełkami i ławkami do wypoczynku.

W zwierzyni po zimowej porze zajęły zwierzęta klatki i zagrody zewnętrzne — latowe. Zwierzyniec jest mnóstwo, a do tego przybyło sporo nowych okazów skutkiem wymiany z innymi zwierzyniami. Z Warszawy przybył potężny żubr (samiec), którego nasz Zoolog otrzymał dodatkowo od naczelnej dyrekcji lasów państwowych za sprzedaną ubiegłego roku parę żubrów do Białowieży. Obecny okaz żubra przedstawia typ żubra białowiejskiego — gdy dawniejszy żubr był typu kaukaskiego. Z zwierzyni z Wiednia — Schönbrunn przybył młody jeleni Wapiti, pochodzący z gór Altaj-

skich, jako wymiana za jednego konika białogórskiego. Od rybaków z Kuźnicy na Helu nabył Ogród Zoologiczny jedną fokę siwą i posiada wobec tego dwa okazy tych zwierząt, pierwsza przybyła z Helu w roku 1929. Młody byk zebu rasy Guzarat będzie wysłany do Ogródu Zoologicznego w Detroit U. S. w zamian za lwa morskiego. Niebawem zapełni się malpiznia nowymi okazami małp, które jako najdelikatniejsze zwierzęta egzotyczne przeciętnie nie dłużej jak 4 do 5 lat wytrzymują nasz klimat. Z przychowku uzyskali zwierzyniec 1 owcę mufłona i jedną kozę angorską, 1 konika białogórskiego, a przybędzie jeszcze młody bizon, jeleni bengalski, owca grzywiasta, jelenie zwykłe, daniela, koń huculski, lwy i pantery. Z ubiegłego roku notujemy 8 tygrysów, 1 kangura, 1 bizona, 1 owcę grzywiastą. Zwierząt przybędzie wśród lata mnóstwo, jest i będzie zatem bardzo dużo do oglądania.

Doprowadziwszy nasz zwierzyniec do obecnej wyżyny, stara się dyrekcja utrzymać go na tej wysokości. Jednakże na nic się nie zdadzą wszelkie zabiegi, o ile obywatelstwo nie poprze ich przez liczne zwiedzanie wzgl. przez wykupywanie rocznych kart wstępu i zapisywanie się na członków Tow. „Ogród Zoologiczny”. (z)

Ku czci Moniuszki

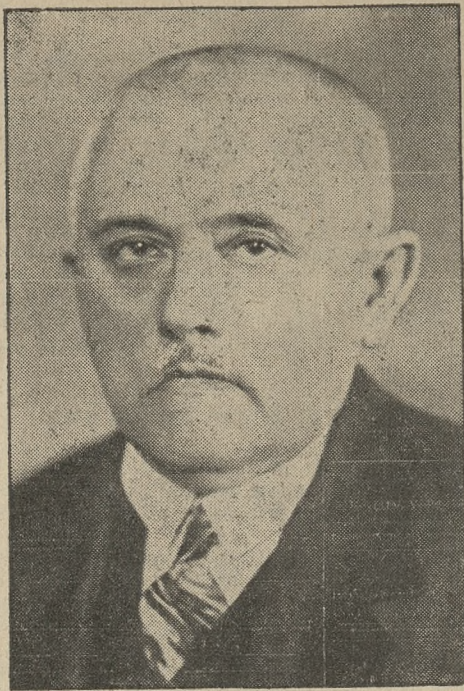
Z okazji 60-rocznicy śmierci Stanisława Moniuszki poznańskie towarzystwa śpiewacze urządzają uroczysty obchód, poświęcony wielkiemu kompozytorowi narodowemu. Z inicjatywy wielkopolskiego związku kół śpiewaczych w sali koła Towarzystwa odbyło się posiedzenie, na którym wybrano komitet obchodu. W programie przewidziane są uroczystości w dniu 4 i 5 czerwca. Festiwal moniuszkowski rozpocznie się operą Moniuszki w dniu 4 czerwca, a w dniu 5 czerwca odbędą się pochód śpiewaczy i akademia z koncertem pieśni

Moniuszki. Przewiduje się też urządzenie wystawy kompozycji Moniuszki i ewentualnych pamiątek po wielkim kompozytorze. (k)

Rewja mód

W ostatniej chwili przypominamy o jutrzejszej rewji mód w kinoteatrze „Słońce”. Udział artystek i artystów Teatru Polskiego i Nowego, modele najwytworniejszych firm poznańskich, doskonałe konferencje i moc niespodzianek, wróża jutrzejszej imprezie powodzenie. Początek o godz. 12, dochód przeznaczony na cele oświatowe w wojsku

50 lat pracy

50-letni jubileusz wytrwałej pracy w zawodzie drukarskim obchodzi jutro p. Jan Kasprowski, zatrudniony obecnie w Drukarni Robotników Chrześc. w Poznaniu. Jubilatowi szczęść Boże!

Sokoli pokaz gimnastyczno-sportowy

Już jutro odbędą się na boisku „Sokoła” przy Drodze Dębińskiej ciekawe pokazy „Sokołów”, obejmujące wszystkie dziedziny sportu. Początek przedpołudniem o godz. 11, popołudniu o godz. 15. Wstęp tylko 30 i 50 groszy, dochód przeznaczony na wyjazd na wszechsłowiański zlot sokoli w Pradze.

Zakończenie sezonu operowego w Teatrze Wielkim

Jutrzejsze przedstawienie „Poławiaczy Pereł” Bizeta, których premjera odbędzie się dzisiaj — zakończy tegoroczny, krótki sezon operowy w Teatrze Wielkim. W okresie tym, od 5 marca do 30 kwietnia, dyr. Wojciechowski wystawił 8 oper, zapraszając do Poznania najwybitniejsze siły liryczne, jakie posiadamy w Polsce, by tylko wymienić: H. Lipowską, E. Bandrowską, Fr. Plattówną, W. Wermińską, A. Gołębiewskiego, A. Wiśniewskiego, R. Petera, E. Maya, Al. Karpackiego i in.

Przedstawienia operowe cieszyły się wielką frekwencją i uznaniem tak krytyki jak i publiczności.

KALENDARZYK

Sobota, 30 kwietnia 1932.

Słońce: wschód 4:24 — zachód 19:16 — długość dnia 14 godzin 52 min.

Księżyc: wschód 2:55 — zachód 13:38 — po ostatniej kwadrze.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Sobota, godz. 7 rano. Temperatura powietrza umiarkowana plus 10 st. Cels. Pogodnie. Wiatr wschodni. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 21 st. Cels., najniższa plus 7 st. Cels.

Kal. rzk.: Katarzyna — jutro Filip i Jakób.

Kal. słow.: Chwalisław — jutro Lubomir.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Białym Orłem. Stary Rynek 41 — Apteka Św. Piotra. ul. Półwiejska 1 — Apteka Św. Marcina. ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka Śródecka, Rynek Śródecki 1.

Wilda: Apteka „Pod Koroną”, G. Wilda nr 61.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marjańska Focha, narożnik ul. Niegolewskich.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego. Św. Marcina nr 59. I ppr. udziela porad bezpłatnie — Kobiety: w poniedziałki od godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki od godziny 17—18.

OSOBISTE

— Odznaczenie dyrektora Krzyżankiewicza, Konsul czeskosłowacki dr. Doleżal udekorował w imieniu rządu czeskosłow. orderem ofic. Białego Lwa

Do dzisiejszego wydania pisma naszego załączamy prospekt firmy „Genag” Marczyński i Ska, Poznań, ul. Św. Marcina nr. 66/67, telefon 13-62, polecający najnowszy, najlepszy, a równocześnie najtańszy mosiężny kompresor do prania „Express”, opatentowany w Urzędzie Patentowym Rzplitej Polskiej. Prospekt ten polecamy łaskawej uwadze czytelnikom naszym, — zwłaszcza zaś paniom domu. zw 14495

Przy cierpieniach nerek, chorobach moczowych, pęcherza moczowego i dolnego odcinka kiszki, naturalna woda gorzka „Franciszka-Józefa” łagodzi i usuwa szwako gwałtowne bólesci przy wypróżnieniu. Zadać w aptekach i drogeriach. nw 10248

Stowarzyszenie Młodzieży Obywatelskiej

Poznań-Śródmieście

urządza w sobotę, 30 kwietnia 1932 r

BAL WIOSENNY

z różnymi niespodziankami wiosennymi, w sali Domu Królowej Jadwigi, Aleje Marcinkowskiego 1.

Początek o godz. 20. Strój wiosenny — dowolny.

Na powyższy bal zaprasza Zarząd wszystkich sympatyków S. M. O. dając gwarancję solidnego i wesołego spędzenia wieczoru. zw 14447/8

dyr. Targów Poznańskich i konsula fińskiego Mieczysława Krzyżankiewicza za położone zasługi około zbliżenia gospodarczego obu bratnich narodów.

— Państwo Józefostwo Jareccy w Wągrowcu obchodzą dziś, 30 b. m., srebrne gody.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— Sodalicja Panien Urzędniczek. Zebranie instrukcyjne dla pp. kandydatek odbędzie się we wtorek 3 maja o godz. 14.45 w Marianum, ul. Szewska 18.

— Sodalicja Pań Miejskich p. w. Niepokalanego Poczęcia Najśw. Marii Panny. Zakończenie nowenny do Królowej Korony Polskiej nastąpi we wtorek, 3 maja r. b. uroczystym nabożeństwem o godzinie 8 w kaplicy św. Józefa. Ks. moderator słuchać będzie spowiedzi św. w poniedziałek od godz. 19 w kościele św. Marcina i we wtorek od godz. 7 do 8 w kaplicy św. Józefa.

— Koło Kuźniczanek. Zebranie plenarne w poniedziałek 2 maja o godz. 16 u p. Zakrzewskiej. Wały Wazów 15.

ŻYCIE SOKOLE

— Zebranie Zarządu Okręgu Zw. Sokółów Polskich w poniedziałek 2 maja o godz. 19.45 w salce Gospody Sokolej.

WYSTAWY

— Wystawa robót ręcznych. W niedzielę 1 maja otwarta zostanie wystawa robót ręcznych Tow. Kult. Ośw. Kob. im. Dąbrowskiej w Poznaniu, na sali zarządu Głównej Rady Z. Z. P. przy ul. Działyskich 3. Wystawa otwarta będzie 2 i 3 maja od 10 do 19.

— Wystawa fotografii. W czasie od 1 do 8 maja r. b. w lokalach ul. Libelta 14 (partier) urządza Tow. Mil. Fot. wystawę artystycznych fotografii oraz wszelkich przyrządów i materiałów fotograficznych. W czasie wystawy wygłoszone zostaną liczne wykłady z wszelkich dziedzin fotografii przez p. inż. M. Dederkę z Warszawy. Lokal wystawowy otwarty będzie codziennie od godz. 10 do 20. Wstęp dla członków Towarzystwa wolny, dla gości 50 groszy (młodzież szkolna 30 groszy). — Szczegóły i program wykładów w ogłoszeniach.

— Salon Tow. Przyj. Sztuk Pięknych (pl. Wolności 18) mieści obecnie jubileuszową wystawę Leona Wyczółkowskiego, która cieszy się wielkim powodzeniem i niebawem frekwencją. Wystawa otwarta w dniu powszednim od godz. 11—17, w niedziele i święta od godz. 12—15. Bilet wstępu 1 zł, zniżkowy 50 gr.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— Poznański Okręg „Caritas”, Nowy Rynek 13, komunikuje, że z dniem 2 maja r. b. godziny urzędowe trwają od 8 do 15.

— Doroczny pokaz gimnastyczny gimn. im. św. Jana Kantego w Poznaniu odbędzie się w dzisiejszą sobotę o godzinie 18 w sali gimnastycznej. Program obejmuje: korowód „opowieść ruchową”, lekcję gimnastyczną i piramidy. Wstęp wolny, a dobrowolne składki przeznaczają się na fundusz gimnazjalnego oddziału wioślarskiego.

— Zawody śpiewacze. Okręg I (Poznań) Wlkp. Zw. Kół Śpiew. urządza dn. 5 maja r. b. o godz. 20 w auli Uniw. Poznańskiego zawody śpiewacze. Prócz pieśni konkursowych wykonane zostaną po raz pierwszy w Poznaniu „Requiem”

Faurégo. Chóry w liczbie 10 ubiegają się o nagrody wędrownie. Aby umożliwić szerokim warstwom społeczeństwa wysłuchanie tej wysoce kulturalnej imprezy, ustalono bardzo niskie ceny biletów.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Z Ogrodu Zoologicznego. Jak ubiegłe lata, tak i w roku bieżącym rozpoczyna się 1 maja sezon koncertów orkiestry „Bratniej Pomocy” Z. M. pod batutą kapelm. p. St. Sternalskiego. Koncerty odbywać się będą we wszystkie niedziele i święta od godz. 16 do 21. Na program koncertów składają się będą utwory kompozytorów polskich i obcych.

— * Bank Spółdzielczy Młodych Przemysłowców odbył w piątek w sali restauracji Zamkowej swe roczne walne zebranie. Z sprawozdania, które przedłożył p. Prusinowski, wynika, że z roku na rok zainteresowanie zwłaszcza wśród rzemiosła i drobnego przemysłu stale wzrasta. Obrót w roku ub. wyniósł 5503 157 zł, bilans w aktywach i pasywach wykazuje sumę 404 927 zł. Członków było przy końcu roku 769. W wyniku dyskusji nad sprawozdaniem udzielono zarządowi i radzie nadzorczej pokwitowania. Czysty zysk podzielono w myśl propozycji zarządu i rady nadzorczej. Do rady nadzorczej wybrano ponownie ustępujących tytułem starszeństwa pp. Ignacego Felde i Jana Witajewskiego, a w miejsce p. Edmunda Piotrowskiego, który w ciągu roku ustąpił z własnych pobudek, p. Stanisława Hirscha. (Kz)

— * Dyrekcja Poznańskiej Kolei Elektrycznej podaje do wiadomości, że z dniem 1 maja r.b. znosi się linję autobusową ul. Polna — pl. Sapiieżyński, natomiast będą autobusy kursowały z Osiedla przy ul. Grodzkiej — Szamarskiego do ul. Krawieckiego celem przesiadki do tramwaju.

KRONIKA WYPADKÓW

— * Tajemniczy postrzał. Z ciężką raną postrzałową ładunkiem strętowym w

brzuch, przewieziono do szpitala miejskiego mieszkańca Obornika Florjana Piatkiewicza. W bliżej niestwierdzonych okolicznościach Piatkiewicza postrzelił wczoraj po południu pewien gospodarz w Łowczynie pod Szwarczem. Stan porannego jest ciężki. (K)

— * Zgon przy pracy. W biurze urzędu skarbowego przy ul. Cieszkowskiego 7 zmarł nagle urzędnik skarbowy Michał Dubowik (ul. Sołacka 21). Sp. Dubowik liczył 50 lat. Zastąpił on podczas pracy, a wszelką pomoc była już daremną. Zgon nastąpił wskutek udaru serca. (K)

— * Znowu bójka. Na ul. Kościelnej powstała w piątek namietna bójka pomiędzy Antonim Grzeszkowiakiem (Grudzieniec 70) i Antkowiakiem (ul. Jeżycka). Podczas bójki Grzeszkowiak został dotkliwie pobity. Obaj uczestnicy bójki byli pijani. (K)

— * W sprawie poranienia nożem w lokalu na Starym Rynku 36 Spychalskiego i Hetmańskiego, dowiadujemy się, że obaj wymienieni zostali poranieni przez Wacława Wiechę (ul. Graniczna 6). Wiechę aresztowano. (K)

KRONIKA POLICYJNA

— * Dwa kosze z bielizną. W bramie domu na ul. Koźiej 8 znaleziono 2 kosze z bielizną, w których znajdowały się nakrycie na stół i inne kawałki bielizny, jak firanki oraz kociolki cynkowe i blaszane. Kosze te pozostawili dwaj osobnicy. Przedmioty zatrzymała policja. Jest prawdopodobne, że są to rzeczy kradzione. (K)

— * Znalezienie zwłok noworodka. Na terenach fortów wojskowych w Naradowicach znaleziono zwłoki noworodka płci żeńskiej. Trupa przewieziono do zakładu medycyny sądowej. (K)

JARMARKI

— * Międzychód. Jarmark odbędzie się we wtorek, dnia 10 maja r.b., na konie, bydlę i nierogaciznę.

— * Krobica. We wtorek, dnia 10 maja r.b., odbędzie się jarmark ogólny.

Nasi korespondenci donoszą

Z Poznańskiego

— * Jarocin. (Trup na torze.) W sprawie, o której donosiliśmy w nr. naszego pisma z dnia 26 kwietnia, dowiadujemy się, że dochodzenia ustaliły, iż tragicznie zmarłym był Adam Drużbicki, zast. burmistrza miasta Dobrzyca w pow. krotoszyńskim. Nie zdołano ustalić dotychczas, czy zachodził wypadek samobójstwa, czy nieszczęśliwy wypadek.

— (Kradzież roweru.) Dnia 27 kwietnia przyjechał rowerem plut. Jankowski z Baonu Podchor. Rezerwy nr. 7 w Jarocinie do magistratu. Rower postawił przed ratuszem bez nadzoru i udał się do biura policyjnego po kartę rowerową. Kartę uzyskał, lecz tymczasem jego rower już został skradziony. Natychmiastowy pościg za sprawcą kradzieży był bezskuteczny. Był to rower damski marki „Wiktorja” nr. 5008, czarno lakierowany. (K)

— * Miłowody. (Osobiste.) W tych dniach opuścił tutejszy Zakład dotychczasowy lekarz zakładowy p. dr Witold Bernacki który w czasie swej kilkoletniej owocnej pracy zaskarbił sobie uznanie i zaufanie nie tylko pacjentów, lecz także tutejszego obywatelstwa. Jak się dowiadujemy, p. dr Bernacki osiedlił się w Poznaniu na Winiarach.

— * Mogilno. (Z koła sportowego „Pogoń”) Walne zebranie Koła sportowego „Pogoń” odbyło się w ub. tygodniu w hotelu „Polonia”. Zagaił walne zebranie prezes p. St. Kaus. Na przewodniczącego wybrano p. Hećkę, na ławników pp. Pławieńskiego Br. i Blasiaka Stan., do p. p. powołano p. Dembzyńskiego Edm. Z sprawozdań zarządu wynikało, że w ub. roku praca była mniej ożywiona, niż w innych latach, chociaż i tak urządzono kilka większych imprez sportowych. Po udzieleniu zarządowi absolutorium, wybrano nowy zarząd, w skład którego weszli pp. prezes Kaus Stanisław, wiceprezes Hećka, sekretarz Nowicki Edmund, zast. Dembzyński Edm., skarbnik Berkowski Jan, kierownik wydziału gier Brauer Alojzy. Do komisji rewizyjnej weszli pp. Pławieński Br. i Kwiatkowski Stef. W wolnych głosach omawiano sprawę przeprowadzenia zawodów sportowych o państw. oznakę sport.

— * Nowy Tomyśl. (Z rady miejskiej.) Na ostatnim posiedzeniu uchwalono budżet dodatkowy dla gazowni miejskiej na rok 1931-32 w wysokości 6500 zł. Dalej uchwalono pobór dodatku do państw. podatku gruntowego w wysokości 80 procent. Rada miejska zatwierdziła jednogłośnie uchwałę magistratu, dot. wprowadzenia w życie na terenie miasta Nowego Tomyśla postanowień ustawy o nadzorze państwowym nad buhajami. Bilans otwarcia dla przedsiębiorstwa kom. gazowni miejskiej w kwocie 428 122 zł i wodociągów miejskich w kwocie 157 628 zł przyjęto. Celem ostatecznego wyjaśnienia w przedmiocie stornowania węgla w zeszłym bilansie otwarcia dla gazowni miejskiej, powołano specjalną komisję, składającą się z pp. burm. Koniecznego, Wydry Kabzy i ks. prob. Kulizaka. (K)

— (Egzamin obrony przeciwgazowej.) Odbył się tu w obecności przedstawicieli władz egzamin z kursu obrony przeciwgazowej i przeciwlotniczej. Egzamin

zdało 25 słuchaczy. Sprawozdanie z przebiegu kursu wygłosił kier. p. Bukczyński, poczem przemawiali przewod. Pow. Kom. L. O. P. P. starosta pow. dr Cichowski, dziękując kierownikowi kursu i wykładowcom pp. dr Skalskiemu, Fr. Preislerowi i Garszkowiakowi. Również przemawiał p. burm. Konieczny i p. Ptak, zachęcając słuchaczy do dalszej intensywnej pracy dla rozwoju i dobra L. O. P. P.

— (Osobiste.) Na miejsce referendarza starostwa p. Zdzisława Czubińskiego, pełniącego swe obowiązki od 7 lat, a przeniesionego do Bydgoszczy, objął urząd referendarza p. Zieniewicz z Warszawy. — Dotychczasowy kierownik urzędu skarbowego p. Wacław Kramowski został przeniesiony na stanowisko kier. urzędu skar. w Bydgoszczy. Kierownictwo tut. urzędu objął z dniem 20 bm. p. Fr. Kapuściński, kier. urzędu skar. w Wyrzyska. (tp)

— * Ostrów. (Wystawa ruchoma przemysłu krajowego.) W dn. 22 b. m. odbyło się pod przewodnictwem burmistrza Cegieli posiedzenie reprezentantów władz rządowych, samorządowych i komunalnych, delegatów organizacji gospodarczych i społecznych w sprawie wystawy ruchomej przemysłu krajowego w Ostrowie w czasie od 1 do 8 maja i wyboru miejscowego Komitetu Wystawy. Na przewodniczącego Komitetu zaproszono starostę dr. Łobosa, a na zastępcę burmistrza Cegieli. Delegat zarządu wystawy przedstawił jej zadania i program podczas pobytu w Ostrowie. Wystawa ma być połączona z działem regionalnym W programie przewiduje się szereg odczytów oraz kursów budownictwa ogólnego. Wystawa znajdzie pomieszczenie w gmachu strzelniczym miejskiej. Komitet postanowił zwrócić się do przemysłowców, rzemieślników i kupców z gorącym wezwaniem do wzięcia najszerzego udziału w akcji propagandowej na rzecz krajowej wytwórczości.

— (Budowa nowego przytułku.) W tych dniach przystąpiono do budowy nowego przytułku dla starców na obszernej terenie, ofiarowanym przez miasto Ostrow.

— (Kradzież bekonów z pociągu.) Dn. 24 bm. skradziono z pociągu, zdążającego z Ostrowa do Poznania, w pobliżu miejscowości Lewkowice, większą ilość bekonów. (Or.)

— * Ostrzeszów. (Wieczornica harcerska.) Ubiegłej niedzieli odbyła się wieczornica harcerska, urządzona przez drużynę szkolny miejscowego gimnazjum. Na program wieczornicy składały się deklamacje chórowe i solowe oraz obrazek sceniczny. Całość wypadła udatnie.

— (Obchód 3 Maja.) Komitet Oświatowy T. C. L. na miasto Ostrzeszów, na którego czele stoi dyr. Prusinkiewicz, organizuje obchód święta narodowego w dniu 3 maja r.b. z współudziałem władz świeckich i kościelnych oraz szkół i organizacji społecznych, wychowawczych i zawodowych. Program uroczystości przewiduje mszę św., pochód i akademję.

— (Egzaminy maturalne.) W tutejszym gimnazjum miejskim im. Kazimierza Wielkiego rozpoczęły się egzaminy maturalne. Również i w gimnazjum prywatnym, prowadzonym przez Księżę Salezja-

Wronki
Agencję Kurjera Poznańskiego przejął z dniem 1 maja r. b. **p. Zofja Budzyńska**
Wronki, ul. Strzelecka 2.

Zamówienia oraz przedpłatę na maj i dalsze miesiące, prosimy uskutecznić odtąd tylko u **p. Budzyńskiej**. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.
Dostawa jeszcze tego samego dnia.

nów w Marszałkach pod Ostrzeszowem odbywają się egzaminy maturalne. Z ramienia Kuratorium prowadzi egzaminy wizytator prof. Eustachiewicz.

— (Złodzieje węglowi przed sądem.) Na pociąg węglowy coraz częściej urządzają złodzieje na tutejszym odcinku kolejowym napady i kradną wszelkie ilości węgla. Policja i służba kolejowa zwalczają złodziejskość z dużymi trudnościami i często bezskutecznie. Stan taki doprowadził do tego, że kopalnie ekspedują węgiel grubo, przysypując go po wierzchu drobnym mianem, aby uniemożliwić złodziejom upatrzenie takiej przesyki, gdyż ze względu na wielkie bryły i wygodny łup, takie przesyki specjalnie nawadane są przez złodziei. Ostatnio udało się przychwycić 2 złodziei: Edmunda Tylca i Stanisława Duczmała z Rogaszczy, którzy zasądzeni zostali przez sąd w Ostrzeszowie na 5 miesięcy więzienia.

— (Osobiste.) Inspektor szkolny Sylwester Hećka, który po zlikwidowaniu powiatu ostrzeszowskiego objął inspektorat na powiat Kępno, przeniesiony został na stanowisko inspektora do Radomska. Na inspektorat w Kępnie powołano pana Ciencialę, dotychczasowego inspektora w Odolanowie. (op)

— * Rawicz. (Wykłady.) W piątek 22 bm. odbył się czwarty z rzędu referat z cyklu wykładów wychowawczych, które zainicjowało Kat. Kolo Pań na sali hotelu Centralnego. Referat o chorobach dziecięcych i ich zapobieganiu oraz leceniu wygłosiła p. dr Janina Kozłowska z Poznania. Licznie na sali zgromadzona publiczność, w tem przeważna część rodziców, gorącym aplauzem dziękowała za pożyteczny wykład.

— (Koncert „Hasła”.) W sobotę, dnia 23 bm. odbył się na sali tutejszej Strzelniczy koncert a capella chłubnie ze swych występów znanego chóru męskiego „Hasło” z Poznania. Na program składały się utwory kompozytorów polskich i obcych. „Hasło” przyjmowane było przez tutejszy bratni chór „Echo”. Ponieważ 21 bm. przypadła pierwsza rocznica założenia miejscowego „Echa”, przeto odbyła się po koncercie zabawa towarzyska, w której udział wzięli także mili goście z „Hasła” poznańskiego. (r. s.)

— * Rogoźno. (Poświęcenie sztandaru.) W niedzielę 1 maja odbędzie się w Rogoźnie uroczystość poświęcenia sztandaru S. M. P. Program uroczystości przewiduje: uroczystą mszę św., defiladę, koncert orkiestry oraz zabawę taneczną.

— (Z Banku Ludowego.) Przy licznych udziałach członków odbyło się walne zebranie Banku Ludowego. Obradom przewodniczył ks. dziekan Pomorski, protokół spisywał p. prof. Melzer. Po sprawozdaniach udzielono radzie nadzorczej i członkom zarządu jednogłośnie pokwitowania. Z czystego zysku, wynoszącego 11 034 zł, uchwalono wypłacić 5 procent dywidendy, zaś pozostałość przełano na fundusz wątpliwych pretensyj. — Uchwalono zmianę statutu dla rady nadzorczej i komisji rewizyjnej. Do rady nadzorczej wybrano pp. prof. Melzera, Sztanisława Kosmowskiego i Ludwika Mańczaka. Poza tem załatwiono wewnętrzne sprawy organizacyjne spółdzielni.

— (Kradzież.) Za pomocą włamania dokonano kradzieży u p. Wojciecha Wesołowskiego w Objezierzu. Skradziono trzy ubrania, większą ilość bielizny, jeden dywan i materiały na ubrania, ogólnej wartości 900 zł. (ske)

— * Szamotuły. (Z Sokoła.) W niedzielę odbyła się lustracja tutejszego gniazda przez zarząd okręgu wargowickiego. Zebranie zagał prezes p. A. Pławiecki, witając deleg. okręgu z prezesem honor. Przybylskim i prezesem Rybarczykiem na czele, poczem ogłosił krótkie sprawozdanie, poświęcając specjalną uwagę powstającemu oddziałowi żeńskiemu. Prezes honorowy wręczył dyplom zasługi p. J. Bruskiewiczowi, znanemu działaczowi na wieś sokołowej w czasach niewoli, i b. naczelnikowi tut. gniazda. Po zebraniu udano się do parku miejskiego na ćwiczenia i strzelanie małokalibrowe. (cp)

— * Szamotuły. (Pożar.) Dnia 21 bm. powstał w zabudowaniach rolnika Hieronima Gimzickiego w Zielątkowie pożar. Pastwa płomieni padła stołowa oraz szopa z wszelkimi maszynami rolniczymi. Straty wynoszą około 13 000 zł.

— (Kradzież.) W nocy na 23 b. m. skradziono z pola Emila Perkego z Kiszewa większą ilość kartofli. — Gospodarzowi Józefowi Cieślakowi z Szczepankowa skradziono ze spichrza 150 kg. żyta wartości około 40 zł. — Jakóbowi Kur-

czewskiemu w Ossowie skradli nieznanego złoźczycę z kurnika 18 królików, 8 kur i piachcie żniwna. — W majątności Lubosina skradziono stangretowi Smigłakowi koc, lejce i ubranie galowe. — W Nadolnikach okradziono spizarnię pp. W. Wiśniewskiego, F. Duszyńskiego i A. Rogali.

— (Z Banku Ludowego.) Walne zebranie Banku Ludowego odbyło się dnia 25 bm. w hotelu Eldorado. Zebraniu przewodniczył prezes rady nadzorczej p. A. Graszewicz. Protokół z rewizji związkowej, przeprowadzonej przez wicepatrona ks. senatora Boitę, jest bardzo dodatni i został jednomyślnie przez zebranych przyjęty. Sprawozdanie zarządu wygłosili pp. dyr. Białasik i Waligóra, w imieniu rady nadzorczej prezes p. Graszewicz. Sprawozdania były obszernie i wykazują mimo obecnego kryzysu pomyślny rozwój tutejszej spółdzielni. — Pokwitowanie zarządowi, radzie nadzorczej, jak i przyjęcie bilansu załatwiono jednogłośnie. Suma bilansowa jest 1265 272 zł. Czystego zysku nie podzielono na dywidendy, natomiast przekazano do funduszu wątpliwych pretensyj 4000 złotych, a resztę 918 złotych do funduszu rezerwowego. Po przyjęciu nowego statutu uchwalono, że najwyższy kredyt dla członka wynosić może do 25 000 zł, a dla spółdz. „Rolnik” w Szamotulach do 60 000 złotych. Z pożyczek korzystały w roku sprawozdawczym: rolnictwo 58 proc., przemysł, kupiectwo i rzemiosło 41 proc. Członków liczy Bank 1055. W miejsce ustępujących członków rady nadzorczej wybrano pp. hrabiego Żółtowskiego z Myszkowa, Z. Peleca zboźwca, A. Matczyńskiego kupca i W. Mańczaka mistrza rzeźnickiego z Szamotuł. (sc)

Z Pomorza

— * Grudziądz. (Z niwy oświatowej.) We wtorek 26 kwietnia odbyło się w muzeum miejskim, siedzibie komitetu T. C. L., walne zebranie tej pracowni placówki. Zebraniu przewodniczył dyr. Puppel. Jak wynika z sprawozdań prezesów poszczególnych sekcji, praca oświatowa komitetu wydała dzięki poparciu finansowemu magistratu i ofiarności społeczeństwa w roku sprawozdawczym dobre rezultaty. Mimo kryzysu gospodarczego czytelnictwo stale się rozwija. Pod zarządem tow. jest biblioteka główna, w gmachu muzealnym (9189 dzieł polskich), biblioteka miejska (12 000 dzieł niemieckich), zbiory muzealne, rozmieszczone w czterech salach, oraz biblioteki filjalne w fabrykach i na przedmieściach. Uchwalono założyć, dzięki otrzymanej od magistratu subwencji, dalszą stałą bibliotekę dla wieźniów domu karnego. — Według sprawozdania skarbnika dochody T. C. L. wynosiły 10 878 zł a rozchody 9929 zł. Na administrację wydano w roku sprawozdawczym 2877 zł, na zakup książek 3500 zł, na czasopisma 1115 zł i kilkadziesiąt złotych na remont księgozbiorów. Obrót finansowy utrzymuje się w sumie 16 000 zł. Komitet uchwalil zakupić w Centrali w Poznaniu kilkadziesiąt nowych doborowych książek dla swych czytelników oraz większą ilość arcydzieł naszego piśmiennictwa i sztuki malarskiej. — W roku sprawozdawczym komitet sprawił dla czytelników i muzeum kilkadziesiąt obrazów ściennych (współczesne malarstwo polskie), akwareli, sztychów i artystycznych fotografii regionalnych. Zebranie, uchwalając jednogłośnie absolutorium zarządowi, wybrało nowy komitet w składzie dotychczasowym, rozszerzając go o kilka dalszych osób do liczby 25. (ski.)

Z Kaliskiego

— * Kalisz. (Ze szkół średnich.) Kuratorium Okręgu Szkolnego Łódzkiego otrzymało okólnik z Min. W. R. i O. P., na mocy którego mają być zniesione w przyszłym roku szkolnym pierwsze klasy m. in. i w gimnazjach państwowych w Kaliszu: męskich — im. Tad. Kościuski i im. Adama Asnyka, a żeńskim — im. Anny Jagiellonki. W następnych latach podobnemu zniesieniu ulegają klasy II i III w państwowych szkołach średnich.

— (Z Ochotniczej Straży Pożarnej.) Komendant straży p. K. Mysłkowski wezwał członków czynnych Kaliskiej Ochotniczej Straży Pożarnej do stawienia się w niedzielę, dn. 1 maja, na uroczystość otwarcia letniego sezonu Straży. (mk)

— (Żydzi - komuniści.) Nie jest dla nikogo tajemnicą, że Żydzi są najbardziej wrogiem dla polskości elementem. W Kaliszu, pomimo wyłapania paczki Żydów i Żydówek, przejawiają oni w dalszym ciągu robotę wywrotową. Onegdaj policja tutejsza przyłapała dwóch Żydów: Sz. Sieradzkiego i Berka Bładę, którzy wieczorem przy ul. Poznańskiej przytwierdzali do parkanów odezwy komunistyczne. Schwytanych przekazano władzom sądowo - śledczym. (mk)

— * Turek. (Ze straży pożarnej.) W poniedziałek odbyło się posiedzenie zarządu straży pożarnej pod przewodnictwem prezesa p. dr. Kruczyńskiego. Na zebraniu załatwiono sprawę zatargu między dwoma oficerami miejscowej straży pożarnej, pp. Kyczkim Henrykiem i Kowalczykiem Józefem. Zarząd zatwierdził wyrok sądu koleżeńskiego, mocą którego p. Kyczel zostaje zawieszony w funkcjach na 3 miesiące, a p. Kowalczyk na 6 miesięcy.

— (Z Czerwonego Krzyża.) Istniejąca przy straży pożarnej drużyna ratownicza jest pierwszą drużyną Czerwonego Krzyża w Tureckim. Założycielem drużyny jest p. dr. Fardoński, komendantem drużyny jest p. Stanisław Deszcz. Drużyna liczy 30 członków. (td)

Handel talizmanami i eliksirami życia

Zdawałoby się, że w tych trudnych pod względem gospodarczym warunkach życia ludzie powinni być już chyba aż nadto podejrzliwi i ostrożni. A jednak...

Policja wiedeńska wpadła w tych dniach na ślad zakrojonego na olbrzymią skalę oszustwa. Chodzi o świetnie zorganizowane przedsiębiorstwo, międzynarodowy handel talizmanami, amuletami, cudownymi lekarstwami na miłość, choroby i rozmaite inne dolegliwości. — Policja wiedeńska dowiedziała się o tem doskonale prosperującym przedsiębiorstwie dzięki doniesieniu jakiegoś robotnika z miejscowości Ilamborn obok Duisburga w Niemczech. Robotnik ów zwrócił się do policji ze zapytaniem, czy „literat” dr. Franciszek Saettler, nazywający się też „dr. Musallam”, posiada na pocztę główną swą skrzynkę pocztową. Policja oddawna już podejrzewała Saettlera o rozmaite machinacje oszukiwaczy, ale nie miała żadnej podstawy do wystąpienia przeciwko oszustowi. Teraz wszczęto śledztwo, które wykazało, że ów rzekomy dr. Saettler zorganizował niedawno tajne towarzystwo, które nazwało się „Towarzystwem Adonistycznym”. Pożornie występował dr. Saettler jako teozof i zwolennik okultyzmu, a towarzystwo jego służyć miało celom teozoficznym, w rzeczywistości jednak była to tylko firma dla procederów oszukiwaczy.

„Towarzystwem Adonistycznym” kierowała „Łoża Hekaty”. Składać się ona miała ze siedmiu wtajemniczonych, ale jak się później okazało, kierował tą łożą tylko dr. Saettler — Musallam wraz ze swą sekretarką, Justyną Schattinger. — Członkiem towarzystwa mógł zostać każdy, kto uiszczał składkę, wynoszącą 20 marek niem. Celem towarzystwa była pomoc materialna i duchowa dla członków, którym dr. Musallam obiecywał kolosalne zyski, jeśli, rozumie się, wpłacą kilkaset marek. By władze o tem towarzystwie się nie dowiedziały, musiał każdy członek złożyć przysięgę milczenia. Po przyjęciu otrzymywał członek atrament magiczny, zwany „magatram”, którym musiano się podpisywać tak przy podpisywaniu przysięgi milczenia, jak i w korespondencji z władzami towarzystwa. Każdy członek otrzymywał też dyplom członkowski oraz talizman, który miał strzec członków przed niebezpieczeństwami. Po złożeniu egzaminu stawał się członkiem „adeptem nauk magicznych”. „Łoża Hekata” badała linie rak członków, by na tej podstawie przepowiadać im przyszłość. Przy „Towarzystwie Adonistycznym” istniało też „laboratorium adonistyczne”, które dostarczało członkom rozmaitych amuletów i lekarstw cudownych.

Dr. Saettler uolubił się, atoli policji udało się aresztować jego sekretarkę Justynę Schattinger, u której znaleziono olbrzymi magazyn oraz całą korespondencję. Z korespondencji dowiedziano się, że laboratorium sprzedawało nie tylko amulety i talizmany, lecz także rozmaite kredy i węgle magiczne dla zaklęcia duchów, opaski na czoło dla koncentracji woli, zegary przepowiadające przyszłość, oraz rozmaite eliksiry przedłużające życie, zapewniające szczęście w miłości i inne tego rodzaju „lekarstwa”.

Poza tem wydawał dr. Musallam akcje instytutu bankowego, który nazwał „Olbia bankiem”. Bank ten miał dokonać wykopania ruin świątyni Olbia u stóp Olimpu, gdzie mają być olbrzymie skarby. Jeśli ktoś nie reflektował na te akcje, mógł sobie kupić cudowny kryształ „Bilur”, przemieniający miedź w srebro, a srebro w złoto. Każdy, kto wpłacił kilkaset marek, mógł mieć nadzieję olbrzymich zysków, osiągniętych drogą magiczną.

Wszystko to działo się w naszych czasach!

Amatorów było stosunkowo bardzo dużo, rozsianych po całym świecie!

Rekord rozwodowy

Po 9 rozwodach wróciła do pierwszego męża

W tych dniach przybyła do Paryża pani Eugenia Bankhead z Cherbourg i zamieszkała w jednym z najwspanialszych hotelów. Cóż w tem dziwnego lub nadzwyczajnego, że aż pisać o niej warto. Otóż młoda i elegancka kobieta ta zdobyła niezwykły rekord w kierunku rozwodów. Eugenia Bankhead, mimo swego dość młodego wieku była już dziewięć razy zamężna i rozwiodła się tyleż razy. Obecnie przyjechała do Paryża w celu zawarcia dziesiątego małżeństwa. Jest nadzieja, że na tem skończy „romantyczna Amerykanka swe przygody małżeńskie, ponieważ jej dziesiątym narzeczonemu nie jest nikt inny jak jej pierwszy mąż. W tym wypadku ma doskonale zastosowanie przysłowie francuskie: „On revient toujours a ses premieres amours”.

Eugenia Bankhead jest córką kupca. Już jako młoda dziewczyna zwracała na siebie uwagę niezwykłą urodą. Jedną z jej siostr jest znakomitą śpiewaczką operetkową w Nowym Jorku. Eugenia zaś była całą duszą sportsmenką i już jako dziewiętnastoletnia panna zdobywała rekordy w tej dziedzinie. W tych samych kołach sportowców obracał się młody adwokat Edward Hoyt, który zakochał się na zabój w Eugении i postanowił za wszelką cenę pozyskać ją jako żonę. Ale zarówno rodzice jak panna nie godzili się na ten związek. Odmowe

tak sobie wziął do serca młody adwokat że postanowił umrzeć. Rzucił się z dziewiętnastego piętra. Ale widocznie los chciał go oszczędzić, załując tak młodego życia. I tak samobójca wpadł do hamaka rozpiętego na balkonie trzynastego piętra drapacza nieba. Pod ciężarem zerwał się hamak, ale Edward Hoyt ocalał, odnosząc tylko nieznaczne okaleczenie. Tak nadzwyczajny dowód miłości musiał widocznie wzruszyć Eugenję, bo wkrótce potem została jego żoną.

Małżeństwo nie trwało długo, bo już po czterech miesiącach rozwiodła się młoda para, uzyskując separację w sławnym z rozwodów mieście amerykańskim Reno. Eugenia wróciła do sportów i wkrótce potem poznała słynnego sportowca Lawsona Butta, który został jej drugim mężem. Ale i to małżeństwo było na kruchych podstawach, bo jeszcze tego samego roku ujrzała ją sędziowie w Reno i usłyszeli tę samą prośbę, co za pierwszym razem. Jako niezamężna rozwódka żyła całe dwa lata i dopiero w trzecim roku oddała swą rękę kupcowi Howardowi Lee. Ale i tutaj okazała się miłość dogonna, jaką przysięgała, nie trwała, bo starczyła jej zaledwie na półtora roku. Następnie poślubiła kolejno posła, bankiera, powtórnie kupca, właściciela ziemskiego i aktora. Clou tych miłosnych przygód było małżeństwo Eugenji z jednym z sędziów w Reno. Piękna Eugenia była tak częstą klientką sądu rozwodowego w Reno, że zwracała powszechną uwagę sędziów. Jeden z nich przejął się naprawdę jej losem, twierdząc, że w wszystkich awanturnych rozwodach niema cienia winy po stronie klientki, że jedynie i wyłącznie mężczyźni ponoszą odpowiedzialność za jej życie anormalne. Wierzył tak święcie, że nie wahał się na własnej skórze wypróbować szczęścia. Wziął Eugenię za żonę i żył z nią bo bratersku dwa i pół roku. Ale w końcu i jego małżeństwo oparło się o sąd w Reno, skąd wracał pokonany, zmieniając swe zdanie na korzyść byłych małżonków swej żony. Po tych licznych rozwodach żyła Eugenia samotnie w Nowym Jorku. Miała co prawda ponownie kilku starających się, ale nie mogła zdecydować się na nowe małżeństwo. Ostatnio otrzymała wiadomość, że jej pierwszy mąż adwokat Hoyt, który przeniósł się na stałe do Paryża, zachorował ciężko. Na skutek tego wywiązała się między byłymi małżonkami ożywiona korespondencja, której zakończeniem była propozycja adwokata powtórnego poślubienia swej byłej małżonki. Ona nie powiedziała, „nie” i pojechała do Paryża, aby znów zostać panną adwokatową.

Oto niezachęcający obrazek jako skutek łatwych rozwodów. (Kw)

Wyniki wyprawy Sven Hedina do Azji Środkowej

Sławni podróżnik szwedzki Sven Hedin zorganizował kilka lat temu wielką ekspedycję naukową do Środkowej Azji. W ekspedycji, dzielącej się na 9 grup (w tem jedna chińska), bierze udział 25 wybitnych uczonych. Rząd szwedzki na cele ekspedycji udzielił subwencji w wysokości pół miliona koron szwedzkich. Ponieważ od pewnego czasu fundusze są na wyczerpaniu, organizator wyprawy Sven Hedin wrócił do kraju, by zebrać dalsze fundusze na cele ekspedycji.

Ekspedycja poszczycić się może już dziesiątymi olbrzymimi zdobyczami naukowymi, które w wielu kierunkach wprowadzają zupełnie nowe poglądy na dzieje Azji Środkowej. Badania dr. Norina wykazały, że w czasach przedhistorycznych część Azji Środkowej zajmowało olbrzymie morze, przewyższające rozmiarami kilkakrotnie morze Kaspijskie. Morze to istniało przez większą część epoki lodowatej, kiedy zaś lody ustąpiły, morze to wyschło, a na jego miejscu powstała pustynia. W powstałych w późniejszych czasach oazach rozwinęła się nieistniejąca już dzisiaj bujna kultura. Świadczą o tem odnalezione przez ekspedycję ruiny trzech miast starożytnych. Dwa z nich miały charakter budystyczny i pozostawały, jak się zdaje, w stosunkach z Indjami, trzecie zaś miało charakter chiński. Z powodu tego odkrycia poglądy na wschodni Turkestan zmieniły się zasadniczo. Bardzo poważnie rozszerzyła się także wiedza nasza o górach Himalajów, jako też o stosunkach atmosferycznych. Już kilka lat temu Sven Hedin urządził w Azji 4 stacje meteorologiczne, które następnie podarował rządowi chińskiemu, z którym pozostaje w doskonałych stosunkach.

Niezmiernie ciekawą zdobycz naukową stanowią znalezione przez geologa chińskiego Juan szczątki zwierząt przedhistorycznych, w szczególności zaś dinozaurów. Są to szkielety 30 wyrosniętych zwierząt i kilku młodych, które cojeno wyszły z jaj. Poza te mznaleziono liczne szczątki ryb i owadów, których wiek ocenia się na 70 do 90 mil. lat. Czy w owych czasach istniał już człowiek w Azji, nie wiadomo. Najstarszy człowiek, którego szczątki znalezione w Azji, żył mniej więcej przed 500 tys. lat. Jest to tzw. Sinantropus pekinesis, Prachińczyk, znaleziony w pobliżu Pekinu przez naukowca szwedzkiego Dr. Birger Bohlin. Są to szczątki najdawniejszego człowieka na świecie. Dla tego też uzasadnione jest przypuszczenie, że kolebka ludzkości jest serce Azji. Pod szczątkami prastarych utwierdzeń znalazła ekspedycja przeszło 6.000 zapisków na podłużnych tabliczkach drewnianych, zawierające opisy bojów Hunów, których hordy wtargnęły do Mongolji. Zapiski te rzucają także ciekawe światło na dzieje dynastji Hunów w epoce od roku 86 do 30 przed nar. Chr. Książka,

Z Teatru Polskiego. — Rewelacyjna sztuka Karola Rostworowskiego „U mety”, która wywiera wstrząsające wrażenie wśród wypełniającej doszczętnie widownię Teatru Polskiego publiczności ukaże się dziś, jutro i poniedziałek. Na powyższym zdjęciu widzimy fragment po rozbitej uczcie weselnej: Ludka (p. Sawicka) do Cimkiewiczca (Nowackiego): — Nie będę żoną bandyty!

którą odkrył archeolog szwedzki Dr. Bergmann, owinięta była sznurem, której węzły zadzierzgnięto przed dwoma tysiącami lat. Ekspedycja zetknęła się także z resztkami narodu uSardów, które w oazie Khotan zachowały niezmiennie swe cechy rasowe. Rolnicy to plemię pozostało mniej więcej na poziomie kultury swych ojców. Spodziewać się należy, że ekspedycja Sven Hedina zbogaci wiedzę naszą o zagrożonej jeszcze tajemniczości Azji środkowej bardzo poważnymi zdobyczami.

W i P.

Czy wiecie, że...

— Pierwszy drapacz nieba posiadły Włochy dopiero teraz, wznosi się on w Brescii i liczy 15 pięter.

— Jedynym stanem U. S. A., który nie posiada pomnika Waszyngtona, jest stan Kalifornia.

— Pięć nagród im. Nobla, które będą przyznane w roku bieżącym, wynosi razem sumę 171 725 koron.

— W wydawnictwie niemieckim „Göschens Sammlung” ukazał się nowy podręcznik języka polskiego i wybór autorów polskich od romantyków aż do pisarzy współczesnych.

Z RÓŻNYCH STRON POLSKI

Diecezjalna pielgrzymka z Łodzi do Piekara
(KAP) Staraniem Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Łodzi, w wigilię Zielonych Świątek, dnia 14 maja, wieczorem wyruszy pielgrzymka do Piekara na Górny Śląsk, gdzie znajduje się cudami słynący obraz Najśw. Marii Panny Piekarskiej, dokąd co roku przybywają tysiączne tłumy z całej Polski, podobnie jak na Jasną Górę do Częstochowy lub Ostrej Bramy w Wilnie.

Nowi prałaci kapituły Sandomierskiej

(KAP) W kościele katedralnym w Sandomierzu odbyła się instalacja dwu nowych prałatów miejscowej Kapituły. Godnością tą zostali zaszczytzeni: ks. kanonik Władysław Gąsiorowski, proboszcz parafji Szewna, długoletni profesor i ojciec duchowny seminarjum duchownego w Sandomierzu, autor pięknej naukowej książki „Historja filozofji”, oraz ks. kan. Andrzej Wyrzykowski, również długoletni, niezmiernie szanowany i ceniony profesor seminarjum duchownego.

Ilość samochodów spadła o 23 proc.

Ciężkie straty, jakie wskutek ogólnego kryzysu poglobionego wprowadzeniem przed rokiem ustawy o funduszu drogowym, poniósł automobilizm, uwydatniają się najlepiej w cyfrach ilości pojazdów mechanicznych w Polsce. Ogólna liczba tych pojazdów zmniejszyła się z 47.341 z początku stycznia r. ub. do 36.737 w początkach stycznia b. r. czyli o 22 proc. Liczba samochodów spadła z 38.760 do 27.964 czyli o 28 proc., samochodów prywatnych i urzędowych z 19.887 do 13.964 czyli o 35 proc. Liczba zarejestrowanych motocykli wzrosła w pierwszym półroczu r. ub. z 7.940 do 8.525, obniżyła się w drugim półroczu r. ub. do 8.047.

Kącik kosmetyczny „Madeleine”

Młodej Czytelniczce Irenie Cz. Oplerając się na danych, które znajduje w liście pani, lękam się, czy opisywany liszaj nie jest strzygącym, i dlatego radziłabym pani zwrócić się do lekarza chorób skórnych. Szczególniej jeżeli te plamki mają kształt okrągły. Sama wazelina na liszaje nie pomoże nie może, a gliceryna wręcz szkodzi w tym wypadku, wzięta bowiem w stanie nierozcieńczonym wysusza i podrażnia na skórkę. Ażeby uniknąć niemiłego ściągania twarzy po myciu, mimo że skóra jest tłusta, proszę ją przed muciem smarować cieniutko olejkami ze słodkich migdałów, zmywać żółtkiem i wodą ciepłą, opłókiwać

zimną, to mycie stosować rano. Wieczorem rozsmarować żółtko na twarzy, potrzymać od 10—15 minut, poczem twarz obmyć wodą ciepłą, opłókać zimną. Naturalnie proszę zacząć stosować tę kurację po poradzeniu się lekarza co do rodzaju liszaja.

Ita. Żaluję bardzo, że nie napisała mi pani Ity obszerniej, jakiego rodzaju ma pryszczę i liszaje; sądząc z tego, że pory są bardzo rozszerzone, gotowam sądzić że skóra jest raczej tłusta, w takim razie pocóż trzy razy na dobę smarowanie twarzy kremem? Proszę wieczorem twarz posmarować żółtkiem, potrzymać 5—10 minut, zmyć wodą ciepłą przegotowaną z boraksem i opłókać wodą zimną, uprzednio przegotowaną z boraksem (jedną łyżeczką od herbaty na dwa litry wody). Twarz osuszyć i leciutko wetrzeć trochę kremu małego nr. 1 pod puder, przypudrować. Zwracam uwagę pani, że wodę należy zawsze przegotować z boraksem, a nie rozpuszczać tylko boraks, bo inaczej nie stopią się sole wapienne i woda nie zmieni.

Co się tyczy nóg, należałoby stosować na nie dość silny miejscowy masaż przez parę miesięcy. Sądję, że to pomogłoby.

Wampirkowi uprzejmie dziękuję za tyle dobrych słów zarówno w imieniu Kurjera Pozn., jak i swego, są mi one niezmiernie miłe, coż nie byłabym kobietą, gdybym nie miała troszeczkę próżności. A teraz postaram się Wampirkowi jak najlepiej poradzić. Rycynus jest rośliną, z której wyrabia się olej rycynowy. Otóż należy używać na porost brwi i rzęs olej rycynowy, i szczerzeżekować nim; nie tylko go pani szczerzeżekowaniem nie zetrze, ale przeciwnie wetrze w skórę i włosy, co jest właśnie w tym wypadku wskazane. Używać można szczoteczki od zębów — hyle służyła tylko do brwi i rzęs, była nieduża, wąska i bardzo miękka. Barwienie brwi i rzęs barwnikiem roślinnym wystarczy zwykle na cztery do pięciu tygodni, ponieważ tylko tyle trwają włosy w brwiach i rzęsach; po upływie tego czasu wypadają i są zastępowane przez inne, na głowie zaś włosy żyją ok. 4 lat. Co do zapytania Pani o cenę zechce się Pani zwrócić do mego zakładu, gdzie zostanie poinformowana, z łatwo zrozumiałych względów bowiem rubryka niniejsza do tego się nie nadaje.

Co się tyczy gęsiej skórki na nogach, — należy je codziennie myć w ciepłej wodzie z dodaniem oczyszczonej sody (przegotować wodę z sodą 1 łyżeczką na litr wody) szorstką rękawiczką i mydłem marmurkowem, lub piaskowem, po umyciu i osuszeniu wetrzeć dokładnie trochę bornej wazeliny zaperfumowanej, wetrzeć należy prawie do sucha. Taka codzienna kuracja i masaż z wazeliną świetnie zrobi, wcierać należy wazelinę w kierunku od stopy do kolan wzwym.

Na tycie, o którym pani wspomina, przynajmniej się jednocześnie do łakomstwa i dużych ilości zjadanych potraw, niema innej rady jak tylko ograniczyć swój apetyt. Należy to robić stopniowo ale wytrwale, pomijam już nawet kwestję urody i estetycznego wyglądu, ale na ileż chorób przykrych jak otłuszczenie serca, wątroby itp. naraża się pani. Niech pani ograniczy posiłki do trzech razy dziennie. Na śniadanie jedno jajko na miękko, dwa sucharki, jedna szklanka herbaty lub kawy bez cukru, na obiad: mięso gotowane lub pieczone bez sosu z jarzyną, kompot, na podwieczorek 1 jabłko lub pomarańcza, wieczorem 1 szklanka herbaty bez cukru 1 czorem 1 szklanka herbaty bez cukru. Wszelkie sucharek, 5 deka chudej szynki. Wszelkie słodczyce, ciastka, bułki, zupy należy bezwzględnie usunąć. Jeżeli taki regim byłby dla pani za trudny, to proszę w tygodniu jeden dzień nie jeść, po za miedzią na noc wziąć gorzkiej wody na kiem. Na noc wziąć gorzkiej wody na kiem. Na następny dzień wypić przeczyszczenie, a następnego dnia wypić tylko sześć szklanek mleka, i zjeść cztery jabłko. te ostatnie już w godzinach popołudniowych. Naprawdę Wampirkowi co tydzień kilo spadnie.

Magdalena Poznańska

RUCH KOBIECY

pod redakcją: dr. Bożeny Stelmachowskiej.

Głos młodych na Zjeździe Narodowej Organizacji Kobiet w Warszawie

W uzupełnieniu zamieszczonego już na tem miejscu sprawozdania z odbytego zjazdu walnego N. O. K. w Warszawie, podajemy skrót przemówienia p. Paygertówny ze Lwowa, przedstawicielki młodych.

Referat p. Paygertówny, który był niejako wykładnią poglądów młodzieży, skupiającej się przy N. O. K. na jej program i system pracy stanowił wymowne świadectwo nastrojów młodego pokolenia.

Prelegentka na wstępie, dzieląc społeczeństwo na dwa wielkie obozy o różnych światopoglądach i odmiennej ideologii, wypowiedziała się w słowach następujących:

„Wygodniej jest postępować według ideologii, która odrzuca wszelkie zasady kępujące jednostkę w jej zapędach egoistycznych, nie uznaje żadnego kryterium zła i dobra, ani nadprzyrodzonego pierwiastka w człowieku, powodującego przewagę ducha nad materią — niż służyć kierunkowi, który żąda stosowania w życiu zasad etyki i religii katolickiej, żąda wyrzeczenia się nieraz osobistego szczęścia w imię dobra ogólnego, uczy odpowiedzialności, za czyny wolne przeszłych i przyszłych pokoleń.

Wnikając głębiej w rezultaty oddziaływania pierwszego z dwu przedstawionych tu światopoglądów, referentka rozważyła przede wszystkim niebezpieczeństwo zgubnego wpływu, oddziaływającego na kobietę, zaznaczając dosłownie: „Jeśli dopuścimy do zdemoralizowania się kobiety polskiej, to mowy nie będzie o szybkim odrodzeniu się moralnym społeczeństwa.”

Prowadząc więc dalej myśl swoją, referentka wyraziła pogląd, że młodzież żeńska powinna w pierwszym rzędzie zająć odpowiedzialnie stanowisko w odniesieniu do kwestji natury etycznej:

„Praw, które posiadamy — mówiła p. Paygertówna — nikt nam już nie odbierze, chodzi teraz tylko o zdobycie wybitniejszego wpływu kobiet na te dziedziny życia, które są ściśle związane ze sprawami wychowawczymi, jako też opieki społecznej, wtedy bowiem naj-

łatwiej będzie nam działać w kierunku wyrobienia moralnego i etycznego społeczeństwa. Musimy się pogodzić z faktem, że będzie nas zawsze licznie mniej na różnych stanowiskach, niż mężczyzn, z tej prostej przyczyny, że zawsze będzie wiele kobiet, którym obowiązki domowe nie pozwolą na branie udziału w życiu publicznym, inne zaś — nie będą się wcale do pracy zawodowej garnąć, poprzestając zgóry na działalności w kręgu domowym.”

„Jeżeli pragniemy więc mieć wpływ — mówi p. Paygertówna — na różne dziedziny życia, to oprócz starań, aby na odnośnych stanowiskach znajdowały się kobiety naprawdę wybitne — dążyć musimy do wychowania mężczyzn w duchu zrozumienia ważności czynnika kobiecego w życiu narodu.”

„W związku z tem, wypowiadamy walkę stanowczą stosowanej ciągle jeszcze podwójnej moralności i chcemy wpłynąć na kobiety, aby wychowywały swych synów tak, aby nie usuwali się ani od odpowiedzialności za moralność społeczeństwa, lecz dzielili ją narówni z kobietą.”

W odniesieniu do pracy zawodowej kobiet prelegentka, biorąc pod uwagę sytuację ekonomiczną, która się wytworzyła jako wynik kryzysu, uznaje za wskazane, rozbudzanie w kobietach uznania dla pracy w gospodarstwie domowym jako typu, pracy zawodowej. Przez takie ustosunkowanie się kobiet do tej pracy zmienia się również stosunek do niej mężczyzn, lekceważących dotąd pracę domową kobiet.

Zaprzatrywania swoje na pracę kobiet zameżnych poza domem, która uważa za chwilowe zło konieczne, ujmuje w sposób następujący:

„1) Praca zawodowa przy równoczesnym spełnianiu przez kobietę obowiązków żony i pani domu, jest za wielkiem dla niej obciążeniem, pracuje ona bowiem wtedy przy słabszej budowie fizycznej dwa razy tyle, co mężczyzna, a to naogół wpływa fatalnie na jej zdrowie i na zdrowie potomstwa.

„2) Przy takim układzie społecznym demoralizuje się mężczyzna, uczy odrzu-

cać ciężar utrzymania rodziny na barki kobiety, usuwając się sam od odpowiedzialności zapewnienia bytu rodzinnego.”

Jednakże w odniesieniu do pracy zawodowej kobiet w ogólności p. Paygertówna stawia sprawę inaczej, niż poprzednio w stosunku do kobiet zameżnych. Stwierdza więc, w imieniu młodzieży żeńskiej, że kobieta powinna i musi mieć dostęp do każdego zawodu. — Że, dalej, obowiązkiem jej jest — przygotować się sumiennie do pracy zawodowej i tak się ustosunkować do życia, ażeby zdobyć rzeczywistą samodzielność. — Spoglądając na sprawy te bardzo realnie, prelegentka zaznacza, że mężczyźni liczą się więcej z kobietą niezależną materialnie, a kobieta taka, również inną zajmuje postawę do życia, posiadając pełne poczucie swojej wartości i godności.

„Domagamy się konsekwentnie — woła p. Paygertówna — równej płacy za równą pracę kobiet, jako podstawowego postulatu, uważamy przymet za konieczne, aby kobiety nie podejmowały prac szkodliwych dla ich zdrowia, a w razie potrzeby uznajemy możliwość zastępowania zakazów przyjmowania kobiet do zajęć rujnujących ich zdrowie.”

Ponieważ wszystkie te postulaty winne przede wszystkim być zrozumianymi przez kobiety, ponieważ dalej właściwą pozycję społeczną i ekonomiczną muszą sobie wywalczyć kobiety same; wreszcie ponieważ szerzenie właściwego światopoglądu religijnego i narodowego wśród kobiet jest zadaniem odpowiednich organizacji — stąd należy przystępować, zdaniem prelegentki, do pracy wśród kobiet z odpowiednim przygotowaniem i znajomością rzeczy. Młodzież żeńska więc, wysuwając jako argument odrębność psychologii kobiecej — żąda — „samodzielności w doborze metod środków i akcji” — przy współpracy z organizacjami męskimi o pokrewnej ideologii.

W imię postulatów etycznych i kulturalnych młodzież żeńska żąda stanowczo współdziału kobiet w pracach organizacyjnych. Zaprzatrywania swoje na ten temat formułuje prelegentka w sposób następujący:

„Uważamy, że kobiety wniosą do życia publicznego dwa dużego znaczenia pierwiastki: umiejętność ujęcia każdej

sprawy ze strony praktycznej, realnej, i dużo zdrowego rozsądku, którego tak bardzo w obecnych czasach mężczyznom brakuje, oraz — zdolność do samodzielnego, niezależnego myślenia i indywidualnej działalności, co jest bardzo ważne w czasach apatii i bierności, gdy ogół wyczekuje na jakiś zbawczy czyn, mający się zrodzić, gdzieś — poza społeczeństwem.”

Referat p. Paygertówny, wyrażający w skrócie program pracy narodowej młodzieży żeńskiej spotkał się na zjeździe N. O. K. w Warszawie z dużym zainteresowaniem i serdeczną zycziwością.

Uroczystość N. O. K. w kole śródeckim

Doroczna uroczystość Narodowej Organizacji Kobiet koła prawy brzeg Warty, dzielenie się jaskiem święconem, odbyła się na salce Domu parafjalnego na Śródcie w dniu 5 kwietnia. Członkowie stawili się licznie a także pewna liczba osób życzliwa kołu. Dokonawszy poświęcenia proboszcz parafji ks. Kaja przemówił serdecznie i wzniósł do zebranych, podnosząc znaczenie wielkiego święta radości, jakim jest Wielkanoc w Kościele katolickim. Przewodnicząca koła, czcigodna p. Magdalena Zerbowa w serdecznych słowach powitała członków i gości mówiąc o siostrzanej łączności kobiet wszystkich stanów pod sztandarem hasła Bóg i Ojczyzna. Przemówienie posłanki p. Heleny Grossmanówny było apelem do poczucia obowiązku bronięcia zagrożonych ideałów: kobiety, żony i matki-Polki. — Przepiękna deklamacja p. Wdowickiej „Pochodem na Jasną Górę” Marji Konopnickiej — przenosiła zebranych — w przeszłość górną i chmurną. W wesołym nastroju upłynęła reszta wieczoru, a wesołe pogawędki przepłatały deklamacje córeczek członkin.

Obchodem wspólnym tradycyjnych uroczystości Nar. Org. Kobiet zadokumentowywa serdeczną łączność kobiet wszystkich stanów w harmonijnem dążeniu do jednego celu pracy dla dobra ojczyzny. W. W.

Hilda z wyspy fok

Literatura powieściowa rasy anglosaskiej stwarza typy kobiece, które warto poznać i polubić. Co więcej, warto propagować je u nas. Tembardziej są one pociągające dla starszych i dla młodzieży, jeśli zjawiają się na tle romansów awanturnych, wśród bujnych, egzotycznych akcesoryj, z towarzyszeniem wypraw pirackich, falujących wód rozszalałego oceanu, wśród pustyni arktycznej, czy w barwnym, nasyconym słońcem Szanghaju.

Dotychczas wydawało się nam może, że powieści tego typu są niepoważne i mniej, lub więcej nieprawdziwe, stąd i przedstawiani w nich ludzie mogą być uznani tylko za wytwór wyobraźni. Od chwili jednakże, gdy przez odzyskanie z powrotem dostępu do Bałtyku, weszliśmy w kontakt realny z morzem, przybliżyli się zagnala ku nam dalekie wyspy i lądy, prawdziwymi stali się tamtejsi czarni, i brunatni ludzie, a powieści egzotyczne nabrały plastyki realnego życia. Tem samem powstało zagadnienie nowego Polaka, Polaka-marynarza, a dziś powstać musi równoległe problem drugi: zagadnienie kobiety, jako towarzyszkii tego marynarza, jako żony, matki czy siostry tego, który czy w służbie, czy w obowiązkach handlowych, czy w poszukiwaniu nowych terenów i możliwości pracy pójdzie na morze, pozostawiając w domu wzgl. zabierając ze sobą rodzinę związaną z nim mocno i serdecznie. Kobieta polska wie o morzu tyle, ile ją uczy sezon kąpielowy, poza tem jest ignorantką i nie potrafi ustosunkować się do tej sprawy poważnie i odpowiedzialnie, podobnie jak w odniesieniu i do wielu innych problemów socjalnych, politycznych i narodowych woli zachować bierność nieobowiązującą.

W literaturze angielskiej, amerykańskiej i francuskiej temat powyższy poruszano często i z powodzeniem, żeby tylko wymienić Loti'ego, Farrera, Jacka Londona i in., a ostatnio

problem ten został mocno i pięknie postawiony przez Edisona Marshall'a, w powieści „Wyspa fok”. — Ślusznie też się zdarzyło, że te książki właśnie kobieta przyswoiła językowi polskiemu, stwarzając w dotychczasowym dorobku przekładowym „Jerzego Marlicza” pozycję dobrą i zasłużoną.

Rzecz dzieje się na północ od pięćdziesiątego trzeciego stopnia szerokości geograficznej, między Alaską, a Syberją, na linii idącej przez cieśninę Berynga, na jednej z wysp Pacyfiku. Córka szypa norweskiego Hilda Larsen mieszka z matką na wysepce St. Paul, pełniąc obowiązki wiejskiej nauczycielki wśród drobnej gromady cywilizowanych przybyszów i wśród ciemnej masy prawosławnych Aleutów. Jeździ kajakiem, jak Eskimos, a należąc do rasy, która od trzech tysięcy lat, a może dawniej już staczała boje z oceanem, zna morze, jego barwę przed burzą, jego zmarszczki i refleksy świetlne w chwili naciągania orkanu, — jego przemoc i sposób walki z tą przemocą. Hilda jest także prawdziwym człowiekiem przygody, potrafi nie tylko śnić o wyprawach wikingów, ale sama dokonuje odkryć, bo na wyspie swojej znajduje skarby w postaci kłów morsów, które umiejętnie eksploatowane zapewnią byt i jej i matce. Zatyka swoją działalność na znalezionym terenie i śpieszy szukać dalej, głębszych i bogatszych pokładów. I posiada także mocne i realne poczucie rasowe, sentyment narodowy i dumę obywatelki niezależnego, potężnego państwa. Uczucia te wszystkie wyrażają się w sposób dla nas może niezrozumiały, bo nie w żadnej czułościowej gadaninie, ale w rzeczywistej opiece i szczerej miłości, jaką otacza leża fok na wyspie St. Paul, stanowiące własność Stanów Zjednoczonych i bronione traktatami ochronnymi. Foki z St. Paul to coś więcej, jak gromada zwierząt o pięknych, lśniących futrach, to społeczność rządzona własnymi prawami i skarb narodowy amerykański brzoński przed zachłannością korsa-

rzy, przez każdego Amerykanina przebywającego na wodach arktycznych. Hilda kocha i zna przyrodę swojej wyspy, żyta jest z nią i zrosniona od samych podstaw własnego bytu.

Właściwą wartość tej zrównoważonej, lecz odważnej, tej dzielnej i entuzjastycznej, lecz równocześnie bardzo pozytywnej kobiety północy przedstawia autor wówczas dopiero na dobre, gdy zestawia ją, już nie z burzą morską i kataklizmami przyrody północy, ale z prawdziwą przygodą życiową. Koncepcja typu kobiecego i znaczenia kobiety w życiu indywidualnem i w życiu gromady zaszczyt przynosi autorowi i jest chwalebne świadectwem dla kobiet Norwegii i Ameryki. Hilda Larsen zmienia pirata morską Paula Webbera, już nie złodzieja fok, ale ich obrońcę, już nie bezdomnego marynarza, którego jedyną ostoją mocna pięść, ale wspaniałego mocnego człowieka, dowódcę i zwycięzcę.

Edison Marshall jest wartościowym autorem i zasługuje na to, żeby powieści jego jak najobficiej przyswajali literaturze naszej. Wydawnictwo św. Wojciecha podjęło się w tym kierunku rozumnej inicjatywy.

Jeżeli weźmiemy pod uwagę fabułę samą, nasuwają się liczne analogie z Jackiem Londonem i trzeba przyznać, że Edison Marshall podświadomie zapewne — zapożyczył się u Londona. Zresztą, trudno było mu tego uniknąć, zważywszy, jak ogromny wpływ na współczesny romans awanturniczy miał „Wilk morski”, miały „Opowieści morskopławców”, jak głęboko wzarł się w literaturę różnych narodów „Martin Eden”. — Więc strona naracyjna powieści „Wyspa fok” nie przynosi może wiele nowego czytelnikom, obnażającym nieco z nowoczesnym piśmiennictwem amerykańskim, jednakże oryginalną własnością Edisona Marshalla jest koloryt lokalny, wydobyty świetnie z pejzażu arktycznego, tony zieleni różnego ustępowania, zieleni mokradła, mchów i bagienisk pod zimnem niebem północy,

wśród pełzających po oceanie mgłach, zieleni wysp Prybyłowa aleucko-amerykańskich. Oryginalną własnością Marshalla jest jego specyficzny amerykański nacjonalizm, wyrażający się tak bardzo pozytywnie na tle historii łowców fok. Bardzo też ciekawe są dysertacje etyczne autora, rozróżniającego subtelnie zwyczajnego złodzieja i oszusta od romantycznego korsarza, i przeciwstawiającego brutalnemu, podstępemu bandycie pirata-rycerza, szlachetnego wikinga. Jest w tem ujęciu wycieczka poezji czynu, urody aktywnego, bojowego żywota, uwodnej atrakcji wieczystego ryzyka, jest amerykańizm od strony romantycznej, rozprowadzony w fabule, poparty tezą. Wreszcie wartościową dla każdego czytelnika, mającego zainteresowanie przyrodnicze, jest opis życia fok, ich urządzeń społecznych, ich charakteru i sposobu życia.

Gdyby Edison Marshall czytał ni-niejszą recenzję, trzeba by mu powiedzieć, że wielka szkoda stała się przez to, że w drugiej części powieści urządził całą tę niepotrzebną i dość nieprawdopodobną historię z armatką i spacerem skazańca „po desce”. Należało wyzyskać motyw główny, odnalezienie Ojczyzny i temat ten wygrać na wszystkich strunach. Niestety! Autor postąpił inaczej i niema na to rady. W ten sposób część końcowa książki jest powieścią dla młodzieży, a początek przeznaczony raczej dla dorosłych. Ponieważ jednak powieści nie czytuje się zazwyczaj częściami, niechże więc biorą ją do ręki wszyscy, bo bardzo jest ciekawa i ładna.

Wydawnictwo św. Wojciecha zapowiada w najbliższej przyszłości nową powieść Edisona Marshalla, p. n. „Pie-kło” w tem samem tłumaczeniu, oraz książkę Jerzego Marlicza: „Łowcy przygód” będącą ciągiem dalszym i częścią trzecią „Łowców wilków” Curwooda. Wydawnictwa tego należy oczekiwać z wielkiem zainteresowaniem. Mir.

Przed 3 Maja

— **Bacność Tow. Powst. i Woj. im. Bolesława Chrobrego** Zbiórka wszystkich druhow dnia 3 maja o godz. 7,45 i 5 maja o godz. 7,45 przy moście Chrobrego.

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”**. Obchód 3 Maja z wykładem red. p. A. Piotrowskiego, odbędzie się we wtorek, 2 maja o godz. 18 na dużej sali Domu Królowej Jadwigi.

— **Tow. Głm. „Sokół” Poznań** - Zarząd wzywa swych członków do wzięcia udziału w dniu 3 Maja w pochodzie. — Zbiórka na boisku Sokoła.

— **Bacność Inwalidzi wojennych** Okręgowe Koło Związku Inwalidów Wojennych R. P. w Poznaniu bierze udział w uroczystościach 3 Maja. Uprasza się o gremjalne wzięcie udziału w pochodzie. Zbiórka o godz. 8,15 na Nowym Rynku.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. Antoniego Andrzejewskiego** Dzielnicza Zarząd - Górczyn. Z okazji wzięcia udziału w obchodzie 3 Maja odbędzie się 3 maja o godzinie 8 zbiórka na placu Bernardyńskim.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. Fr. Ratajczaka** Poznań - Śródmieście. — 1 maja zbiórka wszystkich druhow o godzinie 8,30 przy ul. Marsz. Focha nr. 177 celem wzięcia udziału w 10-leciu Tow. Powst. i Woj. im. Andrzejewskiego, Zarząd - Górczyn. — W dniu 3 maja zbiórka o godz. 8 przed Ratuszem. — W dniu 5 maja zbiórka wszystkich druhow o godzinie 9 na placu Bernardyńskim celem wzięcia udziału w pochodzie na doroczny zjazd Związku Towarzystw Powstańców i Wojaków w Poznaniu.

— **Bacność Sokół i Sokolice** Zbiórka celem udziału we mszy św. i pochodzie w święto 3 Maja o godz. 8,40 rano na boisku Sokoła.

— **Związek Podofic. Rezerwy Ziem Zachodnich R. P. Koło Poznań**. Z okazji święta narodowego „3 Maja” wzywamy wszystkich członków do gremjalnego i punktualnego stawienia się na uroczystość tę. Zbiórka o godz. 8,15 na pl. Bernardyńskim.

— **Stow. Poznańskiego Okręgu S. M. P.** Zbiórka w dniu 3 maja o godz. 8 na dziedzińcu Związku, plac Nowomiejski 5, celem wzięcia udziału w nabożeństwie i pochodzie. Udział Stowarzyszeń obowiązkowy. Mundury i czapki przywdziać.

— **Tow. Uczestników Powst. Wlkp. 1918-19** Zarząd - Górczyn. Z okazji uroczystości święta 3 Maja zbiórka przy ul. Kanalowej 17. Wszyscy druhowie obowiązkowo staną w dniu tym o godz. 7,45 pod swym sztandarem.

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ign. Skorupki** Poznań - Wilda. Zbiórka 3 maja o godz. 8 przy Rynku Wildcekim.

XV. zjazd delegatów Stow. Młodzieży Polskiej

Tegoroczny zjazd delegatów S. M. P., który odbędzie się 7 i 8 maja br. jest zjazdem jubileuszowym 15-letniego istnienia Związku Młodzieży Polskiej.

Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, oparte na szczytnej ideologii, która się streszcza w ich naczelnym hasle: „Bóg i Ojczyzna”, skupiają w sobie coraz liczniejsze zastępy młodzieży pozaszkolnej ze wszystkich zawodów w miastach i na wsiach.

Celem Stowarzyszeń jest wyrabiać swych członków w ramach ścisłej organizacji, zbudowanej na szerokiej podstawie samorządu na świątliwych, dzielnych i czynnych członków społeczeństwa, przejętych duchem katolickim i polskim (art. 2 Ustawy S. M. P.).

Tegoroczny zjazd ma być nową silną manifestacją ideowej i organizacyjnej siły Stowarzyszeń Młodzieży Polskiej. W zjeździe weźmie udział około 1000 delegatów z całego województwa.

Program zjazdu obejmuje w pierwszym dniu walne zebranie, które odbędzie się o godz. 14,30 w sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad m. in. sprawozdanie zarządu, wybór Rady i uchwały. Wieczorem 7 maja jest przewidziane dla uczestników uroczyste przedstawienie „Potopu” w Teatrze Narodowym.

W niedzielę, 8 maja o godz. 9 uroczysta msza św. z kazaniem w kościele farnym. Po nabożeństwie ruszy pochód do Domu Rzemieślniczego, gdzie o godz. 10,30 odbędzie się uroczyste posiedzenie w obecności przedstawicieli władz i społeczeństwa. W programie m. in. dwa referaty: pierwszy na temat „15 lat istnienia Związku”, który wygłosi były długoletni sekretarz Generalny Związku ks. kan. Jarosz; drugi zaś na temat: „Nasze zadanie na przyszłość” — wygłosi obecny sekretarz generalny Związku ks. prof. Michalski. Po referatach odbędzie się dekoracja odznaczonych Związkowym Krzyżem Zasługi i uroczyste ogłoszenie zwyciężskich S. M. P. w „III. Związkowym Konkursie Obowiązkowości”.

Zjazd delegatów niewątpliwie zwróci uwagę wszystkich, którzy kochają młodzież i którym na sercu leży wychowanie młodzieży na dzielnych obywateli Rzeczypospolitej.

Walne zebranie Korporacji Kupców Chrześcijańskich

W piątek odbyło się w sali Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzyńckiej roczne walne zebranie Korporacji Kupców Chrześcijańskich. Zebranie zagal i przewodniczył mu przy bardzo licznym udziale członków, prezes Korporacji p. Otmianowski. Po sprawozdaniach zarządu i kasy, które wykazały ożywioną działalność Korporacji w ciągu całego roku, udzielono na wniosek komisji rewizyjnej, referowany przez seniora p. Putiatyckiego, pokwitowania i podziękowania dla zarządu i skarbnika.

W miejsce zmarłego sekretarza śp. Mazurkiewicza, wybrano sekretarzem Korporacji p. dyr. Szczurkiewicza. Ustępujących wskutek wygaśnięcia mandatów pp. Otmianowskiego, Grepiera i dyr. Stuermera wybrano ponownie przez aklamację.

Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Chelmińskiego senj., Putiatyckiego i Calińskiego, a do kuratorium opieki nad uczniami handlowymi wybrano w miejsce śp. Ziętki, p. dyr. Kusza. Poza tem zasiadają w kuratorium pp. Stanisław Szulc i Zygmunt Adamski. Wreszcie członkiem Rady Związku Tow. Kupieckich wybrano p. Stanisława Maciejewskiego.

W dalszym ciągu obrad zdał p. dyr. Sikorski sprawozdanie z swej działalności podczas pobytu w Warszawie. Osobno uchwalili zebrani teksty rezolucyj na zjazd delegatów Tow. Kupieckich. Uchwalono ogółem 5 rezolucyj, przyczem w dyskusji zabierali głos pp.: Żak, dyr. Nowak, dyr. Leitgeber, dyr. Weber, Maciejewski, Otmianowski, radca Robiński oraz prelegent.

Po komunikatach zarządu i wolnych głosach solwował prezes blisko dwugodzinne obrady.

Z obrad XIII zjazdu Młodych Polek

Na dorocznym zjeździe Młodych Polek, odbytym 24 b. m., wygłoszono m. in. sprawozdanie z działalności Stowarzyszeń zrępowanych w Związku Młodych Polek.

Z sprawozdania tego wynikało, że żadnego roku nie zanotowano tak dużego przyrostu stowarzyszeń, jak w roku sprawozdawczym, zorganizowano bowiem aż 111 nowych stowarzyszeń. W zakładaniu stowarzyszeń bierze wybitny udział sama młodzież zorganizowana. Obecnie należy do związku 477 stowarzyszeń.

Z poszczególnymi stowarzyszeniami współpracuje bardzo intensywnie inteligencja, szczególnie księża i panie. — Współpraca ta uwidatnia się w wygłaszaniu wykładów, szerzeniu oświaty, pielęgnowaniu śpiewu, wykonywaniu robót kobiecych itp. Przestrzega się też sprawę wychowania fizycznego, urząda się stałe pogadanki, pielęguje życie towarzyskie.

W patronacie jest 1578 członków. Obecnie istnieje 711 zastępów. Posiedzeń zarządu było 4470, a grona druchen zastępowych 588. Stowarzyszenie skupia w obrębie parafii względnie wsi nie wszystkich młodzież, lecz jej elitę, pragnącą się uczyć i pracować. Do stowarzyszeń należy 18 tysięcy druchen nie licząc druchny, które obecnie nie mogą płacić składek.

Dochody czerpią stowarzyszenia z składek członkowskich, wpisowego, imprez, wieczornic, wystaw itd. 52 stowarzyszenia posiadają własne ogniska, 99 dzierżawione; 169 stowarzyszeń mają swe własne sztandary. W zebraniach brało udział 70 procent druchen, zbiórki zastępów było 4667.

SMP są organizacjami katolickimi, skupiają netylko wyłącznie dziewczęta katolickie, ale dbają wybitnie o pogłębienie zasad wiary i wdrożenia młodych do czynu i życia katolickiego.

Organizacja jest świadoma obowiązku naczelnego, że wychowanie młodzieży musi się oprzeć o zasady Chrystusowe, musi wśród młodzieży wyrobić światopogląd katolicki i moralność młodzieży ufundować na nauce Kościoła katolickiego.

Praca na polu oświaty jest bardzo ożywiona. W roku sprawozdawczym wygłoszono 3685 wykładów i odczytów, z którymi jako prelegentki wystąpiło 1517 druchen. Stowarzyszenia posiadają swe specjalne czasopisma jak „Sprawie służ”, „Młoda Polka”, „Kierownik Młodzieży” itp. Poza tem druchny korzystają z bibliotek własnych, prywatnych patronatu, i Czytelni Ludowych. Stowarzyszenia ra-

zem posiadają 16 230 tomów książek różnej treści. Poza tem w stowarzyszeniach istnieją kółka religijne, oświatowe, robót kobiecych, śpiewu, muzyczne, abstynenckie, misyjne, kas oszczędności itd., gdzie druchny mają możność wszechstronnego wykształcenia się. (z)

Roczne walne zgromadzenie Pań Miłosierdzia parafji św. Marcina

Stowarzyszenie Pań Miłosierdzia przy parafji św. Marcina odbyło 28 b. m. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej doroczne walne zebranie. Obrady zagalła przewodnicząca p. redaktorowa. Kędzierska witając zgromadzone panie i gości, a w szczególności przedstawicieli Rady Wyższej i p. wiceprez. Losowowa. ks. prał. dr. Taczaka, który jest dyrektorem Stowarzyszenia, ks. prof. dr. Posadzego, ks. ks. dyrektorów Wołkowskiego i Misiolka. W krótkim swem przemówieniu p. przewodnicząca uwypukliła ofiarną pracę pań, które nie szczędząc trudu ani czasu, gorliwie zajmując się losem biednych. Praca ta wykonywana w duchu św. Wincen- tego a Paulo nie jest łatwa, zwłaszcza w obecnych ciężkich czasach. Mimo wszystko, mozolna mrówcza w cichości przeprowadzana akcja w kierunku ulżenia doli biednym, wydała piękne owoce.

Dalsze przewodnictwo złożyło w ręce ks. prał. Taczaka, który w przemówieniu swem podkreślił, iż działalność na niwie uczynków dobroczynnych jest niezmiernie ważna i wymaga dużo poświęcenia. Właśnie obecnie, kiedy widmo biedy, do wszystkich niemal zagląda domów, dobroczynność winna być z szczególną intensywnością wzmocniona, albowiem wrogowie kościoła katolickiego nie śpią. Spreżyście zorganizowana i dobrze zakonspirowana „robota” różnych wywrotowców i inowierców, znajduje teraz właśnie podatny grunt. Sekciarze sięją wokół przewrotność, sięgając do nizin, by tam wśród biednego tłumu wszczepiać jad nienawiści do kościoła. Starają się oni środkami materialnymi zjednać netylko bezkrytyczny tłum, ale sięgają także po naszą młodzież. A zatem pole pracy jest wielkie — potrzeba kapłanom apostołów świeckich tej miary, jak Stow. św. Wincen- tego a Paulo, a zło, przy wspólnym wysiłku da się wykorzenie.

Następnie obszernie sprawozdanie, ilustrujące żywotną działalność Stowarzyszenia, przedłożyła wicesekretarka p. Misiolkowa. Wynika z niego, iż Stowarzyszenie liczy 336 członków, w czem 50 czynnych. Wsparć udzielono 50 rodzinom, czyli 156 osobom oraz 114 samotnym. Ubogim złożono dwa tysiące wizyt. Rozdano potrzebującym wielkie ilości żywności, mleka, obiadów za 8216 zł, opału, a za uży- skaną od dzieci radjowych Wujka Czesia gotówkę, zakupiono mleko. Wydano 800 garniturów odzieży i obuwia, oraz wyszukano pracę 214 osobom. Święconkę przygotowano w roku ub. dla 232 osób, a w roku bieżącym dla 250 osób, na Boże Narodzenie zaś obdarowano 240 biednych. Ubrano 18 dziewczyn, które przystąpiły do pierwszej komunji św. Panie poza tem nieustrudzenie niosły pomoc materialną i moralną ubogim, starcom, chorym, więźniom, ochronkom, docierano do bezrobotnych i biednych na „Wesołem Miasteczku”, i t. d. Dzięki wyteżonej opiece duchowej pań Wincen- tek przy św. Marcinie, wróciło 8 osób na łono Kościoła, inne zawarły śluby małżeńskie oraz po wielu, wielu latach przystąpiły do Stołu Pańskiego. Wreszcie działały też panie w Komitecie dla bezrobotnych, w „Caritasie” i t. d. Dochody na pokrycie poważnych kosztów czerpano ze składek, darów, odczytów i różnych imprez. Skarbniki tekturowe przyniosły 2376 86 zł. Wreszcie nie poskąpiły ofiar pieniędzy oraz w naturalnych różnej instytucji i osoby prywatne. Stow. działalność pań była w wszystkich kierunkach bardzo bujną, dającą obfite owoce.

W dyskusji zabrała głos p. Losowowa, członek Rady Wyższej, która wyraziła wprost zdumienie z tak przy- kładnej, wzorowej dla wszystkich pracy.

Osobne sprawozdanie przedłożyła skarbniczka, p. Hahnowa. Dochód w roku sprawozdawczym wynosił zł 15 059,67, rozchód 13 847,37 zł. Na wniosek komisji rewizyjnej udzielono zarządowi jednogłośnie pokwitowania.

Niezwykle piękne i wzruszające przemówienie o celach prawdziwej

Wincencki, pracującej dla Boga i Ojczyzny, wygłosił złotousty mówca ks. prof. Posadzy. Mówca trafiając do głębi serca wszystkich pań, trzymał je na uwadze do ostatniej chwili. Nagrodzono go burzą oklasków.

P. Kędzierska z prawdziwym żalem żegnała panią Krencową, ustępującą z zarządu, która na niwie uczynków dobroczynnych pracowała gorliwie. Do zarządu wybrano wobec tego Emilję Dziublicką. Poza tem przyjęto szereg pań w poczet członków. W wolnych głosach w bardzo serdecznych słowach poruszył ofiarną pracę pań, ks. dyr. Wołkowski, który apelował, by otoczono też szczególną opieką młodzież. (z)

Na sali amarantowej

odbędzie się dnia 2 maja Podwieczorek Kat. Towarzystwa Ochrony Kobiet, urozmaicony, jak już donosiliśmy pięknym artystycznym programem. Podajmy jak najliczniej, by skorzystać z uczty dla ducha i ciała a zarazem poprzez dobre i pożyteczne dzieło. Panie sympatyzujące z pracą Towarzystwa prosimy o pomoc w zapatrzeniu bufetu.

Ratujmy zagrożone zdrowie naszej dziatwy

Szybki powojenny rozwój większych miast spowodował znaczne skupienie ludności również i w Poznaniu, co ujemnie wpłynęło na zdrowie uboższej ludności mianowicie na ich dzieci mieszkające przeważnie w ciasnych, niezdrowych mieszkaniach i ponadto niedostateczne i źle odżywiane. Ujemne te czynniki stają się u dzieci bardzo często przyczyną wielu chorób, najczęściej gruźlicy.

Opieka nad taką dziatwą mającą być przyszłością narodu, staje się sprawą bardzo ważną i zawsze aktualną, bo od stopnia rozwoju fizycznego i psychicznego młodego pokolenia, zależy zdrowie fizyczne i moralne przyszłych obywateli.

„Stella” Towarzystwo kolonii wakacyjnych i Stacji sanitarnych już od 1896 roku w tym kierunku rozwija działalność swoją i dzięki poparciu społeczeństwa wysyła corocznie liczne rzese dzieci na kolonie i wypocinek, czego dowodem jest liczba 41 490 wysłanych dotąd dzieci na kolonie letnie oraz Stację sanitarną w Kobylnicy, gdzie wskutek dobrego odżywiania, higienicznego umieszczenia oraz przebywania na zdrowem świeżem powietrzu, przyszli dzieci do sił i poprawili zdrowie. Dodatknie te wyniki dają „Stelli” zachętę do dalszej wytrwałej pracy, którą bezinteresownie sprawuje zarząd dla dobra bliźniego.

Aczkolwiek „Stella” zyskuje uznanie podjętej pracy charytatywnej i pomoc finansową, to jednakże pomoc ta, obracająca się w bardzo skromnych granicach, jest niewystarczająca dla wyżywienia 350—400 dzieci, które Tow. pragnie dla poratowania zdrowia wysłać na kolonie letnie na swój koszt.

Otóż w interesie tej biednej dziatwy, zwraca się zarząd do wspaniałomyślnych i ofiarnych serc naszego społeczeństwa z gorącą prośbą o poparcie pracy charytatywnej przez łaskawe udzielenie pomocy finansowej na wyżywienie dzieci w kolonjach letnich.

Niechaj ta pomoc ze strony społeczeństwa pozwoli coraz to więcej rozszerzać działalność charytatywną Towarzystwa i dostosowywać ją odpowiednio do obecnego katastrofalnego stanu bezrobocia, tak aby najliczniejsze zastępy dzieci mogły z niej korzystać. Niechaj zatem do okazania tego ofiarnego czynu nikogo nie zabraknie, każdy wedle możliwości niech składa ofiarę pieniężną na wspomniane cele, lub też jako członek „Stelli” przystąpi z roczną składką 12 zł do Towarzystwa i w ten sposób dopomoże do zrealizowania zamiarów Towarzystwa, wysłania jak największej liczby biednych dzieci na kolonie letnie.

Ofiary pieniężne uprasza składać się u skarbnika p. B. Ziętkiewicza. ul. Nowa nr. 8. lub też wpłacać na konto czekowe w P. K. O. nr. 201 266. (z)

Radjo w Anglii

Angielskie ministerstwo poczt i telegrafu ogłasza statystykę, z której wynika iż w ciągu r. 1931 zgłoszono 900 000 podań w sprawie zainstalowania radjo - odbiorników. Liczba sprzedanych radjoparatów w ciągu r. ub. wynosi 1 250 000. Liczba radjoabonentów zaś wynosi obecnie w Anglii 4 500 000 osób, co stanowi 9,4% ogółu ludności.

Plenarne zebranie

Ogólnego Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

Odbyło się niedawno plenarne zebranie Ogólnego Komitetu Budowy Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa.

Obrady zagalę przewodniczący, p. starosta krajowy Begale i powołał do pióra p. dyr. Miśkiewicz.

Sprawozdanie z działalności komitetu zdał ks. prałat Prądyński. Celem szarmonizowania figury z architekturą pomnika, wystawiono model Chrystusa Pana na miejscu przeznaczenia. J. E. ks. kardynał Hlond w towarzystwie ks. ks. biskupów Laubitz i Dymka oglądał wystawiony model, przyczem wyrazili pewne życzenia dotyczące całości pomnika, oświadczając zasadniczo swoje uznanie.

Z podziękowaniem należy zaznaczyć, że ze strony władz miejskich Komitet doznał jak największego poparcia przez piękne uregulowanie placu przed pomnikiem. Serdeczne podziękowanie należy się p. hr. Ponińskiemu z Kościelca za wspaniałe palmy, które są ozdobą pomnika. Podnieść należy również z uznaniem wielką ofiarności parafii jeżyckiej, która za inicjatywę ks. prob. Budaszewskiego, bardzo hojnie zasila ofiarami Komitet, podobnie z parafii wiejskich Kicin pod Poznaniem oraz życzliwe poparcie naszej prasy, która zawsze chętnie propaguje sprawę pomnika.

Komitet odbył w 1931 r. 24 posiedzeń i pozostawał w stałym kontakcie z wykonawcami projektu. Biuro Komitetu załatwiło w tym czasie korespondencję i odezw 13.286. Na intencję wykonawców Pomnika Najśw. Serca P. Jezusa odprawionych zostało mszy św. 511. Na końcu wspomnianą sprawozdawca zmarłych ś. p. Kazimierza Brownsforda, Czesława Bugzela i innych, oraz hojny zapis ś. p. dr. Falgowskiego, dodając, że za dobrodziejcy tak żyjących jak i zmarłych odbywa się co miesiąc msza św. w kościele OO. Jezuitów.

Sprawozdanie kasowe zdał następnie p. dyr. Dehmel, wedle którego zebrano do 31. XII. 1931 r. 535.232,82 zł, na budowę natomiast wydano 523.431,80 zł. Tak, że na rok 1932 przechodzi 11.801,02 zł. W dalszym ciągu referował p. dyr. Dehmel wynik loterii, przeprowadzonej w r. 1931, mianowicie: wypuszczono zamiast projektowanych 150.000 tylko 55.000 losów, z których rozsprzedano sztuk 49.396. Zysk osiągnięty z loterii wynosił 57.434,87 zł.

W imieniu komisji rewizyjnej referował p. W. Całka, odczytując protokół tejże z dnia 8 lutego 1932 r. i wnosząc o udzielenie pokwitowania, którego zebranie jednomyślnie udzieliło. Następnie skarbnik p. B. Adamczewski przedstawił obecny stan wykończonych prac i dał pogląd na koszty budowy pomnika. Do 29 lutego b. r. wydano na budowę 532.658, 76 zł, a do zupełnego wykończenia pomnika potrzeba jeszcze 262.341,24 zł. Tak więc ogólne koszty całego pomnika wyniosą 795.000,00 zł.

Nazwiska wszystkich ofiarodawców będą wpisane do złotej księgi pamiątkowej, niech więc w tej księdze nie zabraknie nikogo.

W wolnych głosach zabierali głos pp. prezes Szaniecki. O. Sup. Gołębiewski, p. Smoczyńska, p. Brownsforda, p. dyr. Zóltowski oraz p. inż. Leszczyński, poruszając sprawy aktualne i życzenia związane z wykonaniem figury Chrystusa Pana Wyjaśnien u dzielił ks. prałat Prądyński.

Po wyczerpaniu porządku obrad zamakając posiedzenie, dziękował przewodniczący p. starosta krajowy Begale obecnym za przybycie, wyrażając nadzieję, że dalsza ofiarność umożliwi Komitetowi dokończenie tego dzieła jeszcze w tym roku.

5000 złotych nagrody

Jedną z głównych przyczyn przesilenia gospodarczego, jakie obecnie przeżywamy, jest niewątpliwie brak kapitałów rodzimych, któreby umożliwiały zasilanie dogodnym kredytem naszego rolnictwa, przemysłu i handlu. Taki stan rzeczy wywołany został w poważnej mierze zanikiem cnoty oszczędności w szerokich warstwach społeczeństwa. Pod tym względem przedstawia Polska w porównaniu z innymi narodami zachodniej Europy obraz mało pocieszający. Podczas gdy np. we Francji, w Belgii i w Czechosłowacji już co trzeci mieszkaniec posiada książeczkę oszczędnościową, w Polsce dopiero co 20 obywatel jest szczerliwym właścicielem takiej książeczki. Nie dość na tem, nasz ruch

oszczędnościowy wykazuje w dodatku ogromną płynność. Z ogólnej sumy wkładów, wpłacanych w ciągu roku do P. K. O., Komunalnych Kas Oszczędnościowych i banków współdzielczych, zaledwie 25 do 30 procent pozostaje w nich na stałe, reszta 70 do 75 procent ogólnej sumy wkładów znówu z nich odpływa. Okoliczność ta niezmiernie utrudnia naszym instytucjom kredytowym racjonalne dysponowanie gotówką, zmusza je do nadmiernie wysokiego pogotowia gotówkowego i wpływa ujemnie na stosunki kredytowe.

Akcja, mająca zaradzić tym niedomaganiom, postawiła sobie dwa główne zadania: krzewienie cnoty oszczędności w najszerszych warstwach społeczeństwa i przeciwdziałanie zbytnej płynności i ruchliwości wkładów.

Obu tym celom służyć ma na terenie Poznania nowy dział t. zw. wkładów premjowych Komunalnej Kasy Oszczędności Miasta Poznania.

Zasady, któremi wkłady premjowe K. K. O. miasta Poznania się rządzą, są następujące: Właściciel książeczki premjowej zobowiązuje się wpłacać na nią przez 5 lat miesięcznie po 10 zł, w zamian za co pobierać będzie normalny, w tym wypadku najwyższy procent, bo aż 9 w stosunku rocznym, a oprócz tego książeczka jego brać będzie udział w dorocznym losowaniu premii. Premje te funduje K. K. O. miasta Poznania z własnych funduszy, bez uszczerbku dla oprecenowania wkładów. Losowanie nagród odbywać się będzie każdorazowo w dniu 31 października, jako w Międzynarodowym dniu oszczędności publicznie w obecności notariusza i władz Kasy. Na rok bieżący władze Kasy przeznaczyły na wylosowanie 50 nagród po 100 zł. Do losowania tego dopuszczeni będą wszyscy właściciele książeczek premjowych, którzy w czasie od 2 maja do 20 października rb. uiszcili 6 wkładów miesięcznych po 10 złotych.

Jak z powyższego wynika, wkłady premjowe K. K. O. miasta Poznania przedstawiają dla wkładców znakomity interes, szczególnie w pierwszym roku, w którym już na podstawie 6 wkładów miesięcznych nabywa się prawo udziału w losowaniu nagród.

System „premjuowania” książeczek zastosoany przez K. K. O. miasta Poznania, nie ma nic wspólnego z loterią, chociaż losowanie odbywać się będzie sposobem loteryjnym. Wpłacanie nagród za oszczędność pozbawione jest wszelkich momentów spekulacyjnych jako sprzecznych z duchem oszczędności i uchwałami międzynarodowych kongresów oszczędnościowych.

To też nie ulega wątpliwości, że nowy ten dział wkładów premjowych K. K. O. miasta Poznania cieszyć się będzie zasłużonym powodzeniem wśród najszerszej publiczności.

Książeczki premjowe nabywać można od dnia 4 maja rb. w Oddziale K. K. O. miasta Poznania przy ulicy 27 Grudnia 19.

Hotel na szynach kolejowych

Na kolejach amerykańskich wprowadzono obecnie w użycie dla wygody pasażerów, odbywających podróże na dalekie dystanse, nowy typ wagonów sypialnych piętrowych. Wagony te, które kursują już na linii Nowy Jork / Akron, posiadają dwa rzędy kabin sypialnych, jeden nad drugim. Na piętro dostaje się pasażer po szerokich wygodnych schodkach. Kabin na I piętrze cieszą się szczególnym powodzeniem, ponieważ są nieco wyższe od parterowych, lepiej wentylowane, a z okien ich rozciąga się piękny widok.

Z ŻYCIA HARCERZY

Z uroczystego święta Patrona Harcerzy

W ubiegłą niedzielę, jako w święto Patrona harcerzy św. Jerzego, urządziły poszczególne środowiska harcerskie — podobnie jak w latach ubiegłych — szereg podniosłych uroczystości. W Poznaniu święto to obchodzono szczególnie uroczysto. Rano drużyny przystąpiły w swych kościołach parafialnych do wspólnej Komunii św. O godz. 9-tej natomiast wszystkie drużyny harcerki i harcerzy zebrały się na placu Bernardyńskim, gdzie po raporcie, złożonym tak komendantowi chorągwi harcerzy, jak i komendantce chorągwi harcerki, przez komendantów hufców poznańskich nastąpiło uroczyste powitanie sztandarów, przy dźwiękach marsza harcerskiego, odegranego przez orkiestrę 7 poznańskich drużyn harcerzy. Po przeglądzie drużyn, którego dokonał przewodniczący Zarządu Oddziału Wlkp. Z. H. P. honorowy harcerz Rplitej druż. Roman hr. Bniński, wygłosił druh przewodniczący następujące przemówienie:

„Patronem naszym jest święty Jerzy, którego zwykle przedstawiają, jako rycerza walczącego zwycięsko ze smakiem.

Ten obraz, to wyobrażenie — jakby symbol wzywający Was młodych, kochane Drużyny i Druhowie, do walki ze złem. A zła tego jest tak dużo wokół nas i w nas samych. Więc zacznijmy od siebie, od walki z podszeptami zła we własnych duszach, podszeptami sobkostwa, bierności i powiedzmy otwarcie, lenistwa w spełnianiu i dotrzymywaniu zobowiązań, obowiązków. Spójrzmy śmiało w oczy prawdzie — czy nie zmniejsza się i pochyla ku ziemi ten śmiały i dzielny typ harcerza, jakiego ideal piastujemy w duszy — ten typ, do którego zdążać i upodabniać się powinniśmy; jeżeli tak, to bez wahania i od zaraz przystąpmy każdy do pracy nad odrzuceniem prócz tego namulu, tych wad, co przylgnęły i zacieśniają ideal w czystej postaci. Tak oczyszczając się i uszlachetniając i wzmacniając wysiłkiem własnej woli, w oparciu o przyjazny zastęp i drużynę, będziemy mogli i powinniśmy przytępić do walnej walki ze złem, co nas otacza, a może i kusi. Bo im silniejsza moc wewnętrzna, tem silniej będzie oddziaływała na zewnątrz.

Wiemy i widzimy w jak trudnych warunkach rozwija się nasze życie zbiorowe. Jakże narzekania wciąż słyszymy na biedę, bezrobocie, trudności ekonomiczne — ale też widzimy powinniśmy i szerczący się upadek ducha, demoralizację wszelaką. Chwieje się i słabnie opór społeczny — co gorsza, że zbladły i słabną idealy szlachetnego, uczciwego życia i osobistego i społecznego pod naporem warunków zewnętrznych. Wiele, zbyt wiele wszelakich nieprawości rozlewa się wokół życia naszego. Niechże Wasze młode serca rozpalą się gorącym pragnieniem wytrwałej walki ze złem, z wszelakimi przejawami zła i nieprawości; niech Wasi kierownicy z całą odwagą piętnują pesymizm, niedołęstwo, sobkostwo, lenistwo, byście się wyrobili na dzielnych i odważnych obrońców dobra, bo wedle słów Mickiewicza „człowiek odważny jest żołnierzem prawdy, noj się w sobie i nie dba o sykania wrogów”. Tylko nigdy nie zapominajcie, że walka o dobro zawsze i wszędzie winna nosić znamiona rycerskości. Więc nie podstępem, więc nie intrygą, nigdy w imię sobkowskiej własnej korzyści czy ambicji — a otwarcie i śmiało występować winniście w imię powszechnego dobra. Na tem bowiem polega duch chrześcijańskiego rycerza z pod znaku świętego Jerzego — i to jest jedyna droga do budowania Królestwa Bożego na ziemi, a przedewszystkiem we własnej Ojczyźnie.

Drużyny i druhowie kochani! Wśród ludzi uginających się pod ciężarem trosk szarego życia, szarego dnia dzisiejszego, nieście kaganiec pogody ducha, wielką wiarę w lepsze jutro, wesołość silnych podstaw moralnych — bądźcie Wy tymi co z głową raźnie podniesioną z pełnią wiary nieście będziecie światło radości, otuchy i nadziei. Pobudką zaś, żywym wskazaniem niech Wam zawsze będzie Wasze piękne przyrzeczenie i prawo harcerskie. Czuwajmy! Czuwajmy!

Po przemówieniu drucha przewodniczącego odśpiewano szereg pieśni harcerskich. Następnie w kościele Bernardynów odprawił ks. harcmistrz dr. Paulus, kapelan Oddziału Wlkp., uroczystą mszę św., w której uczestniczyli wszyscy harcerki i harcerze. W czasie nabożeństwa wygłosił podniosłe kazanie również ks. hm. dr. Paulus, wskazując na rycerską postać św. Jerzego. Pod koniec kazania zaapelował ks. harcmistrz do ofiarności na cele budowy pomnika dla poległych harcerzy, mającego stanąć w Parku Narodowym na Malcie. Po wspólnym odśpiewaniu „Boże coś Polskę”, zakończono podniosłą uroczystość.

Wieczorem poszczególnie drużyny urządziły wieczornice i ogniska harcerskie.

Z życia towarzystw

Z Młodego Przemysłu w Poznaniu. W poniedziałek 25 kwietnia odbyło się zwykajne, plenarne zebranie Tow. Młodych Przemysłowców pod przewodnictwem p. J. Zabłockiego. Po odczycaniu protokołu przez sekretarza, oraz po uczczeniu pamięci zmarłego członka śp. Zielińskiego, nastąpił wykład członka p. red. T. Powidzkiego na temat: „Akcja Słowiańszczyzny w dobie obecnej”. Referatu wysłuchano z dużym zaciekawieniem, darząc mówcę zasłużonymi oklaskami.

W dyskusji przemawiał cały szereg członków.

Wśród komunikatów zarządu, omówiono m. in. sprawę wycieczki do Gniezna w dniu 8 maja, celem zwiedzenia miasta i historycznych pamiątek. Wycieczka nie jest kosztowna, a dalsze zgłoszenia biorących udział przyjmuje prezes p. Zabłocki ul. Woźna 2. Prócz członków mogą w wycieczce wziąć udział żony i dzieci członków, nie wykluczając dalszych członków rodziny a nawet znajomych.

Na tem zakończono dwugodzinne prawnie obrady. (gr)

Tow. Przemysłowców w Rogowie. W ub. tygodniu odbyło się plenarne zebranie tutejszego Tow. Przemysł. w lokalu p. Kanclerza pod przewodnictwem prezesa p. Bednarkiewicza. Zebrani dyskutowali nad odmownem załatwieniem wniosku Tow. do Magistratu celem obniżenia prądu elektrycznego, postanawiając wnosć dalsze petycje aż do skutku. Niema oddzielnej elektrowni, lecz prąd dostarcza mieszkańcom jeden z parowych młynów.

P. dyr. Lisiecki referował sprawę zryczałtowanego podatku obrotowego — bardzo zresztą nie logicznego, bo nie uwzględniającego faktycznego obrotu podatnika, lecz wychodzącego ze sztywnego rozwiązania cyfrowego — średniej obrotu z roku 1928, 29 i 30.

Interesujący i rzeczowy referat wygłosił kier. szkoły p. Lubik p. t. „Korzyści z ogłaszania się w prasie”. Wobec ciężkiego kryzysu tut. przemysłowcy coraz bardziej zdają sobie sprawę z korzyści regularnego ogłaszania swych przedsiębiorstw w prasie. Uczestnicy żywo zainteresowali się wspomnianym referatem, istnieje przeto nadzieja, że uwagi te nie miną bez skutku. (Należy przy reklamowaniu wybierać pisma poważne i poczytne, do których w pierwszym rzędzie należą: „Kurjer Poznański” i „Oreodownik Wielkopolski” — uwaga sprawozdawcy). cg.

RADJO

Programy radijofoniczne:

Poniedziałek, dnia 2 maja 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 10.15 (Warszawa); godz. 13.05 koncert z płyty; godz. 14.00 notowania giełdy; godz. 15.25 (W); godz. 15.50 (W); godz. 16.10 płyty; godz. 16.15 komunikat z okazji „Dnia Matki”; godz. 16.20 recytacje w wyk. p. Kazimierzy Rychterówny (program dla dzieci); godz. 17.10 (W); godz. 17.35 (W); godz. 19.15 lekcja języka ang.; godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.45 (W) godz. 20.00 (W); godz. 20.15 operetka z Warszawy; godz. 22.15 (W); godz. 22.30 (W); godzina 22.35 komunikaty sport i polic.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10, 12.35 i 14.45 płyty; godz. 15.25 odczyt naturalny; godz. 15.45 kom. centr. biura hydr. dla żeglugi i rybaków; godz. 15.50 odczyt naturalny (dział „Polska współczesna”) „Życie gospodarcze ziem polskich” — dr. Wacław Lipiński; godz. 16.10 płyty; godz. 16.20 lekcja języka francuskiego (kurs elem.); godz. 16.40 płyty; godz. 17.10 „Cztery konstytucje” — p. Henryk Elle; godz. 17.35 muzyka lekka; godz. 19.15 wiadomości bieżące rolnicze; godz. 19.30 wiadomości sportowe; godz. 19.35 płyty; godz. 19.45 prasowy dziennik radiowy; godz. 20.00 feljton muzyczny; godz. 20.15 operetka: „Smok i dziewczyna” — w 3 aktach Oskara Straussa w radiofonizacji i reżyserji Michaliny Makowieckiej; godz. 22.15 feljton „Pogoda życia” — p. Wacław Grubiński; godz. 22.30 dodatek do prasowego dziennika radiowego; godz. 22.40 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 19.00 tr. z Berlina; Oslo (1083 m) „Carmen” op. Bizeta; Budapeszt (550 m) 19.40 koncert wokalny; Monachjum (532 m) i Norymbergja (238 m) 19.35 „Cyganerja” Pucciniego; Wiedeń (516 m) 20.00 arje i duety; Rzym (441 m) 20.05 płyty, 22.10 muzyka lekka i ludowa; Praga (488 m) 21.00 muzyka i pieśni; Sztokholm (435 m) 20.00 „Carmen” Bizeta z opery królewskiej; Berlin (419 m) „Niziny” opt. D. Alberta; Bukareszt (394 m) 20.10 kwartet instrumentalny, 21.05 śpiew, następnie muzyka rumuńska.

Krajowy towar jest najlepszy,

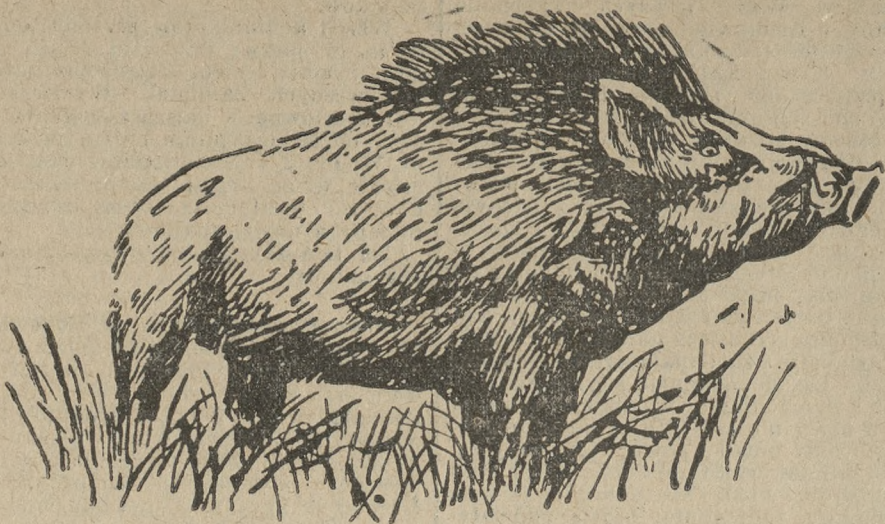
bo

w nim duch i praca polska!

Związek Obrony
Przemysłu Polskiego

POZNAŃ
ulica Rzeczypospolitej 1.

W zoologu

— Jestem naprawdę „dzikiem”, lecz równocześnie cennym mieszkańcem Poznańskiego Zoologu. Jako taki mam prawo wymagać, by i mnie odwiedzano, a nie zaniedbywano — jak dotychczas.

— Dzieci pamiętajcie.

Najjaśniejszym oświetlonym placem w Europie

jest Piccadilly Circus w Londynie. Na tym najbardziej oświetlonym placu w sercu Londynu ustawiono obecnie szereg nowych latarni o lampach łukowych; każdy ze słupów latarniowych mierzy 26 stóp wysokości i waży 1.25 tonny, lampa zaś daje światło o sile 60 000 woltów. Obecnie na Piccadilly Circus jasno jest wieczorem jak we dnie.

SPORT

Hippika

W niedzielę rozpoczyna się sezon wiosenny wyścigów konnych w Ławicy. Rozegranych zostanie 7 gonitw, w tym 3 płaskie, (jedna o nagrodę 1500 zł.), 2 z płotami i 2 z przeszkodami. Po zlikwidowaniu torów w Radomiu, Kielcach, Piotrkowie oraz innych, koni zjechało więcej niż w ub. roku, a zgłoszenia nowych wciąż napływają p. i. pp. A. Tuńskiego, rtm. Antoniewicza, rtm. Cierpickiego. Przypominamy że zakłady w totalizatorze mogą być robione w dwóch następujących grupach: a) na wygrywającego wyścig i b) na konie z płotem miejscem. Przy udziale trzech startujących można stawiać jedynie na zwycięstwo. Przy udziale 4 i więcej koni oprócz zwycięstwa — również na miejsce t. j. na konie, które przyjdą na pierwszym i drugim miejscu (jeżeli w wyścigu bierze udział co najmniej 4) oraz jeszcze i trzecim miejscu jeżeli startuje co najmniej 7 lub więcej koni. Początek gonitw o godz. 15.30. Dojazd autobusami od Mostu Teatralnego lub od końca przystanku tramwajowego przy ul. Dąbrwskiego, oraz pociągami o godz. 15.15.

Lekka atletyka

Nadzwyczajne walne zebranie POZLA odbędzie się o godz. 19 w lokalu „AZS” (Zamek - Wartownia).

O puchar Davisa

U. S. A. i Kanada 3:0. W drugim dniu spotkania w Waszyngtonie świetnie zgrała para amerykańska Allison i van Ryn pokonała Kanadyjczyków Wrigth i Rainille 6:2, 6:1, 6:2. (tel. wł.)

Pięściarstwo

Niedzielne zawody „Sokół” i „HCP” budzą specjalne zainteresowanie ze względu na równość sił obu zespołów wobec czego walki będą bardzo zacięte. Trudno powiedzieć, kto odniesie ostatecznie zwycięstwo. Niewątpliwie dużo zależy będzie od szczęścia no i kondycji poszczególnych zawodników, wśród których mamy kilku naprawdę wartościowych pięściarzy. Przypominamy, że mecz rozpoczyna się o godz. 12 w sali kina Metropolis. Przedprzedaż biletów odbywa się w firmie „Camera” i „Dom Sportowy”.

Zawody „Zjednoczeni” (Łódź) i „Gopla” odbędą się w niedzielę o godz. 12 w Parku Miejskim w Inowrocławiu. Spotkanie to zapowiada się bardzo ciekawie, a specjalnie walki w wadze piórkowej między Cyranem (Ł.) a Lelewskim (G). Stana w ringu następujące pary (w piórkowej odbędą się dwie walki): Brzeczek (Zj.) i Rogowski (G), Michałak (Zj.) i Nickel (G), Cyran (Zj.) i Lelewski (G), Kijewski (Zj.) i Walkowski (G), Staniszewski (Zj.) i Radom-

ski (G), Marczewski (Zj.) i Lewandowski (G), Bystry (Zj.) i Zieliński I (G), Jaskółka (Zj.) i Józkowiak (G). W ringu sędziować będzie p. Iwański.

Poznański Okręgowy Związek Bokser-ski komunikuje, że roczne walne zgromadzenie odbędzie się 5 maja br. o godz. 10 w lokalu p. Jarockiej, ul. Masztalarska.

Wielkie zawody w stolicy na fundusz olimpijski odbędą się w niedzielę, 8 maja, o godz. 12 w cyrku warszawskim. Zapowiadają się one niezwykle ciekawie ze względu na start szeregu czołowych pięściarzy. M. in. staną w ringu mistrzowie Polski: Rogalski, Sipiński, Karpiński i Wystrach, a poza tem Wieczorek, Kazimierski, Anders, Goss, Bąkowski, Arski, itd. (PAT)

Piłka nożna

Ligowa „Warta” czeka w niedzielę odpowiedzienne zadanie, mecz mistrzowski z bardzo poważnym przeciwnikiem, a mianowicie z „Legią” warszawską. Zgrany zespół, kondycja fizyczna, ambicja zawodników to są wszystko pierwiastki, które tworzą „Legię” drogę do zwycięstwa. „Warta” przygotowała się nie mniej starannie do tego spotkania. Mecz niedzielny będzie walką, której już dawno nie oglądaliśmy na boiskach poznańskich. Liczyć się należy z wielkim napływem widzów wobec tego radzimy zaopatrzyć się już w przedprzedaży w bilety wstępu w sekretariacie klubu (Al. Marcinkowskiego 26). Początek meczu o godz. 17.

Różne

Wielkie zawody w sokoła. W niedzielę odbędzie się pierwszy dzień zapowiedzianego pokazu sportu i gimnastyki. Przed południem o godz. 11 mecz piłki nożnej drużyn sokolich, dalej w siatkówkę i koszykówkę pań oraz panów „Warta” i „Sokół”, ogólnopolski bieg na przełaj pań o nagrodę przechodnią „Domu Sportowego”. O godzinie 14 ciekawy czwórmech lekkoatletyczny klubów miejscowych „AZS”, „S. M. P.”, „Warta” i „Sokół”. W programie biegi 100, 400, 800, 3000, 4x100 m., skoki w dal, wwyż i tyczka, rzuty kulą, dyskiem i o szepem. Każdy klub wystawia po dwóch zawodników do konkurencji. Na zakończenie wyścigi kolarskie na bieżni. Wstępne minimalne umożliwi każdemu zobaczenie popisów.

Tennis

W mistrzostwach Anglii na placach krytych do finału doszli: Perry, po zwycięstwie nad Petersem 6:3, 6:8, 6:4, 6:2 oraz Rogers, który pokonał Menzla 6:3, 2:6, 10:8, 7:5.

BOISKO WARTY	
niedziela, dnia 1 maja godz. 11-ta	
mistrzostwa klasy A.	
POLONIA Leszno	WARTA 1b Poznań
godzina 17-ta	
mistrzostwo Ligi P. Z. P. N.	
LEGJA Warszawa	WARTA Poznań
dw 3476	

KRONIKA TOWARZYSKA Wstrząsający dramat

z życia nałogowego alkoholika i jego nie-szczęśliwej rodziny, p. t. „KNAJPA” p. ra Zenona Parvi’ego, w trzech aktach z epilogiem, wystawi w jutrzejszą niedzielę Bractwo Wstrzemięźliwości parafii Łazarskiej. Poza tem składa się program z żartu scenicznego w jednym akcie, występów choreograficznych, deklamatorskich i muzycznych. Czysty zysk przeznacza się na ufundowanie sztandaru. Tego samego dnia o godz. 15-tej specjalne przedstawienie dla dzieci. — Uprzejmie prosimy wszystkich nam życzliwych a przede wszystkim członków bratnich organizacji o poparcie naszego wniosku celu
zw 14493/4 Zarząd.

Już tylko 1 dzień nas dzieli od wielkiego Wieczoru Wokalno-Muzycznego w sali „Amarantowej”, ul. Słowackiego nr. 19/21, urządzonego staraniem Koła Przyjaciół Harcerzy przy II Harc. Druż. Żeglarskiej im. komandora Florjana Hla-ski. Nazwiska znanych artystek pp. Kaul-fussówny i Pieprzówny dają najlepszą re-komję że najwybredniejszy słuchacz będzie zadowolony. W repertuarze artystek oraz Orkiestry Bałajkowej utwory pierwszorzędne Mistrzowska para tancerzy pp. Mira i Bronisław Antoszewscy zachwyci każdego efektownymi tańcami. Arcywe-sola komedijka każe choć na krótki czas zapomnieć o troskach. Ponieważ wszelkie imprezy nasze cieszą się ogólną sympatją wśród społeczeństwa, zatem wszyscy w niedzielę na godz. 19-tą do Domu Amarantowego.
zw 14471/2

Jutrzejszy recital Chopinowski Aleksandra Unińskiego

Jutro, w niedzielę, 1 maja, o godz. 8, wystąpi jedyny raz z własnym koncertem genialny pianista ALEKSANDER UNIN-SKI. Jak było do przewidzenia, — zapowiedź tego „rewelacyjnego” koncertu zelektryzowała cały Poznań i Wielkopolskę. To stan faktyczny tej imprezy. Pragniemy jednak zwrócić uwagę Publiczności na inną okoliczność, wiążącą się z osobą Artysty — Unińskiego. Otóż niedawno temu — w Warszawie odbył się z okazji Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego i Wystawy pamiątek po Chopinie, koncert arcydzieł Genialnego Wieszczki Tonów na ostatnim fortepianie Chopina. I cóż się stało? Kto dostąpił tego wielkiego zaszczytu, że pozwolono mu dotknąć klawiatury instrumentu Chopina? UNIN-SKI grał na fortepianie stanowiącym dziś RELIKWIJĘ NARODOWĄ, przechowywaną z pietą w Muzeum Narodowym w Stolicy. — Nikt dotąd zaszczycił tym pochłubić się przed światem całym nie może, — a więc widocznie Uniński okazał się i jest godnym tego najwyższego wyróżnienia! Wielki ten artysta, słusznie zwany „Tytanem fortepianu”, objeżdża dziś Polskę, a potem Europę, jak triumfator zdobywca serc ludzkich, bo sztuka jego jest sztuką „czystych ludzkich odwróceń”, graniczącą już z twórczością samą. Reszta biletów do nabycia w Księgarni Uniwersyteckiej (Jana Jachowskiego), ul. Gwarna 19, tel. 24-48, a w dniu koncertu od godziny 11 rano przez cały dzień bez przerwy w kasie auli uniwersyteckiej.
zw 14482

KRONIKA FILMOWA

Sprostowanie. W „Kronice filmowej” w dzisiejszym rannym numerze zakradła się omyłka druku. W recenzji z filmu p. t. „Scotland Yard”, która gra kino „Colosseum”, napisano omyłkowo nazwę kina „Słońce”.

RUCH W TOWARZYSTWACH

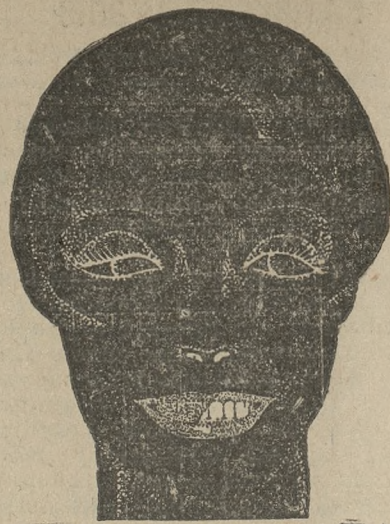
— Klub Młodych Rozwojowców. Zebranie plenarne 1 maja o godz. 12 na sali Księgarni św. Wojciecha, Al. Marcinkowskiego 22. W programie ciekawy referat i sprawy aktualne. Goście i sympatycy mile widziani.

— Koło Absolwentów Państw. Szkoły Handl. i Przem. Żeńskiej w Poznaniu. Zebranie miesięczne 1 maja o godz. 11. Poranek chopinowski o godz. 12 w gmachu szkoły.

Tow. Hod. Golebi Rasowych i Poczty-wych „Polonia”. Plenarne zebranie odbędzie się 1 maja o godz. 11 w lokalu p. Wosińskiego, ul. Grunwaldzka 22 b.

— Kat. Tow. Rob. Polskich Poznań-Tum. Plenarne zebranie odbędzie się 1 maja o godz. 14 na sali Domu Katolickiego na Śródcie. Na porządku obrad wykład.

— Klub Mandolinistów „Sempre vivo” urządzi 1 maja tradycyjne otwarcie sezonu wycieczkowego. Pierwsza przechadz-

**NAWET CZARNY ZĄB
WYBIELI PASTA
HEZADONT
HENRYK ŻAK
POZNAŃ**
Pw 12 023

ka odbędzie się na Małej Zbiórka c go-dzinie 6.30 przy Rynku Łazarskim.

— Stow. Panien św. Teresy. Para-urządza 1 maja o godz. 19.30 na sali Domu Królowej Jadwigi zebranie rodzicielskie z bardzo urozmaiconym programem.

— Kat. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu. Zebranie odbędzie się dnia 2 maja o godz. 20 na sali Domu Królowej Jadwigi. Wykład wygłosi p. red. Ehren-berg.

— Koło Lokalne Akuserek w Pozna-niu. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 2 maja o godz. 17 przy ul. Polnej 17.

— Spółdzielnia Marjańska Urzędników. Zebranie plenarne odbędzie się 2 maja o godz. 19 w Marianum w klasztorze Ojców Jezuitów wejście ul. Szewska 18.

— Tow. Ogródków Działkowych im. dr. Karola Marcinkowskiego. Plenarne zebranie odbędzie się 2 maja o godzinie 18 w salce na boisku kolonii przy ul. Bu-kowskiej.

— Polski Związek Lokatorów i Sub-lokatorów R. P. oddział Wilda. W po-niedziałek 2 maja o godz. 19 w sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie, odbę-dzie się zebranie plenarne.

— Koło Przyjaciół Harcerzy przy 23 druż. harc. im. gen. Józefa Wybickiego. Plenarne zebranie odbędzie się 6 maja o godz. 20 w III Szkole Wydziałowej.

— Poznański Klub Wioślarz. W po-niedziałek 2 maja o godz. 19 odbędzie się miesięczne zebranie Klubu na salce Brani-aka — wejście przez „Restaurację Zam-kową” św. Marcina 40. Przybycie wszyst-kich członków konieczne ze względu na sprawozdanie delegacji do Sejmu Pol-skiego Związku Towarzystw Wioślar-skich, który się odbył 10 kwietnia w War-szawie.

— Tow. Abstynenckie pod wezw. św. Kazimierza. Zebranie odbędzie się w po-niedziałek 2 maja o godz. 20 na sali Księ-garni św. Wojciecha, Al. Marcinkow-skiego 22. Wykład wygłosi ks. rektor Cieszyński n. t.: „Kościoł a nowe prądy w masonerii”.

**DERNIER CRI
SZACHA**

to doskonały puder. ściśle przyle-gający do twarzy o miłym i subtel-nym zapachu. Polecam również wody kwiatowe, perfumy i mydła o zapachu „DERNIER CRI”.

pw 9827

**NIE RYZYKUJJCIE Waszego mienia i
UBEZPIECZAJCIE się choć nisko**

OD GRADU

Wspaniałe wydawnictwo misjologiczne

(KAP) Staraniem o. Gustawa Thaurera ze zgromadzenia Słowa Bożego wydany został nakładem drukarni misyjnej św. Gabriela w Mödling pod Wiedniem wspaniały atlas do historii misyj katolickich. Składa się on z 49 map poprzedzonych tekstem w języku niemieckim i indeksem. Praca ta jest bardzo wartościowa dla młodej jeszcze nauki misjologii.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Chory.** Art. 23. p. V ustawy o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby powiada, że jeżeli ubezpieczony przed upływem 8 tygodni od wyzdrowienia zapadnie ponownie na tę samą chorobę, to drugie zachorowanie kasa uważa będzie przy obliczaniu okresu zasiłkowego za dalszy ciąg pierwszej choroby. Ponieważ okres zasiłku poprzednio był już wyczerpany, więc obecnie zasiłek, zdaniem kasy, się nie należy. Jeżeli rzeczywiście zachodzi ta sama choroba, kasa postępuje zgodnie z przepisami ustawy. (aK)

— **A. Ad. w Pleszewskim.** Należy postarać się w sądzie grodzkim o t. zw. poświadczenie dziedziczenia, do którego

trzeba przedłożyć wszystkie dokumenty stanu cywilnego zmarłego i żyjących spadkobierców i później zgłaszać wnioski w imieniu spadkobierców. Nie nie przepada. (aK)

— **C. D.** Narazie niech Pani zrobi sprzeciw do sądu egzekucyjnego z umotywowaniem, iż maszyna ta jest Pani jedynym źródłem utrzymania. Potem, o ile firma ją odbierze, do czego prawdopodobnie ma prawo, może Pani żądać zwrotu zapłaconych pieniędzy, z potrąceniem pewnej kwoty za zużycie. (aK)

— **M. M.** Krótszej drogi jak przez nakaz zapłaty niema. Na wniosku niech Pan od razu dopisze: „W razie wniesienia sprzeciwu proszę o wyznaczenie wczesnego terminu, gdyż chodzi o wynagrodzenie służbowe” — i podkreśli to czerwono. — Z Ubezpieczalnią Krajową należałoby się porozumieć bezpośrednio, w danym razie obliczyć, co Pan przez niezgłoszenie stracił, i od razu wnieść co do tej kwoty skargę odszkodowawczą. (aK)

— **S. S. Gnieźno.** 1. Urząd Wojewódzki. Dołączyć należy dokument urodzenia i dokumenty tych wszystkich potomków, którzy wchodzi w rachubę. Poza tem opłaty stemplowe i zaliczka na koszty ogłoszenia 90 zł. 2. Może zmienić nazwisko 3. Musi złożyć odpowiednie oświadczenie przed urzędem stanu cywilnego, przedkładając prawomocny wyrok rozwodowy. (aK)

— **Lwów 100.** Jednostronnie bez zezwolenia właściciela domu nie może Pani obniżyć czynszu. Zasadniczo raz udzielo-

Pryw. Lecznica Chirurgiczna

Dr. Parczewskiego

Roentgen, Djateria i lampa kwarcowa
POZNAŃ ul. Mickiewicza 22
nr 9731 tel. 1899

ne zezwolenie na trzymanie sublokatora nie może być już cofnięte bez ważnego powodu, a czy w placeniu czynszu obniżonego sąd w danym wypadku nie dopatry się takiego ważnego powodu, to już kwestja poglądu. Ponadto w danym wypadku, mimo, że dom podlega ochronie lokatorów, musi Pani płacić pełny czynsz umówiony, jeżeli ma Pani kontrakt na piśmie. Opłatę stemplową trzeba zapłacić. (aK)

— **Marja Km...** Z Ubezpieczenia skorzystać nie można, termin dawno już minął. Zresztą niech Pani zapyta w Ubezpieczalni Krajowej. W ostatecznym razie pozostaje zawsze jeszcze magistrat. (aK)

— **M. K. Wilda.** Oczywiście będzie eksmisja i zajęcie mebli. Nie wolno zajmować tylko tego, co jest bezpośrednio potrzebne do życia. (aK)

— **P. Jarecki, Wilda.** Prosimy przeczytać jeszcze raz artykuł w „Kurjerze” (nr. z dnia 11 kwietnia rb.) o tym temacie.

Gdyby można było powołać się na wyrażny paragraf ustawy, to nasz artykuł nie byłby potrzebny; niestety ustawa dopuszcza w tych sprawach różne interpretacje. (aK)

— **25-letni abonent.** Wyrok eksmisyjny prawdopodobnie zapadnie, jednak trudno go będzie wykonać. Klauzuli sąd nie wyda, gdyż następstwo prawne trzeba udowodnić dokumentami publicznymi, co nie będzie możliwe. W danym razie będzie Pan musiał wytoczyć skargę o niedopuszczalność klauzuli egzekucyjnej. (aK)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

KAPELUSZE

oraz wszelkie
**ARTYKUŁY
DAMSKIE I MĘSKIE**

w wielkim wyborze po
cenach najniższych poleca

Švenda i Drnek

teraz Stary Rynek 65.

dw 3493/4

Dnia 27 kwietnia 1932 r. rozstał się z tym światem z powodu tragicznego wypadku, ś. p.

Marjan Reichelt

b. prezes i długoletni członek Tow. Młodych Destylatorów.

W przedwczorajszym Zmarłym straciło Towarzystwo wybitnego organizatora, chętnego doradcę, szlachetnego członka o kryształowym charakterze ducha, pracującego z prawdziwym poświęceniem dla spraw towarzyskich i narodowych.

Pamięć o nim w sercach naszych nigdy nie wygaśnie.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 1 maja b. r., o godz. 3.30 po poł., z nowego cmentarza Archikatedralnego (Białogóra), o czym Kolegów i Członków zawiadamia

zw 14496 Zarząd
Tow. Młodych Destylatorów zał. 1895 w Poznaniu.

Stanisława z Ceglowskich

Korzycka

ukochana córka, siostra, szwagierka i ciocia, zasnąła w Panu po kilkoletnich ciężkich z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, zasłana często Sakramentami św., przeżywszy lat 27.

Wyprowadzenie zwłok w niedzielę, 1 maja, o godz. 3 po południu, z domu żałoby ul. Kościelna 19 na cmentarz parafjalny.

Na smutny ten obrzęd wszystkich Krewnych i Znajomych Drogiej Zmarłej zapraszają

matka, rodzeństwo i rodzina.

zw 14489 Zakład pogrzebowy W. Bartkiewicza, ul. Poznańska 13.

Lodownie

Maszynki do lodów
Mebie ogrodowe
Maszyn do trawy
Weze ogrodowe
Kotły do prania
Wyżymaczki do bielizny
Magle domowe
Kuchnie westfalskie
poleca korzystnie
JAN DEIERLING

skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43

Pw 17 070-17 93

Rower

damski na sprzedaż. Gen. Koszńskiego 17 a, m. 4. zd 54763

Dnia 27 kwietnia 1932 r. zmarł nagle mój najukochańszy mąż, najdroższy ojciec, syn, brat, zięć i szwagier, ś. p.

Marjan Reichelt

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 1 maja r. b., o godz. 3.30 po poł., z nowego cmentarza archikatedralnego (Malta).

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dzieckiem i rodzina.

dw 3463 Zakład Pogrzebowy „Ceremonjał”, Towarowa 25. Tel. 3180

W drugą rocznicę zgonu, ś. p.
Teresy Gantkowskiej
odprawi się

nabożeństwo żałobne

w poniedziałek, dnia 2 maja r. b., o godz. 9 rano w kaplicy Domu Akademickiego przy Włach Leszczyńskiego nr. 6. zw 14486

Racjonalno-indywidualna kosmetyka
Masaż leczniczy przeciw reumatyzmowi, artretyzmowi, ischiasowi i wadliwemu krążeniu krwi.
Barwienie włosów, brwi i rzęs.

„IRNIS”

Instytut Hygieniczno-Kosmetyczny

Poznań, Piekary 5. Tel. 25-91.

dw 3492

Dla Pań — prosimy wyciąć i zachować!
Pracownia Sukien Modelowych

„LO-LI-TA”

św. Marcin 62, m. 6.

Wykonuje szybko i solidnie wszelkie prace wchodzące w zakres ku zupełnemu zadowoleniu najwybredniejszych Pań, o czym prosimy się przekonać. Żurnale paryskie. Ceny konkurencyjne.

zw 14 483

5 000 zł nagrody

czyli 50 premij po 100 zł

wymaczyła na rok 1932

KOMUNALNA KASA OSZCZĘDNOŚCI MIASTA POZNANIA

(dawniej Bank Miasta Poznania)

dla nabywców książeczek premjowych,
którzy do 20 października 1932 uiszcza 6 wkładów miesięcznych po 10,— zł.

Oprocentowanie wkładów po 9% w stosunku rocznym.

Wylosowanie premij nastąpi 31 października publicznie w obecności notariusza i władz Kasy.

Książeczki premjowe wydaje od 4 maja Oddział K. K. O. Miasta Poznania
ulica 27 Grudnia 19.

nw 10169/170

Blacha cynkowa

Najpraktyczniejszy,
najlżejszy, najtrwalszy materiał
do krycia dachów i ozdoby
wnętrz.

CENA ZNACZNIE ZNIZONA!

Wszelkich wyjaśnień i instrukcji technicznych udziela
bezpłatnie. Pw 17 024-71.34

„BLACHA CYNKOWA”

Biuro sprzedaży polskich walcowni cynku
Katowice, Marjacka 11.

Dywany Żywieckie

na Targach Poznańskich

Pawilon 10.

Pw 17080-17,106

WĘDKI

Najtańsze źródło! T. 1 005

Różne przybory do rybołówstwa. Żądać katalogów.
B-cia MAŁKOWSCY, Warszawa, Graniczna 3

Polska Prywatna Szkoła Przygotowawcza

w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 82, I. pr.

Przyjmuje wpisy dzieci od 6 lat
codziennie od godz. 3 do 4 po poł.

na nowy rok szkolny

Nauka sumienna, ściśle według przepisów ministerjalnych. — Warunki przystępne.

Helena Zieglerowa
kierowniczką.

zw 11 486

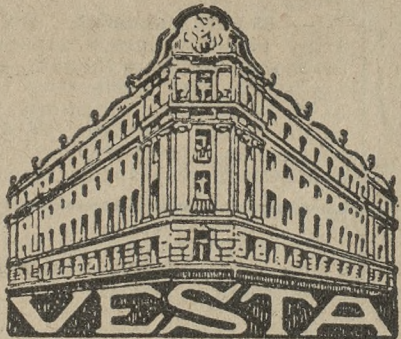
Z dniem 1 maja r. b.

przeniosłem kancelarię moją
na ul. Poczтовую 26, I ptr.

telefon 27-27

Jan Borowicz,
adwokat.

zw 14 499

„VESTA“ Towarzystwo Wzajemnych Ubezpieczeń od Ognia i Gradobicia w Poznaniu.

Największe w Polsce Towarzystwo Ubezpieczeń gradowych.

Wyplacone odszkodowania za lata 1924 do 1931 ca. zł 22.000.000,—

Fundusz rezerwowy wynosi zł 1.156.000,—

Ubezpiecza ziemiopłody od gradobicia w/g różnych do wyboru korzystnych i praktycznych systemów:

systemem repartycyjnym (z dopłatą) oraz systemem bez dopłaty.

Członkowie W. T. K. R. i Związku Ziemiaków otrzymują 10% rabatu, dalsze 5% za ubezpieczenia sześcioletnie, opusty za lata bezgradowe.

TOWARZYSTWO WZAJ. UBEZPIECZEN
OD OGNIĄ I GRADOBICIA
w POZNANIU.

Wnioski przyjmuje Oddział w Poznaniu, ulica Gwarna 19.

MEBLI

na Targach Poznańskich nie wystawiam. Upraszam o łask. zwiedzenie mych bogato zaopatrzonych magazynów

przy ul. Podgórnej 10 i 13.

A. Baranowski

Pw 17075-17,68

Wszystko tańsze!

Szanownym moim Gościom do łaskawej wiadomości, że kierując się ogólną tendencją zniżkową obniżam ceny z dniem dzisiejszym i podawać będę w mojej znanej

Probierni i Śniadalni J. KUJAWA

tylko św. Marcin 63

napoje po cenach: „czysta“ 20 gr (dawn. 25 gr)
„czysta duża“ 40 gr (dawn. 50 gr)
(w karafkach również odpowiednia zniżka)

Sławne likiery jak:

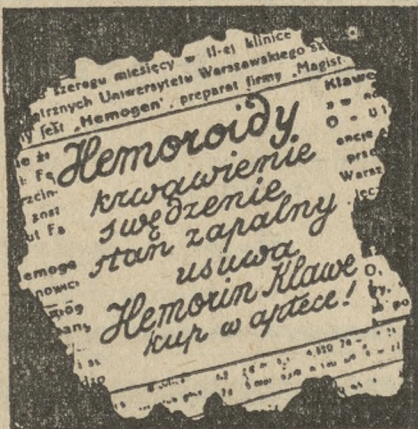
Rejtan kieliszek 40 groszy dawn. 60 gr
Litwinka kieliszek 40 groszy dawn. 60 gr
„Wisniówka 1883“ 40 groszy dawn. 60 gr
Prowadzę likiery i konjaki wszelkich znanych firm. Polecam również moją wyborową kuchnię wiedeńską, która pod kierownictwem rutynowanego kucharza zdobyła sobie powszechne uznanie. Potrawy każdego czasu gotowe; porcje obfite i tanie (już od 60 groszy — zakąski 10 groszy).
Zatem wszyscy Smakoszcie do
zw 14479

taniej Probierni Kujawy!

Z poważaniem Gospodarz.

Samochód

Chenard Walcker limuzyna 4 osobowa, model F. 7/35 K. M., bardzo wygodny, w doskonałym stanie, za przystępną cenę do sprzedania. Bliższe informacje: Poznań, Półwiejska 35, inż. K. Gaertig & Sp., Sp. z o. p.
Pw 17074/17,67

Tw 1004

„ZIOŁALISTA“

udziela naukowych wskazówek o dobroci ziół leczniczych na wszelkie choroby, specjalność leczenie ziołami przyrodą. Specjalność dla otyłych, zioła na sebumięcie. Nabywanie ziół w miejsc. Liczne podziękowania. Godziny przyjęć od 10 — 12 i od 3 — 7 wieczorem.

Poznań, Śniadeckich 4, III. front, lewo.
Duczyński, mieszkanie 10 — Łazarz. zw 14488

dw 3466

Tajemnem marzeniem
każdej Pani jest
być wykwintnie ubraną.

Salon Mód „MIRA“

ulica Marszałka Focha 36

stanie się życzliwym poradnikiem każdej Pani w jej wiosenno-letnich kłopotach toaletowych.

Kreacje mody naszej firmy stoją na poziomie najwybredniejszych wy magań.

Stosownie do zmienionych warunków kryzysowych

ceny rewelacyjnie niskie.

Oszczędna, praktyczna a przytem wy tworna Pani ubiera się tylko w Salonie Mód „Mira“.

Urozmaicony wybór żurnali zagranicznych. Specjalista na krój angielski i płaszcz.

Szan. Publiczności podaję do łaskawej wiadomości, że otworzyłem

**drugi skład
przy ul. Szkolnej nr. 13**

(obok narożnika ul. Podgórnej).

Polecam po cenach przystępnych:

Kapelusze dziecięce
Berety
Modne czapki
Przybory do stroju

Pończochy
Rękawiczki
Bieliznę damską
Towary krótkie

M. MALCZEWSKI

Główny Skład Kapeluszy Damskich
(w tymże domu obok Szpitala Miejskiego).

zw 14492

DROGERJA

dobrze urządzona, w większym mieście, w dobrym położeniu przy Rynku, zaraz korzystnie na sprzedaż. Zapytania do firmy Centralna Drogerja J. Czepczyński, Poznań, Stary Rynek 8.

Pw 17044-17,60

Dostarczamy niezależnie od syndykatu

**PAPE DACHOWĄ, SMOŁĘ i t. d.
BRACIA SCHLIEPER**

Fabryka Papy Dachowej i Destylacja Smoły
Hurtownia materiałów budowlanych
BYDGOSZCZ

Tel. 306

Tel. 361

Pw 14 008-63.134

Szkło

okienne, ogrodowe, katedralne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe dżamanty, klt szklarski itp., lustra i szyby wystawowe poleca Polskie Biuro Sprzedaży Szkła Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7 a. telefon 28-63.
Oddział w Łodzi al. Pusta 15/17.
Pw 15 094-17.64

Na raty
miesięcznie
EXPRESS 20 zł
Kromczyński, Poznań,
Aleje Marcinkowskiego 5.
Agenci do sprzedaży
maszyn do szycia potrzebni.

Pw 12 019-14.82

WILLA

przedmieście Poznańskie, 8 pokoi z wszelkimi wygodami, ewentl. podzielone na 2 mieszkania, światłem elektrycznym, garażem, ogrodem 3000 m², do wydzierżawienia lub do sprzedania. Oferty „P.A.R.“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 1450
Pw 12213-14.50

F-ma Henryk Rychter

Al. Marcinkowskiego 15
na Targach Poznańskich
nie wystawia.

Jako NOWOŚĆ poleca kąpieliskowe upominki oraz swoje znane wyroby jak wianki i biżuterie.
zw 14487

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórną usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyła każdej ilości.

Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł

do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koronę
Poznań, Górna Włda 61.
dw 8202

Oszczędza mi!

ODDAĆ SPŁAMIONĄ GARDEROBĘ MĘSKĄ CZY DAMSKĄ DO CHEMICZNEGO WYCZYSZCZENIA: OTRZYMASZ W 8 DNIACH JAK NOWĄ

Fr. Musiał
GROBLA 27A P.

Przepiękny biust

dekolt bez zarzutu. uzyskujecie już w krótkim czasie po użyciu paryskiego kremu „Ideal“. Użytek tylko zew. trzyny. Przy zaniku lub nierozwinięciu biustu osiąga się powiększenie tegoż do pożądanego bujności. Przy opadającym biuście uzyskuje się szybko pierwotną elastyczną jedność. Ryzyko wykluczone wobec gwarancji skuteczności i nieszkodliwości. Polecone przez lekarzy. Prosimy o podanie, gdy pożądanym jest tylko osiągnięcie jedności. Wysyłka dyskretna. Cena zł 1.20 za słoik, 3 słoiki zł 2.50, 6 słoików zł 4.50.
Dr. Nic.
Kemeny, Cieszyń A, Skrytka Poczta 242/A. 12
Tw 1 02/3

WYSTAWA KONKURSU MIĘDZYKRAJOWEGO „KODAK“

składająca się z 336 zdjęć amatorskich nagrodzonych w 47 krajach we wszystkich częściach świata zostanie otwarta dnia 1 maja o godzinie 12 w Sali Towarzystwa Miłośników Fotografii w Poznaniu

UL. LIBELTA 14

W czasie Wystawy odbędą się odczyty na temat fotografii i pokazy filmu „KODACOLOR“ w barwach naturalnych systemem „KODAK“. Bliższe informacje w firmie FOTO-GREGER, Kazimierz Greger, ulica 27 Grudnia 18.

Pw 17 045-17.61

ZAWIADOMIENIE!

Magazyn mój porcelany, kryształów i sprzętów domowych, prowadzony przez 12 lat na ul. 27 Grudnia 5, zlikwidowałem z powodu wysokich kosztów, jak: drogi lokal, nadmierne podatki i moc świadczeń, które obciążają przedsiębiorstwa w centrum miasta.

Na czas kryzysu otwieram w dniu 30 kwietnia przedsiębiorstwo tej samej branży we własnej nieruchomości przy

ulicy Wyspiańskiego 15.

Zmiana lokalu i usunięcie wysokich świadczeń, daje mi możliwość sprzedawania towaru pierwszej jakości po cenach hurtowych.

Wszystkim moim Sz. Odbiorcom uprzejmie dziękuję za tylu latnie popieranie mego przedsiębiorstwa i proszę jaknajprzejmiej o dalsze poparcie magazynu przy ulicy Wyspiańskiego nr. 15.

Z głębokim poważaniem

STASZEWSKI.

zw 14424

LOSY

1. i 2. Klasy są już do nabycia.

Ciągnięcie 19 i 20 maja 1932 r.

Ogólna suma wygranych zł: **24 478 000 i 211 premij**

Półowa losów wygrywa.

W każdym niemal ciagnieniu największą ilość wygrywających Losów przypada właśnie na moją kolekturę, znaną z tradycyjnego szczęścia. Mówią: „kto niegra wygrać nie może“. To prawda!

Kolektura Polskiej Państwowej Loterii Klasowej

Stefan Centowski

Poznań, Aleje Marcinkowskiego 5. Konto P. K. O. 203 154.

Zlecenia zamiejscowe załatwia się odwrotnie.

9/558 8 w.p.

MATERJAŁY

damskie:

Modne welny na suknie, kostjomy i płaszcze.

Jedwabie w wszelkich gatunkach.

NOWOŚCI

Muśliny — sztuczne i jedwabne.

męskie:

na ubrania i palta

oraz dodatki.

Pozatem:

Firany - Story - Kapy - Narzutki - Obrusy - Stołowizna

Chodniki - Gobeliny

Inletry - Płótna - Zefiry - Materiały do prania i t. d.

Magazyn znany z niskich cen.

Z. Bytnerowicz

Poznań, Stary Rynek nr. 52, narożnik Wodnej.

Pw 17 059/60-17.32.3

Salon Mód „Illusion“

ulica Wjazdowa 9/10

naprzeciw Uniwersytetu

wykonuje jeszcze zlecenia do Zielonych Świąt

Duży wybór oryginalnych żurnali!

zw 14484

Tylko dobry towar tanio!

Najpiękniejsza porc. ozdobna

serwisy do kawy pocz. od zł 10,50

serwisy stołowe pocz. od zł 51,00

Szkló stołowe krajowe i najszlachetniejsze belgijskie kryształ.

Porcelana i szkló restauracyjne. — Sprzęty kuchenne

Pw 17 071-17.104

Wyprawy.

W. JANASZEK, Poznań

ul. Jezuitcka 1.

Najwytworniejsza i najmodniejsza

RESTAURACJA

w gmachu Polonia

przy ul. Grunwaldzkiej 18

poleca swą wyborową kuchnię pod fachowem kierownictwem mistrza sztuki kulinarnej byłego pracownika pierwszorzędných firm warszawskich.

Codziennie koncert artystyczny.

Pokoje klubowe dla towarzyszy do dyspozycji

zw 14 485

Wszyscy wiedzą, że

**Kapelusze
Krawaty
Koszule**

sprzedaje najtaniej

CEGLÓWSKI

Pocztowa 5

(dawniej

Marjan Dobrowolski i Sp.)

nr 10 183

Do siewu!

Buraki Eckendorf. żółte

czzerwone

analiz. p. Stację Dośw.

Wkp. Iz. Roln.

Seradę ostatniego zbioru poleca korzystnie

Wł. Klemens,

Gnieńkowo (Włkp.)

Telefon 30

dw 3-478

„Expresso“

duży aparat do parzenia kawy korzystnie sprzedam.

Restauracja Rzymska

ul. Matejki 56. Tel. 70-65

zw 14 491

Osiedliłem się w Poznaniu-Winiary, ul. św. Leonarda 1

tel. 20-02

Dr. med. Witold Bernacki

lekarz - przyrodnik i homeopata

dotychczasowy lekarz-ordynator Zakładu Przyrodoleczniczego Miłowody. Przyjmuję codziennie 3-6.

zw 14 468

Hotel w Margoninie

Sprzedam nieruchomość „Hotel Dworcowy“ (hotel, restauracja, skład kolonij), nadaje się również na cukiernię, rzeźnictwo i t. p. na bardzo korzystnych warunkach. Zgłoszenia: Adwokat FELCYN, Bydgoszcz, ul. Gdańska 11.

Pw 17 027 63.141

WYŚCIGI KONNE Z TOTALIZATOREM

urządzane przez Towarzystwo Wyścigów Konnych Ziemi Zachodnich — odbędą się

na torze w ŁAWICY w dniach 1, 3, 5, 8, 12, 15, 16, 22, 26 i 29 maja 1932 r.

Początek gonitw o godzinie 15.30. Komunikacja: autobusami od Mostu Teatralnego, pociągami kolejowymi z głównego dworca o godz. 15.15.

Wcześniejsza sprzedaż biletów, losów i programów w składzie cygar p. F. Zygartowskiego, ul. 27 Grudnia nar. Gwarnej i w Sekretarjacie T-wa, ul. Mickiewicza 30. — Telefon 70-53.

zw 14 102-16 153

Jak się masz?

— Doskonale! Jak widzisz idę do Rychtera!

Oto słowa, które mówią o wszystkim!

NAPRAWDE — mogą się z czego cieszyć nasi klienci, gdyż **JESTESMY NAJTAŃSI** przy **WYSOKIEJ JAKOŚCI** naszej garderoby i dlatego sprzedajemy **NAJWIĘCEJ!**

Z powodu

OTWARCIA TARGÓW POZNAŃSKICH

zapraszamy do zwiedzenia naszych chlubnie znanych w całym kraju magazynów, tak panów **WYSTAWCÓW** jak i **ZWIEDZAJĄCYCH!**

Doskonała **OKAZJA** do nabycia czegoś z firmy Rychter.

POLECAMY: PALTA wiosenne „CHEVALIER“ już po **50,— zł.** Warte są 100 zł a mają wygląd na palto za 150,— zł.

W DZIALE MIAROWYM — 5 **PRZYKRAWACZY** o europejskiej sławie tworzą z dobrego najlepsze! **GWARANCJA** wykonania w myśl życzenia! W nagłych wypadkach wykonanie w **24 godzinach.**

W DZIALE FABRYKACJI GOTOWEJ GARDEROBY maszyny z zapędem elektrycznym wyrzucają **DZIENNE SETKI PALT** i **UBIORÓW** męskich, które sprzedajemy po tak niskich cenach — jak jeszcze nigdy nie bywało! Najlepszym dowodem magazyny przepelnione kupującymi!

MATERJAŁY Z METRA w olbrzymich masach, w najnowszych deseniach pierwszorzędnej jakości po **CENACH FABRYCZNYCH!**

DLA CHŁOPCÓW: UBRANKA do Komunii św.

EDMUND RYCHTER

1-szy mag. Fr. Ratajczaka 2
Najwykwintniejsza garderoba
2-gi mag. ul. Wrocławska 14
Pierwszorzędne ubiory
3-ci mag. ul. Wrocławska 15
Odzież zawodowa i popularna!

Oddajemy nasze towary także
za **BONY IOW. „KREDYT“.**
Telefony: 26-07, 54-25, 21-71, 54-15

Restauracja Leszna i Dom Kuracyjny

Tel. 2. W. Mandłowej w Puszczykowie. Tel. 2.

Z dniem 1 maja w niedziele i święta popularne koncerty orkiestry żółtych ulanów (17 p. z Leszna) pod batutą kapelmistrza por. Dzidka.

W soboty po południu **dancing**

Tanio — przyjemnie — urocz.

Siegi

usuwa
niezawodnie

Benignina

DR. STENZLA

WYROBU
APTEKI
MARJACKIEJ
WE LWOWIE

13 parcel budowlanych

na Łazarzu przy gotowych ulicach: Marsz. Focha, Gust. Potworowskiego, Łodowej i Florjana Stabrowskiego, wielk. 500—1.350 m kwadr. sprzed. na korzystnych warunkach. Oferty: Adwokat Felcyn, Bydgoszcz, Gdańska 11. Informacji co do cen udzielić może budowniczy Zarządowski, Łódź 6. Pw 14166-63 140

PLAC

• powierzchnia 1200 m. kw. przy ul. Kochanowskiego — do wynajęcia. Zgłoszenia przyjmuje Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych w Poznaniu (Wydz. Administracji Domów) ul. Dąbrowskiego 12. zw 14452

Prosimy o łaskawe odwiedzenie naszego stoiska na Targach Poznańskich

PAWILON nr. 10

Wystawiamy:

Tkaniny białe, kolorowe, drukowane i OK,
bielizna damska, męska i stołowa,
konfekcję zawodową,
artykuły gospodarcze.

Widzewska Manufaktura S.A.

Łódź.

dw 3482

Miły pobyt

Szanownym Gościom poleca się nadal
znana ze swych niskich cen

Dancing

Restauracja i Winiarnia „Rzymska“

właśc.: Henryk Hadryś

ul. Matejki nr. 56 — Telefon 70-65

Polecam salę parkietową do posiedzeń towarzyskich.

Koncert artystyczny

Otwarte do 4 rano

zw 14 400

Dr. A. K. Werner

specjalista chorób wewnętrznych,
ordynuje jak w latach ubiegłych

w Szczawnicy

zw 14 400

OKRĘTKĘ

mereżkę, dziurki, pilnowanie, dekatingowanie, obciąganie guzików, nadrabianie stóp, podnoszenie oczek, hafty, monogramy wykonuje terminowo najtaniej „HAFTOPLIS“.
St. Rynek 10 wejście Kurzanoga (obok F. Czopczyńskiego i Kruk). Pw 15 091-17 45

Podziękowanie!

Wszystkim, którzy przyczynili się do złożenia życzeń z okazji 25-lecia godów matczyńskich, składamy serdeczne
zw 14 467

Bóg zapłać!

Franciszkow'e Zabitenowie
Marszałka Focha 63.

Kupię

prywatną resztówkę

ca. 100 móg, nowoczesnym domem, 8—10 pokoi, w dużym zaprowadzonym ogrodzie lub handlowe ogrodnictwo ca. 30—40 morgowe z ładną siedzibą dworcową, miasto, komunikacja dogodna. Zgłoszenia właścicieli bez pośredników do Kurjera Poznańskiego pod zw 14 481

Opony samochodowe

sławnych fabrykatów
rozmi. 30x5 po zł. 150.—

polecamy jako okazję dla autobusów i samochodów ciężarowych

BRZESKIAUTO S.A.

Poznań, Dąbrowskiego 29
Tel. 63-23, 63-65

nw 10 187

Poszukuje się kupna lub zamiany

łabędzia samca.

Zgłoszenia Agencja Kuriera Poznańskiego Gł. czno 86
nw 10 254

W Gnieźnie

4-pokojowe mieszkanie odrestaurowane na I piętrze w śródmieściu wydzierżawia zaraz tanio temu kto mi pożyczycy do 10 000 zł na l. hipoteki. Zgłoszenia Gniezno, Słomianka 2, ptr. zw 1 721

Na ZIELONE ŚWIĄTKI!

niezbędna odzież marki **Solidite**

W. KONKIEWICZ
Stary Rynek 8

Największa Fabryka i Magazyn odzieży
męskiej i dla chłopców

Oddział:
Gniezno, Rynek 2.

Najmodniejsze **PŁASZCZE**
Najmodniejsze **UBRANIA**
Najmodniejsze **RAGLANY**
Najmodniejsze **SPODNIE**
pierwszorzędnych jakości.

Zdumiewająco **niskie ceny!**

UBRANKA
do **KOMUNJI** św.
bardzo tanio.

Wykwintny
dział
miarowy.

Warsztaty Mebli Stylowych
MARJAN ŁANIECKI

mistrz stolarski

telefon 32 Swarzędz, Pogórna 11 telefon 32

wystawiam na Targach Poznańskich — Hala 10

poleca

gotowe wykwintne umeblowanie jak gabinety męskie,
sypialnie, jadalnie, salony Biedermeyera,

wykonuje

meble stylowe według rysunków własnych lub danych,
restauracje antyków,

istnieje

od lat 26 w Berlinie jako dostawca Poselstwa i Konsulatu R. P.
od roku 1922 na miejscu.

Dogodny przejazd (20 minut) autobusem z Poznania, ul. Woźna 20
do Swarzędza co pełną godzinę. zw 16500

Wystawiamy
na Targach Poznańskich
najnowsze modele samochodów

CHEVROLET

wysoko cenione przez wszystkich znawców dzięki licznym dal-
szym rewelacyjnym ulepszeniom (wolny bieg synchronizowana
nw 10186 skrzynka biegów i t. d.)

KAROSERJE

na podwoziach także innych fabrykatów o linjach najwspół-
czesniejszych w nadzwyczaj estetycznym i solidnym wykończe-
niu. Karoserje o specjalnych konstrukcjach polecamy przy
krótkich terminach dostawy.

Ceny najniższe — Udogodnione warunki zapłaty!
Prosimy zwiedzać nasze stoisko dla wszystkich
interesentów atrakcyjne.

Brzeskiauto S. A., Poznań

ulica Dąbrowskiego 29 — tel. 63-23, 63-65.

Dostawa samochodów wszelkich rodzajów — Warsztaty mechaniczne
Fabryka karoseryj Wszelkie przybory

Usuwa pieg, wagi, przeżycie, liszaje twarzy, czerwoność nosa, specjalny gatunek „Wygoda Nr. 7” usuwa łupież, siwienie, wypadanie włosów, oraz powoduje porost bujnego, zdrowego owłosie-
nia. Cena za sztukę 2.— zł 50 gr. za 3 sztuki 6.— zł (przy większych zamówieniach opust). —
Wysła za pobraniem jedyną wytwórcą: J. Ciślak, Katowice, ul. Młyńska 15. Próby i katalog
wysła się darmo, za przesłaniem 1 zł w znaczku na koszt przesyłki. Tw 1007

Mereżka

metr 20 gr okretka 15 gr deka
tyzowanie 30 gr dziurki 2 gr
plisowanie spódn 2 zł obciaga-
nie guzików tuż 40 gr podno-
sze oczka nadrabiam stopy haf-
ty tanie wykonuje terminowo

„HAFTOPLIS” St. Rynek 10
(wejście Kurza róg obok F-my Czepczyński i Kruk)

Adam Gantkowski, adwokat i notariusz
w Szubinie,

poszukuje natychmiast rutynowanego

sekretarza notarialnego

Pisemne zgłoszenia z odpisami świadectw, które się
nie zwraca, i podaniem warunków. dw 3467

Towarzystwo Ubezpieczeń

„PRZEZORNOŚĆ”

Spółka Akcyjna, założona w 1891 roku

w Warszawie, Plac Małachowskiego 4

należy do koncernu

„The Prudential Assurance Company Ltd.”

z 1848 roku w Londynie z 1848 roku

która jest głównym akcjonariuszem i reasekuratorem „PRZEZORNOŚCI”

„THE PRUDENTIAL” należy do największych

Towarzystw Ubezpieczeń

na świecie, a jej majątek wynosi przy obecnym kursie funta

angielskiego przeszło zł 7.500.000.000,—

„PRZEZORNOŚĆ”

zawiera ubezpieczenia:

na życie, od nieszczęśliwych wypadków, od odpowiedzialności
cywilno-prawnej, od ognia, kradzieży z włamaniem i rabunku,
od szkód transportowych na ziemi, na wodzie i w powietrzu.

ODDZIAŁY TOWARZYSTWA:

1) w Poznaniu, Pl. Wolności 14 (domy własne). Telefon 1766

2) w Warszawie, Pl. Małachowskiego 4

3) w Katowicach, Piłsudskiego 25/27

4) w Krakowie, ul. Wolska 6

5) w Łodzi, ul. Piotrkowska 102

6) we Lwowie, ul. Akademicka 7

7) w Wilnie, ul. Mickiewicza 24

Reprezentacje i Agentury we wszystkich miastach Rzeczypospolitej.

„PRZEZORNOŚĆ” dzięki swym znacznym rezerwom, lokowanym w papierach
procentowych i nieruchomościach w Warszawie, Katowicach
i Poznaniu oraz pierwszorzędnym stosunkom reasekuracyjnym z Towarzystwem „THE
PRUDENTIAL” na czele, daje całkowitą gwarancję przyjętych zobowiązań.

TARGI POZNAŃSKIE

NA SZALI ZAWAŻY PAWILON X

TARGI POZNAŃSKIE

FIRMY

W. NOWAKOWSKI i SYNOWIE

WSPANIAŁA WYSTAWA MEBLI — NIEBYWAŁA W ROZMIARACH

BĘDZIE

OKAZJĄ NAJKORZYSTNIEJSZEGO KUPNA

Wyciąć

Szczęście i dobrobyt przez
LOSY I. Klasy 25. Polskiej
Państw. Loterii Klas.

Główna wygrana 1 000 000 złotych
oprócz tego 211 premi i wygranych po
złotych 300 000, 150 000, 100 000, 75 000

Co drugi los wygrywa.

1/4 losu 10 — 1/2 losu 20 — 1/1 los 40 —

Próbuj i Ty natychmiast szczęścia Swego
w najszybszej i znanej kolekturze

Juljana LANGERA, Poznań
Centrala: Sew. Mielżyńskiego (Hotel Monopol)
Oddział: Wielka 5.

Tel. 31-41, 16-37. P. K. O. 212.475.

Zamówienia piśmienne załatwia się odwrotną pocztą.

Zamówienie

Niniejszem zamawiam do I. Kl. 25 P. Lot. Państw.

1/4 losu po 10, — zł

1/2 losu po 20, — zł

1/1 los po 40, — zł

Należytość uiszczyć natychmiast po otrzymaniu
losów blankietem nadawczym P. K. O. przez firmę
załączonym.

Imię i nazwisko

Dokładny adres

Wyciąć

Okazja! Okazja!

FABRYKA PIANIN

B. Sommerfeld w Bydgoszczy

podaje zainteresowanym do łaskawej wiadomości,
że wystawia na

Międzynarodowych Targach w Poznaniu
w czasie od 1—8 maja

swoje pianina najnowszej konstrukcji, pod względem
wykonania, trwałości i melodyjnego dźwięku
absolutnie nie ustępujące znanym fabrykatom
zagranicznym.

Polecam zwiedzić stoisko, albo skład fabryczny
w Poznaniu przy ul. 27 Grudnia 15.

Warunki kupna dogodne! Ceny niskie!
dw 3484

Szyldy emaljowane

wykonują

po cenach ściśle konkurencyjnych dla celów handlowych,
przemysłowych oraz dla władz rządowych,
samorządowych i instytucji prywatnych.

Firma moja istniejąca od 27 lat i ciesząca się
jak najlepszą opinią, daje rękojmię za staranne
i solidne wykonanie powierzonych zleceń. Łaskawe
zapytania proszę kierować do mego biura, w czasie
Targów zaś do mego przedstawiciela na stoisko, —
który służy wyczerpującymi danymi.

Fabryka szyldów emaljowanych

Stanisław Noak,

Poznań, Górna Wilda 37

Telefon 73-10

dw 14477

Zawiadomienie!

Niniejszem podajemy do łask. wiadomości Szanownych Obywateli miasta Poznania i okolicy, że
urządzamy przy ul. Kraszewskiego 28

Warsztat mechaniczno-ślusarski

w którym wykonywać będziemy wszelkie
naprawy maszyn
przemysłowych i rolniczych, oraz prace w zakresie
ślusarstwa wchodzące.

Staraniem naszym będzie wszelkie nam powierzone
prace pod fachowym kierownictwem ku zadowoleniu
po cenach umiarkowanych wykonać —
Na życzenie Sz. Klienteli wysłać będziemy specjalnych
monterów. Z poważaniem

Bracia Trojanowscy.

SKŁAD FABRYCZNY: W. GĄSIOROWSKI POZNAŃ ŚW. MARCIN 19
TELEFON 33-22

dw 13 717

Poszukujemy ELEWA

zaraz lub od 15 maja 1932 r. z ukończ. conajmniej 6 klas
gimnazjalnych. Zgłoszenia tylko piśmienne z dołączeniem
odpisu świadectw szkolnych, skierować prosimy do firmy:

Rolnik Sp. Roln. Handl. z odpow. ogr.
w Jarocinie.

Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi.
dw 3469

MEBLE W KOMIS

jak pianina — jadalnie — sypialnie — gabinety
męskie — garnitury klubowe w skórze i gobelinie —
dywany — kilimy — meble pojedyncze i t. d. Pw 17058-17,79

Sprzedaż w krótkim czasie zapewniona!
Warunki bardzo dogodne. — Największy dom
komisowy na mieście.

POZNAŃSKI DOM KOMISOWY

właśc. Jan Soblerajski, Poznań, Dominikańska 3.
Tel. 2442, naprzeciw kościoła.

KONKURS

W Kostrzynie Wlkp. wakuje posada

BURMISTRZA

Pobory według grupy IX pragmatyki urzędników państwowych, 20% dodatku reprezentacyjnego i wolne mieszkanie w budynku miejskim.

Panowie kandydaci w wieku do lat 40, fachowcy w administracji samorządowej, wyznania rzymsko-katolickiego, raczą nadesłać zgłoszenia z życiorysem własnoręcznie pisanym i uwierzytelnionym odpisem świadectwa n aręce niżej podpisanego do dnia 20 maja 1932 r.

Przed zaangażowaniem zażąda się świadectwa lekarskiego. Wnioski nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. dw 3468

Rada Miejska,

Stanisław Janiszewski, przewodniczący. dw 3468

Tania lektura dla dzieci i młodzieży
Zajmujące Czytanki

w kolorowych okładkach
Serja II.
miesięcznie po 4 książeczki

polskich autorów

W prenumeracie z przesyłką:

12 tomików kwartalnie zł. 5.—

4 tomiki miesięcznie zł. 2.—

Prospekt ilustrowany bezpłatnie

Warszawa M. ARCT Nowy Świat 35

Pierwsze ogłoszenie.

Zarząd Spółki Akcyjnej Brzeskiauto w Poznaniu
zaprasza pp. Akcjonariuszów na
Zwyczajne Walne Zgromadzenie,

które odbędzie się w Poznaniu, dnia 24 maja 1932 roku,
o godz. 17-tej w sali posiedzeń Drukarni i Księgarni św.
Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22, z następującym
porządkiem obrad:

1. Sprawozdanie Zarządu za rok 1931 oraz przedstawienie bilansu i rachunku strat i zysków.
2. Sprawozdanie Rady Nadzorczej.
3. Odczytanie sprawozdania zaprzysiężonego rewizora Tow. Rew. „Powiernik” z odbytej rewizji.
4. Przyjęcie bilansu oraz rachunku strat i zysków i udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej.
5. Uchwała dotycząca salda rachunku strat i zysków.
6. Uchwała dotycząca przelania t. zw. „funduszu emerytalnego” do funduszu „rezerwy specjalnej”.
7. Wybory do Rady Nadzorczej.
8. Ustalenie wynagrodzenia dla Rady Nadzorczej w myśl § 6 statutu.
9. Wolne wnioski pp. Akcjonariuszów, o ile będą zgłoszone na piśmie Zarządowi Spółki nie później niż na 14 dni przed terminem Walnego Zgromadzenia z zachowaniem przepisów art. 54 prawa o spółkach akcyjnych.

Do udziału w Walnym Zgromadzeniu uprawnieni są:
a) właściciele akcji imiennych, zapisani do księgi akcyjnej na 7 dni przed datą Walnego Zgromadzenia,
b) właściciele akcji na okaziciela, którzy w tym samym terminie złożą je w Spółce lub przedstawia jej dowód złożenia ich u notariusza lub w instytucji kredytowej krajowej. W dowodzie ma być podany spis numerów akcji i stwierdzenie, że akcje nie zostaną wydane przed ukończeniem Walnego Zgromadzenia. nw 10 188

Zarząd:

St. Brzeski

Dr. Tadeusz Smoluchowski.

Zarząd Spółki Akcyjnej „WIEPOFANA” Wielkopolska Odlewnia, Fabryka Narzędzi i Maszyn w Poznaniu zawiadamia pp. akcjonariuszy, że w dniu 14 maja 1932 r. odbędzie się o godz. 17-tej w lokalu Zarządu w Poznaniu przy ul. Dąbrowskiego 81 Zwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z następującym porządkiem obrad: sprawozdanie Zarządu, Rady Nadzorczej i Komisji Rewizyjnej, zatwierdzenie bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok 1931, udzielenie pokwitowania, wybór 1 członka Rady Nadzorczej. zw 14470

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, 2 maja, o godz. 2 po poł., sprzedawać
będę największą dającemu za gotówkę:
większą ilość zabawek. nw 10212

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

Dawid, kom. sądowy, Poznań. Śniadeckich 26.

WYPRZEDAJE SIĘ

na Giełdzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej,
codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem pozostałości
z licytacji, jak:

zegarki męskie i damskie, pierścionki, sygnety, obrączki
złote, pierścionki brylantowe, zegarek antyk wysadzany
dżamentami, papierośnice srebrne, garnitur niklowy,
8 aparatów fotograficznych, 3 lornetki, 3 nesesery, skrzypce,
2 mandoliny, flet, aparat radiowy 3-lampowy, 3 laski
z srebrnymi gałkami, rower męski, mikromierz, maszyna
na krawiecka, maszyna damska, ubrania męskie, ubrania
smokingowe, płaszcze męskie, płaszcze damskie,
włosenne, ubrania chłopięce, futro damskie, 2 futra męskie,
sztuka materiału na mundur wojskowy, swetry
damskie i dziecięce, pończochy damskie „Fil de cose”
i dziecięce bawełniane, rękawiczki damskie, skórkowe,
skarpetki i czapki dziecięce, partja guzików, poduszki
wyszywane, 2 portjery, 2 koce huculskie, kilimy i dywany
pluszowe różnych rozmiarów, pomosty, sypialnia jasno-
dębowa, jadalnia ciemno-dębowa, kuchnia nowa,
łóżko żelazne, lampy elektryczne i gazowe, obrazy i wiele
innych przedmiotów. Pw 17078 51 484

GIEŁDA HANDLOWA — LOMBARD, Stawna 13. Tel. 22-98.

Napisowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy millimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: n 2395, z 21205, d 1911)
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

SPRZEDAŻE

Najszczęśliwsze
losy poleca Kędziora kolektura
Poznań Sieroca 5.6. zdw 47 926

Maszynę
krawiecką sprzedam tanio. Zie-
lona 5. mieszk. 1. zdw 54 625

Sprzedam
wózek dziecięcy. Kraszewskiego
12. mieszk. 5. zdw 54 627

Lustro
kanapa, łóżko, szafa, stół, krze-
selka. Kreta 23. m. 4. zdw 54 643

Kostium
czarny, sukna jedwabna nowa.
Birzelecka 26. mieszk. 8. zdw 54 644

Singera
wpuszczona sprzedam. Drużba-
kiej 1. mieszk. 4. zdw 54 776

Aparat
fotograficzny 9x12 mało uży-
wany sprzedam. Wybickiego 16.
m. 14. zdw 54 782

Wózek
ręczny, dwukółowy nowy 5-6.
Degórski. Dąbrowskiego 88. zdw 54 723

Kolonjałkę
twarz, mazieli mieszkaniem sprze-
dam 2500. Adres Kurjer Pozn.
zdw 54 753

Piekarnia
w pełnym biegu przy rynku, mia-
sto powiatowe do sprzedania. —
Zgłoszenia Kurjer Pozn. nw 9 724

Gramofony — tanio
Płyty — od 1,50
zł po cenie zniżonej F. Balon
Woźna 12. Pw 12 012-14.63

„Antyki”
meble używane sprzedaje kupu-
je. Wielkie Garbary 39. Pw 14 143-54.432

W. Czysz
Szkoła 11
władzą wy-
przedam za-
płaconych z
pochodzą-
cych z likwi-
dowanej filii
po cenach zna-
cznie zniżo-
nych. Pw 14 007-17.23

Fabryka
odlewów żelaznych i fabryka wy-
robów porcelanowych w dużym
mieście powiatowym na wyjątko-
wo dogodnych warunkach zaraz
do sprzedania. Oferty „Par”.
Poznań, pod 54.450. Pw 14 163-54.451

Wózki
dziecięce i budki pociąg cerata.
podszewkują, naprawia, maluje,
kółka gumy na składzie. Razer,
ul. Szewska 11. zdw 54 786/7

Gospodarstwa, majątki
korzystnie do nabycia. Piotrow-
ska. Poznań, Szmarzewskiego 1.
zdw 54 797/8

Gospodarstwo
63 morgi jednym planie 14 km.
od Poznania przy kościele, miejsce
wycieczkowe — korzystnie na
sprzedaż. Piotrowski Poznań.
Szmarzewskiego 1. zdw 54 799/800

Materace
sprężynowe, nakładki, letanki,
wprost z pracowni Wielkie Gar-
bary 9. od placu Bernardyńskiego
zdw 54 815/6

Pianino
czarne, krzyżowe. Marcina 5.
mieszkanie 13. zdw 54 863

500 parcel
między Bukowską i Dąbrowskiego
od 30 gr metrz. „De-Ka-Ha”.
Aleks. Marcinkowskiego 13. pokój
13. Pw 17 065 6-54.481/2

Sprzedam
biurka debowe na dogodnych wa-
runkach spłaty. Strzelca 18 na-
rocznik Łakowej stolarnia.
zdw 54 884

Bernardyny
suczki tanio. Rybaki 20 a. mie-
szkanie 2. zdw 54 895

2 łóżka
ładne żelazne z materacem. Pół-
wiejska 28. mieszk. 10. zdw 54 893

Gramofon
korzystnie. Konieczny Marszał-
ka Focha 63. zdw 54 935

Radjokomplet
czterolampowy tanio. Łakowa 14.
mieszkanie 22. zdw 54 930

Wózek
dziecięcy sprzedam Słowackiego
8. mieszk. 16. zdw 54 932

Skład
na każdą branżę, urządzenie.
mieszkanie korzystnie oddam 60
m. miesięcznie Grobla 19. zdw 54 968

Płaszcz
męski i wózek 4 kółowy sprze-
dam. Wysoka 12 parter lewo.
zdw 54 975

Wózek dziecięcy
kupujesz najtaniej u Mieczysła-
wa Pogorzelskiego Poznań, Wo-
dza 7. narożnik Słusarskiej
zdw 5 885/6

Okazja

2 kompi. ładni debowe, sypial-
ki, pokój męski, różne inne me-
ble tanio sprzedaje Lokal Licytac-
cji. Wroniecka 4. Pw 17 057/8-17.35/6

Maszyna
damska Singer (okragle). Szy-
perska 3. mieszk. 3. zdw 55 077

Baczości
Z powodu wyjazdu sprzedam
dom frontowy w Poznaniu 18.000
zł. Buczkowski Warszawa 5.
Poznań. 8r 94

Drzewo
budowlane stołarskie, dytki naj-
taniej. Buczyński, Kraszewskie-
go 26. zdw 54 966

Samochód
zamienię na meble
karetka 4-osobowa marki „Peu-
geot”. Zgłoszenia „Par” pod
nr. 17.38. Pw 14 176 17.38

Domek
2 pokoje kuchnia, 4 ogrody.
spiesznie sprzedam. Filipiak Po-
znań-Lawica. wiesz. zdw 54 063

Najtaniej
bo wprost z fabryki
kupuje się materiały męskie
damskie oraz wojskowe na sezon
wiosenny i letni. Najprędzej
zatrudni najniższe ceny. Wiel-
ki wybór. Ceny ściśle fabryczne.
Fabryka Sukna Karol Jankow-
ski i Syn Bielsko. Oddział w Po-
znaniu, plac Wolności 2. pierwsze
piętro. zdw 53 984

Restauracje
mieszkaniami koncesją sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 53 703

Kioski
pełnym biegu towarami korzysta-
nie sprzedam. Wiadomość skład
tytoniowy. Dąbrowskiego 46.
zdw 54 078

Kluby
kanape dwa fotele. Jak nowe.
Aleks. Marcinkowskiego 3 b. Do-
pierała. zdw 54 204

Samochód
D. K. W. Kabriolet do sprze-
dania za gotówkę. Blizsze informac-
je od godziny 4-6. tel. 50-23.
zdw 54 398

Kamienie
dochód 12 500. wpłata 70 000 —
sprzeda właściciel. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 54 035

Radjo
3 lampkowe kompletne tanio
sprzedam. Osada Kolejowa 6.
zdw 54 037

Motocykle
Motocyclo mode 1932 sprze-
dam. Ceny zniżone. Koszyczki.
Ogrodowa 15/16. Pw 13 096-16.42

Kawiarnie
na Solacu ogród słoneczny taras.
elektryczność, parowe ogrzewa-
nie, wspaniałe widoki, wspaniałe
wille sprzedam. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 53 660

Majątek
400 morgi ziemi buraczanej cena
80 000 wpłaty 30 000. Rutkowski
Grobla 29. zdw 53 751

**W. Grosz-
kiewicz**
Poznań, ulica
Wrocławska 3.
tel. 22-55 hurt.
detal. Polecam
po znacznie zni-
żonych cenach:
firany i kapy
wełnowe, tulo-
we nowoczesne
upięcie z lam-
brekinem i fi-
let. Koldry na pu-
chu, walcie właso-
we fabryczne. Za
gotówkę 10 pro-
cent rabatu.
Pw 12 013-13.84

Tapety
wybór wielki, niskie ceny. I. Szy-
mański Kępcia. nw 9966

Rower
męski wysokowartościowy sprze-
dam. Telefon 70-59 od godz. 17.
zdw 52 778

Meble kuchenne
wyprzedaż za bezcen. Koniecki.
Piaskowa 3. zdw 51 120

Meble kuchenne
kupuje się najkorzystniej. Łako-
wa 4a. Stolarnia. zdw 51 142

Przy zakupie mebli
przekonał się na Jezuickiej 11, że
najtaniej i najczystniej. Niko-
dem Zytkowski. zdw 51 644

Stolarnię
dobrze zaprowadzoną na pro-
wincji sprzedam, powód choroby.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 51 824

Meble
sypialni, jadalni najtaniej. Stolar-
nia. Grobla 6. zdw 51 027

Dom
narożnikowy nowy wolny od po-
datków i stępia dochód 17 000.
sprzedam za 120 000 zł. Oferty
Kurjer Poznański zdw 52 270

Sypialnie
bardzo tanio sprzedaje Stolarnia
Kwiatowa 6. zdw 53 916

Parcele

budowlane — lesne wraz drzewo-
stanem 6 km od Poznania ta-
nio, dogodnie warunki. Informa-
cje — Biuro Majętności. Aleks.
Marcinkowskiego 19. brama, pra-
wo. Pw 13 097-54 394

Szanowne Pani
W obecnym kryzysie
kupuje się konfekcje
damska jak: płaszcze,
bluzki, spodniczki, suk-
nie, kapelusze itd. tylko
w Magazynie Mody
przy ul. Wielkiej 27
(tuż za Czerwona Ap-
teka) — Niski koszt handlowy
umożliwia nam sprzedaż pierw-
szego modnego towaru po
cenach zdumiewająco niskich.
Prosimy nas odwiedzić. Jaworska
i Wesoła. zdw 53 382

Skład żelaza
od lat dobrze zaprowadzony przy
główniej arterji miasta, na dogo-
dnych warunkach sprzedam. —
Wpłata ca. 50 tysięcy. Oferty do
Kurjera Poznańskiego zdw 55 064

Adlera
maszynę do pisania tanio. Piek-
ary 8 a. mieszk. 47. zdw 55 011

Radjo
trzylampkowe na prad okazynie
sprzedam. Chwaliszewo 34. po-
dwórce mieszk. 9. zdw 55 023

Gospodarstwo
12 morgowe blisko Poznania.
dworca sprzedam. Oferty Kurjer
Poznański zdw 55 067

Skład
Z powodu wyjazdu z Poznania
sprzedaje dobrze prosperujący
skład towarów krótkich, dodat-
ków krawieckich i materiałów
z wyrobnictwa stała klen-
tela z mieszkaniem 2 pokojowym
kuchnią z meblami, dobrze za-
opatrzonej towarem. Pewna i do-
bra przyszłość. Kapitał ca. 30
tysięcy zł. Zgłoszenia „Par”. Al.
Marcinkowskiego 11. pod nr. 54.470
Pw 17 081-2-54.463/9

Skład
papieru tytoniu, zabawek zapro-
wadzony dobrze położony w Po-
znaniu na sprzedaż, cena 7500 z
towaem. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 54 971

Dywany
Pomosty
Dywaniki
pluszowe, axmi-
strowe, bouché
perskich kupu-
je najtaniej w
specjalnym ska-
dzie dywanów
Bracia Górczy,
Poznań, Stary
Rynek 44. we-
ście z ul. Woźnej
Pw 14 124-16.193

Konwie
do mleka nowe. „Marko” od 10
do 40 litr. tanio. — Markowski.
Mielżyńskiego 23. II. tel. 52-43.
Pw 14 131-16.144

Za bezcen!
Wyprzedaż
całkowita resztek po likwidowa-
nej fabryce mebli od 2-go do 7-go
maja włącznie. Kompletnie bezbar-
ne stołarskie z wszelkimi przy-
rządami i narzędziami. okucia
okien drzwi i różne połączenia
meble, jak szafy sypialne, zam-
knięte repozytorium do akt lub
składu, garnitury panieńskich po-
koj itd. Mickiewicza 9. sutereny.
zdw 54 974

2 jadalnie
ciemne — debowe, tańsze, wypła-
nie nowa, luksusowa, gruszką
afrykańską, wewnątrz mahoni,
oraz sypialnie białe z gotową
okazynie. Dom Komisowy. Do-
minkańska 3. Pw 17 054-17.84

Stoliki do kart
szachowe, mahoniowe i do rob-
tek, stoliki do kwiatów nowo-
czesne, gondolka mahoniowa, 6
krzesel antycznych, 20 różnych
lamp gazowych elektrycznych,
naftowych, składowych, maszyn
damskie, krawieckie, kuśnierskie
ceny niskie. Dom Komisowy.
Dominkańska 3. Pw 17 055-17.85

2 garnitury klubowe
małe, gobelina, kanapy, leżanki,
ławka biała, rondelka, gardero-
bianka, wiedeńska, klecznik,
siodła, biurko amerykańskie,
biurko mahoniowe, żakuzi, sa-
tucer, tesing, rakieta, odku-
racz, odda po cenach zniżonych
Dom Komisowy. Dominkańska
3. Pw 17 052-17.86

Letnisko
restauracja z koncesją, 4 morgi
ogrodu i 8 morgi ziemi, zabudo-
wania nowe, hodowla drobiu, do
sprzedania lub wydzierżawienia.
Informacje: Kempa. Leszno.
Dworcowa 43. zdw 54 950

Majątek
resztówka od 500—1000 morg.
ziemia drenowana, pałac 15 po-
koi w parku, gorzelnia, światło
elektryczne, powiat Kościan, 30
zł morga, wpłaty 100 000 sprze-
dam. Informacje: Kempa. Le-
szno Dworcowa 43. zdw 54 950

Aparat
do spawania kompletny sprzedam
Banaszynski. Kraszewskiego 1.
jw 3 010

Gramofon
z tubą do ogrodu, gościnną sprze-
dam. Banaszynski. Kraszewskie-
go 1. jw 3 011

Jaja wylęgowe

od białoczubów Holenderskich,
premiowane złotym medalem
szkl. 1 zł. Rode Island szklaka
0,50 zł. Wayndoty białe 0,50 zł. L.
Maniera. Król-Huta G. szkl. ul.
Janasa 43. zdw 55 054

Skład żelaza
pierwszorzędny, sprząty porcela-
na, towaru 30 000 powiatowe
miasto, rynek sprzedam okaz-
nie 20% niżej cen wpłaty 7—10
tysięcy reszta połowa dziennego
zbioru, zatem bez ryzyka. Trak-
tuje poważnie, rzetelnie. Zgo-
szenia Kurjer Poznański
zdw 55 053

Parcela
gaz, elektryka, wodociąg kana-
lizacja, okolica Wierzbicego
sprzedam właściciel. Zgłoszenia
godziną dwunastą do drukar-
zy. Fabryczna 35 a. mieszk. 2 dwu-
nasto. zdw 52 844

Meble
tanio wprost ze składowej poleca
K. Bakos ul. Wrocławska 1.
Most Chwaliszewski przy krzyżu
zdw 48 503

Najtaniej!
Płaszcze kostjumy i ka-
pelusze damskie piękne
modele wiosenne poleca
P. Szczawińska i Ska
ul. Wodna 1. Przyjmu-
jemy asygnały „Kre-
dyta”. Pw 11 239 9 73

Sprzedam
samochód ciężarowy „Praga”
2-2½ tonny. Kościelna 33. tele-
fon 7734. zdw 52 937

Dom
czynszowy obszerny z zabudowa-
niami gospodarczymi pięknym 2
morgowym ogrodem położony w
Kórniku jest korzystnie do naby-
cia ewentl. zamiana 6 pokojowe
mieszkanie wolne. Zgłoszenia A.
Górczewski, Kórnik, ul. Poczo-
wa zdw 53 153

Parcela
budowlana ulica Sporna, Cicha,
Waty Leszczyńskiego. Aleks.
Pulaskiego korzystnie nabyć można
„Osadopol”. Rzeszypolitej 9.
zdw 53 363

Parcela
doskonałe położone Rataje, plan
zatwierdzony sprzedam. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 53 585

Szafa
regal oszklony korzystnie na
sprzedaż Stolarska Czarna. Da-
browskiego 79. zdw 53 634

2,25 Bemburga północzochy
z prawdziwym szewkiem strząka
2,75. złoty Bemburg 3,45. reka-
wiczki skórkowe 2,75. nowości ko-
złowe 5,25. męskie rekawiczki,
kremowe 1,45. Nappa 4,75. pasek
sport. od 0,60. koszule sport. 3,25.
skarpety 0,55. jedwabne 0,75. ele-
gantyczne jedw. 0,95. szelki, krawa-
ty, bielizna luksusowa, robocza
największy wybór najtaniej tylko
w Warszawskim Składzie Pa-
trycznym Jadwiga Podbielska
Wielkie Garbary 40 naprzeciw
Wodnej. zdw 54 766

Cegielnię
parowa w ruchu i najlepszym
stanie 55 morgi ziemi sprzedam.
okolicznościowo za 62 000 zł.
Wpłaty 20—30 000 zł. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 53 216

**W. Grosz-
kiewicz,
Poznań**
ul. Wrocławska 3.
tel. 22-55 poleca
musliny wełn. od
2,75 — wozne w
pięknych dese-
nach od 2,50 je-
dwabne najnow-
sze wzory w pasy
na suknie i bluzki
Materiały wełn.
modne kolory na
suknie, kostju-
my i płaszcze —
Materiały me-
skie na ubrania
i płaszcze. Hur-
townie i detale.
Za gotówkę
10% rabatu.
Pw 12 023 14.109

Parcela budowlana
przy Szosie Warszawskiej w
stronie Głównej bezpośrednio przy
Osiedlach „Dom Własny”. „Pra-
ca”, wodociąg, kanalizacja, do-
godna komunikacja, sprzedaje
właściciel Małcki Droga De-
bińska telefon 11-90. zdw 54 581

Limuzyny
dobrej marki ekonomiczna 4 oso-
bowa dobrze utrzymana z przy-
watnych rak kupie. Oferty z po-
daniem ceny do Kurjera Po-
znańskiego zdw 53 443

Łóżka
metalowe dziecięce, drewniane,
materace najtaniej. Chwaliszewo
5. zdw 54 548

Szafę
do kąpiel, dwie lampy wiszące,
dwie stolowe naftowe dwa czar-
ne filarki i kilka drobnych an-
tyków. Staszica 5 m. 18.
zdw 54 545

Parcele od 10 groszy

za 1 m²
w Przedmierzowie — Krzyżowa-
kach — Lawicy jako działki bu-
dowlane — lesne okolicznie —
na 5-letnie rozplaty. Biuro (Wie-
dia: Gwarna 9. I. telefon 37-15
dw 2 938

Drzewka
i krzewy owocowe
ozdobne oraz różę po ce-
nach zniżonych. Szkoła
Drzew A. J. Jeske Jele-
nek poczta starja kulej
Złotniki k. Poznania. Te-
lefon 3. Cenniki na ża-
danie. Dojazd autobusami z
ul. Szyperskiej w eran-
ka Obornik. Pw 11 230 8.11

Sprzedam
z powodu podziału majątkowego
parcelę w Górczynie blisko
tramwaju. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 53 962

Tapety
najkorzystniej kupuje się w fir-
mie A. Szymańska. Poznań, ul.
Dąbrowskiego 39. nw 10 066

Wózek
do rzeczy 4 kółowy krzesła, fo-
tele, garnitury wieszadła, sto-
ły, różne za bezcen. Fredry 3 —
10. zdw 54 539

Garderoba
męska używana tanio do naby-
cia. Kraszńskiego 14. m. 3. od
10-1. zdw 54 540

Limuzyny
Citroen jak nowa sprzedam. —
Zgłoszenia Kurjer Poznański
zdw 54 517

Kapelusze
modne najtaniej sprzedaje. Ce-
głowski, Pocztowa 5. nw 10 182

Dom
parterowy z składem kolonjal-
nym, wolnym mieszkaniem
sprzedam za 18.000. Gniezno
Sienkiewicza 5. zdw 53 121

Parcelę
przy Chociszewskiego sprzedam.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 463

Materiał
na ubranie i płaszcze wiosenny
oraz voltomierz „Piffco” kupie.
Oferty z ceną Kurjer Pozn.
zdw 54 429

Narybek
jednoroczny karpi przeważnie
galicyjskich sprzedam. Maj. Stru-
miany. Kostrzyn. zdw 54 500

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Jan-
kowiak. Grobla 15. zdw 54 403

Dwie parcele
budowlane 2,850 mkw. z mie-
szkaniem letnim, pokój kuchnia
przy dworcu Lawica sprzedam
za 5.500 złotych. Oferty Kurjer
Poznański zdw 54 071

Cyclamy
młode fance tanio do oddania.
Helmich, Zabikowo. zdw 54 522

Salon
złoceny korzystnie. Dąbrowskie-
go 79. Bocheński. zdw 54 552

Baczości
Pranie białiny najnowsza meto-
da a absolutnie nieszkodząca
bieliznie, która po praniu osiąga
śnieżną białosć jak również naj-
modniejsze prasowanie białiny
wykonuje Paryska Prańnia Para-
wa. Langiewicza 2. telefon 77-38
filie: Półwiejska 7 i Pasaż Apo-
llo. zdw 54 531

Wózek
dziecięcy „Phoenix”, ledny wy-
soki biały z 70. Marcina 16/17.
m. 28. zdw 54 534

Powielacz</

Skład
cukierków tanio. Adres Kurjer
Poznański zdw 55 038

Autobus Chevrolet
na biegu, nowe opony 1.750 zł.
Wiadomość telefonicznie 75 10.
zdw 55 072

Lilje
do Komunii świętej
wianeczki
poleca najtaniej Bronisław Walczak, wylówna, sztucznych kwiatów, Wielkie Garbary 18.
zdw 55 120

Skrzypce Wagé
sprzedaje, Wolnica 7, m. 1.
zdw 55 124

Kantówki
podłogę, Celotex, stare rusztowanie, najtaniej, Chelmońskiego 11.
zdw 55 128

Zaprowadzony
skład, wyroby cukierkowe, mieszkanie sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 601

Motocykl
Maetches zupełnie nowy sprzedam. Matysiak, Św. Marcin 9.
zdw 54 606

Torebki od najtańszych
do najnowszych modeli

Bizuterja
Paryska
Stale nadchodzą nowe towary bardzo tanio. Grunwald, ul. Gwarna 17.
zdw 55 000

Okazja
z powodu wyprowadzki jadanka 12 osób, sypialnia, łóżko, salonik, dywany, kluby lampy elektryczne zaraz do oddania. Gerson, Stary Rynek 22.
zdw 54 750

Zakopane
Kilka murowanych wili od 15-60 pokoi z komfortem odpowiednim dla domów wypoczynkowych dla zwizków ma do sprzedania na dogodnych warunkach Biuro Kubińskiego, Zakopane, nr 10 251

Klubowy
garnitur elegancki, jak nowy sprzedam 180.— Grobla 4, m. 2.
zdw 54 733

Salonik
sześć częściowy piękny, tanio sprzedam. Skarbowa 17, m. 4.
zdw 54 735

Wózek
sportowy sprzedam. Półwiejska 26, m. 3.
zdw 54 836

Nowości
w materiałach męskich, na ubranie i płaszcze najprzedniejsze wyroby krajowe równające się zupełnie jakościowo jak i cenowo wyrobom angielskim. poleca na sezon wiosenno-letni po cenach najniższych. — W Złotogórski, Poznań, ul. Wroblewska 24 i Hurt i detal.
zdw 55 101

Wiosenne płaszcze i ubrania miarowe
przetwarzają elegancją kroju i wykonania tylko u W. Relewicz, Poznań, pl. Nowomiejski 3. wybór w materiałach, ceny niskie.
zdw 54 794

Parcele
ul. Grunwaldzka, Górny, Łazarz, Szlag, Winiary, „De-Ka-Ha”, Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 13.
Pw 17 063-54.433

300 parcel
przy szosie w Antoninku od 50 gr mtr. „De-Ka-Ha”, Aleje Marcinkowskiego 13, pokój 13.
Pw 17 064-54.480

Fortepian
Becker Petersburg
Pianino
Berndt-Breslau
dwa radioaparaty okazynie tanio sprzedam Lokal — Licytacji, Wroniecka 4.
Pw 17 061-17.99

Bizuterja
pięścierek bransoletka, — etui damskie brylantami bardzo pięknie sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 55 114

Karoserje
zebra karoseryjne nowe nadające się na samochody Ford, Chevrolet, Citroen sprzedam tanio, telefon 74-58.
zdw 55 115

Mierzwa
Oddam tygodniowo wóz. Mieczysław Centralna Strzałowa 7.
zdw 55 104

Meble
najtaniej poleca Pluciński Wodna 7.
zdw 55 093

Parcele
budowlane 700 m² przy ul. Dąbrowskiego przystanek tramwajowy, światło, kanalizacja, sprzedaż korzystnie. Cegielnia Jezyczna, Dąbrowskiego 121.
zdw 54 870

Młyn
przy Poznaniu przejmują 150 centarów, dom 5 pokoi, dwie morgi ogrodu, cena 40 000 zł, wpłaty 18 000 zł lub zamienie na gospodarstwo 60-80 morg. Zgłoszenia „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 15.
zdw 54 831

Motocykl
przyczepka zgóry sterowany, 500 cm sportowy, dobrym stanie, tanio sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 842

Skład
papieru, duże ubikacje, pokój, sklepy do sprzedania. Adres Kurjer Pozn. zdw 54 850

Samochód - limuzynę
„Essex” sprzedam z koncesją lub bez — za gotówkę. Zgłoszenia ul. Strusia 11, w podwórzu od 10-1 i 2-3.
zdw 54 846

Sprzedam
skład kolonialny, dobry z towarami 1 600 zł. A. Król, Górna Wilda 19.
zdw 54 862

Motocykl
sprzedam „Aryr”. Piotra Wawrzyniaka 5.
zdw 55 097

Osady 10—20 ha.
pofolwarczne z budynkami korzystnie na sprzedaż, ziemia do bra oraz laki i stawki rybne korzystnie spłaty. Zgłoszenia przysyłajcie Maj Drzewicko poczta Osieczna, koło Leszna D. Jan Weiner Zabikowo 1ca Dworcania Dom przy stacji kolej. Luboń
Pw 14 000/01-16 33/9

Dywany
dwa pluszowe i dwa kokosowe 2x3 nieużywane tanio Patrona Jackowskiego 13 mieszkanie 1.
zdw 53 214/5

Sypialnie
sprzedaje najkorzystniej Stolarz Rybak 15.
nw 8857/8

Lustra
szlifowane, szkła najtaniej. Szlifownia wylówna lustra, Hrovatic, Wielkie Garbary 14.
zdw 54 771-2

Dom
ze składem, trzema mieszkaniami i ogrodem, położony przy rynku miasta Wojeń. Poznańskiego na sprzedaż. Do objęcia 7 000 zł. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 59/60

Okucia
budowlane meblowe najtaniej Stanisław Wewiór — Poznań Św. Marcin 34 Specjalny skład okuć, telefon 34 81.
dw 2 936/7

Maszynę
do szycia mało używaną sprzedam. Skarbowa 6, m. 9.
zdw 54 818

Sprzedam
około 30 morgów dobrej ziemi niedaleko od Poznania przy dworcu nadających się również na ogrodnictwo lub szkółki. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 807

Wózek
dziecięcy, 3 Maja 2 front, m. 7.
zdw 54 803

Płaszcze damskie
Kostjumi, Wykwintny krój, solidne wykonanie, najniższe ceny poleca gotowe, wykonuje miarowe, najnowsze fasony Daje na spłaty na asygnaty „Kredytu”. Józef Szuster, Stary Rynek 76 I. piętro, naprzeciw odwachu.
zdw 54 984/5

Nowy
Dom Komisowy, Woźna 16, sprzedaje i kupuje meble używane, garderobe różne inne przedmioty
Pw 12 221-14.43

Dom
piekarnia, kolonialna zabudowana, gospodarstwo maszynowe, 5 morgów ziemi i laki ogrodu bez konkurencji z inwentarzem za 12 000 od właściciela do sprzedania. Zgłoszenia Adamski Zakow-Nowe, stacja Lipno Nowe przed Lesznem.
zdw 54 087/8

Do lodów
maszynę, słoje, Rynek, Śródecki 12, parter.
zdw 54 989

Reprezentacyjny
gabinet mebli, styl staro-gdański, korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 909

Samochód
ciężarowy Ford lub Chevrolet 2 600 gotowy do jazdy. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 996

Place
przy Sienkiewicza pod wille sprzedam. Słowackiego 34, I. lewo, jw 3 103

Motocykl
z przyczepką Triumph. Motocochie 750 cm jak nowy z powodu wyjazdu sprzedam. Informacja Garaże Radomski, Dąbrowskiego 30.
jw 3 099

Skrzypce mistrzowskie
aparat fotograficzny „Zeissa” lornetki, różne inne przedmioty sprzedaje, kupuje w komis przyjmuję Nowy Dom Komisowy, Woźna 16.
rw 5 578

Samochód
„Ford” otwarty w bardzo dobrym stanie sprzedam tanio — Garaże, Grochowe Łaki 2 u portjera
rw 5 589

Samochód
półciężarowe obudowane tanio. Focha 82, m. 8.
zdw 55 177

Lustra z podstawką
większe — mniejsze tanio Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 17 060-17.28

Bufet - kredens
dębony nowy korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 17 049-17.89

Salonik
czterwój plusz — kanapa, 2 fotele, 6 krzeseł stół bardzo tanio Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 17 051-17.87

Pianola
czarna dobrze utrzymana tanio. Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 17 048-17.90

Kasa żelazna
mniejsza korzystnie Dom Komisowy, Dominikańska 3.
Pw 17 047-17.91

Skład
galanterii skórzanej dobrze zaprowadzony w centrum sprzedam, egzystencja zapewniona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 070

Elegancki
garnitur klubowy, korzysnie sprzedam. Grobla 19, mieszkanie 0.
rw 5 587

Westfalska
kuchnie biała kociokiem sprzedam. Woźna 16, mieszkanie 12.
rw 5 582

Pianino
prawie nowe sprzedam. Wielkie Garbary 21, mieszkanie 6.
rw 5 500

Bufety — Kredensy
szafy, różne inne meble sprzedaje okazynie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16.
rw 5 577

Biurka amerykańskie
kilka innych biurk odda okazynie z braku miejsca Nowy Dom Komisowy, Woźna 16.
rw 5 576

Garnitury klubowe
Leżanki
łóżka drewniane, żelazne, lustra oraz różne inne oddzielne meble sprzedaje okazynie Nowy Dom Komisowy, Woźna 16.
rw 5 575

Parcele
w najdłuższej okolicy miasta do sprzedania, plany parcelacyjne i zezwolenie przez władzę zatwierdzone. Zgłoszenia Bittner, Dąbrowskiego 79.
rw 5 573

Półciężarówkę
krytą sprzedam 1 000 zł dla każdej branży. Ratuszowa 31, restauracja.
rw 5 566

Powózki
półkryta, jak nowa tanio sprzedam. Zaporowski, Swarzędz, Rynek 21, telefon 21.
rw 5 562

Skład
przyborów i części samochodowych, jeden z największych z towarami za 18 tysięcy, okazynie za 12 tysięcy sprzedam, ewentualnie zamiana na hipotekę, dom ewtl. dopłace. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 939

Węgły górnośląskie
po zł 2,70
Składnica ul. Szyperska narożnik Estkowskiego, telefon 5630.
zdw 55 003

4,50 koszula
wierzchnia, meska zefirowa, biała dzianna 2,50; kalesony płócienne 1,80; maccio 1,30; pończochy złoty Bemberg 3,00; maccio 0,65; fildeccosy 2,25; skarpety 0,25; 0,55; prima 0,40; reformy jedwabne, kombinacje wszelkie damska, meska białeżone najtaniej Wielkie Garbary 10 z Wodnej na prawo
zdw 55 003

Bacznosc
Świetna egzystencja. — Śliczny skład kolonialno-nabiałowy bez konkurencji, bardzo ożywionym punkcie Poznania sprzedam z powodów rodzinnych, do objęcia 8 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 019

Motory
elektryczne prądu stałego zmieniają dostarcza najkorzystniej — Franpol, Działyskich 3.
zdw 55 018

Kto
motor lub dynamo kupić pragnie niech do Franpol, Działyskich 3 wpadnie gdyż tam najniższe ceny.
zdw 55 017

Garnitur
klubowy skórzany na sprzedaż. Od 1-5, Rynek Łazarski 10, mieszkanie 7.
zdw 54 885

Najnowsza maszyna do szycia
Singer, o czterech szufladach, wyszczególnia okazynie sprzedam. Wierzbiciele 15, I. mieszkanie 22, pod ogrodów, prosto, od 3-5 po pol., w poniedziałek i wtorek
zdw 55 139

Limuzynę — Ford
w dobrym stanie sprzedam korzystnie. Zofia Skapska, Szamoty, ul. Poznańska 13.
zdw 55 034

5 KUPNA

Butelki
1/2 litr. krapkowi, zielone lub ciemne szkło kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 862

Maszynę
do pisania dobra, używaną kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 094

Dom (wille) z ogrodem
w Poznaniu lub najbliższej okolicy, lub też parcele budowlane kupie. Agenci wykluczeni. Oferty z ceną do Kurjera Pozn. zdw 54 751

Pianino
lub fortepian kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 300

Wille lub dworek
5-6 pokoi z nowoczesnym urządzeniem, dobra komunikacja wewnątrz ogrodem blisko kościoła katolickiego kupie. Cena fantazyjna wykluczona. Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 060

Dom
piętrowy z ogrodem lub placem w Poznaniu kupie za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 53 758

Dom
dochodowy w Poznaniu kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 505

Wille
z ogrodem blisko tramwaju kupie wpłaty 15 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 501. Pośrednicy wykluczeni.

Kupię
małą parcelę Puszczykowie od dworca lewo i blisko lub Ludwików przy jeździe, Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 137

Siatkę
drucianą do ogrodzenia zagajnika kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 072

Futro
karakulowe obszerne w dobrym stanie kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 054

Wille
w Poznaniu kupię 5-6 pokojową, łazienką i wszelkimi przy należnościami, centralnym ogrzewaniem z ładnym ogrodem przy tramwaju, okolicy Łazarza Jeżyce lub Debiec ewentualnie dokumenskanowa cała wolna. — Oferty tylko od właścicieli uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 54 537

Mała
kawiarenkę kupię lub wydzierżawie w Poznaniu. Szczegółowe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 519

Gospodarstwo lub resztówkę
około 60 morg pszennej ziemi, dom mieszkalny co najmniej 4 pokoje, ogród, maszynę budynek, kompletny inwentarz żywy, martwy dobra komunikacja do kolei i miasta, niedaleko kościoła kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 486

Rower
kupie. Oferty: Prądyńskiego 49 m. 11, lub Kurjer Pozn. zdw 54 565

Gospodarstwo
małe przy Poznaniu 5-6 morg zabudowaniem maszynem ogrodem kupie za gotówkę. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 555

Kupię
młodego kota angora. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 556

Dom
kupię w Poznaniu lub bliskiej okolicy z ogrodem lub bez tylko od właściciela wpłaty 7 tys. zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 636

Bibliotekę
lub większą szafę do książek w dobrym stanie kupię. Uwzględniłam najtańsze oferty. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 603

Rower
używany do 80 zł kupię. Adamczewski, Focha 74.
zdw 54 635

Kupię
motor spalinowy, nadający się do koci. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 666

Kupię
kapienice śródmiejsze w Poznaniu wpłaty 50 000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 579

Futro
zrebowe lub swistaki, ciemne — średnia figura — kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 736

Kupię
rentowne przedsiębiorstwo albo ziemię, może wpłacić 25 000 lub więcej się. Zgłoszenia Oredow-lik Wielkopolski zdw 54 755

Wózki
dziecięce używane kupię. Razer, Szewska 11, narożnik Małych Garbar.
zdw 54 788

Wannę
do łazienki Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 883

Kupię
używane rowery, Kraszewskiego 8 „Torero” skład, jw 3 000/7

Wózek dziecięcy
biały tylko w dobrym stanie kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 914

Majątki
gospodarstwa, parcele, kamienice wille domki poleca oraz poszukuje „Dom Złoci”, Szkoła 6, III.
zdw 54 942/3

Kupimy
2 maszyny do lodów duże. Garniki, kotły, rondle koprowe. Bratnia Pomoc, Waly Leszczyńskiego 6.
zdw 54 970

Szukacie kupca?
Dla szybko się decydujących kupców z gotówką poszukujemy dobrego gospodarstwa wiejskich posesyji przemysłowych i domowych i t. p. Meckelburg i S-ka, Poznań 35, Patrona Jackowskiego 35.
jw 3 095

Kupię
wille, ogródki w Poznaniu — wprost od właścicieli. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 616

Meble
używane komplety, oddzielne, garderobe, obuwie różne inne przedmioty kupuje w komis przyjmuję Nowy Dom Komisowy, Woźna 16.
rw 5 579

Pianino
kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 028

Lis
kanadyjski srebrny duży motor używany kupie z podaniem ceny. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 949

Piecyk gazowy
Junkersa lub inny i wannę do kąpieli w dobrym stanie kupie. L. Siedziński Poznań Wroniecka 16, tel. 12-42.
zdw 54 953

Kupię
pluszowy dywan 3x4. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 045

Wózek
reklamowy, ręczny lub konny, najchętniej na detkach kupię. — Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 117

Kupię
motor Diesla 4 taktowy, 10-12 K. M. w dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 55 087

Kupię
używaną jadalnię i sypialnię. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 55 091

6 KAMIENICE

Kamienica
centrum komfortowa dochód 60 tysięcy, cena 480 tysięcy. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 036

Kamienice
przy placu Wolności w Poznaniu, dochód 85 000.— cena 780 000.— wpłaty 300-400, reszta amortyzacja. Oferty refleksantów nie pośredników Kurjer Pozn. zdw 54 187

Kamienice
centrum Poznania IV, piętrowa składami dochód 26 568, cena 210 000, wpłaty 50-100 000 sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 351

Zamienię
kamienicę w Bydgoszcz piekarnię, kolonialną, restaurację na kamienicę w Poznaniu. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdw 53 278

Wille
6 pokojowa dwie morgi ogrodu owocowego, garaż, cena 20 000, wpłaty 10 000 zł, dom piętrowy, czynsz 2 700, cena 20 000, wpłaty 12 000 zł, spiesznie sprzeda „Pawilon”, Poznań, Marszałka Focha 15.
zdw 54 275

Kupię
kilkomieszkaniową wille wprost od gospodarza, wpłata do 25 000 w mocnej walucie, hipoteki amortyzacyjne, przy tramwaju. Dokładne oferty z podaniem położenia ilości i wielkości mieszkań oraz czynszu dzierżawy i wysokości odsetek do Kurjera Poznańskiego zdw 54 507

Kamienice
czteropiętrowa narożnikowa, do chód około 20 000, lokatory wpłacalni sprzedawca właścicieli. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 693

Dom
narożnikowy na sprzedaż, dochód roczny 17 500 zł, cena 140 tysięcy. Zgłoszenia przyjmują Michalak, Toruń, ul. Bydgoska 60.
Pw 17 025 64.111

Kupię
wille (kamienicę) czynszowa, nowa (wolna od podatku) blisko tramwaj, śródmieście lub Jeżyce, Łazarz, Wilda. Wpłaty 10 tys. Oferty z opisem upraszam Kurjer Pozn. pod dw 3425

Kamienica
z 2 skrzydłami w Gnieźnie na sprzedaż. Fenikowski, Szwańcarska 19.
zdw 54 733

Wybór
kamienic, wille poleca także poszukuje pośrednictwo „Krakus”, Poznań, Pocztowa 30.
zdw 54 724

Sprzedam
wille zaraz Obornikach 16 500 zł w tem hipotekę 10 000. Wiadomość Mielżyńskiego 28, m. 2.
zdw 54 966

Kamienice
2 fronty, centrum miasta, korzystnie sprzedam. Cena 350 tys., wpłata ca. 200 tysięcy. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 55 063

Kamienica
4 piętrowa nowsza, dochód 15 500 gotówka 100 000 sprzedam Kalciniński, Mielżyńskiego 28, m. 2.
zdw 54 965

Kamienice
kupię w Poznaniu, Gotówka 95 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 047

Willa
4 mieszkaniowa ogród, dochód 5 800 zł, cena 55 000, wpłaty 35 000 reszta hipoteka amortyzacyjna Kossmann Fredry 6, zdw 55 094

7 PIENIĄDZ

Pożyczki
10 000 zł na I. hipotekę w Poznaniu poszukuje Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 516

Pięciopokojowe

komfortowe słoneczne kuchnia, ogród garaż przystanek tramwajowy od gospodarza. Solacz, Mazowiecka 6. zdw 55 020

Trzy

pokoje kuchnia do wynajęcia, ul. Palacza 36. zdw 54 920

Mieszkanie

2 pokoje i kuchnia z całkowitem wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Pozn. jw 3 114

2

pokoje kuchnia w Krzeszmacz do wynajęcia. Informacje Stary Rynek 60. m. 7. zdw 55 073

Pokój

krawcowej wynajmie gospodarz. Wierzbice 2. zdw 55 096

Próżny

jeden lub dwa, nadające się dla P. T. doktora dentysty itp. lub mieszkanie. Św. Marcin 63. mieszkanie 6. zdw 55 109

9 SZUKA MIESZK.

Sędzia

poszukuje mieszkania czteropokojowego. Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 569

Poszukuje

mieszkania 4 pokojowego, nowoczesnego, z ogródkiem, Łazarz. Jezyce ewentualnie zamienie moje 4 pokojowe komfortowe w centrum. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 53 401

Poszukuje

6 pokoi dużych słonecznych z rz. w okolicy Pocztowej. Oferty Hotel Polonia. pokój 25. zdw 53 183

Składu

z mieszkaniem 3 lub 2 pokojowym wprost od gospodarza poszukuje od zaraz lub od 1 lipca. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 141

Od zaraz

lub później szuka mieszkania 2-3 pokojowego starsze, spokojne małe, najchętniej przy centrum, nie wyżej drugiego piętra, wprost od gospodarza. Pewni płatnicy. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 52 118

4-6

centrum najwyższe II. Oferty Kurjer Pozn. zdw 52 280

Dwu lub trzy

pokoju mieszkanie blisko fabryki na Wildzie od zaraz poszukuje wprost od gospodarza Pa. H. Cegielski, Górna Wilda 152. zdw 54 552

Mieszkania

3-4 pokojowe zaraz lub 1 lipca poszukuje nauczyciel emeryt. czynsz zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 605

Mieszkania

2-3 pokojowe z wygodami Jezyce, Łazarz od gospodarza, czynsz miesięczny poszukuje oficer. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 682

3 pokoi

kuchni, łazienki, nie wyżej II pt. wprost od gospodarza poszukuje bezdzietni zaraz lub 1 lipca za pewnym miesięcznym czynszem. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 657

Mieszkania

pokoju słonecznego z kuchnią nie wyżej I. pt. wprost od gospodarza bezdzietni urzędnik od 15. 5. lub później. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 54 689

Poszukuje

2-3 pokoi w śródmieściu, parter lub I. Czynsz rok zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 709

Poszukuje składu

z mieszkaniem, bez towaru w Poznaniu przy ruchliwej ulicy, nadający się na dział delikatesowy. Zgłoszenia Pieniężnik, Zabikowo. zdw 54 746

3-4

pokoju mieszkanie poszukuje samotny pan na stanowisku ewentl. czynsz zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 769

3-4

pokoje blisko Zwierzynca, czynsz miesięczny, poszukuje pewny płatnik, może dać gwarancję. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 770

Pani

pokoju niekrepującego, częściowe używanie kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 918

Małżeństwo

poszukuje mieszkania pokoju z łazienką lub kuchnią dzierżawą miesieczną lub kwartalną (posada stała) Oferty Kurjera Poznański zdw 52 611

2

pokoje na biuro adwokackie w centrum, ewentualnie częściowo umeblovane zaraz. Zgłoszenia z podaniem żądanej czynszu telefonicznie 30-19 lub do Kurjera Poznańskiego zdw 54 915

Mieszkania

3 pokojowe z szopa od gospodarza. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 997

2-3

pokoju poszukuje/dzierżawca pewny placę zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 012

Urzędnik państwowy

poszukuje od gospodarza mieszkania 3 pokojowego przynależności, początek Jezyce, Łazarz. Wdzy. Czynsz ewentl. zgóry. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. pod 17 90. Pw 17 057-17 80

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie

3 pokoje słoneczne wygodny Wilda na 2. Warunek kupno jadałki. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 581

Zamienie

pokój i kuchnię, portierstwo na takie same bez portierstwa — Oferty Kurjer Pozn. zdw 55 000

W willi

trzy-pokojowe zamienie na 3-4 pokojowe tylko śródmieściu. Łaskawe oferty do „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11 pod 17.102 Pw 17 062-17.103

11 POKOJÓŁ UMEBL.

Sympatyczny

Strusia 3 mieszkanie 7 (prawo). zdw 54 135

Pokój

umeblovany panu, elektryczność wynajmie. W. Garbary 36. m. 22 zdw 54 007

Elegancki

pokój z wszelkimi wygodami bardzo jasny, czysty, z rozległym widokiem od 1. 5. do wynajęcia. Ulica Poznańska 59. mieszkanie 3 (narożnik ul. Jasnej). zdw 54 074

Pokój

Polna 13. I. lewo. zdw 53 981

Pokój

Zupańskiego 4. mieszkanie 14. zdw 54 160

Pokój

frontowy, elektryczność zaraz. Dąbrowskiego 24. mieszkanie 9. zdw 54 156

Wspólny

inteligentnemu panu. Strzelecka 20. mieszkanie 7. zdw 54 105

Pokój

umeblovany słoneczny. Niegołewskich 12. mieszkanie 8. zdw 53 641

Elegancki

słoneczny czysty. Małeckiego 17. I. lewo. zdw 54 143

Słoneczny

bałkonowy, utrzymaniem 100 zł. Wielkie Garbary 40. m. 7. zdw 54 271

Dwuosobowy i pokój

studentom. Fr. Ratajczaka 11a. 3 wejście m. 69. zdw 54 228

Dwuosobowy

studentom. Śniadeckich 18. II. lewo. zdw 54 229

Pokój

do wynajęcia Wierzbice 14. mieszkanie 17. zdw 54 258

Wspólny

panie (piano). Wojciecha 3. m. 5. zdw 52 273

Śródmieście

pokój czysty elektryczność, inteligentnej osobie. Wały Jagiello 18 I. prawo. zdw 54 396

Pokoik

słoneczny panie zaraz wynajmie. Wierzbice 34. II. lewo. zdw 54 413

Niekrepujący

zraz. Górna Wilda 17. m. 9. zdw 52 652

Słoneczny

elektryczność, samodzielnie panu. Wierzbice 13. m. 9. zdw 53 450

Staroleka

tanio pokój umeblovany. Kaczmarska. Św. Antoniego 29. zdw 52 304

Frontowy

niekrepujący elektryczność. Półwiejska 7. miesz. 6. zdw 47 734

Dwu

trzyosobowy, słoneczny, elektryczność. Józefa 6. m. 8. zdw 54 511

Niekrepujący

pokoik. Wierzbice 66. m. 4. zdw 54 499

Centrum

młdy, czysty panu, Kreta 5 m. 2. zdw 54 497

Słoneczny

Skarbowska 7. m. 10. zdw 54 494

Pokój

dwuosobowy. Młyńska 3-8. zdw 54 057

Pokój

wolny. Matejki 57. miesz. 6. zdw 54 058

Ładne

słoneczne, komf. 2 pokoje, telefon częściowo umeblovane lub próżne zaraz. Mickiewicza 15. I. prawo. 0-11. 4-6. zdw 54 527

Pokój

na 2 osoby. Śniadeckich 24. mieszkanie 10. zdw 54 569

Aleje

Marcinkowskiego 16. II. prawo. umeblovany wolny. zdw 54 571

Pokój

dla 2 pań. Żydowska 9. m. 7. III. piętro. zdw 54 568

Elegancki

gabinet solidnemu. Kreta 7. m. 9 zdw 54 560

Strusia

6 m. 17. pokój. zdw 54 561

Pokój

dla pańw tancio. Rybaki 20 a. m. 2. zdw 54 896

Pokój

słoneczny centralne ogrzewanie, łazienka z utrzymaniem lub bez, zaraz do wynajęcia. Wielka 7. mieszkanie 6. zdw 8 442

Pokój

panom umeblovany, elegancki, elektryczność, św. Marcin 33. mieszkanie 9. zdw 54 690

Małżeństwu

używanem kuchni lub 2 osobom. Ogrodowa 19. parter lewo. zdw 54 653

Skromny

pokój umeblovany. Masztalarska 8. m. 6. zdw 54 647

Umeblowane

czteropokojowe mieszkanie, łazienka, gaz, elektryczność w całości lub częściowo. Ul. 3 Maja 3 a. m. 10. zdw 54 639

Centrum

mały inteligentowi. Plac Nowomiejski 6 a. m. 23. zdw 54 632

Pokój

do wynajęcia 1. 5. św. Marcin 20. m. 4. zdw 54 630

Pani

śródmieście. Mielżyńskiego 22. mieszkanie 27. zdw 54 624

Pokój

Nowa 6. m. 5. zdw 54 619

Park Wilsona

pokój z komfortem. Matejki 61. mieszkanie 10. zdw 54 604

Centrum

pokój umeblovany frontowy, słoneczny, niekrepujący, dam jako procent za wypoczenie 1.000 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 609

Pokój

tanio. Św. Marcin 52/53. m. 9. zdw 54 695

Balkonowy

Focha 36. m. 6. zdw 54 675

Pokoik

umeblovany Poznańska 27a. I. prawo. zdw 54 661

Pokój

wspólny panu. Ogrodowa 15. II. podwórze, lewo. zdw 54 659

Pokój

dobrze umeblovany telefon, utrzymanie. Aleje Marcinkowskiego 3 b. I. m. 17. zdw 54 610

Pokój

umeblovany. Śniadeckich 6. m. 9. zdw 54 614

Pokój

umeblovany wolny. Ul. Grobla 1 b. m. 8. zdw 54 669

Dwuosobowy

Wierzbice 39 a. m. 4. zdw 54 708

Pokój

Ogrodowa 2 mieszkanie 11. zdw 54 704

Tani

dwuosobowy. 27 Grudnia 19. — Strzelecka. zdw 54 702

Dwuosobowy

Rybaki 9 m. 9. zdw 54 697

Niekrepujący

z klatki zaraz. Półwiejska 9b. mieszkanie 4. zdw 54 688

Dwuosobowy

niekrepujący — centrum. Garncarska 2. m. 8. zdw 54 687

Pokoje

dwa umeblovane na biuro 4 mieszkanie zaraz wolne. Św. Marcin 15. m. 7. zdw 54 582

Pokój

solidnych pańw pań. Półwiejska 13. miesz. 5. zdw 54 718

Skromny

ookoik. Łazarska 37. m. 7. zdw 54 722

Pokój

skromny, niekrepujący. Skarbowska 14. parter, prawo. zdw 54 719

Dwuosobowy

czysty. Słowackiego 39. m. 9. zdw 54 717

Dwuosobowy

Mateckiego 37. m. 8. zdw 54 716

Paniom

Kwiatowa 9. III. zdw 54 712

Lepszy

pokój bez pościeli zaraz. Oczkowska 12. m. 7. zdw 54 727

Pokój

dla panienki. Piekary 24. mieszkanie 17. zdw 54 762

Spokojny

elektryczność. Poplińskich 1 a. m. 7. zdw 54 756

Dwuosobowy

utrzymaniem, bez zaraz Marcin 5. II. m. 11. zdw 54 747

Dwuosobowy

zraz. Św. Józefa 6. m. 10. zdw 54 760

Pokój

frontowy. Wielka 16. m. 4. zdw 54 761

Pokój

Waliszka. Wybickiego 3. zdw 54 768

Pokój

umeblovany, naprzeciw cukierni Dolskiego. Fredry 4. II. zdw 54 783

Niekrepujący

dwom osobom. Zupańskiego 2a. mieszkanie 21. zdw 54 732

Słoneczny

komfortowy, elektryczność, łazienka wynajmie Mickiewicza. — Adres Kurjer Poznański zdw 54 731

Studentom za 90 zł mieszkanie, utrzymanie. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 54 743

Niekrepujący

frontowy wynajmie. Drużbackiej 1. miesz. 4. zdw 54 775

Dwuosobowy

czysty, elektryczność. Romana Szymańskiego 8. m. 11. zdw 54 780

Korzystny

Długa 3. II. lewo. zdw 54 793

Pokoju

spokojnego, czystego, możliwie blisko Uniwersytetu zaraz poszukuje. Oferty z ceną Kurjer Poznański z dw 52 122

Pokoju

niekierującego bez pościeli blisko Placu Wolności do 50 zł poszukuje pan. Oferty Kurjer Pozn. z dw 55 116

13 LOKALE**Piekarnia**

z mieszkaniem zaraz od gospodarki. Do objęcia 4500. Dzierżawa 250 miesięcznie. Adres wskazać Kurjer Poznański z dw 54 586

Pl. Wolności 4

do wynajęcia: 1) lokal handlowy na parterze wraz z halą i 2) lokal przemysłowo-handlowy na I. piętrze. Wiadomość na miejscu. z dw 52 007

Duża piwnica

tuż przy Starym Rynku natychmiast wydzierżawia. Zgłoszenia Małopolska 8. Schnbert. z dw 53 661

Ubikacje

przemysłowe 60-100 kwm. jasne także kocioł parowy przy stacji wodociągowej, ewent. nieruchomości sprzedam. „Renoma” Wielkie Garbary 1. Pw 12 016-14.57

Śródmieście

3 pokojowe ubikacje parterowe, nadające się na biura, sklepy lub warsztaty wydzierżawia gospodarz. Oferty Kurjer Pozn. z dw 54 056

Składu

próżnego centrum możliwie od gospodarza poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 54 533

Próżny

pokój w centrum na biuro lub na inne przedsiębiorstwo. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 488

Piwnicy

(sklepu) pokój poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 554

Składnica

obszerna ul. Kantaka 8/9, ca 120 mtrkw., jasna, pod szklanym dachem, parter i I. piętro, przyległe 2 pokoje i kuchnia od zaraz korzystnie do wynajęcia. — Oferty Kurjer Pozn. z dw 52 692

Skład

Sw. Marcin zaraz kupie. Warunki Kurjer Pozn. z dw 54 600

Poszukuje

wolnego składu z mieszkaniem za miesięcznym czynszem od gospodarza, rzutki i uczelny kupiec. Oferty do Kurjera Pozn. z dw 54 691

Lokalu

na restaurację poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 737

Lokal porostacyjny
blisko Starożytności nadający się na każdą branżę wynajmę zaraz gospodarz. Wozna 1. z dw 54 967

Specjalne

garaże motocyklowe wydzierżawia. Bittner, Dąbrowskiego 79. Pw 5 574

Ubikacje

przemysłowe w suterenu jasne i suche oraz mniejsze ubikacje parterowe wydzierżawia tanio. — Bittner, Dąbrowskiego 79. Pw 5 572

Ubikacje

przemysłowe parter piętro, wydzierżawia gospodarz. Dąbrowskiego 88. z dw 55 024

14 DZIERŻAWY**Garaże murowane**

miesięcznie od 20 zł. Garaże Polonia, Dróbackiej 2 przy Parku Wilsona. z dw 53 557

Dzierżawy

400-600 móg dobrej ziemi najchętniej bez inwentarza poszukuje od lipca. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 53 919

Fachowy

rolnik poszukuje poręczającej administracji ewent. dzierżawy średniego majątku. Może złożyć kaucję. Referencje najpoważniejszych ziemian. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod z dw 53 146

Stajnie

garaże szopy oddzielnie tanio do wynajęcia przy ulicy Mostowej. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 547

Poszukuje

dzierżawy 200-300 móg drenowanej. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 575

Wynajmę

na Jeźcach duży plac, zabudowania: duży warsztat, kancelaria z trzech pokoi i duże szopy nadające się na garaż i składnice. Wiadomość telefon 29-35. z dw 54 513

Skład

na bawaty, towary krótkie, mieszkaniem w Rynku, natychmiast do wynajęcia. Stanisław Marecki, Pobiedziska. Rynek 4. z dw 54 938

Bufet

plaży Rusała Puszczykowo kompletnie urządzenie, własny rachunek oddam zaraz. Pawlak, Łakowa 8, naprzeciw SS. Błobietanek. z dw 54 623

Dzierżawa

50 móg buraczanej ziemi, inwentarz korzystnie do objęcia 3 000 zł. Bertmiński Warszawa 3, Poznań. z dw 54 951

Polowanie

2.000 móg, rogacze, kurapaty, bażanty, zajęce wydzierżawia. — Oferty z podaniem ceny do ekspedycji Kurjera Pozn. z dw 54 982

Zamienię majątek

400 móg wspaniały dwór i polowanie przy szosie, blisko Poznania na kamienicy czynszowa w lepszniej części Poznania, dopłacie 100 tysięcy złotych. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 891

Młyn

wodny z gospodarstwem rybnym oddam w dzierżawę. Potrzeba 6 tysięcy zł. Oferty Kurjer Pozn. z dw 55 016

Poszukuje

dzierżawy od 400-1000 móg. — Zgłoszenia Kurjer Pozn. z dw 54 789

Stajnie

na dwa konie wydzierżawia. Kraszewskiego 26. Pw 3 104

Gospodarstwa

200, 150 72, 54, 40, 20, ziemie pszennej ze żywym i martwym inwentarzem na dogodnych warunkach do wydzierżawienia. — Pacholski, Gniezno Mieczysława 35. Pw 10 255

15 UZDROWISKA**Wille**

na letnisko przy Poznaniu wydzierżawia. Jasielski, Łódzka 9, telefon 70-82. z dw 51 831

Dwór

ziemiański pod Kaliszem przyjmuję letników ze sfer inteligentnych od 1 maja. Dziennie od 5-7 zł. Adres Kurjer Poznański z dw 53 235

Truskawiec

Ziemiański pensjonat „Krzyszka”, położony centrum. Ceny minimalne. Pw 13 090-16.75

Zakopane

Agencja Siemianowskiego: wille, parcele okazujące, — obecnie do sprzedania: wybór pensjonatów do dzierżawy. Pw 10 107

Żegiestów

Pensjonat „Żorina” pokoje z utrzymaniem maj. czerwiec, ceny niższe. Bielecka. Pw 10 123

Letnisko

we dworze tanio, dobra kuchnia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. z dw 54 097

Puszczykowo 70

pokoje wydzierżawia. Jan Kucharski. z dw 53 691

Letnisko

zdrowa, górzysta okolica, las, woda. Całodziennym, bardzo dobrym utrzymaniem 5 zł dziennie. Baslerowa, Zielonogóra. Obyczko. z dw 53 631

Letnisko

kaszubska Szwałczka, jezioro, las tanio. Zgłoszenia Poznań. Piekary 5. Jasnochowa. z dw 54 100

Wypoczynek na wsi
z całodziennym utrzymaniem w ładnym, w suchej okolicy położonym majątku, blisko Poznania, rzeka i lasy. Cena 5 złot. dziennie. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera Pozn. z dw 54 062

Letniska

4 pokoje kuchnia pawilon garaż kąpiel, łazienka ogród warzywno-owocowy. Puszczykowo, z powodu wyjazdu sprzedam lub wydzierżawia. Ratajczaka 29, m. 5. z dw 54 487

Letnisko

Blotkowo, poczta, stacja Lipno-Nowe, powiat Kościan, pięknie wśród lasów położone poleca pokój obfitem utrzymaniem 5 zł dziennie. Pw 10 146

4 pokoje

nadające się na letnisko, pięknej okolicy. Jabłonna 34 koło Nowego Tomysa. z dw 54 638

Próżny

pokój willa na letnisko blisko Poznania zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenia Poznań, Grobla 9 m. 2. z dw 54 620

Puszczykowo

wyjeżdżając sprzedam bezpośrednio okazując tanio wille sześciopokojowa, kompletnie odremontowana, ogrodem, garażem. Oferty Kurjer Pozn. z dw 54 595

Puszczykowo

3 pokoje kuchnia, światło elektryczne, piękne położenie, sezon letni oddam. Oferty Kurjer Pozn. z dw 54 631

Górnoślazak

matruzyta, pragnie w celu wydoskonalenia się w języku polskim spędzić wakacje od maja do września na wsi wzmianka o korepetycjach języka niemieckiego, zwrócić kosztów utrzymania. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 707

Choroby

nerwowe, nerwobóle, iechiasz wyliczyć w Inowrocławiu. Pw 10 242

Puszczykówku

do wynajęcia pokoje z kuchnią niedrogo na maj, czerwiec. Wille 51, Samacka. z dw 54 765

Letnisko

w suchej, lesistej okolicy na lipiec i sierpień, z całodziennym utrzymaniem poszukuje dla rodziny 5 osób. Oferty z podaniem bliższych objaśnień i warunków Kurjer Pozn. pod z dw 54 841

Krynica

komfort centrum, ceny niskie, wikt wyborzy. Jabłonna. z dw 54 661

Pokój

z kuchnią lub z używaniem w Puszczykowie ewtl. w Puszczykowie na lipiec poszukuje najchętniej w wili. Oferty Kurjer Pozn. z dw 54 940

Domek

willę 6 ubikacji sprzedam, także pokoje na letnisko wydzierżawia. Puszczykowo, Zalesie 2 (za restaur. Zameczek). z dw 54 983

Letnisko

pięknie położone przy własnym jeziorze z całodziennym utrzymaniem, można wędkować, od maja. Oferty Kurjer Pozn. Pw 5 581

Orłowo - morskie

„Gryf” pierwszorzędnym pensjonat blisko plaży, higieny, komfort, ceny umiarkowane. Informacje: właścicielka Dr. owa Betlejewska. Toruń. Pw 15 095-64.112

Letników

z inteligencji przyjmie dwór, piękny park jezioro, las 2 godziny do Gdyni, 4 krotne, dobre odżywienie, 5 zł dziennie. Majetn. Rokoczyński, Starogard. z dw 55 112

Letnisko

blisko wody, lasu pokoje utrzymaniem lub bez odda Antezak, Grotński, poczta Włoszakowice pow. Leszno. Pw 10 259

16 OSOBISTE**Weksel**

im blanco na 500 zł wystawiony przez Alfreda hr. Mielżyńskiego z Wolsztyna, który zaginął uniemożliwia. Józef hr. Tyszkiewicz. z dw 54 676

Firma „Tricot”

uprzejmie zawiadamia że przeniosła się z ulicy Szymańskiego 10 na Pocztowa 23, front 1. piętro. Pw 13 094-16.25

Debiutant

Hanna. Oferty Kurjer Pozn. z dw 54 447

Spadek

Krewni Marcinkowskich mogą zgłaszać się po zgonie Walentyna Marcinkowskiej ur. 6 lutego 1859 r., córki Walentego — Józefa do adwokata Stan. Konst. Poznańskiego, Warszawa, ul. Szpitalna 5. Pw 3 455

Pan

St. Sm. Poznań chętnie. Oczekuje listu. Kurjer Pozn. z dw 55 121

Tadziku

oczekuje dzisiaj w miłej i taniej kawiarence przy kolacji i dancingu Polwiska 17. Zocha. z dw 55 110

22 ROZMAITE**Kołdry**

wykonuje, stare przerabia. — Smoczyńska Kwiatowa 8. z dw 53 890

Pensjonat

dla przyjeżdżających Poznań Gwar na 17. II. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny niskie. T. Rowecka. z dw 54 095

Obiady

kresowe, smaczne Kantaka 8/9, brama, prawo, III. z dw 54 306

Salon Mód „Wiera”

wykonuje suknie najskromniejsze, najelegantsze, płaszcze, kostiumy garderobe dziecięcej. Ładnie szybko, tanio. Sew. Mielżyńskiego 25 mieszk. 3. z dw 54 495

Siostry Streich**teraz Gwarna 15****Robótki**

rysunki haftów wszelkiego rodzaju. Pw 9 666

Fotografie

Bracia Pecherscy Aleje Marcinkowskiego 8, ceny na portrety niższe 50%. Pw 2 930

Dla naszych**Milusińskich**

Bielizna niemiecka wszelkiego rodzaju w wielkim wyborze po cenach nadzwyczaj korzystnych poleca Fabryka Bielizny J. Schubert Poznań, ul. Wrocławska 3. Pw 12 018-14.30a

Ładuje akumulatory

tanio, naprawa zamiana „Ogniwo” Wielkie Garbary 19. Pw 14 108-16.158

Salon mód

wykonuje wykwintne suknie kosztu płaszcze najnowsze żurnale Ceny najniższe. Kantaka 2. z dw 43 339

Pluskowy

z zarodkami wytypami radykalnie wydmieniem gazami; trującymi. Teple szczyry robactwo z powodzeniem tanio. Wawrzyniak (A. Miciusa Następca) Rynek Łazarz 4 mieszk. 4. z dw 37 030

Tłumaczenia

polsko-niemieckie, treści prawnej, handlowej, fachowej, literackiej wykonuje Kucik, Sw. Marcin 74, mieszk. 15 telefon 53-37. z dw 52 238

Kołdry

puchowe, wełne wyrabia stare poszywa Sulewski, Poznań, ul. Wrocławska 1. z dw 53 734

Kucharka

poleca się na uroczystości, wesela. Wodna 10, mieszk. 2. z dw 53 799

Żaluzje

tanio repara. Prusa 19, m. 15. Welmaz z dw 54 128

2,85 Bezrękawniki**z jedwabiem**

Bluzki jedwabne nowości 5.75, 6.85, 9.85, pantalone jedwabne w pasy 1.45, rypsove 1.85. Milonejs 3.50, kombinacje jedwabne 2.85, Torebki modne skórkowe 2.50, 3.50, eleganckie nowości 5.50, 6.75, Bagdad 8.50, Parasole 3.50, modny 4.90, jedwabny deseniowy 14.50 kryształki, biżuteria, kołnierzyki najtańsze tylko Warszawskim Składzie Fabrycznym Jadwiga Podbielska, Wielkie Garbary 40 naprzeciw Wodnej. z dw 54 767

Szewskie

maszyn: wyczyszczarka, frezarka, bimsa, maszyna łatkowa, cholewarska za bezcen sprzedam. Oferty do Kurjera Pozn. z dw 54 458

Salon Mód

Paryżanka wykonuje płaszcze, kostiumy, suknie najnowsze modele, ceny najtańsze. Stary Rynek 18/19, wysoki parter, naprzeciw Wodnej. z dw 54 318

Obiady

żem masła, Łazarz poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 170

Przyjmuję

w dom bieliznę do szycia bardzo tanio, Piotra Wawrzyniaka 32, mieszk. 8. z dw 53 654

Rysownika

ornamentów, twarzących poszukuje. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 526

Łazienki

„Apollo” Ratajczaka 15. Pasaż Polecamy wszelkie kąpiele łaźnie parowe, masaż, elektryzację stawianie baniek, kąpiele kwasowogłowe solankowe i inne. z dw 54 553

Pracownia**Gorsetów****„Wanda”**

Gorsety na miarę Gorsety gotowe — Pasy do cięcia — Paszki sportowe — Biustonosze wszelkiego rodzaju. Repara. gorsetów. Ratajczaka 27 parter. z dw 54 640

Chiromantka

z długoletnią doświadczoną praktyką zdumiewająco przepowiada przyszłość, teraźniejszość i przyszłość z rak fizjognomii, grafologii, fotografii i różnych kart. Liczne podziękowania. Przyjmuję od 10-1 i od 3-8 wieczorem. Franciszka Ratajczaka 15, mieszk. 10 II. piętro, I. wejście w Pasażu Apollo. z dw 54 634

Krawcowa

z Warszawy Rzeczypospolitej 2, mieszk. 7. z dw 54 601

Baczność Podatnicy!**„Ha-Po”**

to jedyna prawidłowa uproszczona księgowość dla wszystkich do samodzielnego prowadzenia. — Cena 18 zł, zaliczenie 20 zł. Do nabycia „HA-PO”. Poznań, Garnarska 4. Wydawnictwo zak.ada tanio kompl. księgowość na życzenie także na prowincji. Prospekty na żądanie. Pw 54 593

Krawcowa

wykonuje suknie od 6 zł. Nowakowa. Składowa 12. z dw 54 670

Lilje do Komunii św.

oraz kwiaty na kapelusze poleca Fabryka kwiatów Walczak, Wrocławska 4. — Hurtownie. Telefon 5865 z dw 54 720

Cylindry

kartery, główne spawa fachowo „Ignis”, Wielka 6. Naprawa motocykli. z dw 54 748

Samochodem

ciężarowym, zwózki, przeprowadzki, telefon 70-19. z dw 54 851

Administrację

domów, terenów przyjma fachowiec i prawnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański z dw 54 804

Koncesja

Inwalidy na pełen wyszynk poszukuje restauracja. Oferty Kurjer Poznański z dw 54 817

7 klasista

dziela korepetycji ewent. za mieszkanie. Laskawe zgłoszenia: Romuald Tomaszewski, Młyńska 13. zdw 54 595

Student

dziela korepetycji i lekcji fortepianu może się natychmiast zgłosić. Kraszewskiego 11. I. p. lewo. zdw 54 510

Niemieckiego

dziela wzamian francuskiego lub angielskiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 642

Niemieckiego udziela

lekcyj i konwersacji akademickiej. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 598

Kto

wyuczy na maszynę pończosznicy. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 917

Kursy

stenografii, księgowości rozpoczynają 4 maja. Kromczyńska, Ogrodowa 16. zdw 54 961/2

Korepetycji

udziela matematyce francuskim. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 881

Angielka

uczy konwersacji tanio pod gwarancją. Ratajczaka 11a. mieszkanie 117. zdw 55 125

Kroju

szycia wyuczy pod gwarancją. Szpotkańska, Marcin 18. zdw 55 079

Kursy

stenografii, pisanie maszyna księgowości. Tyran - Zaworskiej Strzelecka 33. zdw 52 262

25 MUZYKA**Lekcyj**

gry skrzypcowej udziela dyplomowana nauczycielka muzyki. Kaufussówna Wilda, Strumykowa 7. III. zdw 54 495

Kto

udzieli lekcji gry fortepianowej okolicy Wierzbiciej. Oferty z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 54 525

Czarliński

nauczyciel muzyki — (fortepian, skrzypce). Kwiatowa 11, parter. zdw 54 725

Fortepian

bardzo tanio do wynajęcia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 55 065

26 ROZRYWKA**Kino „Corso“**

Na zachodzie bez zmian. zdw 54 777

Gwarna 20 Woźna 12

Wypożyczalnia
książek. Największa w Poznaniu. Wszystkie nowości. Przeszło 20 000 tomów. Abonent 1½ zł miesięcznie. zdw 54 791

Kino Tęcza

„Złote Piekło“. zdw 54 933

Kino Wilsona

„Izazur“. „Chicago“. Wzruszający dramat Victor Varconi. zdw 54 973

Tylko Czytelnia Dipplia

posiada wszystkie nowości polskie, francuskie, niemieckie, angielskie. Plac Wolności 11. zdw 54 894

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej ceny drobnych

Panienska

inteligentna poszukuje posady do biura, składu lub bufetu za skromnym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 065

Urzednik gospodarczy

zamierzony rolnik - hodowca, zmieni posadę jako samodzielny lub pod dyspozycję. 7 lat praktyki. u obecnego chlebowodcy 4 lata. Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 53 513

Zaraz

lub później poszukuje posady samodzielnej gospodyni zarządczyni lub wyryczcelek pani domu. Znam wykwintną kuchnię drób. życie, ogród. Laskawe zgłoszenia uprasza Kurjer Poznański zdw 53 925

Posługi

poszukuje. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 123

Służąca - gosposia

przyjezdna z Kongresówki w średnim wieku, z dobrym poleceniem szuka pracy u samotnej osoby lub u kszędza. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 076

Dziewczyna

szuka posady gospodyni. ostatnia 4 lata. dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 220

Młynarz

obeznany z wszelkimi motorami poszukuje posady od 15. 5. 1932 lub później. Kazimierz Nowak, Lubasz, pow. Czarnków. zdw 54 241

Poszukuje

posady jako posługaczka. Zgłoszenia do Kurjera Poznański. zdw 54 254

Kuchmistrz

poszukuje posady okolicą obojetna. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdw 53 344

Wychowawczyni

inteligentna, z kilkoletnią praktyką z nauczaniem do klasy wstępnej szuka posady. Znam dobrze niemiecki, szycie. Oferty Kurjer Poznański zdw 51 767

Mistrz piekarski

kawaler, średni wiek, który rozumie cukiernictwo poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 807

Gospodyni-kuchmistrz

z doświadczeniem i świadectwami, znająca się na chowie drobiu przyjmie posadę zaraz w majątku lub w większym domu w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 195

Starsza

zaufana dziewczyna (lat 40), samodzielnie gotowaniem, zaprawianiem, pieczeniem, z doświadczeniem i świadectwami, znająca gospodarstwo wiejskie i wiejskie, do wszelkiej pracy domowej za małym wynagrodzeniem — poszukuje posady od 1 ewentualnie 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 343

Kucharka - służąca

średni wiek, długoletnie świadectwa, znająca dobrą kuchnię poszukuje posady przy małej rodzinie lub samotnej osobie. Oferty do Kurjera Poznański zdw 54 207

Trykotarka

poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 592

Uczciwa

służąca, z długoletnimi świadectwami poszukuje od 1. 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 408

Samotny

sumienny, pracowity poszukuje jakiegokolwiek pracy — za mniejszym wynagrodzeniem. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 540

Pracząca

czysta uczciwa poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 550

Panna

starsza, inteligentna posiadająca gotówkę szuka posady lub jako współwłaścicielka do małego przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 551

Gospodyni

samodzielna obejmie zarząd domu w majątku lub samotnej osobie w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 520

Inteligentna

zajmie się gospodarstwem na probostwie, folwarku lub samotnej osobie, pielęgnuje chorych. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 521

Przyjmę

posadę kasjera, inkasenta kierownika filii składu itp. w Poznaniu lub okolicy za skromnym wynagrodzeniem. — złoże kaucję wymaganej wysokości kupię — przystąpię do spółki do nie wielkiego lecz dobrze prosperującego składu, branży obojetna. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 54 513

Pokojuwa

z szyciem poszukuje posady. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 514

Dziewczyna

uczciwa poszukuje posady z cośkolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 584

Posługi

poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 779

Kupiec

kilkanaście lat samodzielny — ostatnio członek zarządu poważnego przedsiębiorstwa — obeznany gruntownie z księgowością, korespondencją, sprawami sądowymi — samodzielnie kierownictwem działu handlowego, poszukuje odpowiedniego zajęcia, udziału, kaucja 10 tys. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 566

Wychowawczyni

dobrymi świadectwami, praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 541

Posługi

szukam, umiem prac. prasować sztywną bieliznę i gotować. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 533

Pomocnik gastronomiczny

młody, zna książkowość, włada językiem niemieckim, francuskim szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 656

Poszukuje

pracy w zakresie elektro-mechaniki. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdw 54 649

Sierota

sumienna i pracowita szuka posady do pracy domowej jako przychodnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 645

Fachowiec

branży pasty do obuwia, fotorelinozobny z mechaniczną produkcją, długoletni kierownik znanej fabryki pasty do obuwia, własne ekonomiczne wypróbowanie przepisów obejmie posadę kierownika lub doradcy techn. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 635

Prasowaczka

szuka posady lub pracy poza domem z małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 623

Uczciwa

posługaczka poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 881

Dziewczyna

dobrem gotowaniem, dobrymi świadectwami poszukuje posady od 1. w miejscu lub na wieś do lepszych państwa. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 684

Dam

500 zł za posadę biurową. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 665

Biurowy

szuka posady. Kaucja 500 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 663

Inteligentna

z ładnym charakterem pisma poszukuje stałej posady w Gdańsku lub Gdyni. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 612

Pracząca

czysto pierze poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 613

Kasjerka

piecząca na maszynę poszukuje posady wgl. maszynistki, wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 674

Pracząca

czysta, sumienna szuka prania 4 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 606

Kelner

sumienny, pracowity, szuka pracy na niedziele i święta również wyjazd na prowincję na ładnie kaucję. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 774

Sierota

w ktrycznym położeniu, szuka posady z gotowaniem do wszystkiego zaraz lub 15. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 730

Dziewczyna

szuka posady do wszystkiego. — Oferty Kurjer Poznański zdw 54 880

Dziewczyna

uczciwa, skromna, spokojna, skromnym gotowaniem z poleceniem szuka posady lub posługi za stancję zaraz lub 15. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 845

Dziewczyna

poszukuje posady z doświadczeniem od 1. 5. 1932. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 567

Technik budowlany

z długoletnią praktyką w biurze i na budowlach znający jeszcze szacowanie budynków, książkowość, korespondencję, sprawy procesowe i t. d. szuka odpowiedniego zajęcia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 54 849

Bielżniarka

szuka posady do szycia poza dom wyjazd. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 929

Inwalida

wojenny piecownik-garniarz poszukuje pracy. Wykonuje wszelkie reparacje oraz ustawianie nowych pieców po cenach przystępnych. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań ul. Fredry 7 pokój 47 telefon 39-07. zdw 54 508-9

Uczciwa

dziewczyna przyjmie posadę jakiegokolwiek najchętniej na wyjazd. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdw 54 489/90

Panna

inteligentna, zna krawieczyznę i haft, dobrymi świadectwami — poszukuje jakiegokolwiek posady, może do dzieci. Laskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 348

Kaucji

400 dam, szukam posady kasjera inkasenta. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 663

Zegarmistrzowski

pomocnik lat 21 szuka w tem zakresie zajęcia za skromnym wynagrodzeniem miejscowość obojetna. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 677

Piekarz cukiernik

poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego rw 5 548

Panienska

poszukuje pracy jako pomocnica krawieczyny ewentualnie do dzieci. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 578

Uczciwa

pełna służąca z doświadczeniem poszukuje posady ewent. bez spania. Pohl, Siaszica 12, mieszcz. 7. Pw 17 031-54.463

Posadę

mam 8 klas gimnazjalnych skończonych, z powodu pewnych przyczyn pragnąłbym otrzymać posadę na majątku. jako nauczyciel dzieci od zaraz do 1 września Marian Januszewski, Trzemeszno, Kościuszki 13. nw 9722

Skromna

panienka, która pracowała w składzie piekarsko-cukierniczym, znająca dobre gotowanie i szycie, biegła w niem. przyjmie posadę także i w innej branży. Oferty skierować J. Lubomski, piekarz, Wylatowo, p. Mogiła. nw 9725

Praktykant

rolniczy z ukończoną Szkołą rolniczą, oraz dwuletnią praktyką poszukuje jakiegokolwiek posady w majątku zaraz. Oferty Hajduczek, Katowice, Wandy 25. Pw 17 026 71.75

Posługaczka

uczciwa, pracowita poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 729

Dziewczyna

sierota poszukuje posady do dzieci i do lekkich prac domowych zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 725

Wynagrodzenie

dostanie, kto dopomoże do uzyskania stałej posady wózni, lub portjera, w urzędzie. Kaucja. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 052

Dyplomowany mistrz stolarski

rutynowany fachowiec meblowobudowlany, samodzielny kalkulator, rysownik, obeznany z obróbką maszynową, poszukuje jakiegokolwiek posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 055

Biurowa - maszynistka

polsko-niemiecka poszukuje jakiegokolwiek posady za 70 zł. — Oferty Kurjer Poznański zdw 55 044

Posługaczka

poszukuje posługi z gotowaniem z doświadczeniem i świadectwami od 1 5. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 745

Dwie

skromne, uczciwe panienki 16 20 lat poszukują posady, star a czy je. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 762

Książkowa

maszynistka poszukuje posady wynagrodzenie skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 773

Starsza

dziewczyna poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 801

Posługi

lub sprzątania rano do 9. od 3 po południu poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 792

Młodszy książkowy

piszący na maszynę obeznany z magazynem, przyjmuje jakiegokolwiek zajęcie. Wymagania bardzo skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 853

Dentystyczny

technik samodzielny technice także operatywne, poszukuje posady. Warunki skromne. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 820

Służąca

kucharka, czysta uczciwa, pracowita, długoletnia praktyką poszukuje posady 1. 5. lub 15. 5. najchętniej do mniejszej rodziny, samotnej osoby. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 969

Szofer - mechanik

samochodowy, wykwalifikowany w swym zawodzie, obeznany z pracami w ogrodnictwie poszukuje posady. Laskawe oferty proszę do Kurjera Poznański zdw 54 078

Posługi

z gotowaniem lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 979

Sierota

uczciwa poszukuje posady. Władysław Maćkowiak, Grobla 24, mieszcz. 1. zdw 54 981

Początkująca

panienka, lat 17, z ukończoną szkołą handlową, pochodząca z nawiązków porządku rodziny, zupełna sierota poszukuje odpowiedniej posady zaraz lub później. Laskawe oferty Kurjer Poznański zdw 54 637

Dziewczyna

czysta, uczciwa, poszukuje posady na po południu. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 890

Mechanik

specjalista na rowery, maszyny do pisania, szycia, emalowanie poszukuje pracy, świadectwa dobre. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 901

Szofer - monter

trzeźwy, sumienny, w swym zawodzie pewny, z długoletnią praktyką, z dobrymi poleceniami, może złożyć kaucję, szuka posady zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 908

Posługi

szukam zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 913

Polecam

się jako krawcową domową. Jakubowski 13. m. 13. jw 3 101

Ekspedjentka

z branży rzemieślniczej potrzebna. Kraszewskiego 7. jw 3 100

Poszukuje

posługi. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 066

Technik budowlany

poszukuje posady lub prac technicznych jak rysunki budowlane, projekty na domy mieszkalne itp. Kierownictwa budowy. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 004

DYREKCJA**Gimnazjum z pełnymi prawami szkół państwowych**

oznajmia, że z dniem 1 września 1932 otwiera

IV klasę gimnazjum neohumanistycznego

z językiem angielskim lub niemieckim zamiast języka łacińskiego.

Zgłaszać się mogą uczennice z ukończoną VII klasą szkoły powszechnej i ze szkół wydziałowych.

Do V klasy szkoły przygotowawczej (dotychczas I gimnazjalnej) przyjmuje się uczennice z ukończoną IV klasą szkoły powszechnej bez egzaminu.

W nadchodzącym roku szkolnym opłata wynosi: I przygot. 18,— zł, II przygot. 24,— zł, III i IV przygot. 28,— zł, V przygot. (dotychczasowa I gimn.) 38,— zł, II i III gimn. 48,— zł, VI, V i VI gimn. 58,— zł, VII i VIII gimn. 60,— zł. Opłata miesięczna za pensjonat 150 zł. Informacyi udziela Dyrekcja Gimnazjum i szkoły przygotowawczej codz. od 17—18 godz. Poznań, Wały Leszczyńskiego 18.

dw 3463

SS. Urszulanki.**Poszukuję**

posługi od zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 55 032

Panna

znająca życie poszukuje posady bufetowej lub składzie rzemieślniczym 15. 5. Oferty Kurjer Poznański zdw 55 105

Dobrze

zgrany duet lub trio poszukują posady. Oferty pod G 111 29 do „Słowa Pomorskiego”. Toruń, nw 10 256

Uczeń

fryzjerski który się 2 lata uczył poszukuje miejsca celem dalszego douczenia w Poznaniu. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego w Grodzisku. nw 10 257

28 WOLNEMIEJSKA**Dzielną**

pomocnik krawiecki potrzebny. Perz. Ratajczaka 28. zdw 54 937

TEATRY**Teatr Wielki:** Dziś — „Poławiacze pereł”, premjera — Występ H. Lipowskiej.

Niedziela, 1. 5. — „Poławiacze pereł”. Występ H. Lipowskiej.

Teatr Polski: Dziś: „U mety”. Niedziela, 1. 5. — Po pol.: „Sprawa honorowa”. Przedstawienie wykupione przez Armję Błękitną.

Wieczorem: „U mety”.

Teatr Nowy: Dziś — „Lekko-myślna siostra”. — Występ Przybyłko-Potockiej.

Niedziela, 1. 5. — „Lekko-myślna siostra”. — Występ Przybyłko-Potockiej.

Poniedziałek, 2. 5. — „Mariusz” (Pod złotą kotwicą).

Teatr Narodowy: Niedziela, 1. 5. — Godz. 15: „Czerwony Kapturek”. — Godzina 17: „Ogniem i Mieczem”. Godzina 20: „Zaczarowane Koło”.**DZISIAJ W KINIE****Apollo:** „Cham”.**Aurora:** Dziewica Orleańska i Pat Patachon.**Golosseum:** „Scotland Yard” (Policja!).**Corso:** „Na Zachodzie bez zmian”.**Metropolis:** „5 minut przed ślubem”.**Muza:** „Romans Kapłanki Wschodu”.**Odeon:** „X—27”.**Orzeł:** „W sidłach przestępstwa” i „Ucieczka od szczęścia”.**Renaissance:** „Trzy Twarze Wschodu”.**Roxi:** „Mama nie pozwala”.**Slinks:** „Marquis d'Eou” oraz „Bobuś i jego pies”.**Słońce:** „Matężniwa Przy-szłości”.**Tecza:** „Złote Piekło”.**Uśmiech:** „Królewska Faworyta, Bogini Miłości” czyli „Boska kobieta”.**Wilsona:** „Chicago”.**Przedpłata**

na maj 1932 za oba wydania razem

wielkość 4,00, w agencjach w mieście 4,50, z odnośnikiem

do domu w Poznaniu 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie 4,94.

W razie wypadków spowodowanych sła wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p.

wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania

się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

W wydaniach wielkość 4,00 i uroczystościowych poprzedza normalna codzienna część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.

Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476, 3524 i 4072, filja Stary Rynek 2305. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogrodnicy

pomocnik młodszy potrzebny. Kopie świadectw i wymagania z całym utrzymaniem. — Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 51 696

Panienska

z ukończoną miejską szkołą handlową jako elewka do pierwszorzędnej obsługi obuwia przyjmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 53 738

Mierniczy

przysięgły potrzebny zaraz do pomiaru. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 53 640

Szewski

fachowiec, posiadający 300 złotych otrzyma posadę w Inowrocławiu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 54 459

Inteligentna

osoba w charakterze służącej, znająca gotowanie, zamilowaniem do dwojga 5 letnich dzieci do samodzielnego prowadzenia domu potrzebną od 1 maja. Zyciorys i referencje możliwe z fotografią Kurjer Poznański zdw 54 506

Krawcowa

samodzielną zaraz. Adres Kurjer Poznański zdw 54 536

Kasjerkę

książkowa ewent. współdziałem finansowym do świetnie prosperującego przedsiębiorstwa handlowego na Łazarzu gotówka 5—6000 przyjmie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 680

Uczennica

dobrego domu jeden rok potrzebna. Salon mód „Femina” Fredry 3. zdw 54 369

Gospodyni - kucharka

z chowem drobiu doświadczona spokojna uczciwa. Kopie świadectw i wymagania. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 51 695

Inteligentnych

agentek i agentów na Poznań i okolice poszukuje na kilkanaście tanich praktycznych i łatwo sprzedanych artykułów masowych. Udzielić 100% prowizji. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 797

Dzielną

krawcowa. Zgłoszenia Szamarskiego 32, I. piętro. zdw 54 916

Służąca

uczciwa z gotowaniem może się zgłosić. Piłńska Lodowa 1. Łazarz. zdw 54 926

Potrzebny

czeladnik na damskie pasowe i na reparaacje. Al. Marcinkowskiego 5 mieszk. 16. zdw 54 946

Potrzebna

uczennica do krawieczyny. Dąbrowskiego 63 mieszkanie 7. zdw 54 964

Ekspedjentka

z branży cukierniczo-piekarskiej może się zgłosić zaraz. Zaremba, Górna Włda 51. zdw 55 098

Służąca

do wszystkiego z dobrem gotowaniem kochająca dzieci, potrzebna zaraz. Wały Królowej Jadwigi 3a. 17. zdw 55 099

Woźnica

do sprzedaży mleka potrzebny. Zgłoszenia: Mieczarnia Centralna Strzałowa 7. zdw 55 108

Uczennica

do rzeźnictwa z prowincji. Prądzyńskiego 48. Szupliński. rw 5 569

Służąca

do wszelkich prac domowych zaraz potrzebna. Poznań. Starolec-ka 35 mieszkanie 2. rw 5 565

Szwaczka

do maszyni merskowej potrzebna. „Haftopis” Stary Rynek 10 (Kurzanoga) rw 5 583

Posługaczka

z gotowaniem potrzebna Grobla 28 mieszkanie 9. rw 5 563

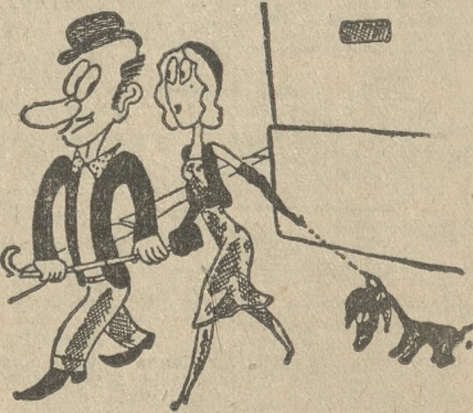
Przychodnia

dziewczyna lat 17 do dzieci i lek-kich prac domowych zaraz. Wyr-wa Marcelińska 36b. zdw 55 015

Potrzebna

zdolna podreżna. Wały Wazów 15 „Halina”. zdw 55 033

PAMIATKI
WOLNOCI 5
 Pw 17 069-17.02

Humor zagraniczny

— Czy pani nigdy nie spotkała mężczyzny któryby jednym tylko dotknięciem poruszył wszystkie nerwy pani? — Owszem, raz — dentysta.

(„Le Rire”, Paryż). S. F.

Ogłoszenia

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu

redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej

120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowej milim.

nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w następnych wypadkach do godz. 22 u stróża: do

wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10;

większe dłuższe według umowy. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (błuste) 25 gr. każde

dalej słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek

matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu
 redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej
 120 gr. przed wiadomościami potocznymi 200 gr. od 1-lamowej milim.
 nia porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w następnych wypadkach do godz. 22 u stróża: do
 wydania wieczornego „drobne” do godz. 11, w soboty i dni przedświąteczne tylko do godz. 10;
 większe dłuższe według umowy. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (błuste) 25 gr. każde
 dalej słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia powstałe wskutek
 matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

WIELKOPOLSKIE GIMNAZJUM**DR. BRUNONA CZAJKOWSKIEGO****I. Wstępne klasy:** I-V klas, ul. Podgórna 2/3, ul. Mylna 5 (Jeżyce) z prawami.**II. Klasy gimnazjalne:**

a) oddziały męskie: I-VIII klas z prawami,

b) oddziały żeńskie: I-III klasy z prawami.

Programy ministerjalne. — Wybitne siły. — Troskliwa opieka.**Zapisy codziennie od 12—1 i od 5—6 ul. Mylna 5 i Podgórna 2/3 od 12—1.**

zw 14474

Dyrektor: Prof. Dr. Brunon Czajkowski.**Przedstawiciele**

na całe Poznańskie poszukuje Biuro zleceń (Powiernicze) w Warszawie. Fachowość, pienia-dze zbyteczne. Oferty dla „Biuro zleceń” do Biura Ogłoszeń „Par”. Warszawa, Bracka 17. Pw 15 032-62.199

Komisjonera-gońca do hotelu

dobrze poleconego, uczciwego, inteligentnego, władającego przy-najmniej językiem niemieckim i francuskim poszukuje się na-tychmiast. Zgłoszenia do Ku-rjera Pozn. zdw 55 132

Dobry

domowa krawcowa. Przecznicza 10. mieszkanie 1. zdw 55 021

Ekspedjentka

do gramofonów i płyt potrzebna. Zgłoszenia z podaniem pretensji i referencji do Kurjera Pozn. zdw 54 200

Poszukuję

książkowego - kasjera kawalera obeznanego dokładnie z książkownością gospodarczą oraz z nadzorem obory i chlewni za rodowej. Zgłoszenia tylko kan dydatów którzy już podobne sta nowisko w majątku zajmował skierować do Kurjera Poznań skiego zdw 53 683

Potrzebna

kierownicza do samodzielnego prowadzenia składu kolonialno-delikatessowego, gotówka do 1500 zł. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 54 587

Wspólnika

czynnego lub cichego do świet-nie prosperującego detalu, przed-siebiorstwa handl. na Łazarzu przyjmie. Zgłoszenia Kurjer Po-znański zdw 54 679

Drogerzystę

starszego dobrego ekspedjenta i dekoratora ewent. współdziału finans. w przedsiębiorstwie go-tówką 4—5000 przyjmie. Zgłosze-nia Kurjer Poznański zdw 54 678

Służąca

Stańczica 17 mieszk. 8. zdw 54 673

Starszej

uczciwej gospośki dam stała po-sadę za udzielenie krótkotermi-nowej pożyczki 500 zł pewną gwarancją. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 671

Uczeń

potrzebny Piekarnia Małeckiego 12. zdw 54 667

Ceglarski

majster potrzebny. Wymagania Kurjer Poznański zdw 54 700

Ogrodnik

dobry fachowiec może się zgło-sić zaraz. Baranowski Poznań-Rataje. zdw 54 576

Przedstawicielstwo

czeskiej biżuterii poszukuje wy-mownych domokraców. Św. Marcin 14. m 9. zdw 54 781

Poszukuję

początkującej książkowej z bie-głym pisanem na maszynie, żur-nałem amerykańskim. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 55 002

Starszy pomocnik

fryzjerski, wymagana trzyletnia praktyka, może się zgłosić. Józefa Słowińska. Kepno, Aleje Marcin-kowskiego 4. nw 10 253

Dentysta Stanisław Jan Koch

praktykuje obecnie

w Poznaniu, ul. Pocztowa 5, I p., obok poczty

(naprzeciw Placu Sapieżyńskiego)

Zęby sztuczne. Korony porcel. Mostki złote i t. p.

Ceny według umowy. zw 14 478

Dwóch

młodych inkasentów samocho-dowych na prowincję potrzeba na-tychmiast, posada stała. Kaucja 1500 złotych. Reflektuje się ty-lko na ludzi uczciwych i dobrze poleconych. Skrytka pocztowa 82. Inowrocław. zdw 55 163

Cukiernik

dobry fachowiec zaraz potrzebny. Bratnia Pomoc, Wały Leszczyń-skiego 6. zdw 54 972

Dzielnego podróźującego

na Poznań na prowincję poszuku-ję zaraz poważna i zaprowadzo-na hurtownia win, wytwornia so-łnów w Poznaniu. Najchętniej pa-nowie pracujący ze składami ko-lonialnymi. Referencje, odpisy świadectw pożądane. Oferty Ku-rjer Poznański zdw 54 067

Krawcowe

samodzielną — mjarową pracę potrzebne „Femina” Fredry. zdw 53 792